

КЛИФЪРД САЙМЪК ВСИЧКО ЖИВО Е ТРЕВА

Превод от английски: Жечка Георгиева, Радка Лафчиева, 1975

chitanka.info

1.

Когато завих от малката уличка на нашето градче и излязох на главното шосе, зад мен се появи един камион. Беше от онези грамадни камиони с ремарке и се движеше с пълна скорост. На това място шосето пресичаше единия край на града и затова позволената скорост беше четиридесет и пет мили в час, но едва ли можеше да се очаква толкова рано сутрин някой да обръща внимание на пътните знаци.

Впрочем аз веднага забравих за камиона. На около миля нагоре по пътя, при мотела на Джони, трябваше да взема Алф Питърсън, който щеше да ме чака там с рибарските си принадлежности. Освен това имах да мисля за ред други неща — най-вече за телефона и за това с кого в края на краищата бях говорил. Чувах три различни гласа — нещо много странно, — но въпреки всичко ми се стори, че гласът е един, който се променя по най-необикновен начин, за да станат три. И ако можех да доловя основния глас, щях да позная на кого е. Трябваше да мисля и за Джерълд Шърууд. Той седи в кабинета си, двете стени на който са изцяло покрити с рафтове книги, и ми разказва за плановете, които съвсем неволно възниквали в съзнанието му. Също и за Грант Пияницата, който ме молеше да им попреча да хвърлят бомбата. А и за хиляда и петстотинте долара също трябваше да помисля.

Къщата на Шърууд беше до самия път, кацнала на върха на един хълм, и в сипващата се зора огромните черни сенки на старите дъбове, които растяха около нея, правеха очертанята ѝ неясни. Загледан в хълма, аз забравих и за телефона, и за Джерълд Шърууд в неговия кабинет, отрупан с книги, където главата му гъмжеше от плановете, и вместо това си представих Нанси и нашата среща толкова години след гимназията. Спомних си дните, когато вървахме, хванати ръка за ръка, изпълнени с онази гордост и щастие, които идват в живота на човека само веднъж, когато светът е млад и първата томителна любов е нежна и прекрасна.

След двадесетина мили четирите платна на широкото пусто шосе се сливаха в две. На пътя нямаше нищо друго освен моята кола и

камиона, който бързо ме настигаше. По отражението на фаровете му в огледалото разбрах, че след малко ще ме задмине.

Аз не карах бързо, за камиона имаше достатъчно място да мине, пътят пред мен се простираше съвсем пусти... изведнъж се блъснах в нещо.

Като че ли връхлетях върху здрава, еластична преграда. Без удар, без трясък. Колата забави ход, сякаш бях натиснал спирачките. Пред мен пътят беше чист и за момент си помислих, че нещо не е в ред — или моторът е отказал, или спирачките са блокирали. Отпуснах педала за газта и колата спря, след това започна да се плъзга назад, все по-бързо и по-бързо, сякаш наистина се бях врязал в някаква гумена стена, която сега ме изтласкваше обратно. Угасих мотора, защото усетих миризмата на скърцащите по платното гуми, но в същия момент, в който го изключих, колата така рязко излетя назад, че забих нос в кормилото.

Зад мене клаксонът на камиона диво изрева, гумите му изсвириха и шофьорът рязко зави, за да ме избегне. Прелитайки покрай мен, камионът изфуча и през свистенето му се чу как гумите се впиват в асфалта и огромната маса гневно прогърмява, като че се сърди, задето ѝ отварям работа. Задмина ме, а аз спрях до банката на пътя.

Тогава и камионът връхлетя върху онова, в което се бях блъснал. Чух го как се удари. Звукът напомняше лек плясък. За момент ми се стори, че каквото и да е препятствието, той ще си пробие път през него, защото беше огромен, караше с голяма скорост и в първите една-две секунди не пролича да забавя ход. След това скоростта му намалая и аз видях как колелата му забоксуваха и разтърсиха огромната машина, как упорито се мъчеха да си пробият път напред, но не можеха да преодолеят преградата. Все пак камионът проникна с около сто фута по-навътре от моята кола. Там той спря и започна да се плъзга назад — отначало гладко, гумите скърцаха по платното, след това занесе встрани. Ремаркетото се завъртя напъряко на пътя и се понесе право към мен.

През цялото време аз най-спокойно си седях в колата и не само че не бях поразен, но дори не се учудих. Всичко се разви с такава бързина, че просто нямах време за това. Вярно, беше се случило нещо

необикновено, но ми се струваше, че ей сега ще го проумея и тогава всичко отново ще се оправи.

И тъй, седях си аз в колата, погълнат от това, което ставаше с камиона. Когато обаче той се хлъзна назад и полетя към мен, рязко натиснах дръжката, блъснах с рамо вратата и се изтърколих от седалката. Ударих се в асфалта, скочих на крака и побягнах.

Зад мен гумите изпищяха и се разнесе оглушителен трясък на метал. Щом го чух, аз се проснах в тревата отстрани на пътя и погледнах назад. Ремаркетото бе ударило колата ми, беше я избутало в канавката и в този момент бавно, почти величествено се сгромолясваше върху нея.

— Ей, ти! — извиках аз. Нямахме смисъл да крещя и много добре знаех това. Но думите сами излетяха от устата ми.

Кабината на камиона остана на пътя, но беше легнала на едната си страна и срещуположното колело стърчеше във въздуха. Шофьорът се измъкна навън.

Беше тихо, ведро утро. На запад по още тъмния небосвод проблясваха мълнии. Във въздуха ухаеше онази свежест, която човек може да долови само в ранна лятна утрин, преди слънцето да изгрее и преди жегата да те притисне. Вдясно, там, където остана градчето, уличните лампи още светеха. Те висяха неподвижни и ярки, несмущавани от никакъв вятър. Помислих си, че в такава чудна лятна сутрин нищо лошо не може да се случи.

На пътя нямаше никакви коли. Бяхме само двамата — шофьорът и аз, и камионът, който беше затиснал колата ми в канавката. Шофьорът се запъти към мен. Приблужи се с отпуснати ръце, спря и ме загледа озадачен.

— Какво става тук, дявол да го вземе? — попита той. — На какво налетяхме?

— Не знам — отговорих аз.

— Съжалявам, че стана така с колата ви — продължи той. — Ще съобщя на фирмата. Тя ще се погрижи за нея.

Стоеше пред мен, като че ли беше пуснал корени в земята и никога вече нямаше да се помръдне.

— Ама че работа, да налетиш на едно нищо! — заяви той. — Та там нищо няма!

Видях как в него бавно започна да се надига гняв.

— По дяволите! — каза шофьорът. — Ей сега ще разбере каква е тази работа.

Обърна се рязко и се запъти с широка крачка нагоре към това, в което се бяхме блъснали. Тръгнах след него. Чух го как грухти като разярен глиган.

Той вървеше по средата на пътя и се удари в невидимата преграда, но междувременно така се беше разярил, че нищо не беше в състояние да го спре, и тъй като упорито си пробиваше път напред, проникна много по-навътре, отколкото очаквах. Ала в края на краищата стената го спря и тялото му за момент остана неподвижно, опряло нелепо в нищото. Само краката се плъзгаха като добре смазани бутала — човекът се мъчеше да се придвижи напред. В безмълвието на утринта се чуваше дращенето на обувките му по асфалта. После преградата му даде да разбере. Изхвърли го назад, като че ли внезапна вихрушка връхлетя върху него, събори го и го затъркаля по пътя. Той спря едва когато се намери заврян под кабината на камиона.

Притичах, издърпах го за краката и му помогнах да се изправи. Ожулените от асфалта места по тялото му кървяха, дрехите му бяха изпокъсани и изцапани. Гневът му вече беше преминал, той просто бе изплашен. Гледаше към пътя, сякаш е видял призрак, и все още трепереше.

— Но там няма нищо — каза той.

— Вашият камион е насред пътя, а ще дойдат и други коли. Май ще трябва да поставим някакви знаменца или светлини.

Това като че го изтръгна от вцепенението му.

— Знаменца — каза той, качи се в кабината и извади няколко.

Вървах с него, докато ги поставяше.

Той забодее последното знаменце, клекна до него, извади носна кърпа и започна да си бърше лицето.

— Къде има наблизно телефон? — попита той. — Ще трябва да повикаме помощ.

— Трябва да се намери начин да се махне преградата от пътя — казах аз. — Скоро движението ще се засили и ще стане страшно задръстване.

Той отново започна да бърше лицето си, цялото покрито с прах и грес. И малко кръв.

— Та къде може да има телефон? — повтори той въпроса си.

— Ами навсякъде — отговорих аз. — Просто идете в коя да е къща и ще ви услужат.

Как си седим, мислех си аз, и си говорим за това нещо, като че ли е най-обикновено задръстване на движението или дърво, препречило пътя.

— Чуйте, как се казва това място? Нали трябва да кажа откъде се обаждам.

— Милвил — отговорих му аз.

— Вие отгук ли сте?

Кимнах утвърдително.

Той стана и пхна носната си кърпа обратно в джоба.

— Добре. Ще отида да потърся телефон.

Изглежда, очакваше, че ще му предложи да отида с него, но аз си имах друга работа. Трябваше да заобиколя преградата и да стигна до мотела на Джени, да обясня на Алф защо съм се забавил.

Стоях и гледах как той се отдалечава тежко-тежко.

После се обърнах и тръгнах нагоре по пътя към невидимото нещо, което спираше коли. Стигнах го и то ме спря, но не рязко или грубо, а нежно, сякаш въпреки решимостта си да не ме пропусне си оставаше учтиво и внимателно. Протегнах ръка, но не докоснах нищо. Опитах нагоре-надолу, за да докосна някаква повърхност, но напразно — ръката ми не срещна нищо, абсолютно нищо, само лекия натиск на тази неизвестна сила, която отблъскваше всичко назад.

Огледах пътя — все още нямаше никакво движение, но аз знаех, че това не ще е за дълго. Помислих, че няма да е зле да сложа някакви предупредителни знаци и от другата страна на преградата. Това нямаше да ми отнеме повече от няколко минути, след като успея да я заобиколя, на път за мотела на Джони.

Върнах се при камиона, намерих две знаменца, излязох от пътя и се заизкачвах по хълма с намерение да направя голям завой и да заобиколя преградата: Но и след този голям забой пак се натъкнах на нея. Отстъпих настрани и отново продължих нагоре, следвайки протежението ѝ. Задачата се оказа едва ли не непосилна. Нямаше да е трудно, ако това бе една обикновена стена, но преградата беше невидима и аз непрекъснато се блъсках в нея. Така проследявах накъде отива — блъсках се, отдръпвах се, продължавах нагоре, сетне пак се блъсках.

Всеки момент очаквах препятствието да свърши или поне да изтънее. На няколко пъти се опитвах да си пробия път през него, но то беше все така плътно и неподатливо. Една ужасна мисъл ми мина през ума и колкото по-нагоре се изкачвах, толкова по-упорито ме преследваше тя. Сигурно тогава именно съм захвърлил и знаменцата.

Долу се чу скърцане на боксуващи гуми и аз се обърнах да видя какво става. Една кола, която идваше от срещуположната страна, се блъсна в преградата и при плъзгането си назад препречи другата половина на пътя. Зад нея идваше друга кола, тя се опита да намали ход, но не можа да спре — или спирачките ѝ не бяха в ред, или скоростта беше прекалено голяма. Докато ги наблюдавах, шофьорът рязко завъртя кормилото, излезе на банкета и профуча покрай препречилата пътя кола. След това се удари в преградата, но тъй като вече беше загубил скорост, не можа да проникне много навътре. Преградата бавно изтласка колата му назад, тя се плъзна, блъсна се в другата кола и спря.

Шофьорът на първата кола слезе, заобиколи я и се запъти към втората. Видях го да вдига глава и разбрах, че ме е забелязал. Размаха ръце и извика нещо, но аз бях далеч и не чух какво ми съобщава.

От моята страна шосето беше все още пусто, ако не се смятаха смачканата ми кола и ремаркетото на камиона върху нея. „Странно, казах си, че никой не идва.“

На върха на хълма имаше една къща, но, кой знае защо, не можех да се сетя чия е. А трябваше да са ми известни стопаните ѝ, защото целия си живот, освен годината в колежа, съм прекарал в Милвил и познавам всички. Нещо ставаше с мен и за момент съвсем се обърках. Всичко ми изглеждаше непознато, стоях стъписан и се мъчех да разбера къде съм.

На изток вече се развиделяваше и след около половин час слънцето щеше да се покаже. На запад се чернееше огромен тъмен облак, остри светкавици го прорязваха с копията си и вещаеха буря.

Стоях, вперил поглед към градчето. Постепенно главата ми се проясни и разбрах къде се намирам. Къщата на върха на хълма бе на Бил Донъвън. Бил беше градският боклукчия.

Тръгнах към къщата и за миг се запитах от коя ли страна на преградата е останала тя. „Нищо чудно, казах си, да е точно по средата.“

Дойдох до оградата, прескочих я, прекосих мръсния двор и стигнах до паянтовата задна стълба. Изкачих се предпазливо до площадката и се огледах за звънец. Но звънец нямаше. Вдигнах ръка и заудрях с юмрук по вратата, след това зачаках.

Чух как вътре се разшаваха, вратата се отвори и Бил ме зяпна в недоумение. Тромав като мечка, с щръкнала рунтава коса, той ме гледаше враждебно изпод смръщените вежди. Беше нахлузил панталони направо върху пижамата си, но не успял да вдигне ципа и отвътре се подаваше част от яркочервената му пижама. Стоеше бос върху студения кухненски под, затова бе подвил пръсти.

— Какво има, Брад? — попита той.

— Не знам — казах аз, — нещо става долу на пътя.

— Катастрофа ли?

— Не, не е катастрофа. Нали ти казвам, че не знам. Нещо е препречило пътя. Не го виждаш, но си е там. Изведнъж връхлиташ върху него и то не ти дава да мръднеш нито крачка напред. Също като стена, само че не можеш да го хванеш, нито да го опипаш.

— Я влез — каза той, — едно кафе добре ще ти дойде. Ей сега ще сложа джезвето. И без това е време за закуска. Жената тъкмо става.

Отиде до мивката. Взе една чаша от полицата, пусна водата и зачака.

— Трябва да се източи, та да стане по-студена — обясни той.

Напълни чашата и ми я подаде.

— Искаш ли?

— Не, благодаря — отговорих аз.

Тогава той изпи водата на големи шумни глътки.

В този момент някъде в къщата изпищя жена. Докато съм жив, ще помня този писък.

Донъвън изпусна чашата и по пода се пръснаха парчета стъкло и вода.

— Лиз! — изкрещя той. — Лиз, какво става!

Бил изхвъркна от стаята, а аз останах смразен, втренчил очи в кървавите следи по пода, където стъклата бяха наранили босите му крака.

Жената отново изпищя, но този път писъкът ѝ беше приглушен, като че ли затискаха устата ѝ с възглавница.

Преминах слепешката от кухнята в трапезарията, препънах се в нещо — играчка или столче, не знам — и политнах чак до средата на стаята в стремежа си да запазя равновесие; страхувах се да не падна и да си ударя главата в някой стол или маса.

И тук отново се блъснах — същата съпротивяваща се стена, на която бях попаднал долу на пътя. Успях да се изправа на крака и се отдръпнах, почувствувах в полутъмната трапезария как ужасът от тази стена смразява кръвта ми.

Знаех, че тя е пред мен, макар че се бях отдръпнал вече от нея. И докато там долу на пътя, на открито, това бе само едно необяснимо явление, тук под покрива на тази къща то се превръщаше в чудовищен кошмар, от който настръхваха косите.

— Дечицата ми! — пищеше жената — Не мога да отида при дечицата!

Започнах вече да се ориентирам в тъмната стая. Различих масата, бюфета и вратата към коридора за спалнята.

На прага се появи Донъвън. Той водеше или по-скоро носеше жена си.

— Исках да отида при тях — плачеше тя, — но там има нещо... Нещо ме спря. Не мога да отида при дечицата си!

Донъвън я положи на пода, облегна я на стената и внимателно коленичи до нея. Вдигна поглед към мен и в очите му видях смущение, гняв и ужас.

— Това е преградата — казах му аз. — Онази долу на пътя. Минава и през твоята къща.

— Не виждам никаква преграда.

— По дяволите, човече, казах ти, че не се вижда. Просто я има, и туйто.

— Ами сега какво ще правим? — попита той.

— На децата им няма нищо — уверих го аз, като се надявах, че съм прав. — Те са само от другата страна на преградата. Ние не можем да отидем при тях и те не могат да дойдат при нас, но иначе всичко е наред.

— Тъкмо отивах да ги видя — изхлипа жената. — Тъкмо бях станала и отивах да ги видя и в коридора нещо ме спря...

— Колко са? — попитах аз.

— Две — отговори Донъвън, — едното на шест, другото на осем.

— Имате ли на кого да се обадите по телефона? Някой извън града. Да ги прибере и да се грижи за тях, докато разберем каква е тази работа. Все някъде трябва да има край тая стена. Бях тръгнал да го търся.

— Жената има сестра — каза Донъвън. — Малко по-нагоре по пътя. На четири-пет мили оттук.

— Я ѝ се обади.

И още докато го казвах, ужасна мисъл ми мина през ума. Ами ако телефонът не работи? Ако преградата е прекъснала линията?

— Добре ли си, Лиз?

Тя кимна мълчаливо и остана да седи на пода, без да се опита да стане.

— Отивам да се обадя на Мърт — каза той.

Последвах го в кухнята и когато посегна към слушалката, пожелах горещо телефонът, окачен на стената, да работи. Този път желанието ми се сбъдна, защото още с вдигането на слушалката се чу познатият тих сигнал.

Оттатък в трапезарията жената на Донъвън тихо хълцаше.

Донъвън набираше номера с големите си непохватни пръсти с черни нокти, които явно не бяха свикнали на такава работа. Най-последно се справи.

Почака на слушалката. В тишината на кухнята ясно се чуваше сигнала.

— Ти ли си, Мърт? — каза Донъвън. — Да, Бил е на телефона. Случи се една малка неприятност. Ще можете ли ти и Джейк да дойдете? Не, Мърт, само малка неприятност. Не мога точно да ти обясня. Можете ли да дойдете и да вземете децата? Минете през главния вход, отзад няма да можете... Да, Мърт, знам, че звучи глупаво. Тук има някаква стена. Лиз и аз сме в задната част на къщата и не можем да се доберем до предната. Там са децата... Не, Мърт, нямам представа какво е. Само направи каквото ти казвам. Децата са събсем сами там, а ние не можем да отидем при тях... Да, Мърт, през средата на къщата. Кажи на Джейк да вземе една брадба. Това чудо минава точно през средата на къщата. Предната врата е заключена и Джейк ще трябва да я разбие. Или пък, ако му е по-лесно, нека счупи някой прозорец... Да, да, знам какво говоря. Хайде, не се бавете. Правете каквото щете, само да избавим децата. Не съм полудял.

Казвам ти, нещо става. Нещо не е наред. Прави каквото ти казвам, Мърт... По дяволите вратата. Ако трябва, насечете я, само измъкнете малките и се погрижете за тях.

Той окачи слушалката и се обърна. Избърса с ръка потта от челото си.

— Ей, че проклета жена! Седи там и спори. Дай ѝ само да меле... А сега какво ще правим? — погледна ме той.

— Ще тръгнем покрай преградата — отговорих аз, — да видим къде отива. Ще се опитаме да я заобиколим. Ако успеем, ще можем да приберем и децата.

— Добре, идвам.

Аз кимнах към трапезарията:

— И ще оставиш жена си тук сама?

— Вярно — каза той, — не мога да я оставя. Ти върви. Мърт и Джейк ще дойдат и ще вземат децата. Никой от съседите ще прибере Лиз. Ще гледам да те настигна. Де да знаеш, може да ти потрябва помощ.

— Добре — съгласих се аз.

Навън бледа утринна светлина вече къпеше земята. Раждащият се ден заливаше всичко с призрачно сияние: нито бяло, нито с някакъв друг цвят — обичайния тон на августовската зора.

Долу на пътя двадесетина коли се бяха струпали пред преградата на отсрещната страна на шосето, а около тях на групички стояха хората. Ясно чувах непрекъснатия възбуден говор на един от онези досадни всезнайковци, които се срещат във всяка тълпа. На зелената алея между двете платна на магистралата някой беше запалил огън; и за какъв дявол, след като утрото беше достатъчно топло, а денят обещавахе да бъде непоносимо горещ!

Едва сега се сетих, че исках да се свържа по някакъв начин с Алф и да му кажа, че няма да мога да отида. Можех да използвам телефона на Донъвън, но съвсем бях забравил за това. Стоях в нерешителност и се чудех дали да се върна обратно и да помоля да се обадя. Спомних си, че всъщност това беше причината да се отбия у Донъвън.

Многото коли бяха струпани откъм западната страна на преградата, а откъм източната бяха само камионът с ремаркетото и моята кола, което означаваше, че някъде зад мен на изток шосето също е

затворено. „Възможно ли е целият град да е опасан от тази стена?“ — питах се аз.

Реших да не се връщам да се обаждам по телефона, заобиколих къщата, открих отново стената и продължих нататък. Започвах вече да свиквам, чувствувах я до себе си и много рядко се блъсках в нея. Тя почти навсякъде следваше края на селището, само тук-там отделни къщи оставаха от другата ѝ страна. Прекосих няколко пътеки и къси глухи улички, докато накрая излязох на тесния път за куун Вали, който се намира на десет мили от нашия град.

Пътят леко се спущаше към града и на наклона, точно от другата страна на преградата, стоеше една стара раздрънкана кола. Моторът още работеше и предната врата зееше отворена, но нито вътре, нито наоколо се мяркаше жива душа. Сякаш след като се е блъснал в преградата, шофьорът е избягал в панически страх.

Както стоях и гледах, спирачките започнаха да изпускат и колата тръгна — отначало бавно, после по-бързо, докато накрая съвсем се предадоха и тя полетя по нанадолнището, премина преградата и с трясък се блъсна в едно дърво. Бавно се прекатури на една страна и изпод капака започна да се процежда тънка струйка дим.

Катастрофата не ме блънуваше, тук имаше нещо много по-важно. Втурнах се натам с всички сили.

Колата беше минала преградата и се бе разбила на пътя; значи на това място преградата не съществува. Бях стигнал края!

До този момент с неимоверни усилия се мъчех да надвия лошото предчувствие, че невидимата стена огражда целия град, и сега сякаш планина падна от плещите ми и аз се затичах ликуващ по пътя. Но както летях обнадежден и спокоен, отново се блъснах в нея. Ударът беше силен, защото тичах устремено, сигурен, че там няма преграда, и същевременно изгарящ от нетърпение да се уверя в това. Навлязох цели три крачки навътре, преди да ме отхвърли назад. Паднах по гръб на платното и главата ми се тресна в асфалта. Пред очите ми затанцуваха хиляди звезди.

Претърколих се, бавно се изправих на четири крака и за момент останах така, като пребито куче, с отпусната между раменете глава, която от време на време разтърсвах, за да прогоня звездите.

Съскането и прашенето на пламъците ме накара да скоча. Краката ми все още трепереха, но аз побързах да се махна от това

място. Колата гореше буйно, пламъците всеки момент щяха да стигнат до резервоара и тя да полети във въздуха.

Впрочем експлозията не беше кой знае колко внушителна. Чу се само сърдито приглушено съскане и нагоре излетя огнена струйка. Все пак се вдигна достатъчно шум и няколко души излязоха да видят какво става. По пътя се зададоха тичешком доктор Фейбиън и адвокатът Никълс, следвани от група кряскащи хлапета и лаещи кучета.

Не ги изчаках, макар че ми се искаше, тъй като имах да кажа много неща, а в тяхно лице виждах публика. Чакаше ме много важна работа и това ме възпря — трябваше да стигна до края на преградата, стига да имаше такъв.

Главата ми вече се проясняваше, звездите изчезнаха и бях в състояние да мисля малко по-сериозно.

Едно нещо беше ясно като бял ден — само празна кола можеше да премине преградата. Не и човек, но затова пък можеше да се свържеш по телефона с когото пожелаеш. Спомних си също, че чувах силните гласове на мъжете от пътя, чувах ги съвсем ясно, въпреки че те бяха от другата страна на невидимата преграда.

Наведох се, взех няколко камъка и пръчки и ги хвърлих към стената. Те преминаха през нея, като че ли там нямаше нищо.

Стената не пропускаше единствено живите същества. А защо трябваше да бъде така — тя да затваря отвън или отвътре притока на живот?

Градът вече се пробуждаше. Флойд Колдуел се появи на задната веранда на къщата си; беше по фланелка и с провиснали тиранти. С изключение на доктор Фейбиън, Флойд е единственият мъж в Милвил, който носи тиранти. Но докато тирантите на доктора бяха тесни и черни и не биеха на очи, тези на Флойд бяха широки и червени. Той беше нашият бръснар и хората много го занасяха заради червените му тиранти. Флойд обаче не им обръщаше внимание. Той беше градският шегобиец и непрестанното упражняване на остроумието му не отиваше напразно, тъй като му докарваше голяма клиентела от всички околни села. Дори тези, на които беше по-удобно да ходят да се подстригват в Куун Вали, идваха в Милвил, за да слушат шегите на Флойд и да гледат маймунджилъците му.

Флойд се прозя и протегна. Огледа се да види какво е времето и се почеса по гърдите. Някъде надолу по улицата една жена викаше

кучето си, след малко се чу шум от затваряне на врата и разбрах, че кучето се е прибрало.

Странно, но досега все още не се беше вдигнала тревога. Може би защото хората, които знаеха за преградата, бяха малко, а и те бяха още като зашеметени. Или пък не можеха съвсем да повярват. А, изглежда, и те като мен се страхуваха да вдигат шум около това, докато не разберат нещо повече.

Ала това утринно спокойствие не можеше да продължи дълго. Нямах да мине много време и Милвил щеше да забръмчи като разтревожен кошер.

Както вървах покрай преградата, пресякох задния двор на една от най-старите къщи в града. Навремето тя била изискана и хубава постройка, но дългите години бедност и липса на средства за поддържане я бяха превърнали почти в развалина.

По разнебитените стълби слизаше стара жена, като подпираше с бастун немощото си тяло. Косата ѝ беше мека и бяла и макар че нямаше никакъв вятър, стърчеше като пухкав ореол около главата ѝ.

Тя тръгна по пътеката към малката градинка, но като ме видя, спря и се взря в мен, накланяйки глава като птичка. Помътнелите ѝ сини очи проблясваха зад дебелиите стъкла на очилата.

— Ти Брад Картър ли беше? — попита тя.

— Да, госпожо Тайлър — казах аз. — как сте днес?

— Горедолу — отговори тя. — Никога не съм била по-добре. Помислих, че си ти, но нали са ми слаби очите, не бях сигурна.

— Хубава сутрин, госпожо Тайлър. Напоследък времето е все хубаво.

— Да — рече тя. — Така е. Търся Тъпър. Пак се е запилял някъде. Да си го виждал?

Поклатих глава. Вече десет години никой не беше виждал Тъпър Тайлър.

— Той е такъв палавник — продължи тя. — Все се запилява нанякъде. Просто не знам какво да правя с него.

— Не се безпокойте — казах аз. — Ще си дойде.

— Да — съгласи се тя, — сигурно. Той винаги си идва.

Старицата порови с бастуна в лехата с лилави цветя, които растяха до пътеката.

— Тази година станаха много хубави — каза тя. — Друг път никога не са били такива. Баща ти ми даде да си засадя от тях още преди двадесет години. Мъжът ми и твоят баща бяха много добри приятели. Ти сигурно си спомняш.

— Да, разбира се. Много добре си спомням.

— Ами майка ти? Как е тя? Едно време често се виждахме.

— Забравили сте, госпожо Тайлър — тактично казах аз. — Мама почина преди близо две години.

— О, вярно — рече тя. — Така е, често забравям. Като остарее човек, това го чака. Хората не бива да остаряват.

— Аз трябва да тръгна. Много ми беше приятно, че ви видях.

— Чудесно е от твоя страна, дете ме навести — каза тя. — Защо не влезеш вътре, ако имаш време. Може да изпием по един чай. Толкова рядко се отбива някой у нас на чай. Изглежда, настанаха други времена. Хората нямат вече време за чай.

— Много съжалявам, че нямам време. Отбих се само за минутка.

— Много мило от твоя страна. Ако случайно видиш Тъпър, кажи му, моля те, да се прибере.

— Да, разбира се — обещах аз.

Олекна ми, като се магнах. Тя наистина е много мила старица, но е малко изветряла. През всичките тези години, откак Тъпър изчезна, тя непрекъснато го търси, сякаш току-що е излязъл от дома си, винаги спокойна и уверена, че той ей сега ще се върне. Много е мила и съвсем нормално ти говори за това, само е леко разтревожена за слабоумния си син, който сякаш пропадна вдън земя.

„Тъпър, спомних си, беше голяма напаст.“ Той, разбира се, досаждаше на всички, но най-много на мен. Обожаваше цветята и непрекъснато висеше край парника на баща ми; татко по природа не можеше да бъде груб с хората и накрая се примири с него и с непрекъснатото му несвързано бръщолевене. Тъпър се привърза към мен и каквото и да правех, все се влачеше подире ми. Фактът, че беше с цели десет години по-голям от мен, ни най-малко не го смущаваше; умствено Тъпър завинаги бе останал дете. И сега сякаш чувам оживеното му дърдорене и как, безкрайно щастлив от всичко наоколо си, захласнато говори на цветята и задава куп нелепи въпроси. Аз, естествено, не го понасях, но нямаше и за какво да го мразя. Човек просто трябваше да се примири с неговото присъствие. Зная, че никога

няма да забравя безгрижното му бръщолевене, както и навика му постоянно да си брои пръстите, като че ли се страхуваше да не загуби някой.

Слънцето вече изгря и заля всичко наоколо с потоци ярка светлина. Осъзнавах все по-ясно, че градът е ограден и отрязан от останалия свят, че поради неизвестни причини някой ни беше затворил в клетка. Погледнах назад към пътя, който бях изминал, и видях, че се бях движил в кръг. А един поглед напред ми стигаше, за да разбере къде се затваря той. „Но защо трябваше именно с нас да се случи това? — питах се аз. — Защо именно с нашия Милвил: град, който по нищо не се различава от хиляди подобни нему градове? Впрочем — казах си — това може да не е напълно вярно.“ Като мен мислеха вероятно всички с изключение на Нанси Шъруд, която съвсем наскоро, предишната вечер, ми разви странната си теория, че нашето градче не прилича на останалите. Възможно ли е тя да е права? Наистина ли нашият Милвил е по-особен от другите градове?

Пред мен беше улицата, на която живеех, и според пресмятанията ми невидимата преграда минаваше точно зад нея.

Нямаше смисъл да продължавам по-нататък. Щях само да си загубя времето. И без да описвам целия кръг, беше ясно, че сме затворени.

Прекоших задния двор на къщата, където живееше презвитерианският свещеник. На отсрещната страна на улицата беше моят дом, целият потънал в море от храсти и цветя, а в дъното на двора се виждаше запустелият парник и старата градина около него, която сега приличаше на нива с лилави цветя — същите, за които старата госпожа Тайлър каза, че тази година били необикновено хубави.

Пресякох улицата и до слуха ми долетя познато равномерно скърцане: пак някакви деца са се промъкнали в двора и се люлеят на старата люлка до верандата.

Ядосах се и ускорих крачка. Колко пъти им бях казвал на тези деца да не си играят с люлката! Тя беше стара и разнебитена, опорите ѝ или нещо можеше да се счупи всеки момент и тогава някое дете щеше да пострада. Разбира се, можех да я махна, но никак не ми се искаше — това беше мамината люлка. Тя прекарваше дълги часове на двора и се люлееше бавно, загледана в цветята.

Жив плет от стари люляци ограждаше двора и скриваше люлката от погледа ми. Забързах към портата, рязко я отворих, направих две крачки и се заковах на място.

На люлката нямаше деца. Един мъж се люлееше на нея и ако не се смяташе скъсаната сламена шапка, кацнала на върха на главата му, той бе напълно гол.

Мъжът ме забеляза и се ухили глупаво.

— Здравсти — рече жизнерадостно и още докато го казваше, започна да брой пръстите на ръката си, а по брадичката му потекоха лиги.

Видът на този човек и звукът на познатия, но тъй отдавна нечуван глас върнаха изведнъж мислите ми към събитията от предния ден.

2.

Предишния ден следобед при мен в кантората дойде Ед Адлър да ми вземе телефона. Изглеждаше смутен.

— Извинявай, Брад — каза той. — Не ми е приятно да го правя, но няма как. Имам заповед от Том Престън.

Ед ми е приятел. Сближихме се още в училище и оттогава сме добри приятели. Том Престън също беше от нашата гимназия, но нито аз, нито някой друг дружеше с него. Беше противно хлапе и като порасна, си остана противен човек.

„Така става в живота“ — помислих си. Мерзавците се подреждат най-добре. Том Престън стана началник на телефонната централа. Ед Адлър работеше при него като техник — монтираше телефони и отстраняваше повреди, а аз бях агент по застраховките и по продажбата на недвижими имоти. Сега се отказвах от тази работа. Не че ми се искаше, а просто трябваше, защото бях затънал в дългове за телефона и за наема.

Том Престън преуспяваше, аз бях един неуспял бизнесмен, а Ед Адлър печелеше едва колкото за прехраната на семейството си. „Но какво ли става с другите? — попитах се. — Останалите от нашата училищна компания — как ли вървят техните работи?“ Не можех да си отговоря, защото не знаех. Всички се бяха разпръснали. В градче като нашия Милвил човек няма за какво да се захване. И аз самият едва ли щях да бъда тук, ако не беше мама. Когато татко почина, напуснах училище и останах вкъщи да ѝ помагам в работата около парника. После и тя отиде при татко, но аз вече така бях свикнал с Милвил, че не можех да го напусна.

— Ед — попитах аз, — пише ли ти някое от момчетата?

— Не — каза Ед, — нямам дори представа къде са.

— Помниш ли кльощавия Остин? И Марти Хол, и Алф... Как му беше презимето?

— Питърсън — подсказа ми Ед.

— Да, точно така. Странно, че съм могъл да го забравя. Толкова весели дни прекарахме заедно.

Ед измъкна жицата и се изправи, като държеше телефона повесен за кабела.

— Какво смяташ да правиш сега? — попита той.

— Затварям кантората — отговорих. — Въпросът не е само в телефона. Аз и с наема съм го закъсал. Дан Уилоуби от банката е много обезпокоен.

— Защо не продължиш работата вкъщи...

— Ед — прекъснах го, — аз нямам никаква работа. Пък и никога не съм имал. От самото начало не ми потръгна и загубих вложените пари.

Станах, сложих си шапката и излязох. Улицата беше почти празна. Само две-три коли, спрени до тротоара, едно куче, което душеше електрическия стълб, и старият Грант Пияницата. Той подпираше стената на кръчмата „Веселата бърлога“ в очакване някой да мине и да го почерпи чашка.

Бях съвсем вкиснат. Колкото и дребна работа да бе отнемането на телефона, за мен това означаваше края. Окончателно ми стана ясно, че съм неудачник. Човек може с месеци да се самозалъгва, че всичко е наред и че в края на краищата ще се оправи, но винаги се случва нещо, което не можеш да избегнеш.

Изключването на телефона ми от Ед Адлър беше за мен именно онова нещо, което не можех да избягна.

Стоях на тротоара, гледах към улицата и чувствавах омраза към града — не към хората, които живееха в него, а към самия град, към тази нищо и никаква точица на географската карта.

Това безкрайно прашно, нахално и самодоволно градче сякаш ми се надсмиваше и аз разбрах колко съм сгрешил, като не го напуснах навремето, когато имах възможност да го сторя. Бях се опитал да живея в Милвил заради обичта си към него. Какъв глупак съм бил! Много добре ми беше известно това, което знаеха и моите приятели — онези, които бяха заминали, — но си бях затворил очите пред фактите: в Милвил няма нищо, заради което да си заслужава да остане човек. Милвил е стар град и той умира, както умира всичко старо. Новите, удобни и бързи пътища, които откарваха купувачите към по-богатите магазини, задушаваша Милвил; той умираше с упадъка на земеделието

в околността, умираше заедно с малките, изоставени стопанства, пръснати по склоновете на хълмовете, които вече не бяха в състояние да изхранват цяло семейство. Макар и беден, Милвил беше запазил достойнството си и дори някакъв старомоден чар, но той умираше въпреки всичко, въпреки нежния аромат на лавандула и безупречните си маниери.

Завих по улицата, далеч от прашния търговски квартал, към малката рекичка, която течеше покрай източната част на града. Открих старата пътека, лъкатушеца под дърветата, и тръгнах по нея; в лятното затишие се чуваше как водата тихо ромоли между речните камъчета и обраслите с трева брегове. И както си вървах, в мен нахлуха спомени от миналите, полузабравени години. Ето там, точно пред мен, беше вирът, където ходехме да плуваме, а по-надолу в плитчините обичах да ловя дребна риба с мрежа.

Зад завоя на реката бе полянката, където ходехме на излети. Колко пъти бяхме палили там огън, за да изпечем кренвиршите и сладките корени, които събирахме, а после седяхме тихо и наблюдавахме как вечерта се промъква между дърветата и се спуска над ливадите. Сетне изгряваше луната и цялата местност се превръщаше във вълшебно царство от сплетени в едно тъмни сенки и лунна светлина. Тогава разговаряхме шепнешком и ни се искаше времето да тече по-бавно, за да можем да задържим това вълшебство по-дълго. Но колкото и силно да го желяехме, всичко бе напразно — времето не можеше да забави ход или да спре.

Обикновено бяхме ние двамата с Нанси и Ед Адлър с Присила Гордън, а понякога идваше и Алф Питърсън, но доколкото си спомням, рядко водеше два пъти едно и също момиче.

Спрях на пътеката и се опитах да възкреса в паметта си сиянието на луната и блещукането на гаснещия огън, нежните гласове на момичетата и допира на крехкото моминско тяло, обгръщащата ни омая на младостта, трепета, вълнението и чувството на благодарност. Търсех омагьосаната тъмнина и слънчевото щастие или поне техните сенки... не ги открих, нищо не намерих, само съзнавах, че всичко това е било някога и вече го няма.

Стоях така — неуспешен човек с избледнели спомени. Мисля, че именно тогава за първи път погледнах истината в очите. Какво щях да правя занапред?

Може би трябваше да продължа да се занимавам с оранжерията — неосъществима и малко глупава идея, защото след смъртта на татко тази работа започна постепенно да запада. Докато той бе жив, печелехме добре от нея, но тогава работехме и тримата, пък и татко беше от онези хора, на които се удава да отглеждат растения. Те никнеха и цъфтяха под неговите грижи и той знаеше точно какво им трябва, за да бъдат винаги зелени и да дават плод. А на мен ми липсва това качество. В най-добрия случай моите растения са хилави и слаби и вечно страдат от някакви болести и паразити.

Изведнъж, както стоях там, реката, пътеката и дърветата се отдръпнаха в миналото, станаха някак враждебни. Сякаш бях неканен гостенин, навлязъл в област от време и пространство, където нямам място. И беше още по-страшно, отколкото ако за пръв път идвах тук, защото в някакво далечно, смразено кътче на душата си чувствавах, че на това място съм оставил частица от самия себе си.

Тръгнах обратно по пътеката, а зад гърба си усещах страх и ужас и бях готов да хукна презглава. Обаче не го направих. Даже вървах по-бавно от обикновено, защото твърдо бях решил да удържа победа над самия себе си — каква да е, малка, незначителна, като тази да си наложа да вървя бавно, когато страшно ми се иска да бягам, но все пак победа.

Когато се намерих отново на улицата, далеч от гъстите сенки на дърветата, топлата слънчева светлина върна всичко на мястото му. Може би не съвсем, но поне както си беше по-рано. Улицата бе същата. Само че до тротоара имаше още няколко коли, кучето бе изчезнало, а Грант Пияницата си бе сменил мястото. Вместо да подпира стената на „Веселата бърлога“, той се бе прехвърлил на стената на моята кантора.

Или по-точно това, което беше моя кантора. Защото сега знаех, че няма смисъл да чакам повече. Можех да вляза веднага, да разчистя чекмеджетата, да заключа вратата и да занеса ключа в банката. Даниъл Уилоуби щеше да се държи много студено с мен, но никак не ме бе грижа за него. Вярно, дължах му за наема, който не бях в състояние да платя, и той сигурно щеше да се ядоса, ала освен мен в града имаше още много хора, които му дължаха пари, без изгледи да му ги върнат някога. Каквото си търсеше, това и намираше, а сега целият свят му е крив. По-добре да съм такъв, какъвто съм, отколкото като него — щом изляза на улицата, да чувствавам презрението и омразата на хората.

При други обстоятелства охотно бих се спрял да поговоря с Пияницата. Въпреки че е първият нехранимайко в града, той ми е приятел. Винаги е готов да тръгне с теб за риба, знае всички места, където тя най-добре кълве, а да го слуша човек, е далеч по-интересно, отколкото би могло да се предположи. Но сега не ми се говореше с никого.

— Ей, Брад — каза Пияницата, като наближи. — Случайно да имаш долар?

Дълго време бе минало, откак Пияницата не се беше опитвал да ме дои, затова се изненадах. Защото, колкото и да беше пропаднал, той беше благородна душа и много деликатен. Никога не искаше пари от хора, които нямат. Пияницата притежаваше чудната дарба да надушва безпогрешно момента, в който можеше да си изпроси пари.

Бръкнах в джоба си и напипах няколко банкноти и малко дребни пари. Извадих и му подадох един долар.

— Благодаря ти, Брад — каза той. — Цял ден капка не съм слагал в уста.

Пъхна долара в джоба на кърпената си жилетка, увиснала като на закачалка, и бързо закуцука нагоре към кръчмата.

Аз отключих кантората, влязох и докато затварях вратата след себе си, телефонът иззвъня. Замръзнах наред стаята и зяпнах телефона като глупак.

Той обаче продължи да звъни и аз вдигнах слушалката.

— Господин Брадшо Картър? — попита най-нежният глас, който някога съм чувал.

— На телефона — казах аз. — какво обичате?

Веднага разбрах, че не ми се обаждат от Милвил, защото всички ми викаха просто Брад. Освен това не познавах никого с подобен глас. Той напомняше сладкото мъркане на телевизионна красавица, рекламираща тоалетен сапун или козметични средства, и същевременно кристалните нотки на някоя принцеса от приказките.

— Вие ли сте Брадшо Картър, чийто баща имаше оранже-рия?

— Същият — отговорих аз.

— А вие не я ли поддържате?

— Не, не я поддържам.

И тук гласът изведнъж се промени. До този момент беше нежен и много женствен, а сега изведнъж стана мъжки и делови. Сякаш този,

който говореше, си отиде и съвсем друг човек взе слушалката. И все пак, не знам по какви необясними причини, бях сигурен, че се е сменил само гласът, но не и човекът.

— Както разбрахме — прозвуча новият тембър, — вие сте свободен и ще можете да работите за нас.

— Да, може... — каза аз. — Но какво става? Защо ви се измени гласът? С кого говоря?

Въпросът ми беше глупав, защото, каквито и да бяха моите лични впечатления, никой човешки глас не би могъл да се промени така рязко и напълно. Нямах начин да не бъдат двама души.

Въпросът ми не бе удостоен с отговор.

— Ние се надяваме — каза гласът, — че ще се съгласите да бъдете наш официален представител. Препоръките ви са отлични.

— Какъв представител? — попитах аз.

— Дипломатически — каза гласът. — Мислим, че това е точният термин.

— Но аз не съм дипломат. Нямам никакви...

— Не ни разбрахте, господин Картър. Съвсем не ни разбрахте. Изглежда, ще трябва да ви обясним някои неща. Ние сме установили контакти с много от вашите съграждани. Те ни служат по най-различни начини. Имаме например една група четци...

— Четци ли?

— Точно така. Хората, които ни четат. Четат ни най-различни неща. От най-различни области. Британската енциклопедия например, Оксфордския речник, разни учебници, литература и история, философия и икономика. И всичко е толкова интересно...

— Но вие можете сами да си четете тези неща. За какво ви са четци? Само трябва да си набавите книгите...

Гласът въздъхна търпеливо:

— Пак не ни разбрахте. Много бързате с изводите.

— Е, добре — каза аз. — Така да бъде. Нищо не разбирам. Какво искате от мен? Имайте предвид, че съвсем не ме бива да чета на глас.

— Искаме да бъдете наш представител. Първо, бихме желали да поговорим с вас, да чуем как преценявате създалото се положение и тогава...

Той продължи, но аз вече не го слушах. Изведнъж проумях какво не беше наред. То, естествено, е било там през цялото време, но едва в този момент го осъзнах ясно. Прекалено много неща ми се бяха струпали на главата — телефонът, когато изобщо не би трябвало да има такъв, внезапната промяна в гласовете, странният разговор. Главата ми беше претоварена и не можех да обхвамя всички неща в тяхната цялост.

Но сега видях какво не беше наред с телефона и затова престанах да разбирам какво ми говореше гласът. Защото това не беше същият телефон, който стоеше на бюрото ми пред един час. Този телефон нямаше нито шайба, нито жица.

— Какво става? — изкрещях аз. — С кого говоря? Откъде се обаждате?

А гласът отново се промени и стана безличен, леко насмешлив, нито женски, нито мъжки; нито делови, нито нежен; лишен от всякаква характерна интонация.

— Господин Картър — каза безличният глас. — Не се тревожете. Ние се грижим за тези, които ни помагат. Умеем да бъдем благодарни. Вярвайте ни, господин Картър, ние сме ви много благодарни.

— За какво сте ми благодарни? — извиках аз.

— Идете при Джерълд Шъруд — каза безличният глас. — Ние ще му кажем за вас.

— Вижте какво — продължих да крещя, — не знам какво става, но...

— Просто си поговорете с Джерълд Шъруд — каза гласът.

Телефонът млъкна. Тишината, която последва, беше пълна.

Нямаше го онова специфично бръмчене, което се чува след прекъсване на разговора. Само празнота.

— Ало! — виках аз. — Ало, обадете се!

Никакъв отговор.

Стоях със слушалката в ръка и се ровех в паметта си за нещо, което знаех, че е там. Последният глас ми беше познат. Бях го чувал някъде. Но не можех да се сетя.

Поставих слушалката обратно на вилката и взех телефона в ръце. Имаше вид на съвсем обикновен телефон, като се изключи това, че му липсваше шайба и не беше свързан с мрежата. Потърсих фабричната марка или поне името на производителя, но таква нещо нямаше.

Ед Адлър идва да вземе телефона. Беше го изключил и го държеше повесен на жицата, преди да излява да се разходя.

Когато се върнах и чух телефона да звъни, първото, което ми мина през ум, щом го видях на бюрото (макар нелогично, това бе единственото възможно обяснение), беше, че по една или друга причина Ед не го е взел, а отново го е включил. Може би поради приятелските си чувства към мен е рискувал да не се подчини на заповедта. Или пък Том Престън е размислил и е решил да ми продължи малко крайния срок. Или дори някой неизвестен доброжелател ми е платил великодушно сметката.

Но сега вече знаех, че нито едно от тези неща не е вярно. Защото това не бе същият телефон, който Ед изключи.

Протегнах ръка, вдигнах слушалката и я долепих до ухото си.

Обади се деловият глас. Не каза нито „ало“, нито попита кой е на телефона, а направо започна да говори:

— Ясно е, господин Картър, че се отнасяте с подозрение към нас. Добре разбираме вашето объркване и недоверието ви. Не ви упрекваме за това, но като се има предвид как сте настроен, безполезно е да продължаваме разговора. Поговорете първо с господин Шърууд и после се свържете пак с нас.

Линията отново прекъсна. Този път не се развиках, за да върна гласа. Знаех, че няма смисъл. Оставих слушалката на мястото ѝ и бутнах телефона настрана.

„Срецнете се с Джерълд Шърууд и после елате да си поговорим.“ А какво общо може да има Джерълд Шърууд с всичко това?

Познавах Шърууд — бе последният човек, който можеше да се забърка в подобна история.

Той беше бащата на Нанси и в известен смисъл фабрикант, кореняк от Милвил. Живееше на края на града, на върха на един хълм в стара къща, която се предаваше по наследство. За разлика от нас, останалите, той не прекарваше цялото си време в Милвил. Беше притежател и директор на фабрика в Елмор, град на петдесетина мили с близо четиридесет хиляди жители. По-рано фабриката била на баща му и произвеждала най-различни селскостопански машини. Но преди няколко години производството западнало и тогава Шърууд я преустроил за изработване на разни машинки и механически

приспособления. Точно какви, не знам, работите на семейство Шърууд не ме занимаваха с изключение на последните години в гимназията, когато интересът ми към дъщерята на Джерълд Шърууд се засили.

Той беше солиден и заможен човек, много уважаван в града. Но понеже, както и баща му преди него, не печелеше парите си в нашето градче и понеже Шъруудови винаги са били заможни, ако не богати, докато ние, останалите, бяхме бедни, на тях винаги се е гледало малко като на пришълци. Техните интереси не съвпадаха с нашите и те не бяха така тясно свързани с обществото на града, както бяхме ние. Така че Шъруудови се държаха настрана — не толкова по собствено желание, колкото защото ние страняхме от тях.

И тъй, какво да правя? Да отида при Шърууд и да се направя на глупак? Да му се изтърся там и да го попитам какво знае за някакъв си шантав телефон?

Погледнах часовника и видях, че е само четири часът. Дори да реша да отида при Шърууд, не можех да сторя това следобеда. Сто на сто не се прибира вкъщи преди шест часа.

Издърпах чекмеджето на бюрото и започнах да вадя оттам нещата си. После ги върнах обратно и затворих чекмеджето. Не биваше да предавам канцеларията сега, защото, така или иначе, щеше да се наложи да се връщам някъде през нощта и да говоря с непознатия човек (или може би хора) по този кошмарен телефон. А като се стъмни, можех, стига да искам, да взема телефона и да го занеса вкъщи. Как да тръгна посред бял ден по улицата с телефон под мишница!

Излязох, затворих вратата и запраших по улицата. Недоумявах какво да правя и още на първия ъгъл се спрях да взема някакво решение. То се знае, можех да се прибера вкъщи, но тази перспектива никак не ме привличаше. Като че ли търсех дупка, където да се скрия. Можех да отида в общината и сигурно ще намеря с кого да си побъбря. Макар че има вероятност там да бъде само Хайъръм Мартин, милвилският полицаи. Хайъръм ще поиска да изиграя с него един шах, а на мен не ми беше до игри. Той става ужасен, когато губи, и щеш не щеш, го пускаш да спечели, за да не почне да се държи лошо. Ние с Хайъръм никога не сме се обичали много. В училище той беше най-големият побойник и неведнъж съм се бил с него. Всеки път ме напердашваше, но нито веднъж не можа да ме накара да си призная, че

ме е набил. Трябва да се оставиш да ти дръпне един бой веднъж-дваж в годината, после да признаеш пред всички, че те е набил, и тогава ще можеш да му бъдеш приятел. Освен това имаше не по-малка вероятност да заваря там Хигмън Морис, а в ден като този не бих изтърпял Хиги. Той е нашият кмет, опора на църквата, член на училищното настоятелство, директор на банката и надут пуяк. Дори в по-леки дни от днешния не го понасях и по възможност гледах да го избягвам.

Можех също да отида в редакцията на „Трибюн“ и да прекарам час-два с редактора Джо Ебънс, който нямаше да бъде зает, защото вестникът беше излязъл сутринта. Но Джо щеше да се отвори на местни политически теми и на въпроса за построяването на плувен басейн, както и на редица други злободневни обществени проблеми, а аз нямаше да съм в състояние да проявя интерес към нито един от тях.

Я да отида Във „Веселата бърлога“, да седна в някое сепаре, да обърна една-две бири. Така хем ще убия времето, хем ще обмисля нещата. Средствата ми не бяха много за ходене по заведения, но от една-две бири едва ли щях да обеднея — и без това нямаше накъде повече, а една бира понякога може да донесе голяма утеха на човека. Още е много рано, за да е пълно с хора, така че ще мога да си поседя сам. Грант сигурно ще изпива там долара, който му дадох. Но той е благородна душа и е много тактичен. Щом види, че искам да съм сам, няма да ми досажда.

В кръчмата беше тъмно и прохладно и след ярката слънчева светлина отвън трябваше да се движа почти пипнешком. Стигнах до крайното сепаре, Видях, че не е заето, и седнах. Заведението бе празно, само на първата маса седяха няколко души.

Изад тезгяха дойде Мей Хътън.

— Здравсти, Брад — каза тя. — Напоследък много рядко се отбиваш.

— Чарли ли заместваш? — попитах аз.

Чарли е баща й, собственикът на кръчмата.

— Той легна да подремне — отговори тя. — По това време няма много хора. Мога и сама да се справям.

— Ще ми дадеш ли една бира?

— То се знае. Голяма или малка?

— Нека бъде голяма.

Тя донесе бирата и се върна зад тезгяха.

„Бърлогата“ е тихо и спокойно кътче. Липсва представителност и е малко мръсно, но затова пък е спокойно. Ярката светлина от улицата струеше през прозореца, но преди да проникне в помещението, избледняваше, сякаш тихият здрач, който се криеше в ъглите, я поглъщаше.

От съседното сепаре се надигна някакъв човек. Не бях го забелязал при влизането си. Вероятно е седял в ъгъла до стената. Обърна се и се втренчи в мен с полупразна чаша в ръка. После направи няколко крачки и застана до моята маса. Вдигнах поглед към него, но не го познах. Очите ми още не бяха свикнали с тъмнината.

— Брад Картър? — попита той. — Нима ти си Брад Картър?

— Същият — отговорих аз.

Той остави чашата си на масата и седна срещу мен. В същия миг аз го познах по лисичите черти на лицето.

— Алф Питърсън! — възкликнах изненадан. — Само преди един час си говорихме с Ед Адлър за тебе.

Той протегна ръка през масата и аз я сграбчих развълнувано. Сам не зная защо толкова се зарадвах на този човек, дошъл от миналото. Алф също ми стисна силно ръката и по това разбрах, че и той се радва на срещата ни.

— Боже мой! Колко време не сме се виждали?

— Шест години — рече той. — Ако не и повече.

Седяхме и се гледахме в неловко мълчание, както често става със стари приятели, които дълго не са се виждали; никой не знае какво да каже и двамата търсят някаква неутрална, обща тема, за да започнато разговор.

— На гости ли си дошъл? — попитах аз.

— Да — рече той. — В отпуска съм.

— Защо не ме потърси веднага?

— Аз съм само от няколко часа тук.

„Странно, помислих си аз, че е дошъл в Милвил, след като тук няма никой от неговите роднини.“ Семейството му се пресели на изток още преди няколко години. Те не бяха кореняци. Живяха тук четирипет години, докато баща му работеше като инженер на строежа на шосето.

— Ще дойдеш у дома — рекох. — Място колкото искаш. Аз съм съвсем сам.

— Отседнах в един мотел на запад от града. Казва се „При Джони“.

— Трябвало е да дойдеш направо при мен.

— Щях да дойда, но не знаех дали си в града. А дори да знаех, че си тук, нямаше да ми бъде удобно, може и да си се оженил. Не ми се искаше да ти се изтърся изневиделица.

Поклатих глава.

— Нито съм заминал, нито съм се оженил.

Отпихме от бирата. Той остави чашата на масата и каза:

— Как вървят работите, Брад?

Вече бях отворил уста да излъжа, но се спрях. За какъв дявол? Този човек срещу мен е Алф Питърсън, един от моите най-добри приятели. Защо да го лъжа? Гордостта ми нямаше да бъде засегната. Когато говориш с истински приятел, за каква накърнена гордост може да става дума?

— Зле — казах аз.

— Прощавай за въпроса.

— Направих много голяма грешка. Трябваше да се махна оттук. В Милвил няма работа за никого.

— Ти мечтаеше да станеш художник. Постоянно драскаше, а по едно време даже рисуваше с маслени бои.

Махнах с ръка.

— Само не ми казвай, че дори не си се опитал да направиш нещо в тази насока — продължи той. — когато бяхме в гимназията, имаше намерение да постъпиш в художествено училище.

— Така беше — признах аз, — дори изкарах там една година. В Чикаго. Но после татко умря и мама имаше нужда от мен. Нямахме никакви пари. Винаги съм се чудил как татко успя да събере достатъчно и за една година.

— А майка ти? Каза, че си съвсем сам.

— Почина преди две години.

Той кимна.

— И сега се занимаваш с парника.

Поклатих глава.

— Изобщо не ми потръгна с него. Опитах се да бъда агент по застраховките, а после по недвижимите имоти. Но нищо не излезе, Алф. Утре сутринта затварям кантората.

— И какво смяташ да правиш?

— И аз не знам. Още не съм мислил за това.

Алф направи знак на Мей да донесе още по една бира.

— Значи тук нищо не те задържа повече.

Поклатих глава.

— Остава ми къщата, разбира се. Никак не ми се ще да я продавам. Ако се махна оттук, просто ще ѝ ударя ключа. Но лошото е там, Алф, че никъде не ми се ходи. Не знам дали ще мога да ти обясня. Прекалено дълго стоях в Милвил и той е вече в кръвта ми.

Алф кимна отново.

— Мисля, че те разбирам. Милвил е и в моята кръв. Затова се и върнах тук. А сега се питам дали изобщо трябваше на правя това. Разбира се, радвам се, че те виждам, че ще срещна и някои други, но все пак имам чувството, че не биваше да идвам. Градът изглежда някак празен. Разбираш ли, като изсмукан. Може да е същият, какъвто си беше, но аз го чувствавам като опустял.

Мей донесе бирите и взе празните чаши.

— Имам една идея — каза Алф. — Ако те интересува, разбира се.

— Интересува ме, защо не?

— След ден-два си тръгвам. Защо не дойдеш с мен? Работя на едно много интересно място. Ще се намери работа и за теб. Аз съм доста близък с шефа и мога да те препоръчам.

— А каква е работата? Сигурно няма да мога да я върша.

— Не знам дали ще съумея да ти обясня ясно в какво се състои. Нещо като научноизследователска лаборатория... лаборатория на мисленето. Седиш си в една кабинка и мислиш.

— Мислиш?

— Именно. Звучи странно, нали? Но всъщност не е така. Сядаш в една кабина и ти дават картонче с написан въпрос или задача. Започваш да мислиш по този въпрос, при това трябва да мислиш на глас, като че ли разговаряш сам със себе си, понякога даже спориш със себе си. В началото се чувстваваш малко неловко, но се свиква. Кабината е звуконепроницаема и никой не може да те чуе или види.

Предполагам, че има някакъв апарат, който записва думите ти, но дори да го има, той не се вижда.

— И за това нещо ти плащат?

— Доста добре. Може да се живее.

— Но за какво е цялата тази работа?

— Не знаем — каза Алф. — Не че не сме питали. Обаче при постъпване на работа ти поставят условие: да не се опитваш да разбереш за какво е всичко това. Предполагам, че правят някакъв експеримент. Сигурно ги финансира някой университет или научноизследователски институт. Казаха ни, че ако знаем какво става, това щяло да повлияе на хода на нашето мислене. Човек неволно започвал да нагажда мисълта си към крайната цел на експеримента.

— А какви са резултатите?

— Не ни ги съобщават. Мислите на всеки човек текат по определен специфичен модел, но ако знаеш какъв е моделът на твоето мислене, това би оказало въздействие върху самия процес на мисленето ти. Може, без да искаш, да започнеш да се съобразяваш с него и да бъдеш последователен или пък обратното — да се опиташ да излезеш от рамките на този модел. А ако не знаеш какви са резултатите, не можеш да разбереш какъв е моделът и в такъв случай вече няма опасност от влияние.

По улицата мина камион и шумът от мотора проехтя оглушително в тишината на кръчмата. А след като отмина, чухме бръмченето на една муха, която се удряше в тавана. Хората, които седяха на предната маса, изглежда, си бяха отишли или поне не ги чувах вече да говорят. Потърсих с очи Грант Пияницата, но не го открих. Тогава си спомних, че изобщо не го видях в кръчмата, а то беше много странно, защото току-що му бях дал един долар.

— И къде се намира това? — попитах аз.

— В щата Мисисипи, градчето се казва Грийнбрайър. Знаеш ли, много прилича на Милвил. Съвсем малко градче, тихо, прашно и горещо. Боже мой, да знаеш колко е горещо там! Но нашата лаборатория си има климатична инсталация. С една дума, не можем да се оплачем.

— Съвсем малко градче, казваш. Странно, че в едно такова градче има научна лаборатория.

— Това е за маскировка. Искат да я запазят в тайна. И нас ни предупредиха да не приказваме много къде работим. Пък и къде ще я скриеш по-добре? На никой и през ум няма да му мине, че в такова забутано място може да има подобна лаборатория.

— Да, но ти например не си оттам и пак...

— Те именно затова ме взеха на работа. Не искат много местни жители, понеже хора, живели и росли заедно, мислят по много сходен начин. Ето защо охотно приемат на работа пришълци. При нас има доста такива.

— А преди това?

— Какво преди това? А, да. Преди това с какво ли не се занимавах. Мотаех се като муха без глава. Не се задържах дълго на едно място. Тук поработях две седмици, там две седмици, оставях се да ме носи течението. Известно време работих в една бетонджийска бригада. После, като свърших парите и не можах да намеря друга работа, мих чинии в един ресторант. Месец-два работих като градинар в голямо имение в Луивил. После брах домати на една плантация, ала плащат толкова, че ако не се бях махнал, щях да умра от глад. Какво ли не съм работил. В Грийнбрайър съм от единадесет месеца.

— И тази работа не е за постоянно. Рано или късно те ще получат всички сведения, които им трябват.

Той кимна.

— Знам. Много ще ми бъде криво, от тази работа по-добра не съм имал. Какво решаваш, Брад? Идваш ли с мен?

— Трябва да помисля. Не можеш ли да останеш повече от два дни?

— Защо да не мога, имам две седмици отпуска.

— Искаш ли да отидем за риба?

— Как да не искам!

— Какво ще кажеш за утре сутринта? Ще отидем по на север за една седмица. Там сигурно е прохладно. Имам палатка и всякакви туристически принадлежности. Ще открием някое местенце, където се въди риба.

— Чудесна идея!

— Тръгваме с моята кола.

— Аз пък плащам бензина.

— При моето парично състояние — казах — нямам нищо против.

3.

Ако не беше фасадата с колоните и плоският покрив, ограден с ослепително бели перила, къщата щеше да изглежда съвсем обикновена. Вярно, че имаше един период, когато тя ми се виждаше най-прекрасната къща в света. Но вече шест години, ако не и повече, не бях стъпвал у Шъруудови.

Паркирах колата, слязох и застанах неподвижен, загледан в къщата. Не беше се смрачило напълно и четирите големи колони проблясваха меко в гаснещата светлина на деня. От тази страна не светеше нито един прозорец, но се виждаше, че някъде отзад лампите са запалени.

Изкачих се по ниските стъпала и прекосих верандата. Напипах звънеца и го натиснах.

По коридора се чува бързи женски стъпки. Трябва да е госпожа Флеърти, помислих си. Тя водеше домакинството, откак жената на Шърууд напусна къщата, за да не се завърне никога вече.

Но не беше госпожа Флеърти.

Вратата се отвори и на прага застана тя — по-зряла, отколкото я помнех, по-самоуверена и по-красива.

— Нанси! — извиках аз. — Боже мой, Нанси, нима си ти!

Ако бях имал време да помисля, нямаше да кажа точно това.

— Да — каза тя, — аз съм. Защо си толкова учуден?

— Защото не знаех, че си тук. Кога се върна?

— Едва вчера.

Тя не ме позна, помислих си аз. Знае, че би трябвало да ме познава, и се мъчи да си спомни кой съм.

— Брад — каза тя. Разбрах, че не съм бил прав. — Глупаво е да стоим така. Защо не влезеш?

Влязох вътре. Нанси затвори вратата след мен и застанахме един срещу друг в полумрака на антрето. Вдигна ръка и докосна ревера на самото ми.

— Отдавна не сме се виждали, Брад как живееш?

— Добре — казах аз. — Доста добре.

— Чувам, че съвсем малко са останали тук от нашата компания.

Поклатих глава.

— Говориш, сякаш се радваш, че си се върнала.

Тя се разсмя — лек като полъх смях.

— Разбира се, че се радвам.

Смехът ѝ беше същият — познат изблик на спонтанна радост, част от самата нея.

Някой излезе от една стая в дъното.

— Нанси — чу се глас, — момчето на Картърови ли дойде?

— О! — каза Нанси. — Не знаех, че идваш при татко.

— Няма да се бавя. Нали ще те видя после?

— Разбира се. За толкова неща имаме да си говорим.

— Нанси!

— Да, татко.

— Идвам — обадох се аз.

Запътих се към човека в дъното на коридора. Той отбори една врата и запали лампата. Влязохме вътре и Шърууд затвори вратата след себе си.

Беше висок човек с широки рамене и аристократична глава, с малки, грижливи подстригани мустаци.

— Господин Шърууд — започнах сърдито. — Аз не съм „момчето на Картърови“. Аз съм Брадшо Картър. За приятелите съм Брад.

Гневът ме беше безпричинен и при това неуместен. Но той ме бе засегнал там, в антрето.

— Извинявай, Брад — каза той, — трудно ми е да свикна с мисълта, че вече сте големи хора: и ти, и Нанси, и всички хлапета, с които тя играеше.

Той прекоси стаята и отиде при бюрото до стената. Отбори едно чекмедже, извади оттам дебел плик и го сложи отгоре.

— Това е за теб — каза той.

— За мен?

— Ами да, аз мислех, че знаеш.

Поклатих глава. Нещо в атмосферата на стаята навяваше страх. Това бе мрачна стая, двете стени целите в библиотечни рафтове, а на

третата, между прозорците с плътно спуснати завеси, имаше мраморна камина.

— Е — каза той, — защо не го вземаш?

Отидох до бюрото и взех плика. Не бе запечатан и го отворих. Вътре имаше дебела пачка банкноти.

— Хиляда и петстотин долара — рече Джерърд Шъруд. — Предполагам, че точно толкова трябва да бъдат.

— Аз не знам нищо за тези хиляда и петстотин долара. Само ми казаха по телефона да дойда да поговоря с вас.

Той се намръщи и ме изгледа пронизателно, като че ли не ми вярваше.

— Ей по такъв телефон. — Казах аз и посочих единия от двата телефона върху бюрото му.

Той кимна уморено.

— Да. Откога имаш този телефон?

— От днес следобед. Ед Адлър дойде и взе другия телефон, обикновения, защото не мога да платя сметката. Излязох да се поразходя, да поразмисля за някои работи, а като се върнах, онзи, вторият телефон, вече звънеше.

Той махна с ръка.

— Вземи плика и го прибери в джоба си. Това не са мои пари. Те са си твои.

Върнах плика Върху бюрото. Имах страшна нужда от хиляда и петстотин долара. Имах нужда от каквито и да са пари, откъдето и да идват те. Но не можех да взема този плик. Защо, не знам.

— Добре — каза той, — седни.

Под ъгъл към бюрото имаше стол и аз седнах. Той отвори една кутия.

— Пура?

— Благодаря, не пуша — Казах аз.

— Тогава може би ще пиеш нещо?

— С удоволствие.

— Уиски?

— Чудесно.

Той отиде до барчето в ъгъла и сложи лед в две чаши.

— Как го пиеш, Брад?

— Само с лед, ако може.

Той се засмя.

— Точно така се пие уиски.

Седях, загледан в полиците с книги, покрили стените отдолу догоре. Много от тях бяха многотомни издания в скъпа подвързия.

Трябва да е чудесно, мислех си аз, да си достатъчно богат, та като ти се прииска, да си купиш някоя дреболия, да не се чудиш дали можеш да си го позволиш. Да можеш да живееш в къща като тази, със стени, отрупани с книги, с тежки завеси по прозорците, да имаш повече от една-единствена бутилка уиски и специално барче, а не кухненска етажерка.

Шърууд ми подаде чашата, мина зад бюрото и седна. Вдигна своята чаша, отпи жадно няколко глътки и я остави на бюрото.

— Добре, Брад — каза той. — какво знаеш всъщност?

— Абсолютно нищо. Само това, което ви казах вече. Говорих с някого по телефона. Предложиха ми работа.

— И ти прие ли я?

— Не, не съм, обаче може да приема. Нямам работа и трябва да си намеря. Но това, което те или той ми казаха, не беше много смислено.

— Те?

— Ами или бяха трима души, или един човек, който си смени на три пъти гласа. Колкото и странно да ви звучи, но на мен ми се стори, че беше един човек с три различни гласа.

Той взе чашата и отпи от нея. После я вдигна към светлината и се учуди, като видя, че е почти празна. Надигна се от креслото си и отиде да вземе бутилката. Наля си и ми я подаде.

— Аз още не съм почнал.

Шърууд остави бутилката върху бюрото и пак седна.

— Добре направи, че дойде да си поговорим. Няма нищо нередно в това да приемеш работата. Взимай парите и да те няма. Нанси сигурно те чака навън. Заведи я на кино или някъде другаде.

— Това ли е Всичко? — попитах аз.

— Да.

— Значи променихте решението си?

— Кое решение?

— Смятахте да ми кажете нещо, но се отказахте.

Той ме погледна право в очите.

— Така е. Но това няма значение.

— Не и за мен — възразих аз. — Защото виждам, че сте изплашен.

Помислих, че ще се засегне както повечето мъже, като им кажеш, че се страхуват.

Но той не се обиди. Изразът на лицето му остана непроменен.

После рече:

— Защо не пиеш, за бога! Действуваш ми на нервите, като седиш така и само държиш чашата.

Аз съвсем я бях забравил. Отпих глътка.

— Кой знае — продължи той — какви глупости си си въобразил. Сигурно мислиш, че съм се забъркал в някоя тъмна афера. Не знам ще ми повярваш ли, но и аз нямам представа в какво именно съм се забъркал.

— Вярвам ви — отговорих. — Щом казвате.

— Много неприятности съм имал през живота си. Пък и кой ли е нямал. Но на мен всичко ми се струпа наведнъж. Кое то също често се случва.

Кимнах в знак на съгласие.

— Първо ме напусна жена ми. Сигурно си чувал за това. Предполагам, че в Милвил доста се е говорило за тази случка.

— Аз бях много малък тогава.

— Да, сигурно. Мога само да кажа, че и двамата се държахме напълно достойно. В съда нямаше крясъци и прочие неща. И двамата не сме такива хора. А после, като венец на всичките ми нещастия, се изправих пред фалит. Имаше криза в производството на селскостопански машини и се страхувах, че ще се наложи да затворят фабриката. Редица други дребни предприятия за производство на селскостопански машини бяха принудени да ликвидират. Някои от тях бяха носили добри печалби на собствениците си петдесет-шестдесет години, но се наложи да излязат от играта.

Той млъкна, като че ли очакваше да кажа нещо. Какво можех да кажа? Шърууд отпи още една глътка и продължи:

— В много отношения съм направо глупав. Мога да ръководя фабриката, докато има надежда тя да носи печалба. Смело бих заявил, че съм вещ в деловите въпроси. Но това е всичко. Цял живот не ми е хрумнала нито една голяма или поне по-нова идея.

Той се наведе напред, склучи ръце и ги опря на масата.

— Много съм мислил над това, което се случи с мен. Опитах се да намеря някаква логика, но напразно. Това е нещо, което не можеше да се случи, поне на човек като мен. И така аз бях изправен пред фалит и нищо не можеше да ме спаси. Всичко беше много просто. Поради редица икономически причини търсенето на селскостопански машини бе намаляло. Едрите предприятия с широк пазар и много средства за реклама ще се измъкнат благополучно от това положение. Те имат простор за действие и могат да вземат редица мерки, за да сведат лошите последствия до минимум. Но такива дребни предприятия като моето нямат нито възможности, нито резервен капитал и за тях няма изход. Аз водех бизнеса по стари, отдавна установени и изпитани от времето правила, така както баща ми и дядо ми са го водили навремето. И тези правила гласят: когато не можеш да продадеш стоката си, с теб е свършено. Сигурно някои хора ще са в състояние да се измъкнат благополучно от подобно положение, но аз не съм от тях. Аз съм добър бизнесмен, но ми липсва въображение. Не ми идваха идеи. И ето изведнъж идеите започнаха сами да се раждат в главата ми. Сякаш бяха чужди идеи, присадени в мозъка ми.

— Ти знаеш — продължи той, — че една идея хрумва на човек за някаква част от секундата. Колкото и да се мъчиш, не можеш да разбереш откъде е възникнала, дали от нещо прочетено или чуто. Може би, ако се поровиш достатъчно дълбоко в главата си, ще откриеш как се е породила, но малко са хората, които знаят как да се ровят. Повечето идеи се появяват само в зародиш и колкото и да са ценни, те трябва да бъдат развити. Но с моите идеи случаят беше друг. Те изникваха отнякъде оформени и готови веднага да бъдат приложени на практика. Събуждам се сутрин и идеята е в главата ми заедно с много нови знания. Изляза на разходка и се прибирам вкъщи с още една нова идея. Идваха една след друга, сякаш някои бе посял семена в ума ми и те вече даваха плод.

— И така се появиха вашите приспособления и машинки, нали?

Той ме погледна с любопитство.

— Да. Ти какво знаеш за тях?

— Нищо — отговорих аз. — Знам само, че след като производството на селскостопански машини западна, вие започнахте да произвеждате такива машинки. Точно какви — не знам.

Той не ми поясни какви са. Продължи да говори за странните си идеи.

— Отначало не разбирах какво става. Но после, когато идеите започнаха да ми идват накуп, разбрах, че има нещо гнило. Аз не бих се досетил дори за една от тях, камо ли за толкова много, защото съм лишен от въображение и никак не съм находчив. Опитвах се да си внуша, че евентуално една-две от тях биха могли да ми хрумнат, но дори това беше малко вероятно. В крайна сметка трябваше да призная пред себе си, че ми се оказва помощ отвън.

— Как така отвън?

— Не знам. Дори сега не знам.

— Но това не ви попречи да се възползвате от тези идеи.

— Аз съм изключително практичен човек — каза той. — Някои биха ме нарекли дори грубо практичен. Но ти помисли сам — предприятието ми беше изправено пред сигурен фалит. При това не мое собствено предприятие, забележи, а семейното, което дядо ми основа и което след баща ми премина в мои ръце. Бизнесът не беше мой — той ми бе поверен. Има голяма разлика. Когато се провали начинание, на което сам си положил началото, можеш да понесеш удара и да се успокоиш, че както си успял веднъж, така ще успееш и втори път. Но със семейния бизнес работите стоят иначе. На първо място идва срамът. Второ, не си сигурен, че ще се съвземеш от удара. Не си започнал ти и първият успех не е бил твой — бил ти е предаден като щафета и само си го понесъл по-нататък. Никога не си сигурен, че ще можеш да се съвземеш, дори си абсолютно убеден в противоположното.

Той млъкна и в настъпилата тишина долових слабо, далечно тиктакане на часовник. Но часовникът не се виждаше и аз се борех с изкушението да се обърна и да го потърся с поглед. Имах чувството, че ако обърна глава, ако се помръдна, ще счупя нещо невидимо, което се намираше в стаята. Сякаш стоях в препълнен със стока стъкларски магазин и ако само закачех един-единствен предмет, всичко щеше да се срути с трясък.

— Ти как би постъпил? — попита Шъруд.

— Бих се възползувал и от най-малката възможност.

— Същото направих и аз — каза той. — Бях в безизходица. Всичко, което имах, беше поставено на карта — бизнесът, този дом,

Нанси, честното ми име. Хванах се за тези идеи, записах ги, повиках моите инженери, конструктори и чертожници и се заловихме за работа. Естествено, всички заслуги бяха приписани на мен. Нямаше как иначе. Можех ли да им кажа, че не съм аз този, който е измислил всичко това? Но колкото и да звучи странно, именно това ми тежи най-много — че ми се приписват заслуги за неща, които не съм извършил.

— Нали семейният бизнес е спасен и всичко е наред — казах аз. — На ваше място не бих се измъчвал от угризения на съвестта.

— Да, но с това не се свърши, иначе отдавна щях да съм забравил. Ако беше само колкото да спася фирмата, всичко щеше да е наред. Но за жалост не беше така. Като че ли имаше двама Шъруудовци — единият, който седи зад бюрото, и другият, който мисли вместо него. Идеите продължиха да ми идват, при това едни бяха много разумни, а други сякаш съвсем абсурдни. Някои от тях, казвам ти, не бяха от този свят, в буквалния смисъл не от този свят. Нито можех да разбера за какво се отнасят, нито за какво евентуално могат да послужат. Разбрах, че в тях има някакви потенциални възможности, че в същността им се крие нещо гениално, и същевременно бяха напълно безсмислени. И не само идеите, а и знанията. Откъслечни, сякаш на изблици, ако мога така да се изразя. Знания за неща, които нито ме интересуват, нито някога съм мислил за тях, за които съм сигурен, че нито един човек не е чувал. Като че ли някой е взел наслуки шепата откъслечни, безразборни знания и ги е натъпкал в главата ми.

Той посегна към бутилката и напълни чашата си. Направи ми знак с шишето и аз подадох моята чаша. Той я напълни до самия ръб.

— Пий — каза той. — Ти ме накара да си развържа езика и сега ще ме изслушаш докрай. Утре сутринта сигурно ще се питам защо ли ти разправих всичко това. Но сега ми е все едно.

— Ако не ви се иска да ми го кажете... Ако мислите, че си пъхам носа където не ми е работа...

Той махна с ръка.

— Може да не ти се слуша, тогава кажи. Вземай парите и си свободен.

Поклатих глава.

— Още не. Докато не разбера защо ми ги давате.

— Парите не са мои. Аз съм само посредник.

— Посредник на другия? На вашето второ „аз“?

Той кимна.

— Именно. Как се сети?

Посочих телефона без шайба. Шърруд се намръщи.

— Никога не съм го използвал. А преди ти да ми кажеш за твоя, не бях и чувал някой да си е служил с такъв телефон. Произвеждам ги със стотици, пък...

— Вие ги произвеждате?!

— Да, разбира се. Не за мен самия, а заради това мое второ „аз“. Макар че — той се наведе към мен през бюрото и понижи доверително гласа си — започвам да подозирам, че това не е никакво „аз“...

— А какво мислите, че представлява то?

Той се облегна бавно назад.

— Да пукна, ако знам. Едно време си блъсках главата над този въпрос, питах се какво може да бъде и се измъчвах, но нямаше начин да разбера. Сега вече не ме интересува. Казвам си, че може да има и други като мен. Може да не съм само аз — много ми се ще да е така.

— А телефонът?

— Аз го проектирах. Или може би този — другият човек, ако изобщо е човек. Открих го в ума си и записах откритието. И всичко това, не забравяй, без да знам нито какво е, нито за какво служи. Естествено, знаех, че е някакъв телефон. Но да ме убиеш, не можеш да кажа как работи. Нито пък тези, които го произвеждаха във фабриката, разбраха. Според всички закони на логиката тази дяволия изобщо не би могла да работи.

— Но вие казахте, че са ви дошли идеи за още куп други неща, които не знаете за какво служат?

— Така е. Обаче нито ги начертах, нито ги произведох. А с телефоните работата стоеше по-иначе: знаех, че трябва да ги произвеждам, в какво количество и какво да правя с тях.

— И какво правехте с тях?

— Изпращах ги на една фирма в Ню Джърси.

Това ми прозвуча като абсолютна безсмислица.

— Един момент, не ми е съвсем ясно. Значи вие открихте плановете в главата си и знаехте, че трябва да произвеждате тези неща и да ги изпращате на фирмата в Ню Джърси. И всичко това, без да си зададете нито един въпрос?

— Как да не съм си задавал въпроси? Ако знаеш какъв глупак се чувствавах! Не забравяй, че това мое друго „аз“, този втори ум, нито веднъж не ме подведе. Той ми спаси фабриката, даваше ми полезни съвети и досега не ми е изневерил. Не можеш да обърнеш гръб на нещо, което е било за теб добрата фея от приказките.

— Май че разбирам — казах аз.

— Как няма да разбираш! Комарджията се осланя на късмета си. Борсовият играч вярва на своя нюх. А нито късметът, нито нюхът са по-постоянни и надеждни от това, което имам аз.

Той протегна ръка, вдигна странния телефон, огледа го и го върна пак на мястото му.

— Този го донесох вкъщи и го сложих тук. През всичките тези години все очаквам да ми се обади някой, но напразно.

— Изглежда, че във вашия случай няма нужда от телефон — казах аз.

— Мислиш ли, че това е причината? — попита той.

— Сигурен съм.

— И на мен така ми се струва. Понякога просто не знам какво да мисля.

— А с фирмата от Ню Джърси кореспондирате ли?

Шърууд поклати глава.

— Нито ред. Изпращам телефоните, и туйто.

— Поне не съобщават ли дали са ги получили?

— Не. Нито пък ми се плаща. Аз и не очаквам пари. Когато човек прави бизнес със самия себе си...

— Със самия себе си? Искате да кажете, че тази фирма се ръководи от вашето второ „аз“?

— Не знам — рече той. — Боже мой, нищичко не знам. През всичките тези години живея с това нещо и се опитвам да го разбера, но все не мога да намеря отговор.

Шърууд имаше много нещастен вид и го съжалих. Той, изглежда, разбра, че го съжалявам. Засмя се и каза:

— Не се огорчавай заради мен. Аз ще го понеса. Мога всичко да понеса. Не забравяй, че за тази работа добре ми се плаща. Я по-добре ми кажи нещо за себе си. Ти май си агент по недвижимите имоти.

— И по застраховките — добавих аз.

— И не си могъл да си платиш телефонната сметка.

— Излишно е да ми съчувствувате — казах аз. — Все някак ще се оправя.

— Какво стана с вас, младите? — каза той. — Почти никой не остана тук, в Милвил. Изглежда, няма за какво да оставате.

— Така си е.

— Нанси тъкмо се завърна от Европа. Много се радвам, че е при мен вкъщи. Иначе се чувствавам съвсем самотен тук, без никого. През последните години почти не я виждах. Отначало колежът, после се впусна в обществена дейност, след това пък замина за Европа. Сега обаче ми заяви, че възнамерява да си остане известно време вкъщи. Щяла да се занимава с писане.

— Сигурно ще я бива за това. В училище винаги имаше отлични бележки на съчиненията.

— Побъркала се е на тази тема. Вече има публикувани десетина статии в някои по-малки списания, от тези, които излизат веднъж на три месеца и нищо не плащат на авторите, а само им изпращат пет-шест броя. По-рано не бях и чувал за съществуването им. Прочетох статиите ѝ, но нали нищо не разбирам. Не мога да кажа добри ли са, лоши ли са. Макар че сигурно си заслужават, щом са ги отпечатали. Ако писателството я задържи при мен, ще бъда много доволен.

Станах от стола.

— Аз ще тръгна — казах. — Заседях се по-дълго, отколкото трябва.

Той поклати глава.

— Няма такова нещо. Много ми беше приятно да си поговоря с теб. Да не забравиш парите. Другото ми „аз“, или както щеш го наречи, ми нареди да ти ги дам. Предполагам, че е нещо като аванс.

— Това са празни приказки — казах почти сърдито. — Всъщност парите са ваши.

— Нищо подобно — възрази той. — Те са от един специален фонд, който основах преди години. Струваше ми се, че никак не е справедливо аз да обирам всичките облаги от идеите, които всъщност не са мои. Затова започнах да влагам десет на сто от печалбите в този специален фонд...

— Който най-вероятно ви е бил подсказан от онова ваше второ „аз“.

— Да — каза той, — струва ми се, че си прав, макар че всичко това беше толкова отдавна, щото не мога да кажа със сигурност дали е така. Но както и да е, фондът бе основан и през всички тези години изплащах най-различни суми по нареждане на онзи, който се разпорежда наравно с мен в главата ми.

Аз го зяпнах, колкото и неприлично да е това. Но съгласете се, че не е нормално човек най-спокойно да си седи и да разправя, че някой се разпорежда със собствения му ум. Колкото и да е свикнал той с това след толкова години, пак не е нормално.

— Фондът — продължи Шърруд спокойно — представлява доста солидна сума, въпреки че непрекъснато изплащам пари от него. Трябва да призная, че откак този приятел се всели в мен, всичко, което подхвана, се превръща в пари.

— Не рискувате ли, като ми доверявате всичко това?

— Искаш да кажеш, че можеш да го раздрънкаш ли?

Аз кимнах:

— Не че смятам да го направя...

— Как ще го направиш, когато всички ще те вземат на подбив. Никой няма да ти повярва.

— И аз така мисля.

— Брад — каза той почти ласкаво, — не ставай чак такъв глупак. Вземи този плик и го прибери в джоба си. Ела някой друг път и пак ще си поговорим. Ела, когато искаш. Предчувствам, че ще се случат много неща, за които ще искаме да си поговорим

Пресегнах се, взех плика и го натъпках в джоба си.

— Благодаря.

— Няма защо — каза той и ми махна с ръка. — Надявам се, че пак ще се видим.

4.

Минах бавно през хола, но от Нанси нямаше и следа, нямаше я и на верандата, където почти бях сигурен, че ще ме чака. Тя бе обещала да се видим по-късно и да си поговорим за много работи и аз, естествено, реших, че това ще стане още тази вечер. Но може да не е имала предвид същата вечер. Може да е мислила за някой друг път. Или може да ме е чакала, но да ѝ е омръзнало да виси. В края на краищата аз доста време се забавих при баща ѝ.

На безоблачното небе бе изгряла луната и не се чувствуваше ни най-слаб полъх на вятър. Огромните дъбове стояха неподвижни като издялани от камък, а лятната нощ бе изпълнена с блещукащи нишки лунна светлина. Слязох по стълбите и застанах неподвижен — можех да се закълна, че се намирам в омагьосан кръг. Нима това бе старата, позната земя — тези призрачни, замислени дъбове, тази прорязана от лунни лъчи тъма, тази притаена, бездиханна тишина, която обгръщаше всичко наоколо, и лекият неземеен аромат, който се носеше над черната пръст?

После очарованието изчезна заедно с чудното сияние и аз отново се намерих в света, който познавах.

Почувствувах хлад в лятната нощ. Може би това беше хлад, довян от разочарованието, че ме изхвърлиха от приказната земя, от това, че зърнах съществуването на един свят, където никога не ще бъда допуснат. Под краката си усетих асфалта на алеята и видях, че черните дъбове са само дъбове, а не издялани паметници.

Отърсих се като куче, което излиза от вода, събрах мислите си и тръгнах по алеята. Приближих колата, порових се в джоба за ключовете и отворих предната врата. Почти се бях настанил, когато забелязах, че Нанси седи на другата седалка.

— Вече бях решила, — че никога няма да дойдеш. За какво говорихте толкова дълго с татко?

— За най-различни работи. Нищо важно.

— Често ли ходиш при него?

— Не. Не много често.

Странно, ала не ми се искаше да ѝ кажа, че за първи път бях при баща ѝ.

В тъмното пипнешком пъхнах ключа в контакта.

— Искаш ли да се поразходим с колата? Или да отидем някъде да пийнем по чашка?

— Не, благодаря. Предпочитам да поседим така и да си поприказваме.

Облегнах се назад.

— Хубава нощ — каза тя. — Чудно спокойна. Толкова рядко човек може да намери тихо място!

— Вие имате тук едно вълшебно място. Точно под верандата. Попаднах в него, без да искам. Плетеница от лунни лъчи и ухание на неземемен аромат

— Това са цветята — отвърна тя.

— Кои цветя?

— Точно на забоя на алеята има една леха от чудните цветя, които баща ти намери в гората.

— Значи и вие имате от тях? Изглежда, че целият град си е засял по една леха.

— Баща ти беше най-добрият човек, когото познавам. Когато бях малка, винаги ми даваше цветя. Мина ли покрай вас, винаги ще ми откъсне.

„Да — помислих си аз, — за татко може да се каже, че беше добър човек. Добър, силен и при това малко странен, но въпреки силата и чудатостта си той имаше изключително нежна душа. Живееше в света на цветята и на всякакви други растения. Доматите, които отглеждаше, израстваха високи, с дебели тъмнозелени стъбла, и през пролетта целият град идваше при него за разсад.“

Спомням си деня, когато отиде в Дарк Холоу да занесе на вдовицата Хиклин домати и зеле за разсад и една кошница многогодишни растения и се върна в къщи с няколко странни лилави диви цветя, които намерил край пътя, и ги донесе грижливо увити в зебло.

Никой не бе виждал такива цветя. Той ги засади в отделна леха и ги обсипа с грижи, а те бурно разцъфтяха под вещите му ръце.

Оттогава едва ли има двор в целия град, където да няма лилави цветя, татковите цветя.

— Той откри ли някога що за цветя са това? — попита Нанси.

— Не — отговорих аз. — Не можа.

— Трябваше да изпрати няколко от тях в някой университет или институт. Оттам щяха да му кажат какви са.

— Той все се канеше, но не успя да го стори. Беше толкова зает. Винаги имаше някаква работа. Около парниците има много тичане.

— Ти май не ги обичаш много, Брад?

— Не може да се каже, че не ги обичам. Аз съм израснал край нашия парник и знам как да се оправям с тази работа, но нямам дарба за нея. Под моите грижи растенията просто линееят.

Тя се протегна и допря с юмруци покрива на колата.

— Толкова е хубаво човек да се завърне вкъщи. Мисля да остана известно време тук. Струва ми се, че татко се чувства самотен.

— Той каза, че имаш намерение да пишеш.

— Нима ти каза?

— Да. Струва ми се, не знаеше, че трябва да го пази в тайна.

— О, всъщност няма значение. Просто не е прието да се говори за това, поне докато не си започнал вече да пишеш. Толкова неща могат да попречат на намеренията ти. Не ми се ще да съм от ония псевдописатели, дето все нещо пишат и никога не го свършват. Или постоянно говорят, че ще пишат, и никога не започват.

— А ти като почнеш, за какво смяташ да пишеш?

— За това, което е около нас. За нашия град.

— За Милвил?

— Ами да, разбира се. За града и за хората.

— Но няма какво да се пише за нас!

Тя се засмя, протегна ръка и докосна рамото ми.

— Има дори много за писане. Толкова знаменитости! Такива оригинални характери!

— Знаменитости? — възкликнах аз поразен.

— Разбира се! Известната писателка Бел Симпсън Ноулс, прочутият адвокат по наказателни дела Бен Джаксън, Джон М. Хартфърд, деканът на Историческия факултет в...

— Но те всички са напуснали града. Няма да е какво да правят тук. Заминали са, направили са кариера и много от тях не са стъпили

повече в Милвил, дори на гости не са идвали.

— Да, но нали именно тук са направили първите стъпки. Способността и дарбите им са съществували много преди да напуснат града. Прекъсна ме, затова не успях да изредя всички знаменитости. Има и много други. Милвил, макар малък и забутан, е дал много повече големи хора от кой да е друг такъв град.

— Сигурна ли си? — попитах аз. Изпитах желание да се засмея на нейната сериозност, но не посмях.

— Ще проверя. Обаче не са никак малко.

— Що се отнася до оригиналните характери, мисля, че си права. Милвил е доста богат в това отношение. И Грант Пияницата, и Флойд Колдуел, и кметът Хиги...

— Те не са истински характери — каза Нанси. — Поне не в пълния смисъл на думата. Аз даже не бих ги нарекла характери. Те са личности. Израсли са напълно свободни, никой не ги е принуждавал да се подчиняват направила, не са ги подлагали на ограничения и затова са се запазили такива, каквито ги е създала природата. Според мен в наше време такива болни личности могат да се срещнат само в малко градче като Милвил.

За първи път в живота си чувах подобно нещо. Никой досега не ми беше казал, че Хиги Морис е личност. Пък и що за личност е той! Просто един надут, самодоволен пуяк. И Хайъръм Мартин, и той бил личност! Във всеки случай не и за мен. Само един побойник, от когото не можа да излезе нищо друго освен тъп стражар.

— Ти не си ли съгласен? — попита Нанси.

— Не знам. Никога не съм се замислял по този въпрос.

А всъщност си мислех: ето на, веднага пролича и образованието, и годините, прекарани в колежа, и увлечението ѝ по обществена работа в нюйоркския „Център за подобряване благосъстоянието на населението“, и едногодишният ѝ престой в Европа. Беше толкова уверена в това, което говореше, толкова пълна със знания и какви ли не теории! Милвил вече не беше неин дом, тя не го чувствуваше, не го разбираше, защото човек не може да седне и да проанализира хладнокръвно собствения си дом. Може би тя все още го нарича така, но това не променя нещата. А впрочем бил ли е Милвил някога неин дом? Може ли едно момиче да нарича свой дом толкова бедно градче, ако живее в единствената голяма къща, с която това градче се гордее,

ако баща му се вози в „кадилак“ и имат готвач, прислуга и градинар? Не, тя не се беше завърнала вкъщи. По-скоро бе дошла в един град, който ще ѝ даде материал за социологически проучвания. Тя ще оглежда Милвил от висотата на Шъруудова-та къща и ще го подложи на проучвания и анализи, ще ни разголи и ще ни показва на света, за да забавлява читателите на своята книга.

— Струва ми се — продължи тя, — че в Милвил има нещо, което може да бъде от полза за хората, нещо, което не се среща често по света. Бих го нарекла катализатор, който запалва искрата на творческата мисъл, или вътрешен глад, който поражда стремеж към величие.

— Що се отнася до вътрешния глад, в Милвил има много семейства, които могат подробно да ти разкажат за него — подхвърлих аз.

Не се шегувах. В Милвил наистина имаше много семейства, които хронически не си дояждаха — не че умираха от глад, естествено, но никога не се изхранваха до насита, а и самата им храна не би могла да се нарече висококалорична. Можех да назова, без да се замислям, поне три такива семейства.

— Брад — каза тя, — ти май не одобряваш идеята ми за книгата.

— Моля ти се, откъде-накъде ще имам нещо против твоята книга! Само ще те помоля, като я пишеш, да не заемаш позицията на чужд човек, който ни наблюдава отстрани и се забавлява, а да я пишеш като част от самите нас. Опитай се да проявиш разбиране, да влезеш в кожата на хората, за които пишеш. Няма да ти бъде трудно, достатъчно дълго си живяла сред нас.

Тя се разсмя, но смехът ѝ не беше радостен.

— Имам ужасното предчувствие, че никога няма да я напиша. Ще я започна и дори ще напиша една част, но постоянно ще се връщам назад и ще я преработвам, защото и самите хора ще се променят или аз самата с течение на времето ще започна да ги виждам иначе и в крайна сметка книгата никога няма да бъде завършена. Така че няма за какво да се безпокоиш.

„Нищо чудно да е права — мислех аз. — Трябва да изпитваш силен глад, особен вид глад, за да пишеш книга.“ Но по-скоро се съмнявах, отколкото вярвах у нея действително да има такъв глад.

— Дано да е така — рекох аз. — Искам да кажа, дано да я напишеш. И съм сигурен, че ще е добра. Другояче не може и да бъде.

Опитвах се да замажа казаното преди и тя, изглежда, разбра, но се направи, че не забелязва.

„Постъпих глупаво и наивно, като същински провинциалист“ — рекох си наум. Какво ми влизаше всичко това в работата? И то на мен, който през същия този следобед бях стоял на сред улицата и изпитвал ненавист към нищожната точица на картата, обозначена с името Милвил.

Та това е Нанси Шъруд! Момичето, с което вървахме ръка за ръка, когато светът беше много по-млад. Момичето, за което си бях мислил през същия този ден, когато вървах покрай реката и бягах, от самия себе си.

„Какво става?“ — питах се аз.

— Какво става, Брад? — попита тя.

— Не знам. Нима нещо става?

— Превземаш се. Много добре знаеш, че нещо не е наред. Нещо със самите нас.

— Права си — казах аз. — Нещо не върви както трябва. Мислех си, че ще бъде съвсем друго, като се върнеш.

Искаше ми се да протегна ръце и да я прегърна, но не тази Нанси Шъруд, която седеше сега до мен, а момичето от онова време.

Седяхме мълчаливи. После тя каза:

— Нека да опитаме някой друг път. Да забравим днешното. Някоя вечер ще облека най-хубавата си рокля и ще отидем да вечеряме.

Аз се обърнах към нея и протегнах ръка, но тя вече беше отворила вратата и почти излязла навън.

— Лека нощ, Брад — каза тя и се затича по алеята.

Чух как Нанси прекоси алеята и после верандата, как затвори входната врата, но продължавах да седя в колата, а ехото на стъпките ѝ отекваше сякаш в самия ми мозък.

5.

Ще се прибера направо вкъщи, реших аз. Докато не обмисля добре всичко, няма да се мяркам край кантората и телефона, който ме чакаше върху бюрото. Защото, дори да отида там и да вдигна слушалката, какво щях да кажа? В най-добрия случай, че съм говорил с Джерълд Шъруд и съм получил парите, но трябва да науча нещо повече за естеството на работата, преди да я приема. Не, с такива предварително подготвени общи фрази нищо не се постига.

Ала изведнъж, без никаква връзка, се сетих, че рано сутринта щяхме да ходим за риба с Алф Питърсън и няма да имам време да отида до кантората.

Впрочем фактът, че съм се уговорил с някого да ходя за риба, едва ли имаше някакво значение. Колкото и да се самозалъгах, това не променяше нещата. Защото дори в момента, в който се кълнях, че се прибирам направо вкъщи, аз много добре знаех, че непременно ще се отбия в кантората.

На главната улица бе тихо, безлюдно. Повечето магазини бяха затворени и имаше само няколко паркирани коли. Пред „Веселата бърлога“ се бяха събрали фермери, дошли да изпият по една бира.

Паркирах колата пред бюрото и слязох. Влязох вътре и дори не си направих труда да запаля — от лампата на кръстопътя влизаше светлина и не беше тъмно.

Прекоших стаята с протегнатата ръка, готов да вдигна слушалката, но... телефона го нямаше!

Опулих се. Не повярвах на очите си. Наведох се и зашарих с ръка по писалището, като че ли телефонът можеше да стане невидим. Но, естествено, не беше така, просто не вярвах на очите си.

Изправих се и застинах. По гърба ми полазиха студени тръпки. Най-сетне се престраших и бавно, предпазливо обърнах глава и огледах всички ъгли на стаята, като почти очаквах да открия там някоя притаена тъмна сянка. Но никъде нищо не се криеше и нищо не се бе

променило. Бюрото си беше същото, каквото го оставих на тръгване, само телефонът липсваше.

Запалих лампата и претърсих цялата стая. Огледах всички ъгли, надникнах под бюрото, прерових всички чекмеджета и дори папкшпе в шкафа.

Нямаше го никъде.

За първи път изпитах страх. Някой, помислих, го е намерил. По някакъв начин е успял да отключи вратата, влязъл и го задигнал. Макар че, като си помисли човек, това бяха глупости. Телефонът с нищо не привличаше вниманието. Естествено, той нямаше шайба и не беше свързан, но ако се гледа през прозореца, това едва ли щеше да се забележи.

Най-вероятно онзи, който го е донесъл, си го е взел обратно. Може би означаваше, че тези, които говориха с мен по телефона, са размислили и са решили, че не им подхождам. Взели са си телефона и с това са оттеглили предложението си за работа.

В такъв случай единственото, което можех да направя, беше да забравя за предложението и да върна парите. Макар че последното не бе никак лесно. Парите ми бяха крайно необходими.

Като се върнах в колата, постоях известно време, без да паля мотора, и се чудех какво да правя сега. Но нищо не измислих и потеглих бавно по улицата.

„Утре сутринта, мислех си аз, ще взема Алф Питърсън и ще отидем за една седмица на риба, както се уговорихме. Толкова се радвам, че ще мога да си поговоря със стария приятел Алф. Имаме да си побъбрим за много неща: за невероятната история с неговата служба в Мисисипи, за моето приключение с телефона и за какво ли не още. А когато си тръгне, може и аз да тръгна с него. Няма да е зле да се махна от Милвил.“

Вкарах колата в двора и я оставих там. Преди да си легна, трябваше да опаковам всички туристически и риболовни принадлежности и да ги занеса в колата, за да мога сутринта да тръгна рано. Гаражът ми е съвсем малък и затова е много по-лесно да се товари багаж, когато съм паркирал в двора.

Слязох от колата и се изправих до нея. На лунната светлина къщата приличаше на гърбава сянка, а зад ъгъла ѝ проблясваха няколкото оцелели стъкла на парника. Едва различавах върха на

младия бряст, който растеше до него. Спомних си деня, когато посегнах да изскубна току-що поникналото дръвче, но баща ми ме спря и каза, че дърветата имат същото право да живеят, както и хората. Той беше чудесен човек. Дълбоко в себе си вярваше, че цветята и дърветата са като нас и имат душа.

Отново долових лекия аромат на лилавите цветя, които растяха в изобилие около парника — същия аромат, който усетих на верандата на Шъруудови. Но този път нямаше омагьосан кръг.

Заобиколих къщата и видях, че в кухнята свети. „Трябва да съм забравил да изгася“ — помислих си, макар че не помнех да съм светвал.

Вратата се оказа отворена, а аз отлично помнех, че на излизане не само я затворих, но дори я бутнах с ръка, за да проверя дали се е заключила.

Може някой да ме чака, реших аз, или пък крадец се е вмъкнал и ме е обрал, макар че едва ли в къщата имаше нещо за крадене. А нищо чудно и да са децата — страшно са палави и само си търсят боя.

Втурнах се вътре и... се заковах наред кухнята. Действително ме чакаха.

На един стол в кухнята седеше Грант Пияницата, превит одве и притиснал ръце към корема; той се люлееше назад-напред, като че ли нещо го болеше.

— Грант! — извиках аз.

Той само изсумтя.

„Пак се е натряскал — ядосах се аз. — Напил се е като свиня и му е станало лошо, но не ми е ясно как е успял да се докара така с едничкия долар, който му дадох. Освен ако е просил и преди това и е чакал да събере достатъчно за голямо напиване.“

— Грант — рязко казах аз, — какво ти е, дявол да го вземе!

Много се ядосах. Нека се напива колкото и когато си иска, това не ми влиза в работата, но откъде-накъде ще ми се вмъкна след това в къщата!

Пияницата изсумтя отново, после падна от стола и се простря на пода. От джоба на парцаливото му сако изпадна нещо, издрънча и се търкулна по протрития линолеум.

Коленичих до него и с доста усилия успях да го обърна по гръб. Лицето му беше изцапано и подпухнало, той дишаше тежко, но на

алкохол не миришеше. Наведох се по-ниско, за да се уверя, но грешка нямаше — той бе свършено трезв.

— Брад — едва чуто промърмори той, — ти ли си, Брад?

— Да — отговорих аз. — успокой се. Ей сега ще ти помогна.

— Наближава — прошепна той — моментът... наближава...

— Кое наближава?

Но той не можеше да отговори. Задушаваше се. Мърдаше устни, но от тях не се отронваше никакъв звук. Думите сякаш го задавяха.

Оставих го, изтичах до всекидневната и запалих лампата край телефона. С треперещи ръце затърсих в указателя телефонния номер на доктор Фейбиън. Най-после го открих, набрах го и зачаках. Молах се да си е вкъщи, а не някъде на визита.

Защото, ако докторът не си е у дома, жена му надали ще вдигне слушалката. Тя страда от артрит в много остра форма и едва ходи. Докторът все се опитва да намери човек да се грижи за нея в негово отсъствие и да отговаря на телефона, но не винаги му се удава. Старата госпожа Фейбиън е доста опърничава и никой не иска да стои при нея.

Най-после докторът вдигна слушалката и аз въздъхнах с облекчение.

— Докторе — казах аз. — Грант Пияницата е тук при мен и нещо не му е добре.

— Сигурно е пиян — каза докторът.

— Не, не е пиян. Аз си дойдох и го намерих в кухнята. Целият се гърчи и говори несвързано.

— Какво говори?

— Не знам. Избоботва по нещо, когато е в състояние да си отвори устата.

— Добре. Идвам веднага.

Това му е хубавото на нашия доктор, че можеш да разчиташ на него. Винаги ще дойде, по всяко време на денонощието, в хубаво или лошо време.

Върнах се в кухнята. Пияницата се беше обърнал на едната си страна и все така се държеше за корема и дишаше тежко. Оставих го както е. Докторът щеше да пристигне всеки момент, а дотогава не можех да направя нищо друго, освен да го настаня по-удобно, пък, кой го знае, може да му е по-удобно да лежи така, отколкото по гръб.

Вдигнахот пода предмета, който сеизтърколи от джоба му. Оказа се, че е халка за ключове с пет-шест ключа на нея. Учудих се за какво са му на Пияницата толкова ключове. Може би му придаваха важност в собствените му очи.

Оставих ги върху масата, върнах се при Пияницата и клекнах до него.

— Повиках доктора — казах аз. — Ще дойде всеки момент.

Той като че ли ме чу. След дълго хриптене успя да прошепне сподавено:

— Повече нищо не мога да направя. Оставаш сам.

Разбира се, той не го каза така гладко. Думите му едва се разбираха.

— За какво говориш? — попитах аз колкото можех повнимателно. — За какво става дума?

— Бомбата — каза той. — Бомбата. Искат да хвърлят бомбата. Трябва да ги спреш, момчето ми.

Правилно бях казал на доктора, че говори несвързано. Сега окончателно се убедих в това. Запътих се към входната врата да проверя дали докторът идва и го видях да се задава по пътеката. Той мина пред мен в кухнята, застана над Пияницата и го погледна внимателно. После остави лекарската си чанта, клекна и го обърна по гръб.

— Как се чувствуваш, Грант? — попита той.

Пияницата не отговори.

— В безсъзнание е — рече докторът.

— Той ми говори точно преди да дойдете.

— Какво каза?

Аз поклатих глава;

— Безсмислици.

Доктор Фейбиън извади от джоба си стетоскопа и започна да преслушва гърдите на Пияницата. Повдигна клепачите му и с едно фенерче му светна в очите. След това се изправи.

— Какво му е? — попитах аз.

— Шок — отговори той. — Не мога да разбера каква е причината. Най-добре да го откарáme в Елмор в болницата и да му направим пълно изследване.

Той се обърна уморено и тръгна към всекидневната.

— Нали имаш телефон?

— Ей там в ъгъла, където свети.

— Ще се обадя на Хайъръм да дойде — каза той. — Да ни закара в Елмор. Ще сложим Грант да легне на задната седалка. Аз ще го наглеждам по пътя.

На вратата той пак се обърна.

— Имаш ли да дадеш едно-две одеяла?

— Ще намеря.

Той посочи с глава към Пияницата.

— Ще трябва да го завием да не настине.

Отидох да потърся одеялата. Когато се върнах, докторът пак беше в кухнята. Двамата с него увихме хубаво Пияницата. Той бе съвсем отпуснат, сякаш без кости, и мокър от пот.

— Като го гледам какъв живот води — каза докторът, — просто се чудя на какво се крепи душата му. Живее в онази развалина до блатото, непрекъснато се налива с алкохол и се храни с всякакви помии. И много се съмнявам дали през последните десет години поне веднъж се е изкъпал като хората. Възмутително е как безотговорно някои се отнасят със себе си!

— Той откъде е? — попитах аз. — Винаги съм мислил, че не е тукашен, но откак се помня, все в Милвил живее.

— Появи се отнякъде преди около тридесет години, ако не и повече. Беше съвсем младо момче. Започна да работи каквото му падне и си остана тук. Никой не му обръщаше внимание, всеки мислеше, че както е дошъл, така ще си отиде. Но постепенно той стана неделима част от самия град. По всяка вероятност тук му е харесало и е решил да остане. А може и просто да го е домързвало да се махне.

Известно време мълчахме.

— Как мислиш, защо ти се изгърси така изведнъж?

— Не знам. Ние с него винаги сме се разбирали добре. От време на време ходехме заедно за риба. Може просто да е минавал оттук, когато му е станало лошо.

— Възможно е — съгласи се докторът.

На вратата се позвъни и аз отидох да отворя на Хайъръм. Той е едър човек. Физиономията му е противна, а полицейската значка на ревера — винаги идеално излъскана.

— Къде е? — попита Хайъръм.

— В кухнята — отговорих аз. — Докторът е при него.

Личеше, че не е във възторг от перспективата да кара Пияницата в Елмор.

Той влезе в кухнята и спря да погледне увитата фигура на пода.

— Пиян ли е? — попита той.

— Не — отговори докторът. — Болен е.

— Добре — каза Хайъръм. — колата е отпред. Оставих мотора запален. Да го вземаме и да тръгваме.

Тримата вдигнахме Пияницата на ръце, занесохме го в колата и го настанихме на задната седалка.

Аз останах на пътеката и се загледах след колата, като се питах как ли ще се почувствува Пияницата, като се събуди и види, че е в болница. По всяка вероятност няма да се зарадва много.

Стана ми мъчно и за доктора. Той беше възрастен човек и сигурно цял ден е бил на крака, но въпреки това прие безропотно да замине с Пияницата и да се грижи за него по пътя. Върнах се вкъщи и отидох право в кухнята, извадих кафето, запътих се към чешмата да напълня кафеника с вода и видях на масата връзката с ключове, които бях вдигнал от пода. Взех ги и ги разгледах по-добре. Два от тях ми приличаха на ключове за катинар, третият беше от кола, четвъртият — навярно от каса, и още два съвсем обикновени, които не можах да позная от какво са. Въртях ги в ръцете си и недоумявах относно ключа от колата и другия от касата. Пияницата нямаше кола и сто на сто нямаше нищо, което да се нуждае от съхранение в каса.

Какво каза той — че приближавал моментът и че щели да пуснат бомбата? Бях споделил с доктора, че говори несвързано, но сега, като се позамислих, не бях вече толкова сигурен. Той се задушаваше и всяка дума му струваше огромни усилия, обаче изрече напълно смислени думи — думи, които искаше да каже на всяка цена. С мъка преодоляваше слабостта си и все пак онова, което успя да каже, не беше много, не му достигнаха нито сили, нито време. Навярно затова малкото, което успя да произнесе, не беше никак ясно.

Имаше едно място, от което можех да почерпя сведения, но никак не ми се ходеше там. Пияницата ми беше приятел от дълги години — още от деня, когато тръгна за риба и взе със себе си едно десетгодишно момче, после цял ден седя с него на брега на реката и му разказва чудни истории. Доколкото си спомням, ние тогава хванахме

доста риба, но не това е важното. Важното е друго — че един възрастен човек се отнесе като с равен с едно десетгодишно дете. През няколкото часа на онзи следобед аз пораснах много. Докато седяхме заедно на брега, бях голям колкото него — нещо, което ми се случваше за първи път.

Да, трябва да го направя, колкото и да не ми е приятно. Всъщност едва ли Пияницата би имал нещо против. Та той самият със сетни сили се опита да ми съобщи нещо, но не успя. Сигурно ще разбере, че ако използвам ключовете и вляза в бараката му, няма да го сторя с лоши намерения или от чисто любопитство, а за да науча онова, което той не успя да ми съобщи.

Никой никога не беше влизал в неговата барака. Грант я строи бавно, година след година, на самия край на града, до блатото, което започва от ливадата на Джак Диксън. За строителен материал използва намерени дъски и сплескани консервени кутии. Отначало имаше само един навес, който го предпазваше от дъжда и вятъра. Но с всяка изминала година Грант добавяше по нещо към тази постройка със съвсем необикновена форма и вид. И все пак това бе жилище.

Най-после се реших, подхвърлих за последен път ключовете във въздуха, хванах ги и ги пъхнах в джоба си. Излязох от къщи и се качих в колата.

6.

Тънка пелена от призрачна бяла мъгла се стелеше над блатото в подножието на малкия хълм, където бе построил бараката си Пияницата. А по-навътре в блатото, над бялата пелена, се издигаше като черна сянка обрасло с дървета островче.

Спрях колата, слязох и не бях направил дори крачка, когато в носа ме удари непоносимата смрад на блатото — миришеше на старо, на мухъл, на гниещи растения и на жълточервеникава застояла вода. Миризмата не беше съвсем отвратителна, но в нея имаше нещо противно, от което ме побиха тръпки. Вероятно с течение на времето човек може да свикне с нея. Нищо чудно Пияницата, след като толкова години е живял тук, изобщо да не ѝ обръща внимание.

Погледнах назад към града и през черните клони на мрачните, сякаш оживели от някой кошмар дървета зърнах за миг светлината на разлюляна от вятъра улична лампа. Бях сигурен, че никой не ме забеляза, като идвах насам. Преди да завия от главното шосе, загасих фаровете и продължих по криволичещия черен път бавно, почти пълзешком, на бледата светлина на луната. Като среднощен крадец. Пък и точно така си беше, само дето нямах намерение да крада.

Изкачих се по пътеката, която водеше към вратата на бараката, измайсторена от неравни дървени отпадъци и затворена с метална скоба, на която висеше тежък катинар. Опитах единия от големите ключове, той стана и катинарът се отключи. Бутнах вратата и тя се отвори със скърцане.

Извадих от джоба си фенерчето, което предвидливо бях взел от колата, и го запалих. Ветрилообразният лъч се вряза в тъмнината на стаята. Вътре имаше маса с три стола, печка до едната стена и легло до другата.

Стаята беше чиста. Дървеният под бе покрит с грижливо слепени парчета линолеум, а самият линолеум така старателно измит, че блестеше. Стените — шпакловани и грижливо облепени с парчета тапети, без да се спази и най-елементарната хармония на цветовете.

Придвижих се навътре в стаята, като бавно насочвах лъча във всички посоки. Отначало забелязах само големите предмети — печката, масата със столовете, леглото. Но сега започнах да различавам и другите неща, по-дребните.

И сред тях това, което трябваше да забележа още с влизането си, но, кой знае защо, бях пропуснал да видя: телефонът върху масата.

Насочих лъча върху него и дълго го гледах, за да се уверя в онова, в което бях сигурен от самото начало, защото от пръв поглед се виждаше, че той няма нито шайба, нито жица. Дори да имаше жица, тя би била напълно излишна — до тази барака никога не е била прекарвана телефонна линия.

Вече знаех за три телефона. Единият от моята кантора, вторият в кабинета на Джерълд Шъруд, а третият в бараката на най-големия пияница и нехранимайко в града.

Всъщност, като си помисли човек, не е чак такъв непрокопсаник, за каквото го мисли целият град. Всички смятат, че той тук тъне в мръсотия. А ето че и подът е измит, и стените облепени с тапети, и всичко е чисто и спретнато.

Джерълд Шъруд, Пияницата и аз — какво общо може да има между нас тримата? И интересно колко още такива телефони има в Милвил и между колко още хора съществува тази неизвестна връзка?

Насочих лъча на фенера към леглото, застлано с пъстро одеяло — не бе нито събрано накуп, нито набръчкано, а грижливо оправено. После осветих още една маса, която стоеше зад леглото. Под нея имаше две големи картонени кутии. Едната беше без никакъв надпис, но на капака на другата ясно личеше името на прочута марка уиски.

Приблжих се до масата и издърпах кутията от уискито. Вътре открих последното нещо, което очаквах да видя. Това не бе празен кашон, пълен с какви ли не лични вещи и дреболии, а каса превъзходно уиски.

Не вярвайки на очите си, взех една бутилка в ръце, после още една и още една — грешка нямаше, те дори не бяха разпечатани. Върнах ги в кашона и внимателно приклеках на пода. Почувствах силно желание да се разсмея високо, макар че всъщност, като помисли човек, няма нищо смешно.

През същия този ден Пияницата изпроси от мен един долар, защото, каза той, не бил слагал капка в устата си от сутринта. А през

всичкото това време под масата му се е намирала тази каса с уиски.

Нима целият външен вид и държането на нашия пияница са просто камуфлаж? Изпочупените, мръсни нокти, омачканите и изръфани дрехи, небръснатото лице и мръсният врат, навикът да проси пари за пиене, търсенето на каква да е работа, ако ще и най-мръсната, за да се прехранва — нима всичко е било измама? И ако е така, с каква цел?

Пъхнах обратно кутията под масата и извадих другата. В нея нямаше уиски, нито никакви джунджурии. Бе пълна с телефони.

Седнах на пода, зяпнал от изумление. Сега вече ми стана ясно по какъв начин телефонът бе попаднал върху бюрото ми. Значи Пияницата го е сложил там, а после ме е причакал, подпрян на стената. Възможно е на излизане от кантората да ме е видял, че идвам, и е направил най-естественото нещо, което би обяснило присъствието му там. А може просто да е проявил нахалство. И през цялото време да ми се е надсмивал вътрешно.

Не, не, веднага си казах аз, това не е възможно. Пияницата не би ми се смял. Ние с него бяхме стари, верни приятели и той не би си позволил да ми се подиграва или да ми прави номера. Това беше сериозна работа, прекалено сериозна, за да има място за смях.

Ако предположим, че Пияницата е този, който е сложил телефона, дали пак той си го е взел обратно? Да не би затова да бе дошъл къщи — да ми обясни как е изчезнал телефонът? Едва ли, не звучи много правдоподобно. Но ако не е бил Пияницата, значи има и някой друг замесен.

Нямаше смисъл да вадя телефоните от кутията, защото знаех какво ще видя. Аз все пак ги извадих и, разбира се, излязох прав. Те нямаха нито шайби, нито жици.

Изправих се на крака и за миг се поколебах, като гледах телефона върху масата, после се реших и вдигнах слушалката.

— Ало — обади се познатият делови глас. — Имате ли нещо да ми съобщите?

— Не е Пияницата — казах аз. — Грант се разболя и го закараха в болницата.

Насреща се поколебаха за секунда, после гласът каза:

— Ах, да, това е господин Брадшо Картър, нали? Много мило, че се обадохте.

— Намерих телефоните тук, в бараката на Пияницата. А моят телефон неизвестно как изчезна. Освен това говорих с Джерълд Шъруд. И намирам, че е крайно време да ми разясните всичко.

— Разбира се — отговори гласът. — Значи сте съгласен да бъдете наш представител?

— Момент, много бързате. Първо ми обяснете за какво се отнася и ми дайте малко време да размисля, пък тогава ще реша.

— Вижте какво — каза гласът, — размислете и тогава ни се обадете пак. Къде казахте, че са откарали Пияницата?

— В болницата — отговорих аз, — той се разболя.

— Но защо не ни се е обадил? — попита гласът много учуден. — Ние щяхме да го излекуваме. Той много добре знае...

— Предполагам, че не е успял. Когато го намерих...

— Къде се намира болницата?

— В Елмор. Болницата в...

— Елмор ли? Да, разбира се, знаем къде е.

— А може би знаете къде се намира и Грийнбрайър?

Нямах намерение да го кажа. Дори не мислех за него. Просто изведнъж ми мина през ума — някаква несъзнателна асоциация между това, което ставаше тук, и изледванията, за които ми говори Алф.

— Грийнбрайър ли? Но да, естествено. В щата Мисисипи. Едно градче, което много прилича на Милвил. Та значи ще ни се обадите, като решите.

— Да, ще ви се обадя — обещах аз.

— И много ви благодарим. Надяваме се, че ще приемете нашето предложение.

Телефонът замлъкна.

„Значи и в Грийнбрайър също — мислех си аз. — Не само в Милвил. А може и в целия свят. Но какво става, дявол да го вземе?“

Ще поговоря с Алф, реших аз. Ще му се обадя, щом се прибера вкъщи. Или по-добре направо да отида при него. Той сигурно си е легнал, но аз ще го вдигна. Ще взема и една бутилка да си пийнем.

Взех телефона под мишница и излязох. Затворих вратата след себе си, заключих катинара и отидох при колата. Отворих задната врата, сложих телефона на пода и го покрих с шлифера, който стоеше сгънат на седалката. Това бе глупаво, разбира се, но се почувствувах по-добре, като го скрих.

Седнах зад кормилото и се замислих. Няма ли да е по-умно, ако не избързвам толкова? Така и така ще се видим с Алф на другия ден и ще имаме предостатъчно време за приказки, цяла седмица. А сега по-добре да обмисля положението.

Беше вече много късно, а трябва да стегна багажа за екскурзията и да се опитам да поспя. Бъди разумен, казах си аз. Не избързвай, помисли хубаво.

Това беше добър съвет. За всеки друг, но не и за мен. Или дори за мен, но в друг момент и при други обстоятелства. И не трябва да се възползвам от него, а да отида в мотела на Джони и да почукам на вратата на Алф. Може би тогава нещата щяха да се развият иначе. Впрочем, кой знае, на този свят няма нищо сигурно.

Във всеки случай аз наистина се прибрах вкъщи, опаковах нещата, занесох ги в колата и даже поспях няколко часа — чудя се как изобщо съм могъл да заспя. Рано сутринта ме събуди будилникът и тръгнах на път.

Но преди да стигна до Алф, се блъснах в преградата.

7.

— Здравсти! — радостно ме поздрави голото плашило. То започна да си брои пръстите и да се лигави.

Грешка не може да има — това беше той. Изминалите години не го бяха променили ни най-малко. Същата доволна безизразна физиономия, същата жабешка уста и мътни очи. От десет години не бях го виждал, а и не само аз, никой на го беше виждал, но той си изглеждаше все същият. Косата му пораснала до раменете, обаче си останал къосе. Лицето му беше покрито с мъх, ала брада и мустаци не му бяха поникнали. Беше съвършено гол, ако не се смята фантастичната му шапка. Да, това беше той, Тъпър. Същият, непроменен. Винаги бих го познал.

Тъпър престана да си брои пръстите и преглътна слюнката си. После свали шапката и ми я подаде, за да я разгледам по-добре.

— Сам си я направих! — гордо заяви той.

— Чудесна е — казах аз.

Точно сега ли намери да ми се изтърси! Откъдето и да идваше, това бе най-неподходящият момент. Милвил си имаше достатъчно неприятности, за да се занимава с разни идиоти.

— А татко ти? — попита Тъпър. — къде е татко ти, Брад? Имам да му кажа нещо.

И този глас, нима можех да го сгреша с някой друг? Как така бях забравил, че Тъпър имаше чудната дарба да подражава? Той можеше да имитира всякакви птици, кучета и котки и неведнъж децата се събираха около него и се превиваха от смях, като го гледаха как с мимика и звуци им представя бой между куче и котка или свада между съседи.

— Татко ти? — повтори Тъпър.

— Хайде да влезем вътре — казах аз. — Ще ти намеря някакви дрехи. Не бива да се разхождаш гол.

Тъпър кимна разсеяно.

— Цветята — рече той. — Много, много красиви цветя.

И разпери ръце, за да ми покаже колко са цветята.

— Много декари. Нямаат край. Навсякъде, където погледнеш. И до едно лилави. Толкова красиви, така хубаво миришат и са толкова добри към мен.

От говоренето по брадата му потекоха лиги и той ги изтри с ръка. После я избърса в бедрото си.

Аз го хванах за лакътя, обърнах го кръгом и го поведох към къщи.

— Ама къде е татко ти? — възпротиви се той. — Трябва да му разкажа всичко за цветята.

— По-късно — отвърнах аз.

Накарах го да се качи на верандата, бутнах го през вратата и влязох след него. Почувствувах се по-спокойно. Тъпър не представляваше подходяща гледка за милвилските улици. А и аз вече нямах сили. Предишната вечер Пияницата припадна в кухнята ми, сега пък Тъпър ми се изтърси гол, както майка го е родила. Нямам нищо против особняците, а в малък град като Милвил особняци колкото щеш, но в края на краищата на човек му идва до гуша.

Като го държах все така за лакътя, аз го насочих към спалнята.

— Стой тук — казах.

Той застана, без да мърда, и обгърна с блуждаещия си поглед стаята.

Намерих риза и панталони. Измъкнах и едни обувки, но след като зърнах краката му, ги прибрах обратно. Щяха да му бъдат малки. Краката на Тъпър бяха широки и разплескани. Явно години наред беше ходил бос.

Подадох му панталона и ризата.

— Хайде, облечи ги. А като се облечеш, стой тук. Да не мърдаш от стаята.

Той нито ми отговори, нито взе дрехите. Отново започна да си брои пръстите.

И едва сега се запитах — къде ли е бил през всичкото това време? Как е възможно човек да изчезне безследно за цели десет години и после също така внезапно да се появи отново?

Тъпър изчезна през същата година, когато постъпих в гимназията — спомням си много добре, защото ни разпуснаха от училище цяла седмица, за да помагаме в търсенето. Претърсихме миля по миля

всички ниви и гори, като се движехме бавно на една ръка разстояние един от друг, и накрая вече търсехме труп, а не човек. Щатската полиция прерови дъното на реката и на всички околни езера. Отряд доброволци под командата на шерифа старателно претърси с дълги пръти блатото до колибата на Пияницата. Откри безброй пънове, няколко стари захвърлени бойлера и в най-далечния край на блатото — трупа на отдавна умряло куче. Но Тъпър не се намери.

— Хайде — повторих аз, — вземи тези дрехи и се облечи.

Той приключи с броенете на пръстите и благовъзпитано си изтри брадата.

— Трябва да се връщам — каза той. — Цветята не могат да чакат дълго. — Протегна ръка и взе дрехите. — А пък моите се износиха — просто изведнъж се накъсаха и паднаха от мен.

— Преди половин час видях майка ти — рекох аз. — Тя те търсеше.

Това бяха рисковани думи, защото от чешит като Тъпър човек никога не знаеше какво да очаква. Но аз рискувах умишлено, та дано да пробудя някаква мисъл в главата му.

— А! — каза той нехайно. — Тя постоянно ме търси. Все още ме има за малко дете и си мисли, че не мога да се грижа сам за себе си.

Като че ли не беше изчезвал. Като че ли не бяха изминали цели десет години. Като че ли бе излязъл от къщи преди половин час. Нима времето не значеше нищо за него? Кой знае, може би...

— Хайде, обличай се. Аз ей сега ще се върна.

Отидох във всекидневната и вдигнах слушалката на телефона. После набрах номера на доктор Фейбиън. Даде заето.

Поставих слушалката обратно на мястото ѝ и започнах да мисля на кого другото да се обадя. Можех да позвъня на Хайъръм Мартин. По всяка вероятност именно него трябваше да повикам. Но не ми се искаше. Докторът бе човекът, способен да се справи с тази работа — той умееше да се държи с хората, докато Хайъръм само знаеше да ги командува.

Отново позвъних у доктора, но пак ми даде заето.

Тръснах ядосано слушалката и забързах към спалнята. Не биваше да оставям Тъпър дълго самичък. Кой го знае какво може да направи.

Но въпреки всичко бях се забавил прекалено дълго. Как можах изобщо да го оставя!

Спалнята беше празна. Прозорецът разтворен, мрежата срещу комари скъсана и Тъпър го нямаше.

С два скока прекосих стаята, надвесих се през прозореца, но от Тъпър нямаше и следа.

Обзе ме панически страх, чак ми причерня пред очите. Не мога да си обясня защо. В момента бягството на Тъпър от спалнята ми не беше кой знае колко важно. Но подсъзнателно чувствавах, че на всяка цена трябва да го открия, да го върна обратно и повече да не го изпускам от очи.

Без да се замислям, отстъпих крачка назад, засилих се и скочих през прозореца. Приземих се на едно рамо, претърколих се и се изправих на крака.

Тъпър не се биждаше никъде, но все пак разбрах накъде е тръгнал. Краката му бяха оставили следи по покритата с роса, треба, които водеха зад къщата, към стария парник. Беше нагазил в запуснатия сега участък земя, буйно обрасъл с лилави цветя, където някога баща ми, а по-късно и аз отглеждахме какви ли не растения. Беше изминал двадесетина крачки в гъсталака от цветя, следите му личаха ясно, защото някои от стъпканите стъбълца още не се бяха изправили и тъмнееха, където росата се бе отронила от тях.

След двадесетина стъпки следата внезапно прекъсваше. Понататък и около нея цветята бяха непокътнати, посребрени от ситни капчици роса.

Друга следа нямаше. Тъпър не се бе върнал обратно, нито пък минавал от другаде. Само тази единствена следа, която водеше в гъсталака лилави цветя и внезапно прекъсваше. Или му бяха порасли крила и бе хвъркнал, или беше пропаднал вдън земя — друг отговор не виждах.

Впрочем, където и да отидеше, каквито и номера да играеше, едно беше сигурно — от Милвил той не можеше да избяга. Градът бе ограден отвсякъде с невидима стена.

Внезапно някакъв вой раздра простора — пронизителен, ужасен, той ечеше и се поглъщаше от самия себе си. Подскочих и се вцепених. Звукът заливаше света, издигаше се до небето и все повече и повече се усиливаше.

Познах какво е това, но дълго останах втрещен и вътре в мен всичко се сви от непонятен ужас. Този метален вой бе върхът на всичко, което ми се струпа напоследък. За кратко време светът бе станал непоносим.

Лека-полека се съвзех и тръгнах към къщи. А градската сирена продължи да вие — пронизително, безмилостно, с пълен глас.

8.

Докато стигна вратата на къщата, по улицата вече тичаха хора — панически, презглава, с разширени от ужас очи. Всички бягаха стремглаво по посока на зловещия водовъртеж от звуци, сякаш сирената беше чудовищна свирка в ръцете на съвременен свирач в пъстър костюм^[1], а хората — плъховете, които се страхуват да не изостанат.

Тук бе старият чичо Андрюс — той куцукаше и с необичайна за него пъргавина почукваше с бастуна си по улицата, а вятърът духаше бялата му брада право в лицето. Ето я и баба Джоунс, с нахлупено на главата старомодно боне. В бързината бе забравила да го завърже и връзките му се вееха върху раменете ѝ. Тя беше единствената жена в Милвил (а нищо чудно и в целия свят), която все още носеше такова боне с огромна периферия и ужасно се гордееше с него. След нея търчеше пасторът Сайлъс Мидълтън; физиономията му застина в израз на високомерно отвращение, но това ни най-малко не му пречеше да подтичва. С дрънчене премина старата таратайка, зад кормилото ѝ се беше превил одве бесният син на Джонсънови, а отзад натъпкал приятелите си — и те хулигани като него. Крещяха и мяукаха, доволни от създалата се паника и от възможността да я увеличат още повече. И много други, включително тълпа деца и кучета.

Отворих портата и излязох на улицата. Не хукнах да бягам като останалите. Знаех причината за тревогата, а освен това ме гнетяха много други неща, които още не бяха известни никому. Най-вече за Тъпър Тайлър и неговия дял в настъпилата бъркотия. Колкото и невероятно да звучи, дълбоко в себе си аз бях убеден, че Тъпър има пръст във всичко това и че по някакъв начин именно той е забъркал тази каша.

Опитах се да мисля, но събитията от последните два дни бяха прекалено големи, за да ми се поберат в главата, и просто не знаех откъде да започна. Затова и не съм забелязал кога колата се е

промъкнала зад гърба ми. Усетих я едва когато се хлопна вратата. Обърнах се и видях Нанси зад кормилото.

— Сядай, Брад! — изкрещя тя, за да я чуя през воя на сирената.

С един скок се намерих вътре, затворих вратата и колата се понесе по улицата. Беше голяма и мощна. Покривът ѝ бе свален и отначало ми беше странно, че се возя в кола без покрив.

Сирената млъкна. Току-що светът бе изпълнен до пръсване с адския ѝ рев, а в следващия миг воят престана, чу се само последно слабо изскимтяване. После дойде тишината, но под огромната ѝ пгехест в съзнанието ми все още се спотайваше виенето на сирената, сякаш не беше спряла, а само се бе отдалечила.

В настъпилата ледена тишина се почувствувах уязвим и безпомощен и ми мина абсурдната мисъл, че във воя на сирената имаше цел и стремеж към нещо. А сега, със спирането му, всичко изведнъж изгуби смисъл.

— Много ти е хубава колата — казах аз първото, което ми дойде наум. За нищо друго не се сетих, а нали все трябваше да кажа нещо.

— Татко ми я подари за рождения ден.

Колата се движеше безшумно. Долавяше се само лекото триене на гумите по асфалта.

— Брад — попита Нанси, — какво става? Говорят, че колата ти стои смачкана насред пътя, а от теб нямало и следа. Какво общо може да има твоята кола със сирената? Освен това на шосето имало и много други коли...

— Някой е издигнал ограда около Милвил — казах аз.

— Че кой пък ще строи ограда?

— Тя не е обикновена, а невидима.

Наближихме главната улица. Тълпата бе значително нараснала. Хората вървяха по тротоарите, по платното на улицата и даже през тревните площи. Нанси съвсем малко намали скоростта и сега колата едва пълзеше.

— Значи ограда, казваш?

— Да. Кола без шофьор може да мине през нея, но човек не може. Подозирам, че не пропуска нищо живо. Омагьосана стена като в приказките.

— Само това остава — да започнеш да вярваш в чудеса.

— Допреди един час не вярвах, но сега...

Излязохме на главната улица. Пред общината се бе насъбрала огромна тълпа и народът продължаваше да приижда. По улицата тичаше Джордж Уокър, месарят от „Червеният бухал“, със затъкната в колана престилка и кривната на едно ухо бяла шапка. Секретарката на доктор Фейбиън, Норма Шепърд, се бе качила върху един сандък на тротоара, за да вижда по-добре, а Буч Ормзби, собственикът на бензиностанцията, която е точно срещу общината, беше застанал на бордюра и непрекъснато триеше с парцал изцапаните си ръце.

Нанси спря пред бензиностанцията и угаси мотора.

Някакъв човек пресече бетонната площадка и дойде при нас. Наведе се и се подпря на вратата.

— Как вървят работите, приятелю? — попита ме той. Аз го погледнах и отначало не го познах, но после изведнъж си спомних. Той разбра, че се сетих, и ми се усмихна.

— Да, същият, който ти смачка колата. — После се изправи и ми подаде ръка. — казвам се Гейбриъл Томъс. Викат ми просто Гейб. Там на пътя не успяхме да си научим имената.

Стиснах му ръката и си казах името, после му представих Нанси.

— Господин Томъс — каза Нанси — чух, че на шосето е станало нещо, но Брад не иска да разправи какво точно.

— Как да ви кажа, госпожице... Много странна история. Уж няма нищо на пътя, пък като се блъснеш в него, то те спира, сякаш е каменна стена. И дори след като те спре, пак виждаш през него, като през въздух.

— Обадохте ли се във фирмата? — попитах го аз.

— Да, разбира се, веднага им се обадох. Обаче никой не ми повярва. Взеха ме за пиян. Толкова пиян, че ме е страх да шофирам, чакам тук да изтрезнея и скалъпвам цялата тази история за оправдание.

— Така ли ви казаха?

— Не, госпожице, но аз много добре знам какво си мислят. И най ми е мъчно, че изобщо са могли да си помислят такова нещо за мен. Та аз изобщо не пия. И досието ми е безупречно. Три години вече подред печеля шофьорските премии. — Той се обърна към мен: — Просто не знам какво да правя. Оттук не мога да изляза. Няма никакъв начин — стената е опасала целия град. А аз живея на петстотин мили и жена ми е сам-самичка с шест деца, най-малкото е още бебе. Как ще се справи, не знам. Тя разбира се, е свикнала с моите постоянни пътувания, но

знае, че не се задържам повече от три-четири дни. Толкова трае един курс. Ами ако не успея да се измъкна оттук цели две-три седмици, а може и месеци? Тогава какво ще прави тя? Пари отникъде, върви, че плащай вноската за къщата и храни шест деца.

— Може да не е за дълго — казах аз, като се опитах да го поободря. — Може някой да открие каква е тази работа и да се справи с преградата. Може би и от само себе си да изчезне. А дори да не изчезне, фирмата нали ще изплаща заплатата на жена ви? В края на краищата вие не сте виновен...

Той изсумтя презрително.

— Всеки друг, но не и те. До един са мошеници.

— Още е рано да се тревожите — казах аз. — Все още не знаем каква е работата и дотогава...

— Прав сте — съгласи се той. — Пък и не съм аз единственият. Видях вече доста хора, които са на същия хал. Току-що разговарях пред бръснарницата с едного, жена му била в... Как се казваше?

— Елмор — подсказа Нанси.

— Да, в болницата в Елмор и той сега се е побъркал от страх, че няма да отиде на свиждане. Все повтаряше, че работите може всеки момент да се оправят и да излезе от града. Била много зле и всеки ден ходел при нея. Щяла да го чака както винаги и нямало да разбере защо не е отишъл. Доколкото ми стана ясно, не била съвсем с всичкия си. Имаше и един друг — на него пък близките му заминали на почивка в Йелоустоун и днес ги чакал да се върнат. Щели да бъдат много изморени от пътуването, а няма да могат да се приберат вкъщи. Очаква да си дойдат някъде рано следобед и мисли да излезе на шосето до преградата. Не че може да помогне с нещо, ама какво друго да прави? И колко още хора, които работят извън град, а сега не могат да се явят на работа... Някой пък ми разправи за едно тукашно момиче, което щяло да се жени утре за момче от Куун Вали, но сега, разбира се, работата няма да стане.

— Изглежда, че с доста хора сте говорили — казах аз.

— Шшт! — изшътка Нанси.

На площадката на стълбите пред общината се изправи кметът Хиги Морис и замаха с ръце към тълпата да млъкне.

— Скъпи съграждани! — извика Хиги с фалшивия си глас, сякаш говореше на предизборно събрание. От този глас на човек му се

повръща. — Скъпи съграждани, моля за тишина!

— Давай, Хиги! — извика някой.

През тълпата премина смях, но това бе нервен смях.

— Приятели мои — продължи Хиги. — Изглежда, че изпаднахме в голяма беда. Вие сигурно сте чули вече какво се случи. Не знам какво сте чули, защото се носят най-различни слухове. Аз самият не знам точно какво става. Извинявайте, че използвах сирената, за да ви свикам, но това ми се видя най-бързият начин.

— Хайде, стига си го усуквал! — извика някой. — Говори по същество!

Този път никой не се засмя.

— Е, добре — каза Хиги, — ще пристъпя направо към въпроса. Не знам как по-точно да се изразя, но работата е там, че ние сме отрязани от останалия свят. Около нашия град се появи някаква стена, която нито пуска някого да влезе, нито да излезе оттук. Не ме питайте що за стена е това, нито пък как се е появила. Нямам представа. А и не мисля, че някой знае. Може би в това няма нищо страшно и няма защо да се безпокоим. Може да е за късо време и да изчезне, както се е появила. Това, което всъщност искам да ви кажа, е, че трябва да запазим спокойствие. Всички сме засегнати по един или друг начин и трябва всички заедно да търсим изход. Засега няма от какво да се страхуваме. Ние сме отрязани само в този смисъл, че не можем да излезем от града, но имаме връзка с външния свят. Телефонната линия е в изправност, както и електричеството и газта. Имаме достатъчно храна за десет дни, може би и за повече. А дори и да привърши храната, можем лесно да си набавим. Камиони, натоварени с припаси или други неща, от които имаме нужда, могат да бъдат докарани до преградата и след като шофьорът слезе, да ги издърпаме, защото преградата не спира неодушевени предмети.

— Един момент, кмете! — провикна се някой.

— Да? — каза Хиги и се огледа наоколо да види кой смее да го прекъсва. — Вие ли бяхте това, Лен?

— Аз — отговори човекът.

Сега и аз видях, че това беше Лен Стрийтър, нашият преподавател по естествени науки в гимназията.

— Кажете какво има.

— Предполагам, че основавате последното твърдение за неодушевените предмети, които могат да минават безпрепятствено преградата, на случая с колата, спряна на шосето за Куун Вали.

— Да, разбира се — каза Хиги снизходително, — точно този случай имам предвид. Какво можете да кажете по въпроса?

— Нищо — отговори Лен Стийтър. — Нищо, що се отнася до самата кола. Но се надявам, че при изследването на това явление вие ще се придържате в рамките на логиката.

— Съвършено вярно — лицемерно отговори Хиги. — Точно и така възнамеряваме да постъпим.

Ала по начина, по който го каза, на човек му ставаше ясно, че не е разбрал забележката на Лен, че не му е ясно накъде бие той с думите си.

— В такъв случай мой дълг е да ви предупредя да не прибързвате с изводите си. А именно, че щом в колата не е имало човек, значи не е имало никакво живо същество.

— Но точно така е било — започна да спори Хиги. — Шофьорът оставил колата и отишъл някъде.

— Хората — започна да обяснява търпеливо Лен — не са единствената форма на живот в природата. Ние не можем да сме сигурни, че в колата не е имало никакви живи организми. Дори напротив, убедени сме, че е имало живот под една или друга форма. Вътре може да е имало една-две мухи. Върху капака може да е имало скакалец. И вън от всякакво съмнение е, че както в самата кола, така и по повърхността ѝ е имало много микроорганизми. А микроорганизмите са също така форма на живот, както и ние с вас.

Хиги стоеше на площадката и слушаше в недоумение. Явно не можеше да си изясни дали Стрийтър му се подиграва, или не. По всяка вероятност никога не беше чувал за съществуването на микроорганизми.

— Знаеш ли, Хиги — отекна друг глас, който познах, че е на доктор Фейбиън, — нашият млад приятел е прав. Разбира се, че е имало микроорганизми. Как не, се сетихме веднага!

— Добре, така да бъде — съгласи се Хиги. — Щом и докторът така казва... Да допуснем тогава, че Лен е прав. Но нали това не променя нещата?

— За момента не — съгласи се докторът.

— Единственото, върху което исках да ви обърна внимание, е, че въпросът не се свежда само до живите организми. Ако искаме да вникнем в създалото се положение, трябва от самото начало да тръгнем по правилен път. Не бива да изхождаме от погрешни предпоставки.

— Имам един въпрос, кмете — обади се някой друг. Опитах се да видя кой е, но не можах.

— Питай — каза Хиги доволно, защото щяха да прекъснат Стрийтър.

— Ето каква е значи работата — започна човекът. — Аз работя на строежа на новия път, на юг от града, и сега не мога да отида на работа. Може и да ми запазят мястото ден-два, но повече от това предприемачът няма да чака. Той си е сключил договор и неговите минути са броени, плаща неустойка за всяко закъснение. Така че на него му трябва хора да вършат работа и той не може да пази едно място повече от ден-два.

— Всичко това ми е известно — каза Хиги.

— И не съм само аз — продължи човекът. — Много хора работят извън града. Не знам как е с другите, но аз без тази надница за никъде не съм. Нямам никакви спестявания, на които да разчитам. И какво ще стане с нас, които не можем да се явим на работа? Надница няма да вземем, а в банката нямаме пукната пара.

— Тъкмо щях да говоря по този въпрос — каза Хиги. — Добре съм запознат с вашето положение, както и с положението на доста други. В малък град като нашия няма работа за всички и мнозина са принудени да търсят работа навън. Също така ми е известно, че много хора са зле с парите и не могат без надниците си. Ние се надяваме, че всичко ще се уреди достатъчно бързо, така че никой да не загуби мястото си. Но ще ви кажа следното. Обещавам тук пред всички, че ако не се изясни положението, както се надявам, нито един от вас няма да остане гладен. Нито един от вас няма да бъде изгонен от къщи, защото не е платил вноската или няма достатъчно пари за наем. Такова нещо няма да ви се случи. Поради създалите се обстоятелства много от вас ще загубят работата си, но за всеки един ще се погрижим. Ще назнача специална комисия, която да преговаря с търговците и с банката, и освен това ще установим такава система за отпускане на кредити, която ще ви извади от затрудненото положение. Всеки от вас, който

пожелае да му бъде отпуснат заем или кредит, може да е сигурен, че ще го получи.

Хиги погледна към Даниъл Уилоуби, който стоеше едно-две стъпала по-ниско от него.

— Така ли е, Дан? — попита той.

— Да — каза bankerът, — така е. То се знае, че е така. Ще направим всичко, което е по силите ни.

Но явно идеята не му харесваше. Просто личеше по физиономията му. Болеше го, като казваше, че ще направи каквото може. Той обичаше гаранцията, сигурната гаранция за всеки отпуснат долар.

— Засега е още твърде рано да разберем какво точно се е случило — продължи Хиги. — До довечера може да научим много повече по въпроса. Най-важното е да запазим спокойствие и да не изпадаме в паника. Не претендирам, че ми е известно какъв обрат ще вземат събитията. Ако тази преграда си остане така, ще се сблъскаме с доста трудности, но сега засега нещата не са чак толкова зле. Допреди час ние бяхме градче, за което никой не беше чувал. Пък и нямаше с какво толкова да се прочуем. Но сега за нас знае целият свят. За нас се пише по вестниците, говори се по радиото и телевизията. Нека Джо Евънс се качи тук и каже какво знае по въпроса.

Той се огледа наоколо и откри Джо в тълпата.

— Ей, вие там — каза кметът, — направете път на Джо да дойде при мене.

Редакторът се изкачи по стълбите и се обърна към хората.

— Засега още няма много за казване — започна той. — Обадиха ми се от повечето телеграфни агенции и от няколко вестника. Всички искаха да знаят какво става. Казах им каквото можах, но то не е достатъчно. Една телевизионна компания изпраща от Елмор снимачен екип. Като излизах от къщи, телефонът още звънеше и предполагам, че и в редакцията постоянно се звъни. Можем да очакваме, че пресата и радиото ще отделят голямо внимание на всичко, което става тук, и не се съмнявам, че щатските и федералните власти няма да ни оставят на произвола на съдбата. А струва ми се, че и научните кръгове ще проявят интерес.

Човекът, който работеше на строежа на новия път, се обади отново:

— Джо, мислиш ли, че учените ще открият каква е работата?

— Не зная — каза Джо.

Хайъръм Мартин си проправи път през тълпата и пресече улицата. Изглеждаше много целеустремен и аз се запитах какво ли е намислил.

Някой пак задаваше въпрос, но вниманието ми бе отвлечено от Хайъръм и не чух за какво става дума.

— Брад — рече някой до мен.

Обърнах се.

Беше Хайъръм. Шофьорът на камиона си беше отишъл.

— Да — казах аз. — какво има?

— Ако си свободен, бих искал да поговоря с теб.

— Говори — казах аз, — имам време.

Той посочи с глава към общината.

— Добре. — Отворих вратата на колата и слязох.

— Ще те чакам — каза Нанси.

Хайъръм заобиколи тълпата и се запъти към страничната врата. Последвах го.

Но цялата работа никак не ми хареса.

---

[1] Герой от поема на Браунинг. — Б.р. ↑

9.

Бюрото на Хайъръм представляваше една нищожна малка стаичка в непосредствена близост с помещението, което служи за склад на пожарната команда. Вътре едва имаше място за писалище и два стола. Над писалището висеше огромен, крещящо ярък календар със снимка на гола жена.

А върху самото писалище стоеше телефон без шайба.

Хайъръм посочи с ръка към него.

— Какво е това? — попита той.

— Телефон — отговорих аз. — Откога стана толкова важен, че имаш два телефона?

— Я погледни по-хубаво.

— Какво да му гледам — телефон като телефон!

— Я пак погледни!

— Малко особен ми се вижда, няма шайба.

— А нещо друго?

— Не, друго не виждам. Само дето няма шайба.

— Осбен това — каза Хайъръм — му липсва кабел.

— Така ли? Не забелязах.

— Странно — рече той.

— Защо да е странно? — учудих се аз. — Но какво има, дявол да го вземе? Не си ме домъкнал тук, за да ми показваш някакъв телефон, нали?

— Странното е — каза Хайъръм, — че го открих в твоята кантора.

— Не е възможно. Снощи дойде Ед Адлър и изключи моя телефон за неплащане на сметката.

— Седни, Брад.

Аз седнах и той се настани срещу мен. Изразът на лицето му беше все още приветлив, но в очите се появи особен блясък — същият блясък, който ми беше така добре познат от едно време, когато ме

притискаше до стената и знаеше, че няма къде да избягам и ще трябва да се бия с него, което всъщност означаваше, че ще ме пребие от бой.

— Значи никога по-рано не си виждал този телефон? — попита той.

Поклатих глава.

— Когато излязох вчера от кантората, там нямаше никакъв телефон... Нито този, нито какъв да е друг.

— Странна работа!

— Колкото е странно за теб, толкова и за мен. Не ми е ясно какво целиш с всичко това. Да беше се опитал да ми обясниш, а?

Много добре разбирах че всички тези лъжи няма да ме отърват, но така поне печелех време. Бях почти сигурен, че в този момент той с нищо не може да докаже, че имам нещо общо с телефона.

— Е, добре — каза той най-накрая. — Ще ти обясня. Том Престън го откри. Той прати Ед да ти изключи телефона, но като минавал вчера следобед покрай бюрото ти, случайно погледнал вътре и видял телефона върху писалището. Ужасно се ядосал. Можеш да си представиш колко се е ядосал.

— Да — съгласих се аз. — Познавам Том и много добре си представям.

— Понеже изрично бил заповядал на Ед да ти вземе телефона, първото, което му минало през ума, било, че ти си предумал Ед да не ти го изключва. Или пък че Ед просто не е минал да го вземе. Нали знае, че сте приятели.

— И предполагам, толкова се е ядосал, че е влязъл с взлом и сам го е взел.

— Не — каза Хайъръм, — не е влизал с взлом. Отишъл в банката и убедил Даниъл Уилоуби да му даде ключа.

— Без да се съобразява, че кантората е моя.

— Да, ама от цели три месеца стотинка не си платил от наема. Ако питаш мен, аз смятам, че Дан е имал пълното право да му даде ключа.

— А аз твърдя, че Том и Даниъл са влезли с взлом и са ме ограбили.

— Казах ти вече, че не са влизали с взлом. Освен това Даниъл няма нищо общо с тази работа. Той само дал на Том резервния ключ.

Том влязъл в кантората ти сам. Пък и ти току-що призна, че за пръв път виждаш този телефон, и отрече да е твой.

— Това няма нищо общо с въпроса. Каквото и да има в моята кантора, той няма право да го взема. Независимо дали е мое, или не. Какво ми гарантира, че не е задигнал и нещо друго?

— Много добре знаеш, че не е — каза Хайъръм. — И престани да ме прекъсваш, ако искаш да чуеш всичко.

— Продължавай тогава.

— Та значи Том взел ключа, влязъл в кантората ти и моментално разбрал, че това е съвсем друг телефон — без шайба и без жица. Затова се обърнал и тръгнал да си ходи, но още преди да стигне вратата, телефонът започнал да звъни.

— Какво започнал?

— Да звъни.

— Нали каза че не бил свързан.

— Точно така. И въпреки това започнал да звъни.

— Тогава той вдигнал слушалката — казах — и му се обадил Дядо Мраз.

— Тогава той вдигнал слушалката — рече Хайъръм — и му се обадил Тъпър Тайлър.

— Тъпър? Че как така, нали той...

— Да, знам. Тъпър изчезна. Преди десет години, ако не и повече. Но Том твърди, че това бил гласът на Тъпър. Казва, че е изключено да греши.

— И какво му казал Тъпър?

— Том казал „ало“ и Тъпър го попитал кой е насреща. И Том му обяснил кой е. Тогава Тъпър рекъл: „Махай се веднага от този телефон, ти нямаш право да го ползуваш.“ След което телефонът млъкнал.

— Виж какво, Хайъръм, Том си е направил шега с теб.

— Нищо подобно. Той самият помислил, че някой го поднася. Решил, че вие двамата с Ед сте му погодили този номер, за да си върнете за телефона.

— Той се е побъркал! — възмутих се аз. — Дори да сме скроили такъв номер, откъде бихме могли да предположим, че Том ще нахълта точно в този момент?

— Така си е — призна Хайъръм.

— Да не би да искаш да кажеш, че си повярвал на всичко това?

— Ще ми се да е така. Но в цялата история има нещо нередно, нещо ужасно нередно...

Ала тонът му не беше вече нападателен, напротив — Хайъръм бе започнал да се отбранява, да отстъпва от първоначалните си позиции. Беше ме викнал тук, за да ме притисне до стената, но не сполучи и сега се чувствуваше глупаво, задето се бе забъркал в тази история. Аз обаче знаех, че след малко страшно ще се ядоса. Такъв си е открай време.

— Кога ти разправи Том всичко това?

— Тази сутрин.

— А защо не още снощи? След като е решил, че е толкова важно...

— Ама нали ти казах вече. Той сметнал, че не е важно, че е само номер. Че му връщате. Не обърнал голямо внимание до днес сутринта, когато се забъркаха тези каши. След като говорил с Тъпър, той взел телефона със себе си. Решил, че по този начин пак сте квит. Че след като сте си направили такъв труд...

— Ясно — рекох аз. — а сега смята, че гласът наистина е бил на Тъпър и че той е търсил именно мен.

— Да, нещо такова. След като снощи занесъл телефона вкъщи, той на няколко пъти вдигал слушалката и телефонът работел, макар че никой не се обаждал. И това много го разтревожило. Нали не е включен!

— И сега вие двамата искате да заведете нещо като дело срещу мен. Така ли?

Физиономията на Хайъръм стана зловна.

— Знам, че си забъркал нещо. Снощи си отишъл в колибата на Пияницата, след като ние с доктора го откарахме в Елмор.

— Да, отидох. Той си беше изтървал ключовете и аз реших да проверя дали всичко е заключено и наред.

— Да, ама си се промъкнал като крадец. Преди да завиеш по черния път, си загасил фаровете.

— Не съм ги гасил, а стана късо съединение и те сами изгаснаха. После ги оправях, преди да тръгна оттам.

Това не беше никак убедително, ала в момента не ми дойде нищо друго на ума. Хайъръм не сметна за нужно да се заяде.

— Тази сутрин Том и аз отидохме в колибата — каза той.

— Значи ето кой ме е шпионирал — Том!

— Той много се разстроил заради телефона — изсумтя Хайъръм — и те заподозрял.

— С други думи, влезли сте с взлом в колибата! Положително, защото аз я заключих на тръгване.

— Да — призна Хайъръм, — така беше. И открихме още такива телефони. Цяла кутия.

— Може да не ме гледаш по този начин — казах аз. — Не съм видял никакви телефони, не съм си пъхал носа, където не ми е работа.

Ясно си ги представих двамата, Хайъръм и Том, как надуват колата с пълна скорост към бараката, убедени, че съществува някакъв зловещ заговор, който не можеха да проумеят, но в който ние двамата с Пияницата сме затънали до шия.

Всъщност заговорът действително съществуваше и ние с Пияницата наистина бяхме замесени в него, но дано поне той е наясно, защото аз нямах представа или, по-точно, малкото, което знаех, още повече ме объркваше. Що се отнася до Джерълд Шъруд, при положение, че ми каза истината (а аз бях склонен да му вярвам), и той не знаеше много повече от мен.

Слава богу, че Хайъръм не е в течение за телефона в кабинета на Шъруд, нито пък за останалите телефони по домовете на „четците“.

Впрочем той едва ли ще успее да научи нещо за тези телефони. Защото хората, които ги имат, ще ги скрият на сигурно място и ще си държат здраво езика зад зъбите, щом веднъж тази история се разчуе. А бях сигурен, че само след няколко часа целият град ще знае за тайнствените телефони. Защото нито Хайъръм, нито Том Престън умеят да си държат големите уста затворени.

„Кои ли са тези хора“? — попитах се аз и изведнъж се сетих. Това можеха да бъдат само разни самотници, нещастници, вдовици без спестявания и без пенсии, възрастни хора, чиито старини не са осигурени, пропадналите и неуспелите в живота.

Точно такъв бе случаят и с Шъруд, и с мен. С него се бяха свързали, ако може така да се каже, малко преди да банкрутира; и към мен проявиха интерес едва когато моят бизнес се провали и бях принуден да призная финансовия си крах. Плюс това човекът, който изглеждаше най-много замесен, беше най-големият пияница и нехранимайко в града.

— Е, какво мълчиш? — попита полицаят.

— Интересува те какво знам по въпроса ли?

— Именно. Иначе толкова по-зле за теб!

— Виж какво, Хайъръм, да не си посмял да ме заплашваш. Дори не се опитвай! Защото...

Вратата се отвори и Флойд Колдуел си подаде главата.

— Движи се! — изкрещя той. — Стената се движи!

Ние с Хайъръм скочихме и се втурнахме през глава към изхода. По улиците тичаха и крещяха хора; наред платното баба Джоунс подскачаше на едно място и пицеше пронизително, а бонето едва се държеше на темето ѝ.

От другата страна на улицата видях в колата Нанси и се затичах право към нея. Тя вече беше запалила мотора и щом ме видя, бавно потегли надолу. Подскочих, метнах се на задната седалка и се прехвърлих отпред. За това време колата вече беше стигнала до аптеката на ъгъла и набираше скорост. Една-две други коли също се бяха запътили към главното шосе, но Нанси рязко натисна газта и ги изпревари.

— Знеш ли какво се е случило? — попита тя.

Поклатих глава.

— Само чух, че преградата се движи.

Стигнахме до знака, където трябваше да се спре, преди да се излезе на главното шосе, но Нанси дори не намали. Беше безпредметно, на шосето нямаше никакво движение — преградата спираше потоците коли, идващи от двете страни.

Нанси зави и излезе на широкия асфалтиран път. Отсрещната страна, точно пред нас, бе задръстена от гъсто натъпкани една до друга коли. Камионът на Гейб си беше на мястото, предницата му стърчеше с единия си край във въздуха, а ремаркетото беше затиснало в канавката злощастната ми кола. Встрани от камиона имаше струпани други коли — по всяка вероятност те бяха пресекли линията в средата на шосето с надеждата да завият в последния момент, но неуспели, бяха задръстили и другата половина на пътя още преди преградата да започне да се движи.

На това място преградата вече я нямаше. Разбира се, с просто око не можеше да се види дали е тук, или не, но по-нагоре, на около четвърт миля, имаше неопровержими доказателства за нейното преместване.

Там гълпа обезумели хора бягаше, за да се спаси от невидимата сила, която я преследваше по петите. А зад бегълците се носеше вихрушка от изтръгнати с корени растения и дори цели дървета и очертаваше границата на движещата се преграда. Тя се простираше от двете страни на пътя, докъдето стига погледът, и сякаш живееше свой отделен живот — търкаляше се, подскачаше, бавно пълзеше напред, а дърветата тромаво се препъваха в собствените си корени и разперени клони.

Стигнахме до мястото, където колите бяха задръстили пътя. Нанси загаси мотора. В настъпилата тишина ясно се чуваше тихото шумолене на странния вихър, който се движеше напред. От време на време се чуваше пукането и пращенето на клоните на изкоренените дървета, когато се прекатурваха.

Излязох от колата, заобиколих я и тръгнах напред по шосето, като си пробивах път между натрупаните коли. Най-после излязох от задръстването, пред мен по пътя все така тичаха хора — впрочем не все така, защото сега те изминаваха бегом известно разстояние, после спираха на малки групички, поглеждаха назад към търкалящия се въздушен вал, пак хукваха и след малко отново спираха. Някои дори не си правеха труда да бягат, а вървяха с отмерена крачка.

Отстъпваха не само хората. Като че ли самият въздух трептеше по особен начин, стрелкаха се тъмни телца — това бяха орляци насекоми и птици, които също отстъпваха пред неумолимата тайнствена сила.

Преградата помете всичко, остави зад себе си пустиня и само две изсъхнали дървета. Не се учудих, че са оцелели, защото бяха мъртви и за тях преградата не значеше нищо. Тя отхвърляше само това, в което има живот. Макар че, ако Лен Стрийтър е прав, тази стена не се противопоставяше на всякакъв живот, а само на някои негови форми и видове.

С изключение на тези две сухи дървета земята беше гола. По нея не остана нито стрък трева, нито едно растение, нито едно храстче или дръвче. От всичко зелено нямаше и следа.

Слязох от платното, коленичих и заопипвах голата земя. Тя не беше само гола — цялата беше изорана и набраздена, сякаш някакъв гигантски трактор бе минал през нея и я бе подготвил за сеитба. Стана ми ясно, че именно изтръгнатата с корен растителна покривка бе

причината за това. Нито едно коренче не беше останало, нито дори частица от корен, дори най-тънките бяха изтръгнати. Всичко, което беше расло на тази земя, бе пометено и сега бе част от фантастичния вихър, който се движеше пред невидимата стена.

Глуха гръмотевица разкъса небето над главата ми. Погледнах през рамо и видях, че бурята, която цяла сутрин заплашваше да се разрази, ще връхлети всеки момент. Но облаците не бяха покрили цялото небе, а се носеха във висините разпокъсани и раздърпани от вятъра.

— Нанси! — извиках аз, но тя не отговори.

Изправих се бързо на крака и се обърнах. Тя беше зад мен, когато си запробивах път между колите, а сега я нямаше никаква.

Върнах се да я намеря и в този момент синята лимузина, спряла на отсрещната страна, се изтърколи оттам и бавно излезе на пътя; зад кормилото седеше Нанси. Сега разбрах къде беше изчезнала — търсила е между колите някоя, която да не е блокирана между другите и същевременно да е отключена. Колата се изравни с мен и аз се затичах леко да не изостана. През полуотворения прозорец долиташе развълнуваният глас на радиокоментатора. Отворих в движение вратата и скочих вътре.

— ...повика войска и официално уведоми Вашингтон. Първите военни части ще потеглят само след... не, току-що се получи съобщение, че вече са тръгнали...

— За нас говори — каза Нанси.

Протегнах ръка и завъртях копчето, за да настроя радиото по-добре.

— ...току-що. Преградата се движи! Повтарям — преградата се движи. Нямаме сведения относно скоростта и разстоянието, което е изминала, но знаем, че това става в посока извън града. Тълпата, насъбрала се от външната страна на преградата, бяга панически. Съобщавам и нови данни: скоростта, с която се придвижва, е приблизително равна на човешки ход. Вече е изминала близо една миля...

Ама че лъже, не се беше отдръпнала и на половин миля от първоначалното си положение.

— ...въпросът е дали изобщо ще спре. Докъде ще се придвижи? Има ли начин да спре? Възможно ли е да продължи така безкрай?

— Брад, как мислиш, дали ще изтика всички от Земята? Всички с изключение на нас, които сме в Милвил?

— Не знам — глупаво отговорих аз.

— И ако стане така, къде ще ги изтика? Къде другаде може да се отиде?

— ...Лондон и Берлин — гърмеше радиото. — Изглежда, на руснаците още не им е съобщено какво става. От тях не са постъпили никакви официални изявления. Разбира се, правителствата на различните страни ще се затруднят да излязат с официални изявления по този въпрос. На пръв поглед създалото се положение не е предизвикано от действията на отделно лице или правителство. Но се носят слухове, че това е изпробване на някакъв нов вид оръжие. В такъв случай, ако това е вярно, не е ясно защо за експеримента е избран именно град Милвил. Обикновено такива опити се провеждат на военни полигони при спазване на най-строга тайна.

През цялото време, докато радиото говореше, колата бавно се движеше и сега бяхме на не повече от сто крачки от преградата. Пред нас, от двете страни на пътя, сантиметър по сантиметър се търкаляше огромно кълбо растителност, а по-нагоре хората все така се оттегляха.

Обърнах се и погледнах през задното стъкло към задръстеното шосе. Между колите и около тях се беше насъбрал народ. Най-последните жители на Милвил бяха дошли да погледат как преградата се движи.

— ...помита всичко по пътя си — крещеше радиото.

Огледах се и видях, че бяхме стигнали почти до самата преграда.

— Внимавай — предупредих аз Нанси — да не се блъснем в нея.

— Ще внимавам — каза тя някак прекалено хрисимо.

— ...Като вятър — говореше спикерът, — който гони пред себе си дълга редица изкоренени растения, храсти и дървета. Като вятър...

И в този момент действително задух вятър — отначало само полъха и вдигна облаци прах над оголената земя, а после връхлетя истински ураган. Завъртя колата и безмилостно заудря по ламарината.

Ето я бурята, която от сутринта заплашваше да се разрази. Нямах нито светкавици, нито гръмотевици и когато протегнах врат да видя небето през предното стъкло, зърнах същите разпокъсани облаци, които приличаха повече на останки от отминала буря.

Вятърът завъртя колата на сто и осемдесет градуса и сега я занасяше на една страна по шосето и заплашваше всеки момент да я

преобърне. Нанси се бореше с кормилото и правеше отчаяни опити да насочи колата по посока на вятъра.

— Брад! — изкрещя тя.

И в този момент по колата заудряха тежки капки дъжд. Тя започна да се накланя и разбрах, че този път спасение няма — нищо не може да предотврати обръщането. Но внезапно колата се блъсна в нещо, изправи се от удара и с някаква частица от съзнанието си разбрах, че вятърът ни е притиснал плътно до преградата.

Казвам „частица от съзнанието ми“, защото почти изцяло бях погълнат от гледката на най-странните дъждовни капки, които някога съм виждал.

Това не бяха дъждовни капки, макар че падаха като проливен дъжд, барабаняха по колата и я изпълваха с оглушителен шум.

— Град! — извика Нанси. Но не беше и град.

По капака на колата и по асфалта чукаха, подскачаха и танцуваха като полудели малки кафяви топчета.

— Семена! — извиках аз в отговор. — Това са семена!

Не беше обикновена буря, защото тази, която очаквахме от сутринта, беше изгубила силата си още преди да стигне до Милвил. Това бе дъжд от семена, докаран от мощен вятър, който нямаше нищо общо с нашите земни атмосферни условия.

Като мълния през ума ми премина на пръв поглед нелогичната мисъл, че вече няма нужда преградата да се движи. Тя изора и бранува земята, подготви я за сеитба, след това дойде засяването и сега всичко бе приключило.

Вятърът стихна, последното семе падна, шумът и яростното свирене отминаха и ние стояхме зашеметени от безмълвната тишина. Обзе ни вледеняващо душата чувство, че някаква чужда сила е променила всички природни закони, така че вместо дъжд от небето се сипеха семена, а вятърът духаше отникъде.

— Брад — каза Нанси, — започвам да се страхувам. Никога през живота си не съм се страхувала, а сега съм така изплашена!

— Вече свърши — започнах да я успокоявам аз. — Бурята премина и преградата спря да се движи. Сега всичко е наред.

— Нищо подобно — възрази тя, — то едва сега започва.

Към нас тичаше някакъв човек. Освен него на пътя нямаше жива душа. Всички, които се бяха струпали около спрените коли, бяха

изчезнали. Навярно са побягнали назад към града, когато задуха вятърът и заваляха семената.

Сега видях, че беше Ед Адлър. Той викаше нещо, но не се чуваше. Ние с Нанси слязохме от колата и зачакахме. Той дойде, запъхтян от тичането.

— Брад, ти сигурно не знаеш — Хайъръм и Том Престън настройват хората срещу теб. Разправят, че си забъркан във всичко това, и за някакви телефони говорят...

— Що за глупости! — извика Нанси.

— То се знае, че са глупости, но хората са се наострили. Сега малко им трябва, за да повярват в какво ли не. Готови са всичко да приемат за чиста монета. На тях им трябва някакво обяснение и могат да се хванат и за най-малкото. Никак няма да се замислят вярно ли е, или не.

— Какво да правя? — попитах го аз.

— Според мен най-добре е да се скриеш някъде, Брад, докато се поуталожат духовете. След ден-два...

Поклатих глава.

— Много съм зает, чака ме работа.

— Но, Брад...

— Аз нямам вина, Ед. Не зная какво е това, но едно нещо зная със сигурност: нямам пръст в тази работа.

— Това е без значение, те няма да те питат.

— Има значение — възразих аз.

— Хайъръм и Том твърдят, че са намерили онези странни телефони...

Нанси отбори уста да рече нещо, но аз я изпреварих и не й дадох възможност да се обади.

— Зная за телефоните. Хайъръм ми каза всичко. Ед, повярвай, телефоните нямат нищо общо с това. Те са съвсем друга история.

С крайчеца на окото видях, че Нанси ме гледа учудено.

— Забрави за телефоните.

Надявах се, че тя ще разбере какво искам да кажа, и, изглежда, така и стана, защото си премълча. Всъщност не бях сигурен, че е имала намерение да говори за това, нямах представа дали Нанси знае за телефона в кабинета на баща си, но не можех да рискувам.

— Брад — каза Ед предупредително, — ще пострадаш.

— Невъзможно е да избягам — обърнах се аз към него. — Човек не може да избяга и да се скрие. Особено от такива като Хайъръм и Том.

Той ме изгледа отгоре надолу.

— Така е. Мога ли да ти помогна с нещо?

— Можеш. Изпрати Нанси. Аз имам малко работа.

Погледнах към Нанси. Тя ми кимна.

— Добре, Брад, но нали колата е тук на пътя? Мога да те закарам до вас.

— По-добре да мина напъряко. Ако Ед е прав, така шансът да ме забележи някой е по-малък.

— Ще я изпратя до вратата — обеща Ед.

„Докъде стигнахме за някакви два часа, помислих си аз, да не смее човек да остави момиче само на улицата!“

10.

Сега най-после реших да свърша онова, за което отдавна се канех и което може би трябваше да направя още снощи — да се свържа с Алф. На всяка цена трябваше да го намеря и да вляза в контакт с него, защото някъде в дъното на съзнанието ми растеше убеждението, че между всичко станало тук и странната научноизследователска работа, извършвана в щата Мисисипи, съществува някаква връзка.

Стигнах до една задънена улица и тръгнах по нея. Наоколо нямаше жива душа. Всеки, който можеше да върви или да кара кола, беше отишъл в търговската част на града.

Започнах да се безпокоя, че няма да мога да открия Алф, че или е напуснал мотела, след като не минах да го взема, или е отишъл да зяпа преградата като всички други.

Но тревогите ми са били напразни, защото, щом влязох вкъщи, телефонът започна да звъни — беше Алф.

— От цял час се опитвам да се свържа с теб — каза той. — Започнах вече да се тревожа.

— Знаеш ли какво стана, Алф?

— Горедолу.

— Само една-две минути да бях избързал, и щях да съм с теб, а не да бездействувам тук. Трябва да съм се натъкнал на преградата веднага щом се е появила.

Разказах му всичко, което се случи, след като се блъснах в преградата. Споменах и за телефоните.

— Казаха, че имали много четци. Хора, които им четат...

— Начин за събиране на информация.

— Изглежда, че е нещо такова.

— Брад — рече той, — имам ужасно предчувствие.

— Аз също.

— Мислиш ли, че тези проучвания в Грийнбрайър...

— И аз тъкмо това си мислех.

Чу се как си поедълбоко дъх и въздухът изсвири в устата му.

— Значи не е само Милвил.

— Изглежда, че има колкото щеш места като нашия Милвил.

— Какво смяташ да правиш сега, Брад?

— Ще отида в градината и ще огледам едни цветя.

— Цветя?

— Алф — казах аз, — това е много дълга история. Друг път ще ти я разкажа. Нали оставаш?

— Естествено. Най-голямото зрелище в света — и аз да си отида, когато имам място на първия ред!

— Ще ти се обадя след час-два.

— Ще стоя до телефона и ще чакам — обеща той.

Поставих слушалката върху вилката и се опитах да сложа в ред мислите си. Цветята, както и Тъпър Тайлър, бяха по някакъв начин замесени в тази история, но всичко беше прекалено объркано и не знаех откъде да започна.

Излязох навън и тръгнах към парника. Следите, оставени от Тъпър, все още личаха ясно и аз изпитах голямо облекчение, защото се страхувах, че вятърът, който донесе семената, може да ги е издухал или пък така да е изпомачкал цветята, щото следите напълно да са се заличили.

Застанах на края на градината и се огледах наоколо, като че ли за пръв път виждах това място. Това всъщност не беше градина. Първоначално тук отглеждахме зеленчуци за продажба, но след като се отказах от поддържането на парника, просто предоставих тази площ на природата и цветята я бяха завзели. От едната ми страна се намираще парникът; вратата му висеше на счупените панци и повечето рамки зееха без стъкла. В единия ъгъл се извисяваше брястът, който израсна от семе — същото дърво, което щях да изтръгна, ако не ме беше спрял баща ми.

Тъпър каза някакви несвързани думи за цветя, които заемали цели декари. Всички до едно били лилави и много настояваше да разправи за тях на татко. Тайнственият глас, или по-точно един от тайнствените гласове по телефона, беше добре осведомен за татковия парник и се интересуваше дали аз още го поддържам. А преди по-малко от час се изсипа истински пороен дъжд от семена.

Малките лилави главички сякаш ми кимаха подигравателно и тайно се радваха на нещо, затова рязко отвърнах поглед и вдигнах очи

към небето. Разпокъсаните облаци все още закриваха слънцето. Но щом вятърът ги прогони, ще настъпи истински ад. Жегата вече се чувствуваше във въздуха.

Навлязох в градината и тръгнах по стъпките на Тъпър. Когато те свършиха, спрях и здравата се наругах, задето съм могъл да помисля, че тук сред цветята ще намеря отговор на загадката. Тъпър изчезна преди десет години и днес отново изчезна, а как прави този номер, никой не знае и едва ли някога ще узнае. И въпреки това бях твърдо уверен, че именно Тъпър е ключът към тази тъмна история. Но ако ме попитате защо съм толкова сигурен, да ме убие, нямаше да мога да ви обясня. Още повече, че Тъпър не беше единственият замесен, ако изобщо беше замесен. Ами Пияницата? И тук се стреснах, като се сетих, че не съм попитал за здравословното му състояние.

Къщата на доктор Фейбиън е на хълма, точно зад парника, затова реших да прескоча дотам и го попитам. Той, разбира се, може да не си е вкъщи, но ще го почакам — рано или късно ще си дойде. Друга работа в момента и без това нямах. А като се има предвид какво говорят сега по мой адрес Хайъръм и Том Престън, най-добре ще е да не ме сварват вкъщи.

Както разсъждавах така, застанал на края на следата, оставена от Тъпър, аз направих крачка встрани към къщата на доктора. Но не ми било съдено да отида там. Една-единствена крачка — и засия слънце, а къщите изчезнаха. Изчезна къщата на доктора и всички останали къщи, и дърветата, и храстите, и тревата. Всичко освен лилавите цветя, които покриваха цялата земя, докъдето стигаше погледът, и слънцето, което грееше от безоблачното небе.

11.

Всичко това се случи, защото направих една-единствена крачка. Тогава пристъпих и с другия крак, за да събера и двата, и застанах така, смразен от страх, без да смея да се обърна — сигурно се боях от това, което щях да видя зад гърба си. Макар че, като си помисля сега, струва ми се, че съм знаел какво ще видя — още лилави цветя.

Дълбоко в себе си бях уверен: именно за това място ми е разказвал Тъпър. Той беше дошъл оттук и пак се върна, а сега и аз го последвах. Но нищо не се случи. Аз не се и учудих. Защото това беше едно от онези места, където никога нищо не се случва. Освен цветята и ослепителното ярко слънце нямаше нищо друго. Нито полъх на вятър, нито звук. Но затова пък имаше аромат — обезсилващия, наситен аромат на малките цветя с маймунски личица.

Най-после се осмелих да мръдна и бавно се обърнах — безкрайна цветна шир.

Милвил беше изчезнал в някакъв друг свят. Впрочем не, той съществува някъде в стария познат свят. Не Милвил, а аз бях този, който изчезна. Направих една крачка и се пренесох в друг свят.

И макар че това беше друг свят, местността си оставаше същата. Все още бях в долчинката, която е зад къщата ми, а отзад се издигаше стръмно хълмът, който водеше право към улицата, където би трябвало да се намира къщата на доктор фейбиън. Още по-надолу, на половин миля, смътно се чернееше хълмът, върху който стои къщата на Шърууд.

Ето какъв бил светът на Тъпър! Светът, в който той са оттегли за пръв път преди десет години и за втори път тази сутрин. Което означаваше, че сега, в този момент, той е някъде тук.

Внезапна надежда ме озари — в такъв случай ще мога да се измъкна оттук и да се върна в Милвил. След като Тъпър можа, значи знае пътя, който извежда оттук. Макар че това не е сигурно. С малоумен като Тъпър Тайлър човек никога в нищо не може да е сигурен.

Но най-напред, разбира се, трябва да го открия къде е. Едва ли ще е някъде далече. Може търсенето да ми отнеме време, но бях сигурен, че рано или късно ще го намеря.

Заизкачвах се по хълма, който, ако си бях в Милвил, би ме извел пред къщата на доктор Фейбиън. Стигнах върха и се огледах — навсякъде, докъдето ми стигаше погледът, се ширеше море от лилави цветя. Земята изглеждаше странно оголена без дърветата, улиците, къщите. Но това беше същата, позната от детството ми местност. Ако изобщо имаше някакви разлики, те бяха съвсем незначителни. Ето там, на изток, се намираше влажната, блатиста местност и хълмчето, на което стоеше колибата на Пияницата. Тя и сега се намираше там, само че в някакво друго измерение на времето или пространството. Какви ли изключителни обстоятелства или невероятен стечение на много обстоятелства са нужни, за да може човек ей така да прекрачи от един свят в друг?

Стоях така, чужденец в непозната страна, а ароматът на цветята не само изпълваше ноздрите ми, но и всяка пора на тялото ми, притискаше ме към земята и имах чувството, че цветята прииждат към мен на огромни лилави вълни и искат да ме съборят и погребат за вечни времена. Наоколо беше тихо, не съм предполагал, че съществува толкова тихо място. Не се чуваше нито звук. Мина ми през ума, че всъщност никога през живота си не съм познавал истинската тишина. Винаги нещо е нарушавало тишината — ту песента на щурче в тихия летен ден, ту шумоленето на листата. Дори среднощ ще чуеш поскъръцването на паркета, пукането на дървата в камината, тихото шумолене на вятъра под стрехите.

А тук тишината беше истинска. Нито звук. С положителност мога да твърдя това, защото тук нямаше кой да издава звуци. Нямаше нито дървета, нито храсти, нито птици, нито насекоми. Нищо освен цветята и земята, на която те растяха. Само празнота, поела тишината в дланите си, и лилавото море, ширнало се до хоризонта, за да се слее там с ослепително ярката синева на лятното небе.

В този миг за пръв път изпитах страх — не онзи огромен панически страх, който кара човек да бяга и да крещи от ужас, а някакъв малък, промъкващ се страх, който започна да кръжи около мен като досадно кученце, дебнещо момента да забие острите си зъби в крака ми. С него не можеш да се бориш, няма начин и да му се

противопоставиш! — това е един малък, потискащ страх, който само тормози нервите.

Не че предчувствувах някаква опасност, защото такава не съществуваше. От пръв поглед се виждаше, че няма нищо опасно. Но имаше нещо по-лошо — тишината, пустотата, еднообразието на пейзажа, както и това, че не знаех къде се намирам.

В краката ми лежеше блатистата местност, където би трябвало да бъде колибата на Пияницата, а малко по-нататък проблясваше като сребърна лента реката, която опасва нашия Милвил. Точно там, където тя завива на юг, съзрях на фона на чистото небе тънка като конец струйка дим — толкова тънка и далечна, че едва се забелязваше.

— Тъпър! — изкрещях аз и хукнах надолу по склона, доволен, че си намерих причина да бягам, защото до този момент с голямо усилие на волята бях си наложил да не правя това, да не се поддавам на жалкия дребнав страх, но през цялото това време ужасно ме сърбяха петите.

Прекоших възвишението, което скриваше реката от погледа ми, и пред мен се показа резиденцията на Тъпър — колибка от несръчно сплетени клони, зеленчукова градина, в която растеше какво ли не, и посърнали полумъртви дървета, разпръснати по брега на реката, с изсъхнали клони и само няколко зелени листа по върховете.

Пред колибата гореше малък огън, а до него беше приклепнал Тъпър, облечен с ризата и панталоните, които му дадох, а на главата му беше кацнала все същата идиотска шапка.

— Тъпър! — извиках аз, а той се надигна и важно тръгна да ме посрещне. Изтри брадата си с ръка, след което ми подаде същата ръка да се здрависаме. Тя беше мокра от слюнките му, но аз не възразих. Тъпър може да не представлява кой знае какво, но поне е човешко същество.

— Радвам се, че си намерил свободна минутка, Брад — заяви той. — Много мило, че се отби при мен.

Каза го, като че ли години наред всеки ден съм го навестявал.

— Много е хубаво тук при теб — забелязах аз.

— Нали? Всичко това цветята го направиха за мен. — В гласа му звучеше гордост. — Отначало не беше така, но после получих от тях всичко, каквото ми трябва. Много са добри към мен.

— Да, така е — казах аз.

Не ми беше ясно за какво става дума, но побързах да се съглася с него. Нямаше как — Тъпър беше единствената ми надежда да се върна в Милвил.

— Те са най-добрите ми приятели — продължи той възторжено. — Освен теб и баща ти, разбира се. Преди да открия Цветята, вие с него ми бяхте най-добрите приятели. Всички останали ми се подиграваха и си правеха смях с мен. Аз се преструвах, че не разбирам, но много добре разбирах и никак не ми беше приятно.

— Те не го правеха от злоба — опитах се да го успокоя. — Всичко беше от глупост.

— Въпреки това не биваше да го правят — настоя Тъпър. — Ти например никога не ми се присмиваше. Затова те харесвам.

Така беше, аз никога не му се подигравах. И не защото не ми се е искало — понякога ми идеше да го пребия от бой. Но един ден баща ми ме викна настрана и ме предупреди, че ако някога ме види да се подигравам с Тъпър, както правеха другите деца, ще ми съдере задника от бой.

— Значи за това място разказваше, че било пълно с цветя?

Той се ухили доволно и от ъглите на устата му се проточи слюнка.

— Нали е хубаво!

През това време ние се бяхме спуснали от хълма и стигнахме огъня. Върху въглените нещо къкреше в грубо глинено гърне.

— Нали ще останеш да обядваш с мен? — покани ме Тъпър. — Моля ти се, Брад, нали ще останеш? Толкова отдавна не съм обядвал с някого.

При мисълта за това колко отдавна никой не е обядвал с него, по бузите му потекоха сълзи.

— В пепелта се пекат картофи и царевица — каза той, — а в гърнето варя грах, моркови и боб — всичко заедно. Само месо няма. Ти нали нямаш нищо против, че е без месо?

— Ни най-малко — уверих го аз.

— Понякога месото ужасно ми липсва — призна той, — но те с нищо не могат да ми помогнат. Не могат да се превърнат в животни.

— Кои те?

— Цветята — каза той така, като че ли ставаше дума за нещо одушевено. — Те могат да се превърнат в каквото поискаш, стига да е

растение. Но не могат да станат на прасета или зайци. Аз не ги и моля никога. Искам да кажа, че ги помолих само веднъж и те ми обясниха. Повече не си направих устата, защото и без това толкова много са сторили за мен и съм им много благодарен.

— Обясниха ти? Искаш да кажеш, че си говорил с тях?

— Ами да, през цялото време.

Той влезе на четири крака в колибата и затършува там, а задникът му стърчеше като на куче, което се опитва да изрови лисицата от дупката ѝ.

После се измъкна заднишком заедно с две глинени чинии, криви и грапави като гърнето. Сложи ги на земята и върху всяка постави по една дървена лъжица.

— Сам ги направих — каза той. — Намерих на брега на реката малко глина и отначало нищо не излизаше, но после те проучиха как се правят и...

— Искаш да кажеш Цветята научиха, за да ти кажат?

— Ами да. Те всичко правят за мен.

— А лъжиците?

— Издялах ги с един камък. Май че беше кремък. С остър край. Не е като нож, но свърши работа. Е, вярно, необходимо ми беше доста време.

Аз кимнах.

— Но това няма значение — продължи той. — Време имам колкото искам.

Той пак си изтри брадата и после грижливо се избърса в крачола на панталона.

— Те ми отгледаха и лен, за да си направя дрехи. Но не можах да схвана как става това. Те ми обясняваха, обясняваха, ала нищо не излезе. Най-после се отказаха. Доста време ходих гол, само с тази шапка. Сам си я направих, без ничия помощ. Те дори не са ми споменавали за шапката, аз самичък си я измислих и направих. Чак след това ми казаха, че е много хубава.

— И са прави — потвърдих аз, — шапката е великолепна.

— Наистина ли, Брад?

— Разбира се.

— Много се радвам, че така мислиш. Аз даже се гордея с нея. Това е първото нещо, което съм направил през живота си сам, без даже

да ми каже някой.

— А тези твои Цветя...

— Те не са мои — рязко ми възрази Тъпър.

— Казваш, че тези Цветя могат да се превръщат в каквото поискаш. Значи са се превърнали във всичко това, което е в градината ти?

— Да, могат да се превърнат във всякакви растения. Стига само да ги помоля.

— Но в такъв случай, щом могат да се превръщат в каквото пожелаят, защо до едно са цветя?

— Нали все трябва да са нещо? — разпали се Тъпър. — какво им пречи да са цветя?

— Прав си — съгласих се аз.

Той изрови от пепелта два кочана царевица и няколко картофа. След това свали гърнето от огъня с нещо като маша, сякаш издялана от кората на дърво, и разсипа варените зеленчуци по паниците.

— А на дървета могат ли да стават?

— Ами ей онези там дървета, всичките са ми от тях. Трябваха ми дърва за огъня. Тук отначало нямаше никакви дървета и не можех да си готвя, затова им обясних какво ми трябва. Тогава те ги направиха специално за мен. Израстват много бързо и веднага умират, така че да мога да чупя клони и да си имам сухи дърва за огъня. При това горят по-бавно от обикновените сухи дърва. За мен това е добре дошло, защото не бива да ми изгасне огънят. Отначало, като дойдох тук, джобовете ми бяха пълни с кибрит, но отдавна го свърших.

Като спомена за пълните си с кибрит джобове, веднага се сетих, че той безумно обичаше огъня. Винаги носеше кибрит със себе си, сядаше кротко някъде настрана от другите, палеше клечка след клечка, държеше ги, докато опарят пръстите му, и щастливо съзерцаваше пламъка. Хората се страхуваха, че някой ден ще направи пожар, но такова нещо не се случи. Просто си беше чудак, който обичаше да гледа огън.

— Само че нямам сол — каза Тъпър. — Сигурно ще ти бъде безвкусно. Аз съм свикнал.

— Как може без сол, като се храниш със зеленчуци?

— Цветята ми казват, че може. Казват, че слагат в тях такива неща, които ми замествали солта. Въпреки че на вкус не личи, тези

неща давали всичко, което ти е необходимо, не по-зле от солта. Цветята ме били изучили и знаели какво е нужно на организма ми и го слагали направо в зеленчуците. А там надолу по реката имам овощна градина, пълна с плодове. През цялата година малините и ягодите ми дават плод.

Не ми стана много ясно какво общо имат плодовете с проблема за Тъпървата прехрана, след като Цветята са толкова всемогъщи, колкото той ми ги описа, но от мен да мине. Да караш Тъпър да ти разясни нещо, е празно губене на време. А опиташ ли се ти да му обясниш, става още по-лошо.

— Хайде да ядем — предложи Тъпър.

Седнах на земята и той ми подаде паницата, после седна срещу мен и взе другата.

Здравата бях огладнял и може би затова безсолната чорба не ми се видя много лоша. Малко беше блудкава, разбира се, и имаше някакъв странен вкус, но, общо взето, можеше да се яде. Поне насищаше.

— Харесва ли ти тук? — попитах го аз.

— Това е моят дом — заяви тържествено Тъпър. — Тук имам приятели.

— Но ти нямаш нищо — казах аз. — Нито брадва, нито нож, нито пък тенджерата или тиган. Няма към кого да се обърнеш, ако ти потрябва помощ. Ами ако се разболееш?

Тъпър спря да нагъва супата и ме зяпна, като че ли от нас двамата аз бях малоумният.

— А за какво ми е всичко това? — каза той учудено. — Сам си правя паници от глина. Клоните мога да чупя с ръце и никаква брадва не ми трябва. Мотика също не ми трябва за градината, защото няма бурени. Даже не ми трябва да садя — всичко си расте само. Докато бера от единия ред, на другия вече расте. А ако се разболея, Цветята ще се погрижат за мен. Те така ми казаха.

— Добре, добре — съгласих се аз.

Той продължи да се храни. Гледката не беше особено приятна.

Но що се отнася до градината, той беше прав. Сега, когато ми обърна внимание върху нея, аз и сам видях, че земята не е обработвана. Зеленчуците растяха на редове — дълги правилни редове, без следа от обработка с мотика и без един плевел. И това,

разбира се, беше напълно естествено, защото нито един плевел не би посмял да поникне тук. Тук можеха да растат само Цветята или това, в което те пожелаеха да се превърнат, например в зеленчуци или дървета.

Градината беше в идеално състояние. Нито едно хилаво или болно растение. Доматите, яркочервени, с безупречно овална форма, царевичите — високо избуяли и прави като свещи.

— Ти си сготвил за двама души — казах аз. — Знаеше ли, че ще дойда?

Бях стигнал дотам, че можех да повярвам в какво ли не. Нищо чудно, казах си аз, ако Тъпър (или Цветята) са знаели, че ще дойда.

— Винаги готвя за двама — отвърна Тъпър. — Никога не знаеш кога ще ти дойде някой на гости.

— Някой идвал ли е?

— Ти си първият. Много се радвам, че дойде.

Интересно дали времето значи нещо за него. Понякога ми се струваше, че той просто не го забелязва. И все пак се разплака при мисълта, че отдавна никой не му е правил компания на обяд. Известно време ядохме мълчаливо, после реших да си опитам късмета. Достатъчно му се бях подмазвал, време беше да му задам един-два въпроса.

— Къде се намира това място? — попитах аз. — И що за място е то? Ако решиш да се махнеш оттук, да се върнеш вкъщи, какво ще направиш?

Не споменах, че той вече беше излизал оттук и се беше връщал в Милвил. Реших, че може да не му хареса, ако отворя въпрос за това, защото така бързаше да се върне тук, като че ли беше нарушил някакви правила или заповеди, и гледаше да се прибере, без да го усетят.

Преди да ми отговори, Тъпър внимателно постави паницата си на земята и сложи върху нея лъжицата. Но ми отговори не със собствения си глас, а с равния, делови глас, който вече бях чувал по телефона.

— С вас в момента не говори Тъпър Тайлър. Тъпър говори вместо Цветята. За какво ще си приказваме?

— Стига си се занасял — казах аз, макар че сам не вярвах в това, което казвах. Изрекох го почти инстинктивно, колкото да спечеля време.

— Уверяваме ви, че сме напълно сериозни. Ние сме Цветята, вие искате да говорите със нас и ние искаме да говорим с вас. А това е единственият начин.

Тъпър не гледаше в мене и изобщо като че ли никъде не гледаше. Очите му бяха станали безцветни и безизразни и той сякаш се затвори в себе си. Седеше скован и изправен, с ръце, отпуснати на скута. Изведнъж заприлича на телефон.

— Аз вече говорих с вас — казах.

— Е, да — отвърнаха Цветята, — но много накратко. Вие не повярвахте в нас.

— Искам да ви задам няколко въпроса.

— Ще се постарая да ви отговорим колкото може по-добре.

— Що за място е това?

— Съседна Земя — отговориха Цветята. — От вашата я дели само част от секундата.

— Съседна Земя?

— Да, има много Земи. Нима не знаехте?

— Не — казах аз, — не знаех.

— Но можете да повярвате в това.

— Сигурно, стига да свикна с тази мисъл.

— Съществуват милиарди Земи — продължиха Цветята. — Не знаем с положителност точния им брой, но са много милиарди. Някои мислят, че са безброй.

— И всички са една зад друга?

— Не, тази мисъл е неправилна. Не можем да ви обясним. Звучи много объркано, когато се опитваме да обясним нещо с думи.

— Добре, дакажем просто, че има много Земи. Но не разбирам все пак. Ако е така, ние щяхме да ги виждаме.

— Не можете, освен ако виждате във времето. Другите Земи съществуват в пластове на времето...

— В пластове на времето? Искате да кажете, че...

— Най-просто може да се каже така: времето дели всички тези безброй Земи една от друга. Всяка се отличава със свое собствено място във времето. А за вас съществува само настоящият момент. Вие не можете да надзърнете в миналото или в бъдещето...

— В такъв случай, за да попадна тук, аз съм пътувал във времето.

— Да — отговориха Цветята. — Точно това направихте.

Тъпър седеше с все същия празен израз на лицето, но аз бях забравил за него. Думите, които чувах, излизаха от неговата уста, но с мене не говореше Тъпър. Аз знаех, че разговарям с Цветята, че колкото и безумно да звучи, с мен говори лилата, заляла всичко наоколо.

— Ако се съди по вашето мълчание, на вас ви е трудно да възприемате това, което чухте.

— Не мога да го смеля — признах си аз.

— Тогава ще се опитаме с други думи. Земята е една основна структура, но тя се движи във времето чрез прекъсваща се последователност.

— Благодаря ви за старанието, но не ми стана много по-ясно.

— Ние знаем това отдавна — продължиха Цветята. — Открихме го преди много години. За нас това е един от законите на природата. Но за вас, изглежда, не е така. Ще ви трябва много време, за да го проумеете. Не е лесно да усвоите за един миг нещо, което на нас е отнело векове.

— Но аз съм пътувал във времето. Това е, което не мога да възприема. Как е възможно да се пътува във времето?

— Пресекли сте едно много тънко място.

— Тънко място?

— Място, където времето не е било много плътно.

— Вие ли го направихте тънко?

— Нека кажем, че сме се възползували от него.

— За да се доберете да нашата Земя?

— Молим ви, господине, недейте с такъв ужас в гласа. Вече няколко години вие, хората, пътувате в космоса.

— Опитваме се — казах аз.

— Вие мислите за завладяване. В това отношение си приличаме. Вие се опитвате да завладеете космоса, а ние — времето.

— Чакайте малко, нека се върнем по-назад — помолих ги аз. — Има ли граници между тези много Земи?

— Да, има.

— Граници във времето? Искате да кажете, че светове са разделени от някакви фази на времето?

— Точно така. Много вярно сте схванали същността.

— А вие се опитвате да проникнете през тази преграда на времето, за да се доберете до нашата Земя?

— Да — отговориха Цветята.

— Но защо?

— За да сътрудничим с вас. За да сключим съюз. Ни се нуждаем от жизнено пространство и ако вие ни го дадете, ще споделим с вас знанията си. На нас ни трябва техника, защото нямаме ръце, а с нашите знания вие можете да създадете нова техника, която да бъде използвана за взаимна изгода. Ние можем заедно да навлезем в други светове. Възможно е в крайна сметка всички Земи да се слоят в една, техните населения да се обединят, да има една цел, еднакви стремежи.

Студена буца натежа на стомаха ми, но въпреки това се почувствувах празен, а в устата си усетих отвратителния вкус на метал. Съюз значи, но кой ще играе в него главната роля? Жизнено пространство, казват, а за нас колко ще остане? Други светове, но какво ще има там, в другите светове?

— А много ли знания имате?

— Много. Придобиването на знания е нещо, на което обръщаме изключително внимание.

— Изглежда, доста усърдно сте започнали да ги придобивате от нас. Нали вие сте тези, които наемат четци?

— Да, този начин е далеч по-ефикасен от предишните, които използвахме. По-рано резултатите не бяха кой знае какви. А този метод е по-сигурен и дава възможност да подбирате най-важното.

— Това започна, откак внушихте на Джерълд Шърууд да направи телефоните, нали?

— Телефоните дават възможност за пряка връзка. По-рано можехме единствено да подслушваме мисли.

— Искате да кажете, че сте имали умствен контакт с хората от нашата Земя? И може би доста отдавна?

— О, да — бодро отвърнаха Цветята. — С много хора от дълги години. Но лошото е, че това бяха едностранчиви отношения. Ние имахме контакт с тях, а те в по-голямата си част нямаха. Повечето от тях дори не подозираха за нашето съществуване, а тези, които бяха почувствителни, се досещаха, но много смътно и неопределено.

— И все пак вие използвахте техните умове.

— Да, разбира се, но трябваше да се задоволяваме само с това, което мислеха. Изобщо не успяхме да насочим мисълта им към определени области на знанието.

— Сигурно сте се опитвали да ги подтикнете към онова, което ви интересува.

— Да, и в някои случаи постигнахме добри резултати. Но някои се насочваха в съвсем нежелана за нас насока. А много, дори бихме казали болшинството, въпреки всичките ни усилия оставаха глухи. Това беше много обезсърчително.

— Предполагам, че сте влизали във връзка с тези хора през същите места, където границата на времето е по-тънка. През нормалните граници едва ли бихте успели.

— Така е, трябваше да извлечем максимална полза от откритите тънки места.

— Все пак изглежда, че не е било достатъчно.

— Много сте схватлив, господине. Резултатите бяха крайно незадоволителни.

— И тогава решихте да направите пробив.

— Не ви разбираме.

— Променили сте подхода си. Поставили сте си за цел да препратите през границата някакъв материален предмет, например шепа семена.

— Прав сте. Следите точно мисълта ни и добре ни разбирате. Но дори това наше начинание нямаше да се увенчае с успех, ако не беше вашият баща. Само няколко от семената поникнаха, обаче и те по всяка вероятност щяха да умрат, ако той не ги беше открил и не се беше погрижил за тях. Именно затова избрахме вас за наш представител...

— Момент, преди да стигнем до това, искам да разбера още някои неща. Например преградата, с която опасяхте Милвил.

— Преградата — отговориха Цветята — е много прост нещо. Това е мехурче от времето, което успяхме да прехвърлим през едно тънко място в градината, която дели нашите светове. Тънкият слой на самата преграда се намира в друго време от това, в което живеят Милвил и останалият свят. Времето на това мехурче изостава от времето на Земята с най-малката част от секундата, която можете да си представите. Тази част от секундата е до такава степен минимална, че и най-съвършените ви уреди не биха могли да я измерят. Такова малко

нещо, и то все пак, вярваме, ще се съгласите с нас, великолепно действа.

— Да, действа.

Как няма да действа, когато поради самото естество на преградата нищо по-силно от нея не би могло да съществува. Защото тя е миналото — Милвил е обвинен в тънък като сапун мехур, слой минало, толкова тънък, че през него може да се чува и вижда, но никое човешко същество не е в състояние да премине.

— Но камъни, пръчки, дъждовни капки...

— Само живи същества не могат да проникнат през нея — казаха те, — и то на определена степен на развитие на съзнанието, на осъзнаване на заобикалящата действителност, на усещане... Не знаем как по-добре да го кажем...

— Вие достатъчно добре го казахте. Значи за неодолюваните не е пречка.

— Времето, това природно явление, което вие наричате време, си има свои закони. То обхваща само една малка част от знанията ни, които бихме могли да споделим с вас.

— Всичко, което се отнася до времето, ще бъде ново и неизвестно за нас — казаха. — Ние нищо не знаем за него. Не сме предполагали, че то е сила, която може да се изучава. Не сме и започвали дори. Разни метафизични брътвежи, разбира се, колкото си щете, но нищо съществено. Досега не сме открили изходния пункт, от който да започнем да го изучаваме.

— Да, всичко това ни е известно — казаха Цветята. Дали само ми се стори, че чух тържествуващи нотки в последните им думи? Не бях напълно сигурен.

Ново оръжие, мислех си аз, адско оръжие. Нито убива, нито дори ранява. Само ще тласка хората, ще ги бутне накъдето си иска, ще ги блъска един върху друг, а те ще са напълно безпомощни.

Нанси ме беше попитала какво ще стане, ако преградата помете хората от лицето на Земята и остави само Милвил. В това нямаше нищо невъзможно, макар че едва ли щеше да се стигне дотам. Ако на Цветята им трябваше само жизнено пространство, те вече бяха открили начина, по който да се сдобият с него. Можеха да движат преградата докдето си поискат, да си разчистят по този начин пространство и да държат човечеството на разстояние, докато те се

заселват там. Това оръжие можеше да се използва едновременно и срещу населението на Земята, и за защита на Цветята от мерките, които хората биха могли да предприемат срещу тях.

Ако им трябваше самата Земя, то пътят към нея им беше открит. По този път мина Тъпър, а сега и аз и стига да искаха, нищо не можеше да ги спре. Можеха чисто и просто да завладеят Земята, като за щит ще им послужи преградата на времето.

— Тогава какво чакате? — попитах аз.

— В някои отношения разсъждавате много бавно и не можете да разберете какво искаме. Ние нямаме намерение да нахлуем и да ви завоюваме. Ние търсим вашето сътрудничество. Искаме да дойдем като приятели и да постигнем пълно разбирателство.

— Е, това е друго нещо — казах аз. — Искате да станем приятели, но най-напред трябва да ви опознаем и после да се сприятеляваме. Какво представлявате всъщност?

— Вие сте груб — засегнаха се те.

— Не съм груб. Просто искам да знам какво сте. Говорите за себе си в множествено число или като за нещо събирателно.

— Така е. Вероятно бихте ни нарекли организъм. Корените ни са сплетени в система, която обхваща цялото земно кълбо — сигурно бихте нарекли това единна нервна система. На равни промеждутъци има натрупвания на големи количества от коренното ни вещество, които ни служат като... мозък. Много, много мозъци и всички свързани в обща нервна система.

— Не е възможно! — Възразих аз. — Това е против законите на логиката. Растенията не могат да имат разум. Нито едно растение не може да притежава инстинкт за самосъхранение или пък да изпитва желание да научи нещо.

— Разсъждавате напълно правилно — спокойно ми отвърнаха Цветята.

— Разсъждавам правилно, а въпреки това седя тук и разговарям с вас.

— Вие имате едно животно на Земята, което наричате куче.

— Да, много умно животно.

— Опитомено от вас, хората, за да ви бъде приятел и другар. Това животно е свързало съдбата си с вашата от незапомнени времена.

И може би тъкмо от постоянното общуване с вас то е станало още по-умно. Това животно се поддава много лесно на дресировка.

— Но какво отношение има кучето към този въпрос?

— Помислете какво можеше да бъде постигнато, ако хората на вашата Земя бяха посветили цялата си енергия още от самото начало единствено на обучението на кучетата?

— Не зная... Може би сега кучетата щяха да са умни колкото нас. Техният разум вероятно щеше да се отличава от нашия, но все пак...

— Някога, преди милиарди години, обитателите на един свят постъпиха точно по този начин с нас — казаха Цветята.

— Как, съзнателно направиха едни растения разумни?

— Имаха причина за това. Те бяха съвсем различна форма на живот от вас. И ни усъвършенствуваха с определена цел. Беше им необходима някаква система, която да запазва натрупаните от тях знания, да ги класифицира, систематизира и в същото време тези знания да им бъдат винаги подръка.

— Ами да бяха водили записки. Всичко това може да бъде записано.

— Имаше пречки от физиологически характер и нещо по-важно: съществуваха психологически прегради.

— Искате да кажете, че не са можели да пишат?

— Мисълта за писане дори не им е минавала през ума. Те не знаеха да пишат, нито да говорят. Но дори да умееха да говорят и да пишат, това не би им свършило нужната работа.

— Имате предвид класификацията и систематизацията?

— Отчасти да. Но я кажете колко от това, което са знаели хората в древността и са били записали и запазили, както им се е струвало тогава, съвсем сигурно, е стигнало до ваши дни?

— Незначителна част. Повечето се е загубило или е било унищожено. А и времето е заличило доста неща.

— Обаче ние все още пазим знанията на онези същества. Оказахме се по-сигурни от всякакви писмени документи, въпреки че обитателите на онзи свят съвсем не мислеха да пишат.

— Вие сте запазили знанията на обитателите на онзи свят, а може би и на обитателите на още някой свят?

Но те не ми отговориха на този въпрос.

— Ако разполагамес време, щяхме да ви обясним всичко. Има много фактори и съображения, които биха били непонятни за вас. Повярвайте, че решението на тези същества да ни използват в качеството на хранилище на знания беше най-разумното и изпълнимото от многото разрешения на въпроса, с който те разполагаха.

— Но колко време им е отнело това! — възкликнах аз. — Само като си помисля колко време е необходимо, за да се направи едно растение разумно! И откъде се започва? Какво трябва да се направи, за да стане то такова?

— Те не се съобразяваха с времето. То не беше проблем за тях. Умееха да боравят с него както си искаха. Управляваха го така, както вие управлявате материята. Но то е само част от онова, което те умееха да правят с времето. Пресоваха много векове от нашето съществуване, така че да се равняват само на няколко секунди от техния живот. Времето беше на тяхно разположение. Те сами си правеха времето, което им беше нужно.

— Правеха време?

— Но да, какво толкова трудно има тук за разбиране?

— За мен има. Времето е река. То тече безспир само в една посока. И никой нищо не може да прави с него.

— Няма нищо общо с река — казаха Цветята. — Не тече и много неща могат да се правят с него. Освен това ние не се засягаме от обидите, които ни нанасяте.

— Обиди?

— Твърдението ви, че за едно растение ще бъде много трудно да стане разумно.

— Не съм искал да би оскърбя. Просто ви сравнявам с нашите земни растения. Не мога да си представя едно глухарче...

— Глухарче ли?

— Едно много често срещано растение.

— Може би сте прав. Не е изключено да се различаваме съществено от земните растения.

— Вие, разбира се, не си спомняте нищо.

— Родовата памет ли имате предвид?

— Изглежда, да.

— Това е било много отдавна. Но ние пазим сведенията. Не мита или легендата, а точните сведения за това как сме станали разумни.

— Което е много повече от онова, което човечеството е запазило за себе си.

— А сега — каза Цветята — ще ви кажем довиждане. Нашият посредник се измори и не бива да злоупотребяваме с неговите сили. Той ни служи от дълго време вярно и предано и ние го обичаме. Друг път пак ще си поговорим.

— Уф! — каза Тъпър. Той си избърса брадата. — Така дълго не бях говорил вместо тях. За какво толкова приказвахте?

— Да не искаш да кажеш, че не знаеш за какво сме говорили?

— Разбира се, че не знам! — рязко каза Тъпър. — Аз никога не подслушвам.

Той пак заприлича на човек. Очите му станаха отново каквито си бяха и лицето му загуби замръзналия израз на каменен идол.

— Ами четците? Те сигурно четат по-дълго, отколкото ние говорихме.

— Аз нямам вземане-даване с тях — рече Тъпър. — С тях те не разговарят, а само им четат мислите.

— Ами телефоните?

— Телефоните служат само за да им предадат какво именно да четат.

— Нима четенето не става по телефоните?

— Ами по телефоните става. За да четат на глас. Цветята разбират по-лесно, когато им се чете на глас. Казват, че тогава мислите на четците били по-ясни.

Тъпър бавно се надигна.

— Ще отида да подремна. — И се запъти към колибата. Но на средата на пътя се спря и се обърна към мен. — Щях да забравя — каза той. — Благодаря ти за панталона и ризата.

12.

Предчувствието не беше ме излъгало. Тъпър наистина беше ключът или поне един от ключовете към това, което ставаше наоколо. А мястото, където трябваше да търся всички ключове, колкото и странно да звучи, беше малката градинка до парника.

Защото тази градинка ме отведе не само при Тъпър, но и при всичко останало: при второто „аз“, което така помогна на Джерълд Шърууд, при необикновените телефони и службата четци, при онези, които бяха наели Пияницата, и по всяка вероятност при организаторите на тайнствената лаборатория в щата Мисисипи. А при колко още обикновени случки и събития можеше тя да ме отведе, не смеех дори да мисля.

Вече знаех, че всичко това е започнало преди много години, а не сега. Точно така ми казаха Цветята — че от дълги години умовете на много хора са били отворена книга за тях. Те са крадели идеите, мислите и знанията на тези умове и дори когато хората са се усещали, че ги ограбват, Цветята упорито са направлявали техните мисли, какъвто е случаят с Шърууд.

От дълго години, а аз даже не се сетих да попитам откога точно. Нищо чудно то да продължава вече векове наред — нали казаха, че от милиарди години имали разум.

Ако приемем това за вярно, дали тогава тази история не води началото си някъде от Възраждането? Възможно ли е, питах се аз, заслугата за процъфтяването на човешката култура да се дължи поне отчасти на тласък, даден от Цветята? Не че са се намесвали пряко в хорските дела, но нищо чудно човек да дължи на тях онзи стремеж към неизвестното, който води към постижения.

В случая с Джерълд Шърууд тези насърчаващи мисълта сили бяха събудили в него изобретателски и конструкторски способности. Дали и в други случаи не е имало подобен резултат, макар не така ярко изявен, както при Шърууд? Защото Шърууд беше разпознал чуждото вмешателство и му беше станало ясно, че има сметка да сътрудничи.

Но дори в случаите, когато хората не са разбирали, че е налице чужда намеса, стремежът към неоткритото е бил вътре в тях и неминуемо е водел до резултати.

За тези стотици години Цветята трябва да са научили много от човечеството и сигурно са попълнили своите запаси с доста знания. Нали това било тяхното предназначение — да бъдат хранилище на знания. През последните няколко години човешките знания са текли към тях като непрекъснат поток, десетки, ако не и стотици четци усърдно са пълнели ненаситното гърло на техния разум с всичко, което човечеството с труд и усилия е събрало в книгите си.

Станах от земята — целият се бях схванал. Разкърших се, бавно се огледах и отвсякъде, докдето стигаше погледът, към мен заприиждаха лилави вълни.

„Не е възможно — помислих си аз. — Не е възможно да съм разговарял с Цветята. Та нали от всичко на Земята Цветята са последното, което би могло да проговори!“

Но това не беше Земята. Това беше друг свят — един от милиардите, както казаха те.

Възможно ли е да се съди за един свят по друг? Не, не е възможно, сам си отговорих аз. Вярно, очертанията на местността наоколо са почти същите, както в така добре познатия ми Милвил, но нищо чудно във всички тези безброй светове земната повърхност да остава непроменена. Нали споменаха, че Земята била една основна структура?

Обаче развитието на живота, еволюцията — това е нещо съвсем друго. Дори ако допуснем, че животът на моята Земя и на тази, другата, където се намирах сега, е започнал по един и същи начин (което съвсем не беше изключено), въпреки това по пътя на неговото развитие можеха да се появят безброй малки отклонения, всяко едно от които, само по себе си, може да не е било от значение, но резултатът от сбора им би довел до това, че животът и културата на всяка една от тези Земи с нищо да не напомнят за живота и културата на останалите.

Тъпър започна да хърка и хъркането му беше точно такова, каквото можеше да се очаква от него — гръмко, влажно и лигаво. Той лежеше по гръб в колибата върху постелята от листа, но колибата беше толкова малка, че краката му стърчаха навън. Напуканите му пети

опираха в земята, а разперените му пръсти стърчаха нагоре — гледката ми се стори груба и вулгарна.

Вдигнах от земята паниците и лъжиците, взех под мишница гърнето, в което Тъпър беше сготвил яденето, открих утъпканата пътечка, която водеше към реката, и тръгнах по нея. След като Тъпър беше сготвил, най-малкото, което можех да направя, беше да измия съдовете.

Клекнах край брега на реката, измих безформените паници и гърнето, изплакнах хубаво лъжиците и грижливо ги избърсах с пръсти. Бях много внимателен с чиниите, защото се опасявах, че няма да издържат на обилно мокрене. При изработката Тъпървите големи криви пръсти бяха оставили по тях следи, които ясно личаха.

Той е живял тук цели десет щастливи години, щастливи сред лилавите цветя, които бяха станали негови приятели, далеч от грубостите и жестокостите на света, в който се беше родил. Този свят се отнесе грубо и жестоко с него, защото Тъпър се отличаваше от другите, но можеше да бъде груб и жесток и с тези, които не се отличаваха.

Не се съмнявах, че за Тъпър това беше една приказка, превърнала се в действителност. Простата красота на този свят намираще отзвук в неговата също така проста душа. Тук той беше намерил несложния и необезпокояван от нищо живот, към който винаги се е стремял, без може би да съзнава, че се стреми към нещо.

Оставих съдовете на брега, наведох се, загребах в шепите си вода и започнах да пия. Имаше приятен чист вкус и беше студена въпреки горещото лятно слънце.

Като се изправях, чух шумоленето на някаква хартия и изведнъж сърцето ми се сви — сетих се. Бръкнах във вътрешния джоб на самото си и извадих дългия плик. Отворих го — вътре беше пачката банкноти. хиляда и петстотинте долара, получени от Шърууд.

Клекнах отново с плика в ръце и си помислих: „как съм могъл да сторя тази глупост!“ Бях решил да скрия парите някъде въкъщи, тъй като двамата с Алф щяхме да тръгнем рано за риба, още преди да отворят банката, а после в суматохата забравих да изпълня намерението си. Как изобщо е възможно човек да забрави за съществуването на хиляда и петстотин долара!

При мисълта какво можеше да се случи през този ден с парите ме изби студена пот. Ако не беше лудият късмет, досега десет пъти да съм ги изгубил. Бях страшно възмутен от себе си, задето съм могъл да забравя за такава голяма сума; но докато седях там и гледах парите, разбрах, че те вече бяха загубили за мене част от значението си.

Може би това се дължеше до известна степен на приказното царство на Тъпър? Впрочем аз знаех, че стига да мога да се завърна в моя свят, те отново ще възвърнат предишната си стойност. Но за момента по-важни ми изглеждаха разкривените глинени съдове, сплетената от клони колиба и постелята от листа. А от всичко най-голямо значение имаше поддържането на малкия огън, тъй като кибритът беше свършил.

„Всъщност — мислех си аз — това не е моят свят. Този свят е на Тъпър — приятен и късоглед като самия него, защото той не можеше да проумее опасностите, които криеше този негов свят.“

Настъпи денят, за който толкова време се говореше, но за който така малко се готвехме, защото ни се струваше, че е далечен и невероятен. Денят, в който човечеството се срещна (а дали не е по-правилно да се каже „се сблъска“) с друга форма на разум.

Разбира се, ние винаги сме смятали, че този друг разум или ще дойде при нас от космоса, или ще се срещнем с него на някоя чужда планета. А ето че ти дойде при нас не от космоса, а от времето, или по-точно премина през някаква граница във времето.

Впрочем това не е съществено. Дали от космическото пространство или от времето, усложнения винаги щеше да има. В този момент човекът най-после се явяваше на най-големия си изпит — изпит, на който в никакъв случай не биваше да го с късат.

Вдигнах съдовете и тръгнах обратно по пътеката. Тъпър още спеше, но вече не хъркаше. Не беше сменил позата си и пръстите на краката му все така стърчаха нагоре. Слънцето се беше наклонило на запад, ала жегата още не спадаше и нямаше помен от вятър. По склоновете на хълмовете се стелеше неподвижната лила на цветята.

Спрях се и се загледаха в тях — те изглеждаха толкова красиви и невинни, нито обещаваха, нито заплашваха. Просто една поляна с цветя, както толкова поляни с маргаритки или нарциси. Откакто съществуват, хората са свикнали с цветята. За нас те са лишени от

индивидуалност и не значат повече от красиви багри, които радват окото.

Ето кое е най-трудното — да се мисли за Цветята по друг начин освен като за цветя. Не можех да мисля за тях като за живи същества, като за нещо важно и значително. Не можех да ги приема сериозно, а трябваше, защото те бяха разумни като хората, ако не и повече.

Оставих паницата до огъня и бавно заизкачвах хълма. С краката си газех цветята, но нямаше как да вървя, без да смачкам нито едно от тях.

„Ще трябва да поговоря още веднъж с тях — помислих си аз. — Щом Тъпър си почине, пак ще поискам да си поприказваме. Имаше толкова много неща, които трябваше да се уточнят и изяснят. Ако цветята и хората ще живеят заедно, между тях трябва да има разбирателство.“ Припомних си разговора с тях и се опитах да потърся в него скритата заплаха, която знаех, че съществува. Но не можах да открия никаква заплаха.

Стигнах билото на хълма и пред погледа ми се ширна вълнистата лилава долина. Долу в подножието минаваше поточе, избиваше между хълмовете и се вливаше в реката. До мене долиташе сребристият ромон на подскачащата по камъните вода.

Бавно се спуснах към него и чак сега забелязах малката могила зад потока, в подножието на отсрещния хълм. Предполагам, че сега я виждах за пръв път, защото косите лъчи на залязващото слънце са я скривали от погледа ми.

В нея нямаше нищо особено, но сякаш беше малко не на място. Сред цветната долина тя стърчеше самотна като гърбаво чудовище, дошло от друг свят.

Прегазих потока в плитчината, където водата едва покриваше лъскавата ивица камъчета. До самия край на водата, в подножието на склона, стоеше полузаровен в пясъка голям камък. Той просто приканваше човек да седне и аз удобно се наместих на него, загледан в потока. Слънчевите лъчи се пречупваха във водата и хвърляха диамантени отблясъци, във въздуха се носеше сребрилата звънлива песен на рекичката.

На това място в Милвил нямаше поток, макар че през ливадата на Джак Диксън минаваш пресъхналото корито на един ручей, който

понякога се пълнеше с вода от блатото. Може по-рано, преди плугът и ерозията да изменят терена на Милвил, да е имало такъв поток.

Седях омаян от искрящите пръски и тихия ромон. Можех да остана тук завинаги, под топлите лъчи на залязващото слънце, в завета на хълмовете.

Унесен в гледката, аз несъзнателно започнах да търкам с ръце камъка, върху който седях. Сигурно пръстите ми веднага са почувствували, че повърхността му е странна, но бях толкова погълнат от слънцето и водата, че мина известно време, преди да го осъзная.

Когато усещането проникна в съзнанието ми, аз не се помръднах, а продължих да опипвам с пръсти повърхността на камъка, без да го погледна — исках да се уверя, че не греша и че той наистина е издялан.

Когато най-послед станах и го разгледах, и последните ми съмнения се разсеяха. Камъкът представляваше издялан четвъртит блок и по него още личаха следи от длето. По едната му страна имаше полепнало ронливо вещество, което не можеше да бъде нищо друго освен хоросан.

Изправих се, отстъпих крачка назад и нагазих до глезени в поточето. Не обикновен камък, а издялан блок! Цял каменен блок със следи от длето и хоросан по него. Значи Цветята не са единствените обитатели на тази земя! Значи има и други или поне е имало. Същества, които са употребявали камъка и са знаели как да му придадат необходимата форма и големина.

Вдигнах очи към могилата пред мене и видях, че там стърчат още каменни блокове. Стъписан, забравил блясъка и сребърната песен на водата, проследих с поглед камъните и ми стана ясно, че тук някога е имало стена.

Тази могила не беше прищявка на природата. Тя свидетелствуваше, че тук са живели същества, които са имали сечива и са знаели как да си служат с тях.

Излязох от потока и тръгнах нагоре по могилата. Камъните не бяха големи и по тях нямаше орнаменти, само следи от длето и хоросан между отделните блокове. Може би някога това е било сграда или стена, или паметник.

Спуснах се бавно и внимателно по една пътечка малко по-надолу от мястото, където бях пресякъл потока, като си помагах с ръце,

защото склонът беше много стръмен.

И тогава, както се бях привел над земята, намерих костта. Изглежда, дъждът и вятърът я бяха изровили съвсем наскоро и тя лежеше полускрита между лилавите цветя. При други обстоятелства едва ли бих я забелязал. Отначало дори не я видях добре, само ми се мярна нещо бяло. Бях а подминал вече, затова се върнах пълзешком.

Когато я взех, от нея се посипа бял прах, но тя не се счупи. Беше леко избита и бяла — призрачно, тебеширенобяла. Повъртях я в ръце и реших, че е ребро. По форма и големина можеше да бъде и човешко, макар че моите познания не ми позволяваха да твърдя това с положителност. Ако костта действително е от човешки тип, значи тук някога са живели същества, подобни на хората. А дали те и сега обитават тази земя?

Планета, населена с цветя — само лилави цветя, — а по-късно и Тъпър Тайлър. Такава беше първоначалната ми представа, когато видях Цветята да се простират до най-далечните хоризонти. Но това беше само един прибързан извод, който не почиваше на сериозни доказателства. И все пак моята представа се подкрепяше от факта, че на тази Земя нямаше нищо — нито птици, нито насекоми, нито животни, само може би някои бактерии и вируси, необходими на Цветята.

Горният слой на костта се изрони, когато я взех в ръце, но самата тя остана здрава. Личеше, че доскоро е била част от живо същество. Сигурно за да се определи възрастта ѝ, трябваше да са известни съставът на почвата, процентът влажност и кой знае още колко неща. Това беше задача за специалист, а аз не бях такъв.

Сега забелязах и нещо друго — малко бяло петно недалеч от мене. Можеше да бъде просто един бял камък, но от пръв поглед реших, че не е. Беше също така тебеширенобяло, както и реброто.

Отидох до него, наведох се и разбрах, че не съм сгрешил. Оставих костта и започнах да копая. Почвата беше песъчлива и мека, затова пръстите ми се справиха с работата сами, без инструмент.

Почти веднага познах, че е череп, и то човешки. Изрових го и видях, че дори да бях допуснал грешката за костта, тук вече не можеше да има съмнение. Почувствах как в мене се надига съжаление към това същество, което някога е живяло, а сега вече го нямаше. Страх обзе душата ми. Защото черепът в моите крака беше доказателство, че

тази планета не е родината на Цветята. Те без съмнение бяха я завоювали, превзели. Възможно е да са се отдалечили много във времето от родната си Земя, където други същества (по техните думи нечовекоподобни) ги бяха направили разумни.

Колко ли далече в миналото се намира родината на Цветята? Колко ли завоювани планети лежат между нея и тази Земя? Колко ли други Земи лежат сега празни, лишени от живота, изпречил се на пътя на Цветята? И къде ли е сега онази цивилизация, която ги е издигнала над останалия растителен свят?

Върнах черепа обратно в дупката, от която го бях изровил. Затрупах го внимателно с пясък и пръст, така че да не се подава над повърхността. Много ми се искаше да го взема със себе си, за да го разгледам по-добре. Но нямаше как, защото Тъпър не биваше да узнае за него. Неговото съзнание беше отворена книга за Цветята, докато за моето бях сигурен, че не е, понеже те трябваше да използват телефона, за да влязат във връзка с мен. И ако не кажех нищо на Тъпър, Цветята също нямаше да научат, че съм намерил черепа. Разбира се, съществуваше вероятността те да знаят вече, да имат зрение или някакво друго сетиво, което да им замества очите. Но се съмнявах; досега поне нямаше доказателство за това. Най-вероятно беше да са способни само на умствена симбиоза и да възприемат околната среда единствено чрез умовете на други мислещи същества.

Спуснах се по хълма, заобиколих го и по пътя се натъкнах на още много каменни блокове. Вече нямаше съмнение, че някога на това място е имало сграда. А може би цял град? Но и в двата случая тук са обитавали разумни същества.

Излязох на мястото, където потокът беше подмил могилата, нагазих във водата и зашляпах назад. Слънцето вече беше залязло и заедно с него изчезнаха диамантените отблясъци на водата. Тя течеше тъмнокафява в падналия здрач.

Черният стръмен бряг ми се ухили страшно и замръзнах на мястото си, втрещен в изпочупените зъби и бялата кост отсреща. Течението сърдито ме дърпаше за краката и аз потреперах от хладния полъх, който се спусна от тъмнеещите хълмове.

И тъй като от отсрещния черен бряг ми се хилеше вторият череп, разбрах, че човечеството е изправено пред най-голямата опасност в историята на своето развитие. До днес единствената заплаха за

съществуването на хората бе идвала от самия човек. Сега открих нова заплаха.

13.

Съзрях блещукането на огъня дълго преди да стигна колибата. Като наближих, видях, че Тъпър вече е станал и приготвя вечерята.

— Поразходи ли се? — попита той.

— Обиколих наоколо — отговорих аз. — Няма много за гледане.

— Само Цветя — съгласи се Тъпър.

Той си избърса брадата и преброи пръстите на едната си ръка; след това ги преброи отново, да не би да е допуснал грешка.

— Тъпър?

— Кажи, Брад.

— Навсякъде ли е така? Искам да кажа на тази Земя. Освен Цветята друго няма ли?

— Понякога идват и други.

— Други?

— От други светове — каза той. — Но пак си отиват.

— Какви са те?

— Шегобийци. Търсят си забавления.

— Какви забавления?

— Не знам — отговори той. — Просто забавления.

Беше намусен и отвърщаше неохотно.

— Добре, а като изключим тях, няма нищо друго освен Цветята, така ли? — попитах аз.

— Да — каза той.

— Но ти не си ходил навсякъде.

— Те ми казаха — отговори Тъпър. — Те никога не лъжат. Не са като хората в Милвил. За какво им е да лъжат?

С две пръчки той премести гърнето на по-слаб огън.

— Домати, нали обичаш домати?

Аз кимнах и Тъпър клекна до гърнето, за да наглежда яденето по-отблизо.

— Те говорят само истината — върна се той към въпроса, който му бях задал. — Не могат да изрекат никакба лъжа. Така са устроени.

Истината е вътре в тях и те живеят с нея. Няма и защо да лъжат. Хората лъжат от страх да не им навреди някой, а тук няма кой да навреди на Цветята.

Тъпър ме погледна предизвикателно, готов да спори с мен.

— Не съм казал, че лъжат — успокоих го аз. — Дори не съм си помислял такова нещо. Под „истината е вътре в тях“ ти разбираш техните знания, така ли?

— Май че да. Те знаят много неща, за които никой в Милвил дори не е чувал.

Не му възразих. Милвил беше предишният свят на Тъпър. За него Милвил представляваше цялото човечество.

Тъпър се върна към любимото си упражнение по аритметика. Гледах го как клечи — щастлив и доволен.

Отново се учудих на странната му способност да общува с Цветята, да ги познава така добре и отблизо, че да може да говори от тяхно име. Възможно ли е, питах се, този олигавен, непрекъснато броящ пръстите си идиот да е надарен с някакво шесто чувство, което липсва на обикновените хора? Дали това не е компенсация за всичко останало, от което е лишен?

В края на краищата човешките сетива са много несъвършени, но никой не знае какво му липсва и не страда поради самия факт, че не може да се види различен от това, което представлява. Напълно е възможно вследствие някаква странна комбинация на гените Тъпър да притежава способности, които другите нямат, и никога и през ум да не му минава, че това, което е съвсем естествено за него, липсва у останалите. И може би тази свръхчовешка способност беше в някакъв унисон с непознатите особености на Цветята.

Когато гласът по телефона ми предложи дипломатическата мисия, той спомена, че съм бил горещо препоръчан. Нима този човек остреца ме беше препоръчал? Много ми се искаше да го попитам, но не посмях.

— Мяу — обади се Тъпър; — мяу, мяу-у.

Справедливостта изисква да призная, че мяучеше като същинска котка. Той въобще умееше да наподобява всякакви звуци. Напълно се беше усъвършенствувал в подражаването на какви ли не животни и птици.

Не му обърнах внимание. Той се беше оттеглил в собствения си свят и по всяка вероятност бе забравил за моето присъствие.

Гърнето на огъня вдигаше пара и във вечерния въздух се разнесе миризма на готвено. На изток ниско над хоризонта се появи първата звезда и между прашенето на въглените и звуците, които издаваше Тъпър, аз пак почувствувах миговете тишина, така безкрайно дълбоки, че като се опитах да се вслушам в тях, ми се замая главата.

Тук беше царството на тишината, огромна планета, потънала във вечна тишина, която се нарушаваше единствено от ромона на водата, полъха на вятъра и натрапници като Тъпър и мене. А може би Тъпър не беше вече натрапник.

Седях сам, защото човекът от другата страна на огъня се беше откъснал от мен и от всичко наоколо; беше се заключил в убежище, построено от самия него, само за него, зад врата, която никой друг не можеше да отвори, понеже никой нямаше и не можеше да има ключ за нея.

Сам сред безмълвието, аз почувствувах лилата — лекото, едва доловимо присъствие на владетелите на планетата. Имаше и дружелюбност, но тя беше отблъскваща като умилкването на някакво чудовище. И страх обзе душата ми.

„Що за глупост — помислих си аз. — Да ме е страх от цветя!“

Котката на Тъпър, самотна и окаяна, се скиташе из мрака на влажни лесове в страната на страшни великани и жално мяучеше и луташе В този свят на неизвестното.

Страхът се отдръпна извън кръга на огъня. Но лилата остана, притаена зад хълмовете.

Враг? Или само нещо непознато?

Ако е враг, тогава той е най-страшният — безмилостен и несломим. Защото растителният свят е единственият източник на енергия, който храни царството на животните. Само растенията могат да съберат, преработят и натрупат това, което поддържа живота. А животните могат да съществуват единствено като използват енергията, доставена им от растителния свят. И ако растенията умишлено потънат в сън или станат негодни за ядене, те обричат живота на гибел.

Тази способност на Цветята — да се превръщат в каквото поискат, беше много опасна. В градината на Тъпър те бяха се

превърнали в дървета, храсти, лози, плодове, зеленчуци. Те не само заприличваха на други растения, а действително се превръщаха в тях.

Да речем, че ги пуснем на нашата Земя и те ни предложат да заместят нашите дървета с по-добри или пък същите дървета започнат да растат по-бързо и по-нависоко, да хвърлят по-дебела сянка и да дават по-добър дървен материал. Или да се превърнат в пшеница, по-едрозърнеста и по-високодобивна от нашата, устойчива на всякакви атмосферни условия. Да речем, че сключим с тях договор и те заместят всички зеленчуци, треви, житни култури, дървета — всичко, което расте на Земята — и започнат да дават на хората повече храна, повече дървен материал, повече от всичко. Тогава гладът и оскъдицата ще изчезнат, защото Цветята ще ни дават всичко, от което се нуждаем. И когато човек започне изцяло да се осланя на тях, когато изгради цялата си икономика на тях и животът му започне да зависи от изпълнението на договора, тогава човечеството ще бъде в ръцете им. За една нощ те могат да се откажат да бъдат вече пшеница, царевица или трева; могат изведнъж да обрекнат Земята на гладна смърт. А може и да станат отровни: така ще ни изтребят по-бързо и по-състрадателно. Или в случай че ни намразят достатъчно, могат да изпълнят въздуха с цветен пращец, към който целият земен живот да изпитва такава алергия, че когато най-после настъпи смъртта, тя да бъде добре дошла.

А какво ще стане, ако човек не сключи никакъв договор с тях, но те все пак дойдат и тайно се превърнат в пшеница, трева и всичко останало, убият и заместят земните растения? И в този случай крайният резултат ще е същият.

Ние бяхме в тяхна власт — няма да ни питат дали ще ги пуснем, или не. Те можеха да ни избият, можеха и да не ни избият, но същността не се променяше — можеха да сторят това, когато поискат.

Но ако Цветята са решили да проникнат на Земята, ако искат да я завладеят, като унищожат целия живот, защо започнаха преговори с мен? Те можеха да дойдат на Земята, без да ни уведомят за това. Вярно, то щеше да им отнеме малко повече време, ала пътят им беше открит; нищо не можеше да ги спре, защото ние нямаше да знаем. Ако лилавите цветя напуснат градините на Милвил и постепенно и незабелязано се разпространят из тихите кътчета край канавки и огради, това едва ли ще направи впечатление някому. Година след

година те ще се множат и за около век така ще се разпространят, че вече нищо няма да им се опре.

В същото време една мисъл се промъкна в главата ми и настойчиво поиска да ѝ обърне внимание: трябва ли да ги спираме, ако можем да го сторим? Трябва ли да им преграждаме пътя, дори да носят опасност? Това е различна форма на разум — първата, с която се срещаме. Пред човечеството се открива възможността, стига то да се възползува от нея, да придобие нови знания, да погледне на живота от друг ъгъл, да попълни празнините в представите си за света, да изгради мост между своята и извънземната мисъл, да изпита нови чувства, да опознае нова логика. Трябва ли да се откажем от всичко това? Можем ли да си позволим да се разминем с първата извънземна цивилизация, с която се срещаме, и да не изгладим разногласията, ако те съществуват? Защото провалим ли се на първия изпит, ще се провалим и на втория и може би никога няма да успеем.

Тъпър извънтя като телефон. Интересно как бе попаднал телефонът в тъмнината, където самотно броди въображаемата котка на Тъпър. Може би тя беше намерила телефонна будка във влажния лес и се обаждаше оттам, за да попита къде се намира и как да се върне вкъщи.

Телефонът пак извънтя и настъпи кратка пауза. Ето че Тъпър ми каза раздражено:

— Обади се де! Това е за теб.

— Какво? — учудих се аз.

— Ами обади се, кажи ало!

— Добре — казах аз, за да му угодя. — Ало.

Изведнъж Тъпър заговори с гласа на Нанси и така добре я подражаваше, щото имах чувството, че е до мен.

— Брад — извика тя, — къде си, Брад!

Нанси се задъхваше, гласът ѝ беше висок, почти истеричен.

— Къде си, Брад? — попита тя. — къде изчезна?

— Не мисля, че мога да ти обясня — казах аз. — Разбираш ли...

— Навсякъде те търсих — заговори тя като картечница. — Търсихме те навсякъде. Целият град те търси. И изведнъж се сетих за телефона в татковия кабинет, оня без шайбата. Знаех, че е там, но никога досега не му бях обърнала внимание. Мислех го за мостра или просто за някакво украшение на бюрото. Ала из града се понесоха

много приказки за телефоните в бараката на Пияницата, а после Ед Адмър ми каза, че и ти си имал такъв. Най-накрая съобразих, че и телефонът на татко е като тях. Но доста време ми трябваше да се сетя. Влязох в кабинета, видях телефона на бюрото и изведнъж ме достраша да се обадя. Разбираш ли, страхувах се от това, което можех да науча. Как да е престраших се, вдигнах слушалката и ми даде свободно. Тогава попитах за тебе. Знам, че е идиотско, но... Та какво каза ти?

— Казах, че не знам дали ще мога да ти обясня къде се намирам. Знам къде съм, разбира се, но ако ти кажа, няма да повярваш.

— Кажи. Да не губим време. Просто кажи къде си.

— Аз съм в друг свят. Тръгнах от градината...

— Откъде тръгна?

— Вървах из градината по следите на Тъпър...

— Чии следи?

— На Тъпър Тайлър. Май забравих да ти кажа, че той се върна.

— Не е възможно! — учуди се тя. — Аз си го спомням много добре. Това беше преди десет години.

— Казвам ти, че той се върна. Тази сутрин. После пак изчезна. Тръгнах по следите му...

— Това вече го каза — прекъсна ме тя. — Тръгнал си по следите му и си попаднал в друг свят. Къде е този свят?

Нанси е като всички жени. Задава най-проклети въпроси.

— Нямам представа. Знам единствено, че е във времето. Навярно разликата е само една секунда.

— Можеш ли да се върнеш?

— Ще се опитам — казах аз, — но не съм сигурен.

— Мога ли аз или всички ние да ти помогнем с нещо?

— Слушай, Нанси, така доникъде няма да стигнем. Къде е баща ти?

— Той е у вас. Там изобщо са се събрали много хора. Чакаат те да се върнеш.

— Чакаат ли ме?

— Ами да. Виждаш ли, те те търсиха навсякъде и знаят, че не си в града. Убедени са, че ти знаеш всичко за това...

— Преградата ли имаш предвид?

— Да.

— Сигурно са много ядосани.

— Само някои — каза тя.

— Слушай, Нанси...

— Стига с това „слушай“. Слушам те.

— Можеш ли да отидеш и да кажеш нещо на баща си?

— Мога, разбира се.

— Добре. Иди тогава и му кажи, че когато се върна (ако изобщо се върна), ще трябва да говоря с някой голям човек от правителство. Със самия президент или с упълномощеното от него лице. А може би и с представител на ООН.

— Но, Брад, как така ще искаш среща с президента!

— Може да не е лично с президента, обаче трябва да е голям човек. Знам нещо, което на всяка цена трябва да съобща на правителството. И не само на нашето, на всички правителства. Баща ти сигурно знае как да се свърже. Кажи му, че не се шегувам. Много е важно.

— Брад, не се ли занасяш? Защото може да се забърка страшна каша!

— Честна дума, Нанси, говоря самата истина. Аз се намирам в друг съседен свят...

— Хубаво ли е там?

— Много е хубаво. Има само цветя.

— Какви цветя?

— Лилавите цветя на баща ми. Същите като в Милвил. Тези цветя са разумните същества тук. Те издигнаха преградата.

— Но цветята не могат да бъдат разумни, Брад!

Тя говореше с мен, като че ли бях малко дете. Пита ме дали е хубаво тук, а после ми обяснява, че цветята не могат да бъдат разумни!

Преглътнах яда и отчаянието си.

— Знам — казах аз търпеливо — и все пак са съвсем като хората. Могат да разсъждават и да общуват с други разумни същества.

— Ти говорил ли си с тях?

— Говорих чрез Тъпър. Той е техният преводач.

— Но Тъпър беше откачен!

— Тук не е. Тук той може много работи, на които ние не сме способни.

— Какви работи? Брад, ти сигурно...

— Нали ще кажеш на баща си?

— Разбира се. Веднага тръгвам за у вас...

— Освен това...

— Кажи.

— Най-добре е да не съобщаваш къде съм и как си ме намерила.

Без друго целият град се е наострил срещу мен.

— Направо са се побъркали — отбеляза Нанси.

— Кажи на баща си каквото искаш. Всичко му разкажи. Но на другите нищо не казвай. Той знае какво да им предаде. Няма смисъл да им даваме поводи за още приказки.

— Добре — рече тя. — И внимавай там. Гледай да се върнеш жив и здрав.

— Дадено.

— Нали можеш да се върнеш? — попита тя.

— Мисля, че мога. Поне се надявам.

— Ще кажа на татко всичко, каквото ми поръча. Дума по дума.

Той ще оправи работата.

— И не се тревожи за мен.

— Няма. Надявам се скоро да те видя.

— Довиждане, Нанси. Благодаря ти, че ми се обади. — И после към Тъпър: — Благодаря, телефоне.

Той започна да ме сочи с пръст и да ме закача.

— Брат си има гадже! — пропя той. — Брат си има гадже!

— Мислех, че никога не подслушваш — казах малко раздразнен.

— Брат си има гадже! Брат си има гадже! Брат си има гадже!

Той се въодушевяваше все повече и цял се олигави.

— Стига! — изревах аз. — Ако не престанеш, ще ти превия проклетия врат.

Той разбра, че не се шегувам, и веднага млъкна.

14.

Събудих се. Сребристосиня нощ. Какво ли ме събуди? Лежах по гръб, над мен в небето блещукаха звездите. Не бях объркан. Знаех къде се намирам. Не стана нужда пипнешком да се връщам към действителността. Чувах как реката присмехулно плиска бреговете и усетих в ноздрите си пушека на огъня.

И все пак нещо ме събуди. Лежах, без да мръдна; ако това нещо беше наблизо, не трябваше в никакъв случай да узнае, че съм буден. Обзе ме чувство на страх или може би на напрегнато очакване. Но ако беше страх, поне не беше нито дълбок, нито силен.

Бавно извих глава на една страна и видях луната — огромна, ясна, стъпила върху самите клони на ниските дървета край брега.

Лежах направо на твърдата земя, без постелка, без нищо под мен. Тъпър се беше промъкнал да спи в колибата и свил крака, така че те вече не се подаваха навън. И ако наистина беше вътре и спеше, правеше го много тихо, защото не се чуваше нито звук.

Продължавах да лежа безшумно и неподвижно и се мъчех да доловя шум от прокрадващи се стъпки. Но не чух нищо и най-накрая седнах.

Окъпания в сребърна лунна светлина склон над лагера подпираше с върха си тъмносиньото небе — и тази красота висеше в тишината толкова ефирно, че човек го дострашава да продума или да помръдне, да не би красотата и тишината да се разпилеят на хиляди късчета.

Внимателно се изправих на крака сред този ефирен свят, все още недоумяващ какво ме бе събудило.

Тишина. Небето и земята замрели, като че ли за миг са застанали на пръсти, за миг спрели и изостанали от времето. Стори ми се, че тук е замръкнало настоящето, без минало и без бъдеще, че в тази тишина никога няма да прозвучи тракането на часовника и никой няма да каже на глас дума.

Изведнъж нещо се помръдна на върха на хълма; човек или подобие на човек се понесе стремително по хребета; гъвкав, грациозен, издължен силует на фона на тъмносиньото небе.

Втурнах се след него. Затичах нагоре по възвишението без някаква определена цел. Знаех само, че там горе има човек или човекоподобно същество и аз трябва да се срещна с него лице в лице, защото се надявах, че то може да придаде някакъв смисъл на земята от пустота и цветя, на тази безмълвна, ефирна красота; надявах се, че то ще ми помогне да разбера това непознато измерение на пространството и времето.

Силуетът летеше по гребена на хълма и аз се опитах да извикам, но от гърлото ми не излезе нито звук, затова продължавах да тичам мълчаливо след него.

Неизвестното същество, изглежда, ме забеляза, защото изведнъж се спря, обърна се и започна да ме разглежда отгоре.

Несъмнено фигурата беше човешка, само на главата си имаше нещо като качул, който ѝ придаваше птичи облик; сякаш върху човешко тяло беше пораснала глава на папагал.

Тичах задъхан към това същество и ето че то започна да слиза към мен — спокойно, бавно, с някаква естествена грация.

Спрях, като се мъчех да си поема дъх. Нямаше смисъл да тичам повече и да гоня. То само идваше към мен.

Приближаваше се; все още виждах очертанията на фигурата, но вече можех да различа, че качулът на главата бе бял или сребърен. Лунната светлина ми пречеше да определя кое от двете.

Започнах да дишам по-равномерно и тръгнах нагоре да го посрещна. Приближавахме се бавно, вероятно и двамата се бояхме да не изплашим другия с някое рязко движение.

Съществото спря на десетина крачки от мен, спрях и аз.

Сега вече го виждах добре — то наистина беше човекоподобно и беше жена, гола или полугола. Качулът на главата ѝ странно блестеше на лунната светлина, но не можех да разбера дали това е естествена част от нея, ексцентрична прическа или може би шапка.

Качулът беше бял, а тя — цялата черна, като черен кехлибар, който хвърля отблясъци на лунна светлина. Тялото ѝ излъчваше някаква напрегнатост и гъвкавост, от него бликаше толкова живот, че дъхът ми секна.

Тя проговори. Но без думи, речта ѝ беше музика.

— Съжалявам — казах аз, — не разбирам.

Тя пак заговори, гласът ѝ звънна, сякаш пръсна шепа кристали в синьо-сребърната тишина, но аз пак нищо не разбрах. Може ли, помислих си отчаяно, индивид от моя човешки род някога да разбере тези слова, които се изливаха в музика, без думи. А може би те въобще не трябваше да се разбират, както ние разбирахме думите.

Поклатих глава, а тя се засмя — смехът ѝ беше съвсем човешки, звънък, тих, изпълнен с радостно вълнение.

Тя протегна ръка, пристъпи няколко крачки към мен и аз поех протегнатата ръка. Изведнъж жената се обърна и леко затича нагоре по хълма, увличайки и мен след себе си. Превалихме хребета и продължихме да тичаме надолу ръка за ръка — диво, стремително, обхванати от безумието на младостта; тичахме в нищото, оставаше само опиянението, че съществуваме в лунната светлина.

Бяхме млади и пияни от необяснимото щастие, за което нямаше причина, пияни от див възторг, поне аз.

Тя държеше здраво ръката ми с нейната силна, гъвкава, млада ръка и ние тичахме. Като че ли бяхме едно цяло; и по някаква необяснима причина на мен наистина ми се стори, че съм станал част от нея и зная къде отиваме и защо, но бях така обзет от това особено щастие, че не можех да си го обясня на понятен за мен език.

Стигнахме до потока и го прецапахме, заобиколихме могилата, на която открих черепите, цзкахихме на един дъх втория хълм и там, на върха, налетяхме на останалите.

Шест-седем същества като моята непозната спътница се бяха събрали на полунощен пикник. По земята бяха нахвърляни в кръг предмети, подобни на кошници и бутилки. А в средата сребрееше някакъв прибор или апарат, малко по-голям от баскетболна топка.

Спряхме се на края на кръга и всички се обърнаха и ни загледаха, но без учудване, сякаш беше най-обикновено нещо някой да доведе сред тях чуждоземно същество като мен.

Моята спътница им каза нещо на пеещия си език и те ѝ отговориха също с музика. Гледаха ме напрегнато, но приятелски.

След това всички седнаха в кръг, само едно същество остана право и ми стори знак да се присъединя към тях.

Седнах срещу спътницата ми и този, който ми направи знак.

„Изглежда, имат някакъв празник или разходка“ — помислих си аз, макар че в атмосферата се носеше нещо много по-тържествено от радостта на една обикновена разходка. В лицето и фигурите на насядалите в кръг хора имаше някаква напрегнатост, като че ли очакваха да се случи нещо много важно. Те бяха щастливи и възбудени и просто трептяха от живот, изпълнил целите им същества.

С изключение на качулите те съвсем приличаха на хора и чак сега видях, че не носят дрехи. Откъде ли се бяха взели? Тъпър щеше да ми каже, че тук живееха такива същества. Но той каза, че Цветята са единствените обитатели на планетата, макар да спомена, че от време на време идвали гости.

Дали тези същества са гости или потомци на онези, чиито останки намерих на могилата, и сега са излезли от тайното си убежище? Но не, в тях няма нищо, което да подсказва, че са се крили и спотайвали.

Странният предмет си стоеше в центъра на кръга. Когато ходехме от Милвил на излет, ние поставяхме така грамофон или транзистор. Но на тези хора не им трябваше музика, защото тяхната реч беше музика, а сребърният апарат в средата на кръга беше много особен; никога през живота си не бях виждал подобно нещо. Той беше кръгъл и като че направен от много лещи, слепени под различен ъгъл — те пречупваха различно лунната светлина, така че кълбото светеше ослепително.

Някои започнаха да изпразват кошниците и да отворят бутилките и изведнъж разбрах, че ще ме поканят да ям с тях. Разтревожих се, защото не можех да им откажа, те бяха толкова любезни, а тяхната храна можеше да бъде опасна за мен. Въпреки че явно бяха човекоподобни, съвсем не беше изключено да имат различна обмяна на веществата и онова, което за тях е храна, за мен да представлява отрова.

Това не беше кой знае колко важно, но не можех да взема решение и седях, разкъсван от колебания какво да правя. Ако храната се окаже само гадна, отвратителна, щях да се справя; бих я погълнал заради дружбата си с тези хора. Но мисълта, че може да е смъртоносна за мен, ме караше да се двоумя.

Допреди малко сам се убеждавах, че колкото и голяма заплаха да са Цветята за нас, ние трябва да ги пуснем, трябва да се борим да

намерим общ език с тях и да изгладим всички евентуални разногласия. Казвах си, че може би бъдещето на човечеството зависи от това дали то ще съумее да се срещне и да се разбере с първите пришълци от чужда планета. Защото идваше времето, все едно дали това щеше да стане след сто или хиляда години, когато ние ще срещаме много извънземни разумни същества, и не трябваше да се проваляме още от първия път.

И ето тук, в този кръг, аз седях с представители на чужд свят и за мен не можеше да има други правила, различни от правилата на цялото човечество. Аз бях длъжен да постъпя така, както според мен трябваше да постъпят всички хора от нашата земя — ако ме поканеха да ям, трябваше да приема.

Сигурно мислите ми не са течали така последователно. Събитията се трупаха с главоломна бързина и не ми оставаше много време да разсъждавам. Решението си взех за един миг и се надявах, че не съм сгрешил.

Но нямах възможност да се уверя в правотата на решението си; още преди да раздадат храната, кълбото в средата на кръга започна да цъка не по-силно от цъкането на часовник в празна стая, но щом го чува, те изведнъж скочиха на крака и се втренчиха в него.

Аз също скочих и вперих поглед в странния апарат: те явно забравиха, че и аз съм между тях. Цялото им внимание беше съсредоточено върху светецата топка.

Кълбото продължи да цъка, блясъкът му помътня и от него се разпространи някакъв облак, сякаш речна мъгла се разстла по земята.

Той ни обви и в него започнаха да се очертават странни форми — отначало неясни, променящи се, а после по-плътни, по-очертани, макар че станаха реални, като че ли бях в приказното царство на феите — всичко виждах, а нищо не можех да докосна.

И ето че мъглата се разсея — или ние просто вече не я виждахме, защото тя създаде не само очертания и форма, а и цял един друг свят около нас, в който ние бяхме ако не участници, поне наблюдатели.

Оказа се, че стоим на нещо, което на Земята би могло да се нарече тераса на вила. Бяхме стъпили върху грубо изсечени каменни плочи, между които растяха тънки стръкчета трева, а зад гърбовете ни се издигаше каменна стена. И все пак стените изглеждаха смътни, като в мъгла, като театрален декор, който не трябва да се разглежда отблизо.

А пред нас се простираше град, грозен, лишен от всякаква красота. Утилитарен във всяко отношение, каменни стени, издигнати без капка въображение, без никакъв архитектурен замисъл освен принципа, че натрупаните един върху друг камъни ще дадат подслон. Градът имаше бозавия цвят на засъхнала кал и се простираше докъдето стига погледът — хаотична купчина от правоъгълни фигури, нахвърляна как да е и толкова нагъсто, че няма къде да си поемеш дъх.

И все пак в него имаше нещо нереално, нещо призрачно; тези масивни, тежки форми нито за миг не заприличаха на истински каменни стени. И плочите под краката ни не бяха истинска тераса. Поточно ние като че ли се носехме на сантиметър над тях, без да ги докосваме.

Имах чувството, че се намирам на панорамно кино, където кадрите се виждат в три измерения. Филмът се въртеше от всичките ни страни и ние знаехме, че сме там, защото виждахме всичко, но артистите не ни забелязваха. Знаехме че сме вътре в залата, но знаехме, че не участвуваме в действието; въпреки че този магически свят ни беше обгърнал отвсякъде, ние стояхме изключени от него.

Отначало виждах само града, обаче сега изведнъж разбрах, че целият град е обхванат от ужас. Хората стремглаво тичаха по улиците и отдалеч долитаха писъци, вопли и стонове на отчаяна безумна тълпа.

А след това градът и воплите, всичко изчезна в пърлещия ослепителен пламък, който изригна и разцъфтя така непоносимо бяло, че пред очите ми притъмня. Тъмнината ни погълна и в света не остана нищо освен черната бездна и титаничния грохот, който се разнесе от мястото, където първоначално пламна ослепителната бяла светлина.

Пристъпих напред с протегнати ръце. Срегнах само празнота и изведнъж ме завладя чувството, че стоя сам в тази празнота, която се простира безкрайно, че всичко досега е било видение, видение, което отлетя и ме остави вечно да блуждая в черната пустош.

Не посмях да направя повече ни крачка, стоях като замръзнал и не дръзвах да мръдна, защото изпитвах нелепото чувство, че стоя на платформа и че направя ли още едно движение, ще пропадна в безкрайната бездна.

След това тъмнината започна да избледнява и през сивата дрезгавина видях града смазан, изравнен със земята от урагана, а над цялото това разрушение се мятаха бясно огнени пламъци и пепел. Над

града се виеше чудовищно кълбо, сякаш хиляди буреносни облаци се бяха слели в един. От този яростен вихър ечеше дълбокият свиреп рев на смъртта, на страха, на съдбата, дивият ужасен вик на злото.

Около мен стояха другите, чернокожите със сребърните качули, приковани, онемели и гледаха хипнотизирани, замръзнали от страх или може би нещо много повече от страх — суеверен ужас.

Стоях с тях като вкоренен в земята, докато ревят утихне. Тънки струйки дим се виеха над развалините и когато ревят спря, аз чух трясък и пращане и как се наместват натрошените камъни. Но вече не звучаха вопли, стенания и писъци. Нямаше жива душа, нямаше движение, само последните тръпки на летящите отломъци над голата черна пустош, където бе избухнала светлината.

Сивата мъгла се разнесе и градът се провидя. Там, където странните същества бяха в кръг, видях отново да проблясват лещите на кълбото. Съществата ги нямаше, бяха изчезнали. От сивия здрач отново долетяха викове, но този път различни от онези, които се носеха из града, преди да избухне бомбата.

Да, сега вече знаех — бях видял като по телевизия разрушаването на един град от ядрена експлозия. А за телевизор, ако въобще мога да го нарека така, бе послужило кълбото. Този странен механизъм нахлу във времето и възкреси от миналото един миг от историята.

Здрачът се разсея и нощта отново се върна с жълтата луна, пръснатите по небето звезди и озарените от луната хълмове, които се снишаваха да достигнат живачната лента на потока.

На един от по-далечните хълмове се мятаха гъвкавите черни фигури и сребърните им качули блестяха на лунната светлина. Те бясно тичаха и огласяха нощта с писъци на престорен ужас.

Погледнах към тях и потреперах — имаше нещо извратено, някаква неизлечима болест, която разяждаше душите им.

Бавно се обърнах към апарата. Той отново беше обикновено кълбо от лещи. Клекнах до него и започнах да го разглеждам. Беше направен от безброй лещи, наклонени под различен ъгъл една към друга, и между тях едва се забелязваше някакъв механизъм, който обаче не се виждаше добре на слабата лунна светлина.

Предпазливо го докоснах. Изглеждаше много крехък и ме беше страх да не го счупя, но не можех да го оставя там. Искаше ми се да го

взема и си помислих, че ако успея да го пренеса на Земята, ще ми послужи като доказателство за това, което щях да разкажа.

Съблякох си сакото и го постлах на земята, взех внимателно кълбото с две ръце и го сложих върху него. Повдигнах краищата на сакото и хубаво увих кълбото, а отгоре го забързах с ръкавите за по-здраво.

Хванах пакета под мишница и се изправих.

Наоколо се търкаляха кошниците и бутилките и изведнъж ми мина през ума, че трябва да се измъкна оттук незабавно, защото тези хора сигурно щяха да се върнат скоро, за да си приберат топката и останалите неща. Но засега все още не се виждаше никой. Вслушах се напрегнато и ми се стори, че едва доловимите им викове заглъхват в далечината.

Обърнах се, спуснах се надолу, прекосих потока и започнах да се изкачвам по втория хълм. На средата на пътя срещнах Тъпър, който бе тръгнал да ме търси.

— Помелих, че си се загубил — каза той.

— Срещнах една компания. Бях на пикник с нея.

— Едни със смешни качули на главите?

— Да, нещо такова — отговорих аз.

— Те са ми приятели — каза Тъпър. — Често идват тук да се плашат.

— Да се плашат?

— Ами да. За разнообразие. Те обичат да се плашат.

Значи така. Като малки деца, които се промъкват към някоя изоставена къща, за която се говори, че е обитавана от призраци, надничат през прозорците и след това се втурват с писъци да бягат, обзети от въображаем ужас, събуден от въображаеми шумове, дошли от къщата. И не се изморяват да играят тази игра хиляди пъти и отново и отново да търсят този страх, който им доставя някакво странно удоволствие.

— Весело си живеят — каза Тъпър. — По-весело от всички, които познавам.

— Често ли ги виждаш?

— Много често — отговори Тъпър.

— Защо не си ми казал досега?

— Не си ме питал.

— Те наблизо ли живеят?

— Не — каза Тъпър, — много далече.

— Но тук, на тази планета, нали?

— Каква планета? — попита Тъпър.

— В този свят ли — поясних аз.

— Не. В друг свят. Но това за тях няма значение. Ходят навсякъде да се забавляват.

Значи те могат да ходят да се забавляват навсякъде, където поискат, а сигурно и когато поискат. Това бяха чудовища, вампири, които се хранеха с миналото, извличаха си силни преживявания и вълнения от катастрофите и трагедиите на стари времена, избираха най-гнусното и отвратителното от историята да се наслаждават. И с какво извратено удоволствие се връщаха отново и отново към тази сцена на разрушение и смърт!

Може би тези деградирани същества идваха от някоя планета, която Цветята бяха завоювали, и сега свободно се използваха праговете във времето, които водеха към други светове?

Впрочем от всичко, което разбрах, видях, че „завоювали“ не е точната дума. Защото тази нощ видях какво беше станало в този свят. Не Цветята са унищожили населението на тази планета; хората бяха обезумели и извършили самоубийството. Сигурно планетата е била мъртва дълго преди Цветята да пробият границата на времето и да се заселят тук. Черепите, които намерих, трябва да са били на преживелите катастрофата — навярно много малко са оцелели и са живели още известно време, но са били обречени, защото и почвата, и въздухът, и водата са били отровени от експлозията.

Значи Цветята не бяха истински завоеватели; те само са се заселили на тази земя, погубена от безумието на нейните обитатели.

— Отдавна ли са се заселили Цветята тук? — попитах аз.

— Защо мислиш, че те не винаги са живели тук? — учуди се Тъпър.

— Просто ми мина през ума. Те не са ли споменавали нещо от този род?

— Не съм ги питал.

Разбира се, че няма да попита; липсваше му любознателност. Той просто беше щастлив, че е намерил това място и приятели, с които да

разговаря и които да се грижат за него — място, където няма хора да му се присмиват и да му досаждат.

Стигнахме колибата; луната се беше придвижила далеч на запад. Огънят едва мъждукаше. Тъпър го засили с няколко съчки и приседна на края. Аз седнах срещу него и внимателно оставих увитата топка до себе си.

— Какво е това там? — попита Тъпър.

Разгънах сакото.

— Тая играчка е на моите приятели — каза той. — Ти си я откраднал.

— Те си отидоха и я оставиха. Искам да я разгледам по-отблизо.

— Тя показва други времена — рече Тъпър.

— Ти значи знаеш?

Той кимна.

— Те ми показаха много времена, различни от нашето.

— Случайно да знаеш как се пуска?

— Те и това ми обясниха — каза Тъпър, — но аз пак не разбрах.

Той избърса брадата си, ала лигите само се размазаха, затова я избърса още веднъж.

„Те ми обясниха“ — изрази се Тъпър. Значи той можеше да разговаря с тях. Можеше да разговаря с Цветята и със съществата, чиято реч не е думи, а музика. Безсмислено беше да го питам как прави това, нищо няма да каже. А може би тази негова способност и да не може да се обясни. Защото повече от сигурно е, че в нашия език няма думи, с които да се охарактеризира това явление.

Кълбото лежеше върху сакото ми и излъчваше мека светлина.

— Най-добре да легнем да поспим — предложи Тъпър.

— След малко — казах аз.

Можех да легна, когато си поискам, защото за легло ми служеше голата земя.

Докоснах леко кълбото.

Механизмът, който проникваше далеч назад във времето и показваше на зрителите като жива картина събитията, запазени дълбоко в паметта на вселената. Какво ли не може да се направи с помощта на подобен апарат! Той би станал безценно помагало за изучаване на историческото минало. Може с негова помощ да се ликвидира престъпността, защото е в състояние да извади на бял свят

подробни доказателства за всяко престъпление. Но в каква страшна сила може да се превърне то, ако попадне в безскрупулни ръце или във властта на някое правителство...

Ще го взема с мен в Милвил, стига да мога, стига да успея да се бърна там. Там ще бъде вещественото доказателство, с което ще подкрепя разказа си, но какво щях да правя с него, след като ми повярват? Да го заключа в някой сейф и да унищожа шифъра, така че никой да не може да се добере до него? Да грабна чук и да го разбия на парчета? Да го дам на учените? Какво да правя?

— Изцапал си си палтото с това нещо — каза Тъпър.

— Не е кой знай каква беда — отговорих аз.

И изведнъж се сетих за парите в него. Те бяха във вътрешния джоб и може да съм ги изгубил в стремглавото препускане или докато съм увивал машината на времето.

Какъв съм глупак! Да рискувам така! Трябваше да забода джоба с карфица, да сложа плика в обувката си или въобще да направя нещо. Човек не получава всеки ден хиляда и петстотин долара.

Наведох се, пъгнах ръка в джоба и за голямо мое облекчение пръстите ми напипаха плика. Но още в същия миг разбрах — нещо не е в ред. Пликът бе съвсем изтънял, а в него трябваше да има дебела пачка от тридесет банкноти по петдесет долара.

Издърпах плика от джоба и го отворих... празен.

Нямаше какво да питам. Нямаше и за какво да се чудя. Знаех точно как е станало. Ах, този мръсен, олигавен кретен, който все не може да научи броя на пръстите си. Ще го удуша, ще го убия, ще го накарам да върне парите!

Вече ставах да се нахвърля върху Тъпър, когато той изведнъж ми проговори с гласа на красивата телевизионна спикерка.

— Тъпър говори от името на Цветята — каза гласът. — А вие седнете и се дръжете прилично.

— Няма да ти мине номерът — озъбих се аз. — Няма да се измъкнеш с преструвките си...

— Но с вас говорят Цветята — повтори рязко гласът. И действително лицето на Тъпър доби познатото безжизнено изцъклено изражение.

— Той ми взе парите — казах аз. — Измъкнал ги е от плика, докато съм спял.

— Хайде тихо — рече нежният глас. — Мълчете и слушайте.
— Няма да млъкна, преди да си получа парите обратно.
— Ще ги получите. Ще получите много повече от вашите жалки хиляда и петстотин долара.
— Гарантирате ли?
— Гарантираме.
Отново седнах.
— Вижте какво, вие не знаете колко много значат за мене тези пари. Разбира се, грешката е отчасти моя. Трябваше да изчакам да отворят банката или да намеря някое сигурно място, където да ги скътам. Но се забъркаха толкова неща...
— Само не се вълнувайте — казаха Цветята. — Ще ви ги върнем.
— Добре — съгласих се аз. — Но необходимо ли е Тъпър да говори с такъв глас?
— Защо, какво му има на гласа?
— По дяволите! — изругах. — Е, добре, говорете както искате. Аз желая да разговарям с вас сериозно, може дори да поспорим, а така не е честно... Ще се постарая обаче да не забравям с кого говоря.
— В такъв случай ще говорим с друг глас — казаха Цветята и още по средата на изречението зазвуча гласът на бизнесмена.
— Много ви благодаря — казах аз.
— Спомняте си — рекоха Цветята, — че когато говорихме с вас по телефона, ние ви предложихме да станете наш представител.
— Разбира се, че си спомням. Но за да стана ваш представител...
— Страшно се нуждаем от някого. От човек, на когото можем да се доверим.
— Откъде сте толкова сигурни, че можете да се доверите на мен?
— Сигурно сме, защото знаем, че ни обичате — отговориха те.
— Вижте какво — казах аз. — Не знам откъде ви е хрумнала тази мисъл. Не разбирам...
— Баща ви намери тези от нас, които бавно загиваха във вашия свят. Той ни взе в неговата градина и започна да се грижи за нас. Той ни гледаше, пазеше ни и ни обикна — и ние разцъфтяхме.
— Всичко това ми е известно...
— Вие сте продължение на вашия баща.
— Е, не е задължително. Не в тоя смисъл, както го разбирате.

— Грешите, така е — упорствуваха те. — Ние познаваме биологията на човека. Знаем закона за наследствеността. „Крушата не пада по-далеч от дървото“ — казва вашата пословица.

Реших, че няма смисъл да продължавам. С тях не може да се спори. Те си имаха своя логика; от съприкосновението си със Земята бяха насъбрали най-различна информация, усвоили я горе-долу и си направили собствени изводи. И този закон сигурно беше съвсем смислен за техния свят, защото растенията почти не се различават от родителите си. Безполезно беше да ги убеждавам, че законите, които са валидни за тях, не винаги важат и за хората.

— Добре — рекох аз, — нека бъде както казвате. Вие сте сигурни, че можете да ми вярвате, и, изглежда, сте прави. Но искам да ви кажа честно: не мога да се заема с тази работа.

— Не можете? — попитаха те.

— Вие искате да бъда ваш представител на Земята. Ваш посланик. Да водя преговори от ваше име.

— Точно така.

— Да, но аз не съм подготвен за такова нещо. Не съм дипломат. Нямам представа как се върши тази работа. Не знам дори откъде да започна.

— Вие вече започнахте — казаха Цветята. — И ние сме много доволни от първите ви крачки.

Аз настръгнах.

— Какви първи крачки? — попитах.

— Ами да, разбира се — отговориха те. — Нима не помните? Вие помолихте Джерълд Шъруд да влезе във връзка с някого. И при това подчертахте, че този някой трябва да заема много висока длъжност и да има власт.

— Аз го помолих съвсем не заради вас.

— Но вие можете да говорите и от наше име. На нас ни трябва някой, който да обясни какво сме ние.

— Нека да си говорим честно — казах аз. — как мога аз да обясня какво представлявате вие? Та аз не знам почти нищо за вас.

— Ние ще ви разкажем всичко, което искате да знаете.

— Тогава да започнем. Това не е вашата родина, нали?

— Не, не е. Ние преминахме през много светове.

— А хората... хм... не хората, а разумните същества... Какво стана с разумните същества на тези светове?

— Не ви разбираме.

— Когато проникнете в някой нов свят и намерите там разумни същества, какво правите с тях?

— Ние много рядко намираме в новите светове разум, искаме да кажем високоразвит, истински разум. Той не се развива във всички светове. А когато попаднем на разумни същества, намираме общ език с тях. Сътрудничим. Когато успеем.

— Ако не успеете?

— Моля, не ни разбирайте погрешно — помолиха Цветята. — Един-два пъти не успяхме да установим контакт с мислещите същества на някой свят. Те не ни забелязваха. За тях ние бяхме просто още една форма на живот, още един... Как го наричате... бурен.

— И тогава какво правите?

— Какво можем да правим? — учудиха се те. Отговорът не беше съвсем честен и искрен. Те могат да направят много неща.

— И вие продължавате по-нататък.

— По-нататък?

— От свят на свят — казах аз. От един свят в друг. Кога мислите да спрете?

— Не знаем — отговориха Цветята.

— Каква е целта би? Какво искате да постигнете?

— Не знаем — рекоха те.

— Почакайте, така не може. Вече втори път казвате, че не знаете. Вие сте длъжни да знаете...

— Господине — казаха те, — а вашето човечество има ли някаква цел? Цел, към която съзнателно да се стреми?

— Не, доколкото ми е известно — отговорих аз.

— Значи в това отношение сме еднакви.

— Да, може би.

— Вие имате на вашата земя едни машини, които наричате електронно-изчислителни.

— Да, те се появиха съвсем наскоро.

— Тези машини служат за събиране и запазване на всевъзможна информация, за установяване на връзка между различните данни и за да ги съобщават на човека, когато са му необходими.

— Те имат още много други функции. Например поправката на остарели данни...

— Това сега не е важно. Кажете, каква според вас е целта на електронно-изчислителните машини?

— Те нямат осъзната цел. Те не са живи.

— А ако бяха живи?

— Ами тогава, предполагам, крайната им цел щеше да бъде да съберат всички данни за цялата вселена и да установят съотношението между тези данни.

— Вие сте прав — казаха Цветята. — Ние сме живи електронно-изчислителни машини.

— Тогава вашите странствания няма да имат край. Вие никога няма да спрете.

— Ние не сме много уверени в това — отговориха те.

— Но...

— Събирането на информация е само средство. Целта е да стигнем до истината — казаха Цветята важно. — А може би не трябва да събираме данни за цялата вселена, за да стигнем до истината.

— А как ще разберете, че сте стигнали до истината?

— Ще разберете — отговориха те.

Махнах с ръка. Така доникъде нямаше да стигнем.

— И сега вие искате да завземете нашата Земя — казах аз.

— Изразихте се неправилно и несправедливо. Ние не искаме да завземем вашата Земя. Искаме вие да ни пуснете при вас, да получим малко място, където да се заселим, искаме да работим и да сътрудничим с вас. Да споделим знанията си.

— Добър отбор ще се получи.

— Да, наистина — отговориха те.

— И след това?

— Какво искате да кажете? — попитаха Цветята.

— След като обменим знания, какво ще стане след това?

— Ще продължим към други светове — отговориха те. — И вие заедно с нас.

— Да търсим други цивилизации, още знания?

— Точно така.

Както го казаха, излизаше съвсем просто. А всъщност не беше, не можеше да бъде толкова просто. Нищо на света не е просто.

Човек може да говори с тях цял месец и да им задава въпроси и въпреки това да не измъкне нищо друго освен най-общото.

— Трябва да разберете едно — казах аз. — Хората на моята Земя няма да ви приемат така слепешката, само по думите ви. Те трябва да знаят точно какво чакате от нас и какво можем ние да очакваме от бас. На нас ни трябва доказателства, че наистина можем да си сътрудничим.

— Можем да ви помогнем в много отношения — рекоха те. — За нас не е задължително да бъдем такива, каквито ни виждате сега. Можем да се превърнем във всякакви други растения, които да ви бъдат полезни. Можем да създадем за вас неизчерпаеми икономически ресурси. Ако искате, можем да се превърнем във вашите стари, познати растения, върху които сте градили стопанството си векове наред, само че много по-качествени, по-пълноценни. Ние ще ви даваме по-добра храна и по-добър материал. Само кажете какви растения искате и с какви свойства — и ние ще се превърнем в тях.

— Искате да кажете, че ще се оставите да ви ядем, да ви режем за дървен материал и да ви тъчем на плат? И няма да имате нищо против?

Те почти въздъхнаха в отговор.

— Как да ви накараме да разберете! Вие изяждате някой от нас, но ние оставаме. Вие нарязвате някой от нас, но ние пак оставаме. Ние сме едно цяло и животът на всички ни е едно цяло — вие не можете да ни убиете всичките, нито да ни изядете всичките. Нашият живот е в нашия разум, в нервната ни система, в нашите корени и луковици и подземни стъбла. И нямаме нищо против да ни ядете, стига да знаем, че ви помагаме. И няма да се превръщаме само в познатите ви растения, които сте свикнали да използвате във вашето стопанство. Можем да станем други жита, други дървета, такива, за каквито никога не сте чували. Можем да се приспособим към най-различни почви и климати. Можем да растем навсякъде, където пожелаете. На вас ви трябва лекарства. Нека само вашите лекари и аптекари ни кажат какво искат — и ние ще ви го дадем. Ние ще бъдем растения по заповед.

— И освен това ще споделите с нас знанията си? — попитах аз.

— Точно така — отговориха те.

— А какво ще трябва да ви дадем ние в замяна?

— Вашето знание. Ще съединим всичките си натрупани знания и ще ги използваме заедно. Вие ще ни помогнете да се изявим, защото ние сме лишени от тази способност. Ние сме много богати на знания, но те сами по себе си, ако не се използват, не са нищо. Ние искаме тези наши знания да бъдат полезни, искаме да сътрудничим със същества, които могат да използват това, което ние имаме. По този начин ще почувствуваме, че сме пълноценни — нещо, което сега ни липсва. Освен това се надяваме, че заедно с вас ще намерим по-лесни пътища за проникване през праговете на времето в други светове.

— А защо тогава покрихте Милвил с този похлупак? — попитах аз.

— За да привлечем вниманието на вашия свят. За да разберете, че ние съществуваме и ви чакаме.

— Но вие можехте да кажете на някои от хората, с които общувате, и те от своя страна да кажат на света. Не може да не сте казали на някого от тях, например на Грант Пияницата.

— Да, Грант Пияницата. И не само той, има и други.

— Те можеха да кажат на света.

— А кой щеше да им повярва? Хората щяха да ги помислят за... Как беше?... За смахнати.

— Да, така е — признах аз. — Никой не би обърнал внимание на приказките на Пияницата. Но нали имате и други сътрудници?

— Ние можем да установим контакт само с хора с определен тип съзнание — отговориха те. — Можем да четем техните мисли и да ги разберем, но те не могат да ни отговорят със същото. А за да повярват в нас, за да ни опознаят, хората трябва да ни разберат.

— Искате да кажете, че само чудаците...

— Да, така излиза — отговориха те.

Всъщност това беше самата истина. Най-голямо взаимно разбиране Цветята бяха постигнали с Тъпър Тайлър, а що се отнася до Пияницата, като човешко същество той си беше съвсем наред, но едва ли можеше да се нарече пълноценен гражданин.

А защо ли се бяха свързали с мен и Джерълд Шъруд? При нас впрочем нещата стояха по-иначе. С Шъруд установиха контакт, защото им трябваше, беше им полезен с телефоните, които произвеждаше, и освен това той бе изградил система, която

осигуряваше оборотен капитал. А аз? Дали защото баща ми се беше погрижил за тях? Дано да е само заради това.

— Е, добре — казах аз. — Струва ми се, че разбирам. А какво ще кажете за бурята и дъжда от семена?

— Ние засяхме един показан участък — отговориха те, — за да могат хората със собствените си очи да се убедят, че можем да се изменяме, както пожелаем.

За какво ли да разговаряме повече? Те за всичко си имат готов отговор.

Всъщност очаквах ли да стигна до някакво разрешение с тях? Дали въобще търсех това? Може би подсъзнателно единственото нещо, което исках, беше да се върна в Милвил.

А може би всичко е само Тъпър? Може би няма никакви Цветя? Може би Тъпър, докато е седял тук, е съчинил с болния си мозък тази голяма шега, репетирал е всичко, докато я запомни добре, и сега ме разиграва и ме прави на най-големия глупак?

Не, изключено, това не може да е само измислица на Тъпър. Той няма пипе за такава работа. Не може да го измисли, а още по-малко да го изпълни. Отгоре на всичко той е тук и аз съм с него: никаква шега не може да обясни това.

Бавно се изправих на крака и се обърнах с лице към хълма, който се издигаше над колибата — в светлината на ярката луна тъмнееше безкраят на лилавите цветя. Тъпър си лежеше, без да помръдне, превит почти одве, спеше дълбоко и тихо похъркваше.

Цветята ухаеха сега още по-силно и лунната светлина като че ли едва забележимо потрепваше, а там, на склона на хълма, аз почувствувах притаеното Присъствие. Напрегнах очи да го видя... ето... Като че ли го виждам... но смътният образ се разсея, макар че аз знаех — то е там.

Лилата изпълваше нощта и аз усетих присъствието на разума. Той чакаше само една дума и ако можех да я намеря, щеше да се спусне по хълма и ние щяхме да си поговорим като двама приятели. Нямах да ни трябва преводач, щяхме да се излегнем край огъня и да прекараме цялата нощ в разговор.

— Готов ли си? — попита Присъствието. Чух ли нещо, или само ми се стори?

— Да! — отговорих аз. — Готов съм. Ще направя всичко, което е по силите ми.

Наведох се, увих кълбото в сакото си, взех го здраво под мишница и тръгнах нагоре. Аз знаех — то е там, на върха — и по гърба ми лазеха тръпки. Може би от страх, но усещането беше различно, не приличаше на страх.

Стигнах до него; то ме чакаше и аз не можех да го видя, но знаех, че върви рамо до рамо с мен.

— Не ме е страх от теб — казах му аз.

То не отговори. Просто продължихме да вървим заедно. Превалихме хълма и се спуснахме по другия склон към падината, където в един друг свят се намираха парникът и градината.

„Малко по-наляво — каза без думи това, което бродеше в нощта до мен, — после направо.“

Завих наляво и продължих напред.

„Още няколко крачки“ — каза то.

Спрях и се обърнах с надежда да го видя... Нямаше нищо. Дори да е имало нещо секунда преди това, вече беше изчезнало.

На запад луната бе раззинала златна паст, а светът бе пуст и самотен. Сребърният хълм сякаш тъгуваше за нещо. Безброй малки очи като точици обсипваха черното небе и остро святкаха с някакъв хищен блясък на отчужденост и равнодушие.

Зад хребета един човек от моята Земя дремеше край угасващия огън и на него му беше добре там, защото притежаваше дарба, която аз нямах. Сега вече бях твърдо убеден в това. Той можеше да протегне десница, да поеме чуждата ръка и с недоразвития си мозък да предаде съприкосновението си с чуждия разум на обикновен и разбираем език.

Погледнах раззиналата паст на луната и потреперах. Направих още две крачки напред и от своя тъжен, копнеещ свят преминах направо в моята градина.

15.

По небето все още се гонеха разпокъсани облаци и закриваха луната. На изток бледа ивица светлина предвещаваше зората. Прозорците на къщата ми светеха и аз разбрах, че Джерълд Шърууд и останалите ме чакат. От лявата ми страна парникът и дървото до него се чернееха на фона на хълма.

Запътих се към къщи. Изведнъж нещо ме задържа за крачола на панталона. Сепнат, погледнах надолу и видях, че съм нагазил в някакви храсталаци.

Последния път, когато бях в градината, нямаше никакви храсти, само лилавите цветя. Но още преди да се наведе, за да видя по-отблизо какво е това вече знаех причината. Клекнах и се загледах в земята; в дрезгавината на настъпващия ден видях, че цветята са изчезнали. На мястото на лилавите главички бяха поникнали дребни храсти на височината на цветята или малко по-високи от тях.

Седях така клекнал и в мен започна да се надига смразяващ кръвта страх — имаше само едно обяснение: това бяха цветята. По някакъв начин Цветята от другата планета бяха превърнали цветята в моята градина в дребни храсти. „Но защо, защо?“ — питах се аз отчаяно.

Значи дори тук, на нашата Земя, те посягат към нас. Дори тук разиграват номерата си и ни слагат капани. И могат да правят каквото си искат, защото бяха покрили кътче от Земята с купол и вече направляваха нашия живот.

Опипах едно от клончетата — цялото беше отрупано с меки пъпки. Пролетни пъпки, които след ден-два щяха да се разпукнат в листа. Пролетни пъпки в разгара на лятото!

Вече вярвах в тяхното съществуване. През краткото време след разговора, когато Тъпър млъкна и заспа край огъня, а на хълма се появи То и ме изпрати до мястото, откъдето се върнах вкъщи, аз повярвах в тях.

Наистина ли нещо дойде на хълма? Действително ли някой ме изпрати? Питах се и се обливах в студена пот.

Под мишниците ми се подаваше увитата машина на времето. Тя беше вещественото доказателство за съществуването на другия свят. Значи трябваше да повярвам.

Сега си спомних думите им, че ще си получа парите обратно. Дори тържествено ми се заклеха в това. А ето на, аз отново си бях у дома, но без хиляда и петстотинте долара.

Изправих се на крака и тръгнах към къщата, но изведнъж промених решението си, завих и се запътих към дома на доктор Фейбиън. Нямах да е зле да разбера какво става от другата страна на преградата. Тези, които ме чакаха вкъщи, можеха да почакаат още малко.

Изкачих се на върха на хълма и погледнах на изток. Там, отвъд покрайнините на Милвил, горяха огньовете и проблясваха фаровете на коли, които сновяха напред-назад. Тънък лъч синя светлина от прожектор шареше по небето. А някъде по-наблизо до града гореше голям огън. Там, изглежда, кипеше бурна дейност.

Като се вгледах, различих очертанията на екскаватор, а от двете му страни се чернееха големи купчини изровена пръст. До мен долиташе приглушеният металически звук на мощните челюсти, които изхвърляха пръстта и отново се спускаха в дупката. Ясно беше, че възнамеряват да прокапят тунел под преградата.

По улицата с шум и трясък премина кола и зави към къщата зад мен.

Това е докторът, помислих си аз, когато са вдигнали от леглото за ранна утринна визита и сега се прибира вкъщи.

Пресякох поляната и завих зад ъгъла на къщата. Колата вече беше паркирана на асфалтираната алея и докторът слизаше от нея.

— Докторе — тихо го повиках аз. Той се обърна, погледна ме и премигна.

— Аа, върна се значи. — Гласът му беше уморен. — Там, у вас, те чакат много хора.

Беше страшно уморен, съвсем грохнал и ни най-малко не се учуди на завръщането ми. Беше му безразлично.

Той се затътра към мен и аз изведнъж видях колко много е остарял. Естествено, знаех, че не е млад, но никога досега не ми беше

изглеждал толкова стар. За първи път видях колко му са приведени раменете, как едва повдига краката си, като върби, как му висят панталоните като на закачалка и колко са дълбоки бръчките по лицето му.

— Бях при Флойд Колдуел — каза той. — Получи сърдечен удар... Такъв силен и здрав човек, пък да получи сърдечен удар.

— Как е сега?

— Направих каквото можах. Трябва да постъпи в болница, нужен му е пълен покой. А аз не мога да го настаня. Това нещо там пречи, не мога да го закарам в болницата. Не зная, Брад, просто не зная какво ще стане с нас. Тази сутрин трябваше да оперират госпожа Дженсън. От рак. Тя тъй или иначе ще умре, но операцията щеше да ѝ даде възможност да поживее още няколко месеца, ако не и година-две. А сега няма как да я закарам. Хопкинсови редовно водеха момиченцето си на специалист и той много му помагаше. Декър — може би си чувал за него. Той е голям специалист в своята област. Едно време стажувахме заедно.

Докторът се спря пред мен и ме гледаше съкрушено.

— Ето на — продължи той. — Аз не съм в състояние да помогна на тези хора. Правя всичко, което е по силите ми, но то не е достатъчно. Не мога да се справя с такива болести, това не е работа за един човек. По-рано изпращах пациентите другаде, а сега и това не мога. За първи път в живота си съм безсилен да окажа помощ.

— Вземаш го прекалено присърце — казах аз.

Той ме погледна с безкрайно изморени и тъжни очи.

— Не мога да го вземам иначе. През всичките тези години те се уповавах на мен.

— А Пияницата как е? — попитах аз. — Сигурно вече знаеш.

Докторът сърдито изсумтя.

— Тоя глупак избягал.

— От болницата?!

— Откъде другаде! Издебнал ги, като се позалисали, облякъл се и се измъкнал. Тоя стар козел винаги е имал коварна душа, а и умът му е колкото на пеленаче. Търсят го, но засега и следа няма от него.

— Сигурно е тръгнал насам — предположих аз.

— И аз така мисля — отговори докторът. — А какви са тези слухове, че Пияницата имал някакъв телефон?

Аз поклатих глава:

— Хайъръм твърди, че намерил някакъв телефон...

Докторът впи в мен изпитателен поглед.

— Ти нищо ли не знаеш?

— Почти нищо — отговорих аз.

— Нанси каза, че си бил в някакъв друг свят. Това пък що за приказки са?

— Самата Нанси ли ти го каза?

Той поклати глава:

— Не, зная го от Джерълд. Той ме питаше какво да прави. Страхуваше се, че ако споменете за това, целият град ще полудее.

— И какво решихте?

— Посъветвах го да си затваря устата. Хората и без това са толкова объркани. Той им предаде само каквото си казал на Нанси за цветята. Нали все трябваше да каже нещо.

— Да ти призная, докторе, това е една много странна история. По-добре да не говорим за това. Я ми кажи, какво става тук? Какви са тези огньове отвъд преградата?

— Войниците са ги запалили — отговори той. — Там докараха много войска, целия град обкръжиха. Всички са просто обезумели. Ние не можем да излезем оттук и никой не може да дойде при нас, а те ни обкръжават с войска! Бих искал да знам с какво мислят тези хора! Евакуираха всичко живо в радиус десет мили от преградата, докараха танкове и над главите ни постоянно патрулират самолети. Тази сутрин се опитаха да взривят преградата, но нищо не излезе, остана само една огромна яма на поляната на Джейк Фиигър. Само изхабиха динамита.

— Сега гледам, че се опитват да прокопаят тунел под земята — забелязах аз.

— Какво ли не опитаха — отговори докторът. — Даже напуснаха няколко хеликоптера над града и направиха опит да се приземят. Изглежда, са предполагали, че отгоре е чисто, но се оказа, че и там е същата история. Цял следобед си играха и разбиха два хеликоптера. В крайна сметка стана ясно, че това там е нещо като купол — кръгло е и ни покрива като похлупак. На всичко отгоре довтаса цяла армия досадни журналисти. Вестниците, радиото и телевизията за нищо друго не говорят освен за нашия нещастен Милвил.

— Не е малка новина — съгласих се аз.

— Че не е малка, не е, но аз съм разтревожен, Брад. Атмосферата е страшно нажежена и всеки момент очаквам да стане нещо. Нервите на хората са опънати до краен предел. Всички са изплашени и само пръста си да мръднеш, можеш да хвърлиш в истерия целия този проклет град.

Той се доближи до мен.

— Какво смяташ да направиш, Брад?

— На първо време ще се прибера вкъщи, там ме чакат с нетърпение. Ти ще дойдеш ли?

Той поклати глава:

— Не, не искам. Бях там, когато ме извикаха при Флойд. Чувствувам се като пребит и смятам веднага да си легна.

Той бавно се обърна и затътра крака към дома си, но пак се спря и ми извика през рамо:

— И да внимаваш, момче! Много се говори за тези цветя. Казват, че ако баща ти не бил започнал да ги отглежда, това нямало никога да се случи. Всички мислят, че ти й баща ти сте забъркали някаква каша. Не знам как ще се справиш...

— Добре, ще внимавам — отговорих аз.

16.

Те седяха във всекидневната. Още щом се появих на вратата, Хайъръм Мартин ме видя.

— Ето го! — изрева той, като скочи и се втурна към кухнята. Но посред път се спря и ме загледа както котка мишка.

— Доста време те нямаше — процеди той.

Не му отговорих. Мълчаливо сложих увитата в сакото ми машина върху кухненската маса. Единият край на дрехата се смъкна и на светлината на лампата запремигнаха безбройните лещи. Хайъръм отстъпи крачка назад.

— Какво е това? — попита той.

— Нося го оттам — казах аз. — Мисля, че е машина на времето.

На газовата печка върху слаб огън вреше кафеничето. Мивката беше пълна с неизмите кафеени чаши. Захарницата беше отворена и на масата имаше разсипана захар.

Всички се преместиха от всекидневната и се струпаха в кухнята — не мислех, че са толкова много.

Нанси заобиколи Хайъръм и застана до мен. Тя ме хвана за ръката.

— Цял и невредим — рече ми тя.

— Отървах се с лека уплаха.

„Колко е красива — помислих си аз. — По-красива, отколкото я помнех, по-красива, отколкото в училище, когато а боготворях.“ Така, до мен, тя беше по-красива, отколкото я виждах и в мислите си.

Приблжих и я прегърнах през раменете. Тя за миг отпусна глава на моето рамо, но веднага я изправи. Беше топла и нежна и не ми се искаше да се откъсвам от нея, но всички ни гледаха и чакаха.

— Аз позвъних тук-там — каза Джерълд Шъруд. — Сенаторът Гибс ще дойде и ще те изслуша. С него ще дойде и някой от Външното министерство. За такъв кратък срок не можех да направя повече, Брад.

— Това ще свърши работа — успокоих го аз.

Отново бях в моята кухня, до мен беше Нанси и всичко наоколо познато. В зората на настъпващия ден светлината на лампата избледняваше и онзи, другият свят, като че ли се оттегли някъде назад, очертанията му станаха неясни и скритата в него заплаха (ако изобщо имаше заплаха) — също смътна, неясна.

— Аз искам да знам — заяви Том Престън — какви са тия приказки, дете Джерълд ги разправя за цветята на баща ти.

— Да — подкрепи го Хиги Морис, — какво отношение имат те към цялата тази работа?

Хайъръм мълчеше и само злобно се хилеше.

— Господа — намеси се адвокатът Никълс, — не е това начинът да се пристъпи към въпроса. Нека бъдем справедливи. Да оставим въпросите за по-късно, а сега Брад да ни разкаже каквото знае.

— Каквото и да ни разкаже, все ще е повече от това, което знаем — рече Джо Евънс.

— Добре — отстъпи Хиги, — нека говори.

— Но най-напред аз искам да знам какво е това там на масата — обади се Хайъръм. — Може да е нещо опасно. Представете си, че е бомба!

— Не знам какво е — отговорих аз. — Има някаква връзка с времето... може да го управлява. Наречете го, ако искате, апарат на времето. С една дума, това е някаква машина на времето.

Том Престън изсумтя, а Хайъръм пак се захили злобно.

През цялото това време до вратата тихо стоеше отец Фланъгън, единственият католически свещеник в града, а до него се беше изправил Сайлъс Мидълтън, пасторът от отсрещната църква. Сега старият свещеник се обади за пръв път — толкова тихо, че едва го чувахме: гласът му беше слаб като избледняващата светлина на лампата.

— Аз съм последният човек — рече той, — който ще твърди, че времето може да бъде управлявано или че цветята могат да имат нещо общо с това, което става. И двете напълно противоречат на всичките ми убеждения. Но за разлика от някои от вас, аз искам първо да чуя, а след това да изразя своето мнение.

— Ще се опитам да ви разкажа — казах аз. — Ще се опитам да ви разкажа всичко. Така, както се случи.

— Алф Питърсън те търси по телефона — каза Нанси. — Звъня десетина пъти.

— Остави ли някакъв номер да му се обадя?

— Да, записах го.

— Той може да почака — рече Хиги. — Чакаме с нетърпение твоя разказ.

— Май ще бъде най-добре да ни кажеш веднага — предложи бащата на Нанси. — Я да се преместим във всекидневната, там ще е по-хубаво.

Отидохме всички във всекидневната и насядахме.

— Хайде, приятелю — каза Хиги най-любезно, — изплюй камъчето най-после.

Почаках, докато всички млъкнаха, и казах:

— Ще трябва да започна от вчера сутринта, когато се върнах вкъщи, след като колата ми се разби и намерих Тъпър Тайлър да се люлее в градината ми.

Хиги подскочи.

— Ти си луд! — извика той. — Тъпър изчезна преди десет години!

Хайъръм също скочи от мястото си.

— Аз ти казах, че Том е говорил с Тъпър, а ти значи си се подигравал с мен! — изрева той.

— Излъгах те — отговорих аз. — Трябваше да те излъжа. Още не знаех какво става, а ти ми беше опрял ножа в гърлото.

— Брад, ти следователно признаваш, че си излъгал? — попита преподобният Сайлъс Мидълтън.

— Разбира се, че признавам. Тази маймуна ме беше притиснала до стената...

— След като си излъгал веднъж, ти можеш лесно да излъжеш и втори път! — извика Том Престън. — как искаш сега да ти вярваме?

— Том — казах аз, — пет пари не давам дали ми вярваш, или не.

Те седнаха отново и се умълчаха. Знаех, че постъпих съвсем детински, но ми бяха дошли до гуша.

— Предлагам — каза отец Фланъгън — да започнем отначало и всеки от нас да положи геройско усилие да се сдържа.

— Да, аз също моля всички да си затворят устата — каза Хиги начумерено.

Огледах стаята — никой не произнесе дума. Джерълд Шърууд ми кимна мрачно.

Поех дълбоко дъх и рекох:

— Може би трябва да започна от още по-далече — от момента, когато Том Престън изпрати Ед Адлър да изключи телефона ми.

— Не си беше плащал телефона три месеца — изписка Престън. — Ти даже...

— Том! — срязва го адвокатът Никълс сърдито. Том намусено се облегна назад.

И аз започнах да разказвам всичко поред — за Грант Пияницата, за телефона, който намерих върху бюрото си, за това. Което ми довери Алф Питърсън, за това как отидох в бараката на Пияницата. Казах им всичко освен за Джерълд Шърууд и че именно той правеше телефоните. Чувствувах, че нямам право да им казват за това.

Попитах ги:

— Има ли въпроси?

— Има, много — отговори адвокатът Никълс, — но първо разкажи всичко до края. Някой да е против?

— Аз не съм — изсумтя Хиги Морис.

— Но аз съм. — каза злобно Престън. — Джерълд ни каза, че Нанси е говорила с Брад. Но не спомена как е направила това. Тя разбира се, е използвала един от ония телефони.

— По моя телефон — каза Шърууд. — Имам един такъв от години.

— Никога досега не си споменавал подобно нещо, Джерълд — рече Хиги.

— Не съм се сетил — отвърна рязко Шърууд.

— Струва ми се — каза Престън, — че тук много неща са ставали, а ние нищо не сме знаели за това.

— Ти си абсолютно прав — рече отец Фланъгън. — Но аз останах с впечатлението, че този млад човек едва започва разказа си.

И аз продължих. Стараех се да разказвам точно както беше и да предам и най-малките подробности.

Най-после, когато свърших, никой не помръдна — може би те бяха зашеметени, потресени, може би не вярваха на всичко, но за една малка част поне вярваха, че е истина.

Отец Фланъгън неловко се размърда.

— Ей, момче — попита той, — сигурен ли си, че това не халюцинация?

— Аз донесох със себе си машината на времето. Това поне не е халюцинация.

— Да, не можем да отречем, че тук стават някои странни неща — рече Никълс. — Това, което ни разказа Брад, не е по-странно от преградата около Милвил.

— Никой не може да управлява времето! — изкрещя Престън. — Времето, това е... то е...

— Точно това е, че никой нищо не знае за времето — каза Шърууд. — И колко още неща има в света, за които нищо не знаем! Например гравитацията. На света няма нито един човек, нито един, който да знае какво е гравитацията.

— Аз не вярвам нито дума от цялата тази история — отсеке Хайъръм. — Той просто се е скрил някъде...

— Ние претърсихме целия град — обади се Джо Евънс. — Не остана дупка, където би могъл да се скрие.

— Всъщност — каза отец Фланъгън — няма никакво значение дали вярваме на това, което чуваме, или не. Важното е дали тези, които идват от Вашингтон, ще повярват.

Хиги се поизправи на стола си и се обърна към Шърууд:

— Значи казваш, че Гибс щял да дойде с някаква голяма клечка.

— Да, човек от Външното министерство.

— Какво по-точно каза Гибс?

— Каза, че тръгва веднага. Разговорът му с Брад щял да бъде само предварителен, после трябвало да се върне и да направи подробен доклад. Каза, че въпросът може да се окаже не само от национално значение, а и от международно. Можело да се наложи Вашингтон да се съветва с правителствата на другите страни. Той искаше да научи нещо повече, но аз само казах, че един човек от нашия град настоява да даде изключително важни сведения.

— Сигурно ще ни чакат от другата страна на преградата. Най-вероятно на източното шосе.

— Сигурно — рече Шърууд. — Чак такива подробности не сме уточнявали. Той обеща да се обади по някой телефон веднага щом стигнат преградата.

— Всъщност — Хиги понижи глас, като че ли щеше да каже нещо кой знае колко поверително, — ако успеем да се измъкнем от тази каша, без да пострадаме, ще имаме голям късмет. Вижте колко се прославихме! Няма друг град в историята на страната, за който да се е говорило повече! И сега години наред ще идват туристи само да ни видят, само да кажат, че са били тук.

— Аз мисля, че ако това излезе вярно, можем да очакваме много по-сериозни последствия, отколкото е притокът на туристи.

— Да — каза Сайлъс Мидълтън. — Значи ние се срещаме с друга форма на животи на разум. И това как ние ще се справим, може да бъде въпрос на живот и смърт. Не само за нас, хората от нашия град, а за цялото човечество.

— Виж какво — изписука Престън, — да не би да искаш да кажеш, че някакви си нищожни цветя...

— Глупак — ядоса се Шъруд, — крайно време е да разбереш, че не са някакви си нищожни цветя.

— Точно така. Това не са просто цветя, а напълно различна форма на живот, при която растенията са разумни същества, а не животните — каза Джо Евънс.

— А освен това те са събрали и натрупали знанията на кой знае колко цивилизации — рекох аз. — Знаят страшно много неща, за които ние дори не сме се замисляли.

— Не виждам от какво трябва да се страхуваме — дръзко отсече Хиги. — като че ли е толкова трудно да се справим с няколко бурена. Само като ги напръскаме с...

— Ако решим да ги унищожим — казах аз, — няма да е толкова лесно, колкото си мислиш. Но като оставим засега това настрана, изниква въпросът дали искаме да ги унищожим.

— А какво, ти да не би да искаш да ги оставим да завземат земята ни? — изрева Хиги.

— Няма да я завземат. Ще дойдат да живеят с нас в дружба, ще си помагаме едни на други.

— А преградата? — изрева Хайъръм. — Всички забравихте за нея.

— Никой не е забравил — каза Никълс. — Преградата е само част от този проблем. Когато решим цялата задача, ще знаем какво да направим и с преградата.

— Боже мой — изстена Престън, — като ви слуша човек, може да си помисли, не вярвате в тая глупост.

— Може и да не вярваме всичко — възрази Сайлъс Мидълтън, — но това, което Брад каза, трябва да приемем за работна хипотеза. Не твърдя, че всичко, което чухме, е абсолютна истина. Възможно е той да не е разбрал напълно, да се е объркал, да е сгрешил. Но засега това е единствената информация, на която можем да се опираме.

— Не вярвам нито думичка — отсече Хайъръм. — Тук има някакъв мръсен заговор и аз...

Телефонът извъня остро и цялата стая прокънтя. Шърууд вдигна слушалката.

— За теб е — каза ми той. — Пак Алф.

Пресякох стаята и взех слушалката от ръката на Шърууд.

— Здравсти, Алф — казах аз.

— Мислех, че ще ми се обадиш — рече Алф. — Нали обеща да ми позвъниш след един час?

— Заплетох се в една история — отговорих.

— Мен ме изхвърлиха от мотела — каза той. — Евакуираха всички. Сега съм в един мотел малко на изток от Куун Вали. Смятам да се преместя в Елмор, този мотел е много лош, но преди това исках непременно да се свържа с теб.

— Много се радвам, че ме дочака — отговорих аз. — Искамда те попитам за някои неща. Във връзка с лабораторията в Грийнбрайър.

— Добре, питай.

— Какви проблеми разработвахте там?

— Най-различни.

— Работихте ли върху растения?

— Растения?

— Разбираш ли, цветя, плевели, зеленчуци.

— Аха, разбирам. Чакай да си спомня. Да, имаше няколко задачи за растенията.

— Какви бяха те?

— Имаше една: могат ли растенията да мислят?

— И какви бяха резултатите?

— Ти пък, Брад!

— Това е много важно, Алф.

— Е, щом настояваш... Колкото и да си блъсках главата, единственият извод, до който стигнах, беше, че това е невъзможно. Няма движеща сила, която да накара растенията да мислят. Липсва причина, за да станат те разумни. А дори и да можеха, каква полза от тоба? Те няма да могат да използват разума и знанията си, да ги приложат на практика. Не са приспособени така, самият им строеж изключва тази възможност. За това са необходими сетива, с които да възприемат околната действителност, мозък, който да стане хранилище на знания и мислещ механизъм. Задачата всъщност е съвсем елементарна и отговорът идва от само себе си. Доста време ми отне тази задача, но затова пък накрая всичко беше просто и ясно.

— Това ли е всичко?

— Не, имаше и една друга подобна задача. Да се намери верен и сигурен метод за унищожаването на вредни плевели, които имат извънредно силна способност да се приспособяват и да си изграждат имунитет срещу всякакъв вид пагубни за тях въздействия.

— Предполагам, че не сте изнамерили такова средство — казах аз.

— Не, но все пак има възможност. Само че и тя не е кой знае колко голяма.

— По-точно?

— Радиацията. Но ако растенията наистина имат много висока способност за приспособяване, не може да се разчита дори на нея.

— Значи няма начин да се унищожи растение с такъв решителен характер.

— Според мен не. Поне не е по силите на хората. Слушай, Брад, защо задаваш всички тия въпроси? Какво става?

— Ние сега, изглежда, попаднахме в подобно положение — отговорих аз и му разказах набързо за Цветята.

Алф подсвирна.

— Сигурен ли си, че правилно си разбрал всичко?

— Не съм сигурен, Алф. Мисля, че съм разбрал правилно, но не мога да бъда сигурен. Знам, че Цветята живеят там, обаче...

— В Грийнбрайър ни поставиха и друг един въпрос. Съвсем съвпада с това, което разправяш ти. Искаха да знаят как бихме посрещнали пришълци от друг свят и какви отношения бихме установили с тях. Мислиш ли, че нашата лаборатория...

— Без съмнение — казах аз. — Ръководят я същите хора, които се занимават и с телефоните.

— Ние така си и помислихме. Спомняш ли си, когато се появи преградата и ние говорихме по телефона?

— Алф, а какъв беше отговорът на този въпрос? За срещата с пришълците.

Той се разсмя малко насила.

— Отговорите са един милион. Зависи от това какви са те. Освен това винаги съществува опасност.

— Това ли е всичко, което си спомняш? Искам да кажа, това ли са всички въпроси, които сте разработвали?

— В момента не мога да се сетя за други. Разкажи ми още нещо за това, което става при вас.

— С удоволствие, но не мога. Тук при мен има много хора. Ти значи тръгваш сега за Елмор?

— Да, ще ти се обадя оттам. Вкъщи ли ще си бъдеш?

— Няма къде другаде — отговорих аз.

Докато говорех с Алф, всички мълчаха като онемели. Седяха и слушаха. Но веднага щом оставих слушалката, Хиги се изправи важно.

— Мисля — каза той, — че вече е време да се стягаме да посрещнем сенатора. Аз трябва да назнача комисия по посрещането на високия гост. Разбира се, в нея ще влязат всички присъстващи тук и може би и още пет-шест души. Доктор Фейбиън и може би...

— Един момент, кмете — прекъсна го Шърууд, — искам да напомня, че това не е официална визита, а нещо много по-важно и напълно неофициално. Сенаторът трябва да говори само с един човек, с Брад. Брад е единственият, който може да даде необходимите сведения и...

— Аз искам само да... — запротестира Хиги.

— Ние знаем какво искаш — отговори Шърууд. — Ще подчертая, че ако на Брад му трябва някаква комисия в помощ, той може сам да си я избере.

— Но мой служебен дълг е... — изблея Хиги.

— В тоя случай няма място за твоя служебен дълг — отрязва го Шърууд.

— Джерълд! — извика кметът. — Винаги съм се стараел да имам най-хубаво мнение за тебе. Опитвах се да се убедя...

— Виж какво, кмете — каза Престън намръщено, — стига си заобикалял нещата. Хайде да си го кажем направо. Тук има някакъв тъмен заговор. Ясно, че Брад е замесен в него, Пияницата също...

— Щом сте толкова сигурни, че е заговор, аз също съм замесен в него. Аз правя телефоните.

Хиги чак се задави.

— Каквоо?

— Аз правя телефоните. Произвеждам ги във фабриката си.

— Значи ти си знаел през цялото време!

Шърууд поклати глава:

— Нищо не знаех. Само произвеждах телефоните.

Хиги седна пак на стола си разтреперан. Той току разтваряше и заключваше ръцете си и ги гледаше с невиждащи очи.

— Не разбирам — каза той. — Убий ме, нищо не разбирам.

А според мен вече разбра. Едва сега за пръв път разбра, че това не е просто някакво явление, което кротко ще отmine с времето и Милвил ще стане туристически обект, посещаван всяка година от хиляди любопитни. За пръв път кметът Хиги Морис разбра, че Милвил и целият свят са изправени пред проблем, който щастливият случай или Търговската палата няма да разрешат.

— Имам една молба — казах аз.

— Кажи — отзова се Хиги.

— Искам да ми върнете телефона. Оня, който беше в кантората ми, без шайбата.

Кметът погледна Хайъръм.

— Не, няма да му го върна — рече Хайъръм. — Той и без това направи много бели.

— Хайъръм! — каза само кметът.

— Е, добре де, дано се задави с него!

— Струва ми се, че всички ние постъпваме съвсем неразумно — каза отец Фланъгън. — Предлагам да обсъдим цялото събитие точка по точка и така...

Прекъсна го тиктакане — гръмко, зловещо, то се разнесе из цялата къща, сякаш отмерваше стъпките на съдбата. Още щом го чух, в главата ми проблесна, че всъщност то беше започнало отдавна, но съвсем тихо, едва доловимо и учудено се питах какво ли е това.

А сега с всеки удар то ставаше по-силно и по-остро и докато слушахме вцепенени от ужас, то прерасна в ръмжене, после в рев.

Всички наскочахме ужасени и през отворената врата видях, че стените на кухнята святкат, като че ли някой непрекъснато пускаше и спираше ослепителни прожектори, заливаше стаята с пулсираща светлина, изгасваше я, след това отново я запалваше.

— Знаех си аз! — изрева Хайъръм и се втурна към кухнята. —
Още щом го видях, и разбрах, че е опасно!

Аз се хвърлих след него и извиках:

— Пази се! Не го докосвай!

Беше машината на времето. Издигнала се над масата, тя плуваше във въздуха, а в нея равномерно пулсираше огромна енергия и раздираше въздуха с мощен рев. Под нея, на масата, се търкаляше измачканото ми сако. Сграбчих Хайъръм за ръката и се опитах да го издърпам назад, но той се изтръгна от мен и вече изтегляше пистолета от кобура си.

Кълбото проблесна ослепително и се издигна към тавана.

— Не! — извиках аз, защото се страхувах, че ако то се удари в тавана, крехките лещи ще се натрошат на парчета.

Но то удари тавана и не се счупи. Без да намали дори за секунда скоростта си, проби целия таван. Така си и останах, зяпнал идеално кръглата дупка.

Зад себе си чух тропот на стъпки и трясък на врата и когато се обърнах, видях, че в стаята няма никого освен Нанси, която стоеше до камината.

— Бързо! — извиках аз и ние се затичахме към верандата. Всички се бяха събрали навън между верандата и живия плет и зяпаха към небето, в което една светлинка мигаше и стремително се издигаше.

Хвърлих поглед към покрива — машината го беше пробила, а по края на дупката стърчаха натрошени греди.

— Ето го! — каза Джерълд Шъруд до мене. — Бих искал да зная, какво е това чудо?

— Нямам представа — отговорих аз. — Те нарочно ми го подхвърлиха. Измамиха ме като последен глупак.

Бях потресен, задъхвах се от злоба и срам. Те ме бяха използвали по най-елементарен начин. Прильгаха ме да донеса на

Земята нещо, което те самите не можеха да пренесат.

И нямаше никаква възможност да разберем с каква цел направиха това, въпреки че за мой най-голям ужас сигурно в скоро време щеше да ни стане ясно.

Хайъръм се обърна към мен побеснял.

— Е, какво, постигна ли си своето? — изсъска той. — И не се преструвай, че не си искал да го правиш и не си знаел какво е! Които и да са ония там, ти отлично си се погодил с тях!

Аз мълчах. Нямаше какво да му отговоря.

Хайъръм пристъпи по-близо.

— Стига! — изкрещя Хиги. — Да не си посмял да го пипнеш.

— Трябва да изтръгнем от него истината! — дереше се Хайъръм.
— Ако разберем какво става, може би ще успеем да...

— Престани, чуваш ли какво ти казвам! — повтори Хиги.

— До гуша ми дойдеот теб! — казах аз на Хайъръм. — До гуша ми дойде от всички вас! Вървете по дяволите! Само че преди това искам да ми върнете телефона, и то незабавно!

— Мръсник! — изрева Хайъръм и направи още една крачка към мен.

Хиги скочи и го ритна в крака.

— Аз казах ли ти да престанеш, дяволите да те вземат! — изкрещя той побеснял.

Хайъръм заподскача на един крак и почна да разтрива пострадалото място на другия.

— Кмете — възнегодува той, — това на нищо не прилича!

— Иди и му донеси телефона — каза Том Престън. — Нека го държи при себе си, та да може да докладва каква хубава работа им е свършил.

Идеше ми да смажа от бой и тримата, особено Хайъръм и Том Престън. Но за жалост не можех. Хайъръм ме беше тупал толкова често, когато бяхме малки. че още му се боях.

Хиги хвана Хайъръм и го повлече към портата. Хайъръм леко онакуцваше. Том Престън им подържа вратата, докато минат, и след това тримата гордо закрачиха по улицата, без да се оглеждат назад.

Чак сега забелязах, че и останалите не бяха на двора. Всички с изключение на отец Фланъгън, Джерълд Шърууд и Нанси, застанала на

верандата, си бяха отишли. Свещеникът стоеше малко настрана и когато погледите ни се срещнаха, виновно разпери ръце.

— Не ги упреквай, че си отидоха — каза той. — Те са разтревожени, объркани. Затова побързаха да се приберат.

— А вие? — попитах аз. — Не сте ли разтревожен?

— Не, никак — отговори той. — Е, малко съм неспокоен... На теб мога да кажа — всичко това ми прилича на ерес.

— А може би ще кажете и че вземате за истина моя разказ — подхвърлих аз язвително.

— В мен се събудиха известни съмнения, от които още не съм се отървал — рече той. — Но тази дупка на покрива ти е един изключително силен довод дори срещу най-упоритите скептици. А аз не обичам съвременния цинизъм, който, изглежда, сега е много на мода. Мисля, че в нашия свят има достатъчно място и за малко мистика.

Можех да му кажа, че това не е никаква мистика, че другият свят е също така реален и съществува, че там също светят звезди, слънце и луна, че аз ходих по неговата земя и пих от неговата вода, дишах въздуха му и под ноктите ми още стои неговата пръст, защото бях ровил, за да изкопая човешки череп от склона под потока.

— Те ще се върнат — продължи отец Фланъгън. — Но им трябва малко време, за да смелят това, което чуа и видяха, не е лесно да се преглътне наведнъж. Те ще се върнат, аз също смятам да се върна, обаче сега отивам да се приготвя за служба.

Банда хлапета мина по улицата. Те спряха на известно разстояние от къщата ми и започнаха да сочат към покрива. Въртяха се, блъскаха се възбудено и крещяха.

Краят на слънчевия диск се подаде над хоризонта и дърветата пламнаха в ярката си лятна зеленина.

Аз кимнах към децата.

— Мълвата е плъзнала вече — казах — и след половин час целият град ще се изсипе на улицата и ще зяпа покрива.

17.

Тълпата на улицата растеше.

Никой нищо на правеше. Те просто стояха, кротко зяпаха дупката на покрива и тихо разговаряха помежду си — никакъв шум, само приглушен говор, сякаш знаеха, че скоро ще се случи нещо, и търпеливо чакаха този момент.

Шърууд сновеше от единия ъгъл на стаята до другия.

— Гибс вече трябваше да се обади — каза той. — Защо ли се бави? Трябва вече да е пристигнал.

— Може нещо да го е задържало — отвърна Нанси. — Може да е закъснял самолетът. Или пък пътят да е задръстен.

Стоях на прозореца и гледах навалищата. Почти всички лица ми бяха познати. Това бяха мои приятели, съседи и познати и стига да поискаха, можеха да минат по пътечката, да почукат на вратата и да влязат при мен. Но вместо това те стояха отвън, гледаха и чакаха. Хрумна ми нелепото сравнение, че къщата е клетка, а аз — затворено в нея животно от далечна планета.

Само преди едно денонощие бях също като тях жител на Милвил, човек, живял и израсъл с тези, които в този миг любопитно наблюдавах от улицата. Но сега в техните очи аз бях някакво чудовище, а за някои може би и нещо по-страшно: зловната сянка, която заплашва ако не живота им, то поне благополучието и душевното им спокойствие.

Милвил никога няма да бъде отново предишният град... а кой знае, сигурно и целият свят няма да е повече същият. Защото дори ако сега преградата се вдигне и Цветята си отидат от нашата планета, ние няма да се върнем пак към стария утъпкан път, към успокоителната вяра, че единствената съществуваща форма на живот е тази, която познаваме, и че нашият начин на мислене и познание е единственият прав и широк път към истината.

Едно време на Земята са живеели великани людоеди, но ние сме ги прогонили. Талъсъмите, дяволите, вампирите и всичките им

останали роднини също си отидоха от нашия живот: те можеха да живеят само по мъгливите брегове на невежеството, в страната на суеверието. Сега отново щяхме да познаем невежеството (но този път различно от предишното), а също и суеверието, защото суеверието се ражда от липсата на знание. Сега, когато новият свят ни намекна за своето съществуване, дори ако обитателите му решат да не ни се натрапват или ако ние намерим начин да ги спрем, вампирите, привиденията и таласъмните отново ще се върнат при нас. Вечер край камините ще се разказва преданието за чуждия свят и отчаяно, пряко сили ние ще се мъчим да надвием ужаса от непознатата безкрайна далечина и това ще породи ужас, много по-голям от всичко, което крият чуждите светове. И както в стари времена, отново ще започнем да се страхуваме от тъмнината зад светлия кръг на нашите огньовете.

Тълпата на улицата растеше; прииждаха все нови и нови хора. Ето и чичо Андрюс почуква с бастуна си по тротоара, и баба Джоунс с неповторимото си боне, кацнало на главата ѝ, и Чарлс Хътън, собственикът на „Веселата бърлога“. Бил Донъвън, боклукчията, беше в първите редици, но не видях жена му и се почудих дали Мърт и Джейк са успели да приберат децата им. А Гейб Томъс, шофьорът на камиона, първият човек след мен, който се натъкна на преградата, разговаряше с хората, като че ли цял живот бе живял в Милвил и познава всички от пелени.

Някой прошумоля край мен — Нанси. Изглежда, се беше приближила, без да я забележа, и сега наблюдаваше улицата заедно с мен.

— Погледни ги само — казах аз. — За тях това е цял празник. Наредили са се, като че ли ще има парад.

— Те са просто обикновени хора — отговори Нанси. — Не бива да очакваш от тях много. Но ми се струва, че искаш прекалено много от тях — едва ли не веднага и напълно да повярват на всяка дума от фантастичния ти разказ.

— Баща ти ми повярва — забелязах аз.

— Татко е съвсем друг. Първо, той не е нито обикновен, нито прост човек. Освен това предварително знаеше някои неща и беше подготвен. Нали има един от онези телефони! Така или иначе, все пак е знаел повече от другите.

— Да, знаеше нещо — съгласих се аз, — но не кой знае колко.

— Аз не съм говорила с него, нямах възможност. Не можех да му задавам въпроси пред всички тези хора, обаче знам, че е замесен в цялата тази история. Опасно ли е, Брад?

— Не мисля. Поне засега техният свят не ни заплашва. Ако изобщо някаква опасност е надвиснала над главата ни, тя идва от самите нас. Ние трябва да вземем решение и то на всяка цена трябва да бъде правилно, не можем да си позволим да допуснем грешка.

— Откъде ще знаем кое решение ще бъде правилно — каза Нанси. — Никога досега не се е случвало подобно нещо.

Там е бедата, помислих си аз. Нямаше на какво да базираме решението си.

Отвън долетяха викове и аз се приближих до прозореца, за да мога да виждам цялата улица. По средата вървеше Хайъръм Мартин и в ръката си държеше телефон без жица.

Нанси също го видя и рече:

— Я виж, носи ти телефона. Интересно, не допусках, че ще ти го върне.

Крясъците, които бях чул, издаваше Хайъръм. Те приличаха на песен, гръмка и подигравателна.

— Хайде, излез и си вземи телефона! Дръж си проклетия телефон!

Нанси притаи дъх, а аз отидох до вратата, рязко я отворих и излязох на верандата.

Щом приближи портата, Хайъръм спря да пее. Стояхме и се гледахме, без да откъсваме поглед един от друг. Тълпата зашумя и се люшна към нас.

Хайъръм вдигна апарата високо над главата си.

— На! — изрева той. — Дръж си телефона, мръсен...

Тълпата ревеше и не можах да чуя края.

Тогаво Хайъръм запрати телефона към мен. Но той беше съвсем неподходящ за хвърляне и затова не можа да ме достигне. Слушалката литна настрана и жицата, която я съединяваше с апарата, се проточи след нея. Когато жицата се изпъна, телефонът се отклони от първоначалната си траектория и се тресна на асфалта някъде между портата и верандата. На всички страни се пръснаха късчета натрошена пластмаса.

Без да се усетя и без дори да се замисля, аз се втурнах към портата. Душеше ме бяс. Хайъръм отстъпи малко назад, така че аз минах през вратата, излязох на улицата и се спрях лице в лице пред него.

Не можех повече да понасям Хайъръм Мартин. Беше ми дошъл до гуша. Вече два дена ми играеше по нервите и ми беше омръзнал до смърт. В мен живееше само една мисъл, само едно безумно желание — да го разкъсам, да го смажа от бой, за да не може никога вече да ми се присмива, да ми се подиграва, да ме тиранизира, закрилян от превъзходството на огромния си ръст.

Също както в детските години червената завеса на яростта се спусна пред очите ми и в ненавистта си аз знаех, че той ще ме пребие, както беше правил хиляди пъти в училище, но ми беше все едно; само изпитвах наслада, нетърпение да му нанесе колкото мога повече удари, преди той да ме е смазал.

Някой изрева:

— Направете им място!

Тогава аз се нахвърлих върху Хайъръм и той ме удари. Нямах време и място да замахне добре, но юмрукът му се стовари върху ухото ми и аз залитнах от болка. Хайъръм веднага ми нанесе втори удар, обаче този път косо и почти не ме заболя. Сега вече аз се окопитих. Забих ръката в стомаха му, точно над колана, и когато той се преви от болка, праснах го в зъбите така, че кокалчетата на ръката ми се разкървавиха. Замахнах пак с всичка сила, когато върху главата ми изневиделица се стовари юмрук, в ушите ми забуча и пред очите ми засвяткаха звезди. Разбрах, че съм паднал, защото коленете ми се удариха в твърдия асфалт; все пак успях да се изправа и пред очите ми се проясни. Не си усещах краката. Като че ли се носех и плувах във въздуха. Само на крачка от мен изникна мутрата на Хайъръм, устата му плувнала в кръв, която се стичаше по ризата. Отново го ударих в зъбите — сигурно не толкова силно, колкото преди, но в мен не беше останала много сила. Той изгрухтя, сви се, а после се хвърли с глава напред.

И този път вече ме нареди.

Почувствавах, че падам назад; защо ли падам толкова дълго? Най-после стигнах земята, но тя беше много по-твърда, отколкото си

мислех, и ударът при падането много по-болезнен от онзи, който ме повали.

Зашарих по земята и се опитвах да се опра на ръце, за да се изправа, и същевременно се питах имаше ли смисъл да ставам. Защото в момента, в който се изправа, Хайъръм ще ми стовари нов удар и аз пак ще се намеря на асфалта. Но не, трябва да се вдигна, трябва да се вдигам всеки път, докато в мен има капчица сила. Такива са правилата на играта, която ние с Хайъръм вечно играем. Всеки път, когато се надигам, той отново ме просваше, но аз продължавах да ставам, докато най-после повече не можех, ала никога не молех за пощада и никога не се признавах за победен. И ако можех да издържа тази игра до края на живота си, тогава победителят щях да бъда аз, а не Хайъръм.

Но тази път нещо не ме биваше. Не ставах. Може би беше дошъл часът, когато нямаше да се надигна.

Все още шарех по земята в усилието си да се изправа и в този момент напипах камъка. Навярно някое дете беше замерило куче или го беше хвърлило просто така. И камъкът стоял на улицата може би ден, два и сега аз го сграбчих с дясната си ръка и го стиснах здраво — съвсем удобен камък, голям колкото юмрука ми.

Едно грамадно месесто ръчище се спусна отгоре, сграбчи ме за ризата и ме изправи на крака.

— Ще те науча аз теб как се нападат представители на властта!
— изхриптя някакъв глас.

И отново пред очите ми изплува размазаното кърваво лице, изкривено от злоба и ненавист, изпълнено с злорадство от физическата си власт над мене.

Пак почувствувах краката си и очертанията на физиономията пред мен се проясниха, започнах да различавам стената от лица в тълпата, която напираше, която чакаше да се развлече с едно убийство.

„Не трябва да се предавам“ — помислих си аз и си спомних всички предишни борби, когато не се предадох. Докато се държиш на крака, трябва да се бориш и даже ако си свален на земята и не можеш да станеш, не бива да се признаваш за победен.

Хайъръм ме беше сграбчил с две ръце за гърдите, лицето му на милиметър от моето. Стиснах ръка, хванах по-здраво камъка и замахнах. Всичката си последна сила, която можах да изстискам от

себе си, вложил всичко в този удар; замахнах с цялата горна половина на тялото си и... право в челюстта.

Главата му рязко отхвъркна назад и се завъртя на дебелия му волски врат. Той се люшна, пръстите му се отпуснаха, сгърчи се и се просна на земята.

Аз отстъпих крачка назад и го погледнах отгоре; пред очите ми се проясни и започнах постепенно да усещам собственото си тяло — пребито, наранено, всеки мускул и всяка става туптяха от болка. Но това нямаше никакво значение — за първи път в живота си аз повалих Хайъръм Мартин. Победих го, защото използвах камъка, но никак не ме беше грижа за това. Не съм търсил никакъв камък, той сам се навря в ръката ми и аз само го сграбчих. Нямах намерение да го използвам, но това, че го направих, не променяше нещата. Ако имах време да помисля, може би умишлено щях да си послужи с него.

Някой изскочи от тълпата право към мен. Беше Том Престън.

— И вие ще го оставите да си отиде така, без нищо? — крещеше Престън на насъбралите се. — Той удари представител на властта! С камък! Той хвърли камък!

От навалищата изскочи друг човек, сграбчи Престън за рамото, повдигна го и го върна в първите редици на тълпата.

— Ти стой настрана — каза Гейб Томас.

— Но той го удари с камък! — пищеше Престън.

— Жалко, че не го удари с тояга — каза Гейб. — Трябваше да му пръсне черепа.

Хайъръм се размърда и седна. Посегна да извади револвера си.

— Само се опитай да го докоснеш — казах му аз. — Пипни го само с един пръст, и ще те убия, Бога ми!

Хайъръм ме зяпна. Представям си каква гледка съм бил. Той добре ме беше обработил и доста променил вида ми, но все пак аз го бях съборил на земята и стоях изправен на крака пред него.

— Той те удари с камък! — завика Престън. — Той те удари...

Гейб протегна ръка и хвана здраво Престън за кльощавото гърло. Стисна го и Престън раззина уста и езикът му се показа навън.

— Ти не се меси — каза Гейб.

— Но Хайъръм е представител на закона — запротестира Чарли Хъгън. — Брад няма право да удря полицаей.

— Виж какво, приятелче — отговори Гейб на притежателя на кръчмата. — Твоят полицай не е никакъв пазител на закона. Един полицай така ли се бие по улиците с хората?

През цялото време аз не свалях очи от Хайъръм, а и той също ме наблюдаваше, но сега изведнъж отвърна поглед от мен и отпусна ръка на земята.

Тогава разбрах, че съм спечелил битката — не защото бях посилен или защото се бях бил по-добре от него (нито едното, нито другото беше вярно), а защото Хайъръм беше страхливец, защото, веднъж наранен, нямаше смелостта да стане и да се изложи на риска отново да изпита болка. Разбрах, че нямаше защо да се страхувам и от револвера му, защото Хайъръм Мартин не би могъл да убие човек освен в гръб.

Полицаят бавно се изправи на крака и остана така известно време. После вдигна ръка, внимателно опипа челюстта си, обърна се и си тръгна. Тълпата, която наблюдаваше с притаен дъх, му стори път да мине.

Гледах отдалечаващия се гръб и в мен се надигаше свирепо, кръвожадно злорадство. Най-после, след двадесет години, аз все пак набих най-заклетия си враг от детинство. Вярно, че не по съвсем правилен начин — трябваше да постъпя нечестно, за да възтържествувам. Но открих, че това няма значение. Честно или нечестно, нали го победих!

Тълпата бавно взе да отстъпва назад. Никой не ми проговори. Никой с никого не проговори.

— Изглежда, че няма други желаещи — каза Гейб. — Ако има, ще се наложи да си премерят силите първо с мен.

— Благодаря ти, Гейб — каза аз.

— За какво ми благодариш, като с нищо не ти помогнах — рече той.

Разтворих ръка и пуснах камъка. В тишината той изгърмя ужасно.

Гейб издърпа огромна червена кърпа от задния джоб на панталона си и пристъпи към мен. Сложи ръка на тила ми, за да подпре главата ми по-добре, и почна да ми бърше лицето.

— След един-два месеца пак ще заприличаш на себе си — успокой ме той.

— Ей, Брад! — пробикна се някой от навалищата. — кой този твой приятел?

Не видях кой извика. Имаше прекалено много хора.

— Господине! — извика друг. — Да не забравите да му избършете носа!

— Хайде! — изрева Гейб. — Хайде, покажи се, остроумнико! Ела да видиш как ще помета улицата с теб!

Баба Джоунс извика силно, за да я чуе чичо Андрюс:

— Това е шофьорът, дето смачка на Бранд колата. Както разбирам, ако още някой излезе да се бие с Брад, първо ще има работа с него.

— Самохвалко! — изрева в отговор чичо Андрюс. Изведнъж видях Нанси — тя стоеше до портата, а лицето ѝ беше същото както едно време, преди много години, когато наблюдаваше битките ми с Хайъръм. Тя беше отвратена. Не можеше да търпи побоища, смяташе ги за нещо много противно.

Вратата на моята къща рязко се отвори и Джерълд Шъруд се втурна по алеята. Той дотича и ме сграбчи за ръката.

— Бързо! Обади се сенаторът. Те са вече тук, чакат те на източния край на шосето.

18.

До преградата чакаха четирима души. Малко по-нататък имаше паркирани няколко коли. Наоколо стояха на групи бойници от армията на щата. На половин миля по на север все още копаеше екскабаторът.

Кречех към мястото, където ме чакаха, и се чувствувах последен глупак. Знаех, че изглеждам ужасно, като че ли се връщам от разходка из ада.

Ризата ми беше изпокъсана, а лявата половина на лицето ми гореше, сякаш стъргана с гласпапир. На дясната ми ръка зееха рани от зъбите на Хайъръм, а с лявото си око вече почти не виждах.

От нашата страна на преградата си стояха както по-рано купищата изтръгнати от корен при бурята растения, само на двадесетина метра от двете страни на пътя беше разчистено.

Щом се приближих, веднага познах сенатора. Никога не бях го виждал, но бях гледал негови снимки във вестниците. Той беше едър, добре сложен, с бяла коса и вечно гологлав. Носеше двуреден костюм и яркосиня връзка на бели точки.

Вторият беше военен със звезди на пагоните, а третият — дребно човече със зализана коса и строги, студени черти. Четвъртият също не беше висок, но топчест и синеок — за пръв път виждах толкова яносини очи.

Като се приближих на три крачки до тях, усетих лекото съпротивление на преградата. Отстъпих назад и погледнах сенатора.

— Вие навярно сте сенаторът Гибс — казах. — Аз съм Брадшо Картър, за когото ви е говорил Шърууд.

— Приятно ми е да се запозная с вас — каза сенаторът. — Очаквах и Джерълд да дойде с вас.

— Настоявах да дойде — отговорих, — но той реши, че няма нужда. Там изобщо се разделиха на две мнения. Кметът искаше да определи комисия, а Шърууд се противопостави категорично.

Сенаторът кимна.

— Мога да си представя — каза той. — Значи ще говорим само с вас.

— Ако предпочитате, да избикаме още някого.

— Не, не, няма смисъл. Нали вие сте този, който разполага с важни сведения?

— Да.

— Извинявайте, господин Картър — каза сенаторът, — да ви представя генерал Уолтър Билингс.

— Приятно ми е — рекох аз.

Беше ми много странно да се запознавам с хора, без да се ръкувам с тях.

— А това е господин Артър Ньюкуум — продължи сенаторът.

Човекът със строгите, студени черти ми се усмихна смразяващо. От пръв поглед се виждаше, че няма да търпи никакви шеги. Беше явно възмутен до дъното на душата, че е било допуснато появяването на някаква преграда.

— Господин Ньюкуум е от Външното министерство — каза сенаторът. — А това е доктор Роджър Давънпорт, биолог — един от най-известните.

— Добро утро — поздрави докторът. — Мога ли да ви попитам от какво сте пострадали?

Аз му се усмихнах — дебеланкото от пръв поглед ми стана симпатичен.

— Имахме малко спречкване с един съгражданин.

— Милвил трябва да е много възбуден — каза Билингс. — Няма да се учудя, ако в скоро време стане трудно да се запази редът...

— Боя се, че имате право — отговорих аз.

— Сигурно ще ви трябва доста време, за да разкажете всичко — предположи сенаторът.

— Не много, но все пак...

— Тук някъде имаше столове — обади се генералът. — Сержант, къде са...

Още не беше довършил — и сержантът с двамата войници, които стояха досами пътя, вече носеха сгъваемите столове.

— Дръжте! — извика ми сержантът и ми подхвърли един стол през преградата. Аз го хванах във въздуха и докато го разгъвах и

нагласявах, четиримата от другата страна също се оправяха със столовете си.

Гледката отстрани трябва да е била доста оригинална: петима души, седнали посред едно шосе на леки походни столове!

— Е, мисля, че вече можем да започнем — каза сенаторът. — В какъв ред предлагате да протече разговорът, генерале?

Генералът кръстоса крака, замисли се за миг и отговори:

— Този млад човек има да ни довери някои много важни неща. Защо да не го оставим да ни разкаже всичко поред, а ние просто да седим и да го слушаме.

— Да, разбира се, нека първо чуем какво ще ни каже той — присъедини се Нюкуум. — Знаете ли, сенаторе...

— Да, да — нетърпеливо го прекъсна сенаторът, — признавам, обстановката е малко необикновена. За пръв път участвам в разговори на открито, но...

— Това беше единственият възможен начин — каза генералът.

— Историята е доста дълга — предупредих аз — и някои неща от нея може да ви се сторят съвсем невероятни.

— Същото се отнася и за тази така наречена преграда — каза сенаторът.

— Но, както виждам, вие сте единственият човек, който може да хвърли малко светлина — обади се Давънпорт.

— И така, да започваме — рече сенаторът.

Започнах да разказвам за втори път. Говорех бавно и внимателно и се мъчех да предам всичко до най-малките подробности. Те не ме прекъсваха. На няколко пъти нарочно замълчавах за момент, за да им дам възможност да ме попитат, ако нещо не им е ясно, но първия път Давънпорт ми направи знак да продължа, а втория и четиримата търпеливо ме изчакаха да заговоря отново.

Това ми действуваше на нервите — хиляди пъти по-добре щеше да бъде, ако ме прекъсваха. А така всичко, което казвах, се приемаше с грубно мълчание и се напъгах да разбера по изражението на лицата им доколко го приемат за истина. Но не можах да доловя никакво трепване на тези застинали лица. Започна да ми се струва, че в техните очи всичко изглежда безкрайно глупаво.

Най-после свърших и се облегнах назад.

От другата страна на преградата Нюкуум се размърда неспокойно.

— Моля за извинение, господа — каза той, — но аз протестирам. Не разбирам кой ни изпрати да се влачим чак дотук, за да слушаме нелепите истории на този човек...

— Артър — прекъсна го сенаторът, — за господин Картър поръчителствува Джерълд Шърууд, мой много добър приятел. Познавам Шърууд повече от тридесет години и трябва да ви кажа, че той е много проникателен човек, във висша степен трезв и делови и при това съвсем нелишен от въображение. Колкото и да ни е трудно да приемем за истина съобщението на господин Картър или поне някои точки от него, аз все пак съм сигурен, че можем да го вземем като основа за обсъждане. И нека ви напомня, че това са първите конкретни сведения, на които можем да се опрем.

— Аз също не мога да повярвам нито дума от това, което чухме — каза генералът. — Но ето пред вас стои преградата и тя е неопровержимо доказателство, макар че засега е недостъпна за нашето разбиране; ясно е, че ние сме в положение, когато трябва и по-нататък да приемаме сведения, колкото невероятни и неразбираеми да ни се струват.

— Нека предположим за момент, че всичко, което чухме, е истина — каза Давънпорт. — Нека се опитаме да намерим някакво рационално...

— Но това е невъзможно! — избухна Нюкуум. — То е предизвикателство към всичките ни знания.

— Господин Нюкуум — каза биологът, — откак съществува на този свят, човек най-малко хиляда пъти се е отказвал от свите знания. Допреди няколко века той знаеше, че Земята е център на вселената. Преди по-малко от тридесет години той знаеше, че не е възможно да се лети до други планети, а преди сто години знаеше, че атомът е неделим. И какво знаем сега ние с вас — че времето е непостижимо и не може да се управлява, че едно растение не може да има разум. Позволете да ви кажа...

— Да не би да искате да кажете, че приемате за истина всичко това? — изуми се генералът.

— Нищо не приемам за истина — каза Давънпорт. — Това би било съвсем необективно. Но смятам, че не трябва да избързваме със

заклученията. Откровено казано, аз бих се заловил с голям ентузиазъм за този проблем, бих правил наблюдения, опити и...

— Може и да не ви остане време за това — казах аз.

Генералът изведнъж се обърна към мен.

— Да не би да има някакъв срок? — попита той. — Вие не споменахте такова нещо.

— Няма, но те могат да ни накарат да побързаме. Могат да упражнят върху нас натиск, когато поискат. Могат да задвижат преградата.

— Колко далеч могат да я придвижат?

— Знам не повече от вас по този въпрос. Десет мили. Сто. Хиляда. Нямам представа.

— Говорите, като че ли те могат да ни изтикат от Земята.

— Не зная. Според мен могат да го направят.

— А мислите ли, че ще го направят?

— Сигурно. Ако видят, че все протакаме и ги водим за носа. Но не мисля, че искат да постъпят така. Те се нуждаят от нас. Те се нуждаят от същества, които да могат да приложат знанията им на практика, които да придават смисъл на тяхното съществуване. А изглежда, че досега не са намерили никой, който да направи това.

— Но ние не можем да решим така набързо — запротестира сенаторът. — Няма да позволим да ни притесняват. Чака ни толкова много работа! Необходимо е да се проведат обсъждания на няколко различни равнища — на правителствено, международно, икономическо и научно.

— Господин сенаторе — казах аз, — има едно обстоятелство, което всички изпускат из предвид: ние сега сме изправени не пред друга нация, не пред други човешки същества. Ние преговаряме с извънземни същества, с пришълци от друг свят...

— Това не променя нещата — възрази сенаторът. — Ние ще действваме така, както досега.

— Би било прекрасно, стига те да ни разберат — казах аз.

— Ще трябва да почакаат — сухо изрече Нюкуум.

Обзе ме отчаяние; видях, че е безнадеждно. Хората нямаше да се справят, те не бяха готови за тази първа среща с извънземна цивилизация и щяха да я провалят. Щяха да започнат безкрайни разговори, доводи, дискусии, консултации — и всичко щеше да се води

на наше, човешко равнище, от човешка гледна точка, без никой даже да се опита да помисли за гледната точка на чуждите същества.

— Не забравяйте, че просителите са те, а не вие — каза сенаторът. — Те направиха първата крачка и те искат достъп до нашия свят, а не ние до техния.

— Преди петстотин години в Америка дойдоха бели хора — казах аз. — Те бяха просители тогава...

— Но индианците бяха диваци, варвари... — прекъсна ме Нюкуум.

Аз кимнах:

— Вие съвсем точно изразявате моята мисъл.

— Имате извратено чувство за хумор — каза Нюкуум с леден глас.

— Не ме разбрахте. Казах го съвсем сериозно.

Давънпорт кимна:

— Може би имате известно право, господин Картър. Според вас растенията твърдят, че съхраняват огромни знания. И вие предполагате, че това са знанията на много и най-различни цивилизации.

— Така ми казаха те.

— Огромни запаси от знания, съхранени и подредени в система. Не просто хаос от сведения.

— Да, именно в система — казах. — Но не забравяйте, че аз не мога да гарантирам за това. Няма как да проверя дали казват истината. Обаче Тъпър, човекът, който говореше от тяхно име, ме уверяваше, че те никога не лъжат...

— Да, разбирам — каза Давънпорт. — Има логика — просто не им се полага да лъжат.

— Като изключим това, че не са би върнали хиляда и петстотинте долара — напомни генералът.

— Факт, че не ми ги върнаха.

— А са ви казали, че ще ги върнат...

— Дори много наблегнаха на това.

— Ето, значи са ви излъгали. Освен това ви накараха с измама да донесете тук оная работа, за която сте помислили, че е машина на времето.

— И много ловко са ви измамили — изтъкна Нюкуум.

— Не, мисля, че можем да им имаме голямо доверие — каза генералът.

— Но почакайте! — запротестира Нюкуум. — Започнахме да говорим, като че ли приемаме басня за истина!

— Нали така се разбрахме в края на краищата — каза сенаторът. — Да приемем сведенията на господин Картър за основа на едно обсъждане.

— В дадения момент трябва да допуснем и най-лошото — рече генералът.

Давънпорт се усмихна под мустак:

— Че какво пък толкова лошо има? За пръв път в историята на човечеството предстои да се срещнем с други мислещи същества. И ако постъпим разумно, това може да се окаже от голяма полза за нас.

— Но ние все още не знаем как да го осъществим — каза генералът.

— Разбира се, че не знаем. Нямаме достатъчно информация. Трябва да се сбlijим малко повече с тях.

— Ако въобще съществуват — напомни Нюкуум.

— Господа — обърна се сенаторът, — ние изпускаме нещо много важно. Преградата съществува, тя е реалност. И не пропуска нищо живо да мине през нея...

— В това още не сме сигурни — каза Давънпорт. — Спомнете си случая с колата. В нея трябва да е имало някакви микроорганизми. Другояче не е възможно. Аз предполагам, че преградата не е стена срещу живота въобще, а само срещу тези живи същества, които чувствуват, които разсъждават. Срещу тази високоразвита форма на живот, която е осъзнала собственото си съществуване.

— Така или иначе, пред нас е едно несъмнено доказателство, че става нещо много странно — додаде сенаторът. Ние не можем просто да си затворим очите пред този факт. Трябва да действваме и да се опираме на сведенията, с които разполагаме.

— Добре тогава, да пристъпим към работа — каза генералът. — Можем ли да предположим, че по един или друг начин чуждоземците ни застрашават?

Аз кимнах:

— Да. При известни обстоятелства.

— При какви именно обстоятелства?

— Не знам. Откъде да знам какво мислят те?

— И все пак потенциална възможност за заплахата съществува, нали?

— Мисля, че прекалено много наблягаме на въпроса за опасността — каза Давънпорт. — По-напред трябва да...

— Моя първа задача е да предвидя всички възможности за евентуална опасност — поясни генералът.

— И ако има опасност, тогава какво?

— Можем да ги спрем — продължи генералът, — ако действуваме бързо и не се разтакаваме. Ако започнем да действуваме, преди те да са завзели голяма територия. Имаме начин да ги спрем.

— Вашите военни умове могат да измислят само това: да използват сила! — избухна Давънпорт. — Е, да, разбира се, една термоядрена експлозия ще унищожи целия чужд живот, който е успял да проникне на Земята. Възможно е даже да разбие прага на времето и завинаги да затвори пътя на нашите извънземни приятели към Земята...

— Приятели? — изстена генералът. — А откъде знаете, че са приятели?

— Естествено, не знам — каза Давънпорт. — А вие откъде знаете, че са врагове? На нас ни трябва още много данни, трябва да установим връзка с тях...

— Идокато вие събирате вашите сведения, те ще успеят да укрепят преградата и да я придвижат...

Давънпорт излезе от кожата си:

— Рано или късно човечеството трябва да намери начин да разрешава проблемите си без употребата на груба сила. И може би вече е настъпил този момент. Вие предлагате да пуснем бомба над града. Като оставим настрана етичната страна на въпроса — убийството на неколкостотин невинни хора...

— Забравяте, че тези неколкостотин души ще бъдат залог за безопасността на хората от цялата планета — каза рязко генералът. — Няма да предприемаме нищо прибързано. Ще направим тази крачка само след като грижливо обмислим всичко. Преди да вземем решение, ще обмислим въпроса от всички страни.

— Само фактът, че допускаме такова разрешение на проблема, е достатъчен, за да полазят ледени тръпки по гърба на цялото

човечество — рече биологът.

Генералът поклати глава.

— Да допускам неприятни възможности като тази, е мой дълг — заяви той. — В случай на нужда дори съображението за етичност не би ме...

— Господа! — слабо се възпротиви сенаторът. Генералът ме погледна. Изглежда, бяха забравили за моето присъствие.

— Моля за извинение — каза ми той. — Не трябваше да говоря така.

Кимнах мълчаливо. Не бих могъл да обеля дума, дори да ми дадяха един милион долара. Всичко в мен се беше свило, гърлото ми пресъхнало и се страхувах да помръдна.

Ни най-малко не очаквах подобно нещо. Вярно, след като го чух, разбрах, че всъщност не е трябвало да очаквам друго. Трябваше да съобразя каква ще бъде реакцията на света към такова събитие, а ако не можех сам да се досетя, трябваше само да си спомня думите, които Грант Пияницата с мъка произнесе, когато се гърчеше на пода в кухнята ми.

„Те ще се опитат да хвърлят бомбата — каза той тогава. — Не им давай да пуснат бомбата...“ Нюкуум ми отправи леден, пронизващ поглед.

— Вярвам, че няма да разкажете това, което чухте тук — рече той.

— Ние ви имаме доверие, млади господине — окуражи ме сенаторът. — Вие ни държите в ръцете си.

Разсмях се насила. Сигурно смехът ми е прозвучал грозно.

— Какъв смисъл има да разправям? — казах аз. — Ние тук сме мишена. И да казвам, и да не казвам, все едно. Няма къде да избягаме.

И изведнъж в съзнанието ми мина като мълния мисълта: ами ако преградата ни опази от бомбата? Но не, веднага разбрах колко е наивно. Преградата съществува само за живота или ако Давънпорт е прав (а той сигурно беше) — за тези същества, които разсъждават, които са осъзнали собственото си съществуване. Вече се бяха опитали да я взривят и какво излезе? Все едно, че нямаше преграда. Не оказа никаква съпротива. А и самата тя не пострада.

От гледна точка на генерал Билингс бомбата може изведнъж да разреши всички проблеми. Тя ще унищожи целия живот: това щеше да

бъде практическото приложение на заключението на Алф Питърсън как може да се унищожи едно вредно растение с много висока приспособимост. Възможно е термоядреният взрив да не успее да унищожи загадъчния механизъм на границата на времето, но той ще унищожи целия живот и смъртоносната радиация така ще отрови местността, че още дълго време натрапниците няма да могат да преминат на Земята.

— Надявам се, че вие ще внимавате не по-малко от мен — казах на генерала. — Ако не намерите друг изход и сметнете, че това е единственото разрешение, направете го, без да известявате предварително.

Генералът сви устни и мълчаливо кимна.

— Настръхвам при мисълта какво ще стане с Милвил...

— Засега е още рано да се тревожите — прекъсна ме сенаторът. — Това е само една от многото възможности. Ние дори няма още да я обсъздаме. Нашият приятел генералът малко избърза.

— Аз поне честно си казвам какво мисля — оправда се генералът. — Не рисувам картината с розови бои и не се опитвам да замазвам очите на никого.

Той явно смяташе, че другите тъкмо това правят.

— Едно нещо трябва да разберете — казах им аз. — Каквото и решение да вземете, не можете да го направите скрито-покрито. Трябва да действваме честно, прямо. Има хора, чиито мисли Цветята могат да четат, и не са малко хората, на които Цветята четат мислите в този момент. Тези хора дори не подозират това, а ние няма как да разберем кои са. Може би те четат мислите на някого от нас. Много е възможно да следят стъпка по стъпка всеки етап от вземането на решение.

Такава мисъл явно не им минаваше през ума. Аз споменах за това, когато им разказвах приключенията си, но не бяха обърнали внимание. Толкова много неща им се бяха струпали наведнъж, че им трябваше време, за да ги асимилират.

— Какви са ония хора край колите? — попита Нюкуум.

Обърнах се и погледнах назад.

Там се беше изсипал сигурно половината град. Бяха дошли да видят какво ще стане. Човек не може да ги обвини в празно любопитство: имаха всички основания да се тревожат, да искат да

разберат какво ще стане с техния живот. Сигурно голяма част ми нямаха доверие, особено след всичко, което Хайъръм и Том бяха наговорили за мен, а ето — аз седях на средата на пътя и разговарях с големците от Вашингтон. Навярно се чувствуваха отритнати, измамени и смятаха, че и те трябва да присъствуват на това съвещание.

Отново се обърнах към четиримата отвъд преградата.

— Всичко това е много важно — казах аз настойчиво. — Ако не успеем този път, сигурно ще изгубим и всички други шансове.

— Какви шансове? — попита сенаторът.

— Това е първата ни възможност да установим връзка с обитатели на друг свят. И естествено не последна. Когато навлезем масово в космоса...

— Но ние засега още не сме постигнали това — възрази Нюкуум.

Безнадеждно беше. Прекалено много очаквах от хората, които се бяха събрали във всекидневната ми; прекалено много очаквах и от тези тук, на пътя, които дойдоха от Вашингтон.

Те нямаше да могат да издържат изпитанието, щяха да се провалят. Ние, хората, никога нямаше да издържим изпитанието. Просто така сме устроени и затова винаги ще се проваляме. Късогледни сме си по природа, и не само късогледни, но и себелюбивни, егоистични; това ни пречи да се отклоним от тясната, утъпкана човешка пътечка.

А може би тази ограниченост не е присъща само на хората, може би и Цветята, които сега се изправиха пред нас, и всички други извънземни също така вървят по тесен утъпкан път като нас.

Безпомощно разтворих ръце, но моите събеседници едва ли забелязаха жеста ми. Всички бяха вперили погледи някъде зад мен, по пътя.

Рязко се обърнах — към нас вървеше цялата тълпа, която допреди малко стоеше между струпаните коли. Беше вече изминала половината път и продължаваше да върви мълчаливо, с някаква непреклонна решителност.

— Какво ли искат, а? — попита сенаторът доста нервно. Най-напред вървеше Джордж Уокър, месарят от „Червеният бухал“, а зад него Буч Ормсби от бензиностанцията и Чарли Хъгън — съдържателят на „Веселата бърлога“. Тук беше и Даниъл Уилоуби, който явно не се чувствуваше много удобно — той е от ония хора, които не обичат

тълпата. Хиги и Хайъръм ги нямаше, но затова пък Том Престън беше налице. Потърсих с поглед Шърууд, въпреки че бях сигурен, че няма да го открия — той не би се смесил с тълпата. И действително го нямаше. Но за сметка на това пък беше пълно с други хора и всички познати. Лицата им бяха мрачни, изпълнени с решимост.

Отстъпих настрани и те изтрополиха покрай мен, без някой дори да ме погледне.

— Чуйте, господин сенаторе — започна Джордж Уокър и гласът му проехтя много по-силно, отколкото беше необходимо. — Нали вие сте сенаторът?

— Да — отговори той. — С какво мога да ви бъда полезен?

— Точно затова сме дошли — да разберем с какво можете да ни бъдете полезен. Ние сме нещо като делегация — каза Уокър.

— Разбирам.

— Ние изпаднахме в беда — продължи Джордж Уокър. — Всички честно сме си плащали данъците и имаме право на помощ. Ето, аз съм месар в супермаркет, а сега, след като никакви клиенти не могат да влязат в града, просто не знам какво ще правим. Защото без купувачи от околността ние сме направо изгубени и ще трябва да затворим магазините. Естествено, търгуваме и с милвилци, но това е нищо и не си струва да държим магазина за толкова малка клиентела. Пък и тукашните хора скоро няма да имат с какво да плащат, а ние не продаваме на кредит. Месо има откъде да доставяме, но за продаването...

— Един момент — прекъсна го сенаторът. — Нека обсъдим всичко подред, да не избързваме толкова. Вярно, че при вас изникнаха големи затруднения, на нас това ни е известно и ние ще направим всичко, което е по силите ни...

— Вижте какво, сенаторе — намеси се един дебел глас. — Тук има хора в много по-тежко положение от Джордж. Ето аз например — работя извън града и завися изцяло от седмичната си надница, за да купя на децата храна и обувки и да платя данъците си. А сега не мога да отида на работа и няма да получа нищо. Пък и не съм само аз — такива като мен колкото искате. И нямаме скътани пари за черни дни. Което е право, тук, в нашия град, я има, я няма един-двама души да са си сложили пари настрана. Всички сме...

— Почакайте малко — примоли се сенаторът, — оставете ме и мен да кажа една дума. Дайте ми малко време. Във Вашингтон знаят какво става тук. Те знаят пред какви затруднения сте изправени. Ще се постараят с всички сили да ви помогнат. В конгреса ще се предложи законопроект да ви се отпусне помощ и аз ще работя неуморно, няма да отдъхна, докато не се прокара законът без никакви протакания. И не само това. В източните щати няколко вестника и телевизионни компании вече започнаха акции за събиране на помощи за Милвил. И това е само началото. Ще се направи много за...

— По дяволите, сенаторе — остро изписка един стържещ глас, — не ни трябва на нас такива неща! Не искаме вашите помощи и подаяния. Единственото, което искаме, е да ни помогнете да се върнем на нашите работни места.

Сенаторът се видя в чудо.

— Тоест вие искате от нас да махнем преградата?

— Вижте какво, сенаторе — обади се човекът с дебелия глас, — години наред правителството харчи милиарди долари, за да изпрати човек на луната. С всичките тези учени, които имате, бихте могли да отделите малко време и средства, за да ни извадите оттук. Плащаме данъци, а засега все още нищо не сме получили...

— Да, но това изисква повече време — каза сенаторът. — Първо ще трябва да се изясни какво е естеството на преградата и чак след това начинът за нейното премахване. А да ви кажа честно, такава задача не може да се реши за един ден.

През тълпата си проби път Норма Шепърд, секретарката на доктор Фейбиън, и застана точно пред сенатора.

— Но все пак нещо трябва да се направи — рече тя. — Трябва, разбирате ли? Някой трябва да намери начин. В този град има хора, на които сега се налага болнично лечение, а ние не можем да ги закараме. Някои от тях може да умрат, ако не успеем да ги настаним в болница. Ние имаме само един доктор и той вече не е млад. Той е отличен доктор и дълго години ни лекува, но с тежко болните не може да се справя, нито пък има необходимите лекарства и апаратура. Това е непосилна работа за един човек, той никога не я е вършил сам и винаги честно казваше, че не може да се справя сам...

— Драга госпожице — опита се да я успокои сенаторът, — разбирам вашата загриженост и напълно ви съчувствам; можете да

бъдете напълно сигурна, че...

Ясно беше, че моята среща с представителите на Вашингтон е приключила. Бавно тръгнах надолу по пътя или по-скоро покрай пътя, по разораната земя, от която вече надничаха първите зелени стръкчета. Семената, които загадъчната буря зася, бяха покълнали удивително бързо и сега се устремяваха към светлината.

И с болка си помислих каква ли реколта щяха да дадат...

Чудех се дали Нанси се сърди много за боя с Хайъръм Мартин. Видях онзи познат израз на лицето ѝ, а след това тя се обърна и изчезна по алеята. И когато Шъруд долетя, за да каже, че Гибс се е обадил, тя не дойде с него.

В този кратък миг в кухнята, когато усетих тялото ѝ притиснато до моето, тя отново стана предишната Нанси — момичето, с което вървахме хванати за ръце, което се смееше с плътния си гърлен смях и без което не можех нито ден, както и то без мен.

„Нанси — едва не извиках аз. — Нанси, моля, те, нека бъде пак както преди!“

Но навярно никога нямаше да бъде същото. Може би за това беше виновен Милвъл — той беше застанал между нас, защото през годините, когато беше далече отгук, Нанси успя да се откъсне от нашия град, а аз останах, още по-дълбоко се обвързах с града, пуснах корени.

Не, мислех си, не можеш да тръгнеш назад през праха на миналите години, през спомените, през събитията, през промените, настъпили в теб и нея, и да се опиташ да си върнеш някой ден или дори час. А и да ти се удаде това, няма да можеш да го очистиш от наслоения се прах и никога не ще му върнеш предишния блясък. Но може би той никога не е бил блясък? Може би ти сам си го измислил такъв през дългите часове на самотата...

Нищо чудно, ако такъв светъл ден или час идва само веднъж в живота на човека, и то не на всеки човек. Възможно е да съществува закон, който да не позволява той да се повтори.

— Брад! — извика някой.

През цялото време бях вървял, забил нос в земята, без да гледам накъде вървя. Като чух името си, стреснато вдигнах глава и видях, че съм стигнал до струпаните коли.

На една от тях се беше подпрял Бил Донъвън.

— Здравсти, Бил — казах аз. — Защо не си с останалите?

Бил се намръщи.

— Вярно е, че ни трябва помощ — отговори той. — Само че можем да почакаме, а не да хукнем веднага и да започнем да хленчим. От първия удар още виж как се огънахме. В края на краищата трябва да имаме и малко уважение към самите себе си.

Аз кимнах, но не бях съгласен с него.

— Много са изплашени — казах аз.

— Че сме изплашени, всички сме изплашени, но какъв е смисълът да бляят и да се суетят като стадо овце!

— Какво стана с децата? — попитах аз.

— Здрави и читави — отговори той. — Джейк успя навреме да ги прибере, точно преди да започне да се движи преградата. Взе ги у тях. Наложил се да разбие предната брата, за да се добере до децата. Той разбива, а Мърт през цялото време му се кара. Толкова врява дигна за една врата!

— А как е жена ти?

— Лиз... добре е. Плаче за децата и се чуди какво ще стане с нас. Но малките са на сигурно място, това е най-важното.

Той почука с ръка по колата.

— Ще се оправим някак си. Може и да не стане толкова бързо, но ще се оправим. Няма нещо на света, с което човек не може да се справи, стига да поиска. Ще вземат хиляда учени да се занимават с преградата, да умуват и може да не е след ден-два, но все ще измислят нещо.

— Да — казах аз, — сигурно ще измислят.

Стига някой побъркан генерал да не натисне първо копчето на страха. И стига да не решим да приложим сила и хвърлим всичко във въздуха, вместо да се опитаме да решим проблема.

— Какво става с теб, Брад?

— Нищо — отговорих аз.

— Сигурно и ти си имаш грижи — каза той. — Това, дето нареди Хайъръм, е хубаво, отдавна трябваше. А телефонът, който той изпрати по тебе...

— Да — рекох, — от ония е.

— Говори се, че си бил на някакъв друг свят или нещо такова. Как го правиш този номер? На мен ми звучи малко като врели-

некипели, но всички говорят...

Две момчета с войнствени викове се провряха между колите и хукнаха нагоре към тълпата, която все още спореше със сенатора.

— Децата са се побъркали от радост — забеляза Доновън. — Такава радост никога не се преживявали. По-интересно дори от цирк.

С гръмки радостни викове притичаха още няколко деца.

— Да не би пък да се е случило нещо? — попита Доновън.

Първите две момчета стигнаха в това време тълпата, задърпаха големите за ръцете и почнаха високо да им разправят нещо.

— Така изглежда — казах аз.

Някои се отделиха от тълпата и забързаха към града; отначало вървяха, след това се втурнаха бегом.

Когато ни приближиха, Доновън им прегради пътя.

— Какво става? — изрева той. — какво се е случило?

— Пари — извикаха в отговор те. — Някой е намерил пари.

Сега вече цялата тълпа беше оставила преградата и тичаше по пътя. Мей Хътн ми извика:

— Бързо, Брад! В градината ти има пари!

Пари в моята градина! Боже мой, какво ли още ще се случи!

Хвърлих бегъл поглед на четиримата мъже от Вашингтон, които стояха зад преградата. Може би си мислеха, че целият град е просто полудял. Да, имаха основание да си мислят така.

Излязох на пътя и бавно се затътрих след тълпата към града.

19.

Когато тази сутрин се върнах от чуждия свят, оказа се, че той чрез някакво тайно вълшебство беше превърнал лилавите цветя, които растяха в мочурестата низинка зад къщата ми, в ниски храсти. Още тогава в тъмнината аз опипах щръкналите на всички страни клончета и усетих много набъбнали пъпки. А сега пъпките бяха разцъфнали и от всяка пъпка поникнали не листа, а миниатюрни петдесетдоларови банкноти!

Лен Стрийтър, учителят по естествени науки, ми подаде една от тях.

— Това е просто невъзможно — каза той.

Разбира се, че беше невъзможно. Нито един нормален храст няма да роди петдесетдоларови банкноти или каквито и да хартийки вместо листа.

В градината се беше събрал страшно много народ — всички, които бяха на пътя и се разправяха със сенатора, и още толкова. Като че ли се беше изсипал целият Милвил. Те тъпчеха между храстите и ревяха, опиянени от възторг. Имаше защо. Повечето въобще не бяха виждали петдесетдоларови банкноти, а сега пред очите им растяха хиляди.

— Ти си ги разгледал добре. Сигурен ли си, че са истински? — попитах учителя.

Той извади от джоба си лупа и ми я подаде.

— Погледни сам.

Втренчих се — безспорно много приличаха на петдесетдоларови банкноти, въпреки че единствените, които бях виждал, бяха онези тридесет, които Шърууд ми даде в плика. А тогава никак не ги разглеждах, само им хвърлих бегъл поглед. Но през лупата видях, че хартията им е точно като на другите пари, а и всичко останало изглеждаше автентично, включително серийният номер.

И докато се вирах през лупата, разбрах, че са истински. Това бяха... как по-точно да се изразя... потомците на парите, които Тъпър

открадна от мен.

Изведнъж разбрах как е станало всичко и душата ми се смрази.

— Възможно е — казах на Стрийтър. — За онези там всичко е възможно.

— Кои онези? От твоя другия свят ли?

— Стига с тоя мой свят, мой свят! — изревах въвн от себе си. — Той е толкова мой, колкото твой! Това е съвсем друг свят! Как да го набия в тъпите ви глави...

Не се доизказах. И съм доволен, че не можах.

— Извинявай — рече Стрийтър. — Не исках да кажа това.

В този момент видях Хиги, той стоеше на средата на пътеката, която водеше към моята къща, и викаше, за да привлече вниманието:

— Слушайте всички! Послушайте ме, съграждани!

Тълпата започна да утихва, но Хиги продължи да крещи, докато не млъкнаха всички.

— Престанете да късате тези листа! — извика той. — Оставете ги да си растат.

— По дяволите, Хиги — каза Чарли Хътън, — ние откъснахме само няколко, за да ги разгледаме по-добре.

— Добре де, но недейте повече — отрязва кметът. — Всеки откъснат лист е петдесет долара чиста загуба. Дайте им малко време да пораснат, да стигнат нормална големина, след това сами ще опадат и ние ще трябва само да ги съберем — и всяко едно листче във вашите джобове ще бъде чисти парици.

— А ти откъде знаеш? — остро извика баба Джоунс.

— Не е толкова трудно да се разбере — каза кметът. — Това са прекрасни растения, които раждат пари за нас. Единственото нещо, което се иска, е да не им се бъркаме и да ги оставим да си вършат работата.

Той огледа тълпата и изведнъж забеляза мен.

— Нали така, Брад? — попита кметът.

— Страхувам се, че е така — отговорих аз.

Тълпър беше откраднал парите и ясно е, че Цветята ги бяха взели за образец, по който да направят листата. Бях готов да се хвана на бас, без да оглеждам всичките храсти, че в безбройното множество от листа-банкноти има само тридесет серийни номера.

— Искам да знам едно — каза Чарли Хътън. — как според теб ще си ги разделим? Разбира се, като узреят.

— Е, още не съм мислил по този въпрос — отговори кметът. Може би най-уместно ще е да ги вложим в един общ фонд, който ще отпуска на нуждаещите се колкото им трябва.

— Това е несправедливо — каза Чарли. — Така едни ще получат повече, други по-малко. Най-хубаво ще е да си ги разделим поравно. Всеки да получи своя дял и да прави с него каквото иска.

— Може би си прав. Предложението ти е разумно — рече кметът. — Все пак не трябва да решаваме прибързано. Следобед ще назначим комисия, която да разгледа въпроса. Всеки, който има предложения, може да ги внесе и те ще бъдат най-обстойно разгледани.

— Господин кмете — изписука с тънкия си гласец Даниъл Уилоуби, — струва ми се, че не вземаме под внимание едно обстоятелство. Каквото и да разправяте, това не са пари.

— Но те толкова приличат на истински! Веднъж само да пораснат, и никой няма да може да ги отличи от останалите.

— Прав сте, те приличат на истински — съгласи се нашият банкер. — Сигурно много хора ще се излъжат. Може би въобще никой няма да познае, че не са истински. Но ако се разбере откъде идват, каква ще бъде според вас стойността им тогава? И не само това, ще се родят подозрения, че всички пари, които излизат от Милвил, са фалшиви. Щом можем да си отгелждаме банкноти по петдесет долара, защо да не можем и по десет или двадесет?

— Не виждам за какво е този шум! — изрева Чарли Хътън. — Никой нищо няма да разбере. Няма да разгласяваме я. Ще си държим езика зад зъбите. Ще пазим тайна. Ще дадем клетва, че няма да кажем нито думичка на никого.

Из тълпата се разнесе одобрителен шепот. Даниъл Уилоуби почервения, като че ли го бяха душили. Само мисълта, че несметното количество пари е фалшиво, безкрайно оскърбяваше чувствителната му душа.

— Тъкмо тези неща ще може да реши моята комисия — мазно каза кметът.

По начина, по който го каза, на всички им стана ясно, че той вече знае какво ще реши комисията.

— Хиги — обърна се към него адвокатът Никълс, — ние изпускаме още едно доказателство. Тези пари не са наши.

— А чии са тогава? — яростно изрева кметът.

— Ами как чии са, на Брад — каза Никълс. — Те растат в неговата градина, значи са негови, собствени. Нито един съд няма да реши въпроса другояче.

Всички замръзнаха. Стотици очи се извърнаха към мен. Почувствувах се като хванат натясно заек, в който са насочени цевите на стотици пушки.

Кметът с мъка преглътна.

— Сигурен ли си? — попита той.

— Абсолютно — отговори Никълс.

В мъртвата тишина стотиците очи продължаваха да ме държат под прицел.

Огледах се — отбсякъде срещнах само вперени очи. Никой не промълви дума.

Нещастни, подлъгани, слепи глупаци, помислих си аз. Те виждаха само едно: пари в джобовете си, богатство, каквото никой от тях не смееше да сънува дори. Те не виждаха в това заплахата (а може би обещанието) на чуждото непознато племе. Кое то чука на вратата ни и иска да влезе. И не знаеха, че заради тези чужденци над нашия град е надвиснала, готова да избухне, чудовищна енергия, която ще донесе ужасна смърт.

— Кмете — казах аз, — на мен не ми трябват тия хартийки.

— О, Брад, това е страшно благороден жест от твоя страна — рече той. — Сигурен съм, че нашите съграждани достойно ще го оценят.

— Не се съмнявам — каза Никълс. — По дяволите!

Изведнъж отчаян женски писък разцепи тишината... после още един... Писъците долитаха някъде зад мен и аз рязко се обърнах.

По хълма от къщата на доктор Фейбиън тичаше жена... Впрочем тичаше не е точната дума. Тя се мъчеше да тича, но всъщност едва-едва креташе. Цялото ѝ тяло се извиваше в нечовешкото усилие да тича, вървеше, протегнала напред ръце, за да се подпре на тях, ако падне; направи още една крачка и не можа да се задържи на крака, строполи се, затъркаля се надолу и най-накрая спря — безформена купчина.

— Майра! — извика Никълс. — Боже господи, Майра, какво става?

Това беше госпожа Фейбиън; слънцето хвърляше ярките си лъчи върху бялата ѝ коса — странно, светло, лъскаво петно на зелената поляна. Тя винаги е била дребна и слаба и вече толкова години как артритът я беше превърнал в полуинвалид. А сега, сгърчена на тревата, тя изглеждаше още по-слаба и по-дребна, толкова слаба и дребна, че просто ти ставаше болно да я гледаш.

Аз се втурнах към нея, след мен всички останали.

Бил Донъвън стигна пръв, коленичи и я взе на ръце.

— Спокойно, спокойно — шепнеше ѝ той. — Вижте, тук са всичките ви приятели.

Очите ѝ бяха отворени и като че ли ѝ нямаше нищо, но продължаваше да лежи в ръцете на Бил и не се опитваше дори да помръдне, косата ѝ беше паднала върху лицето и Бил я отместил от очите ѝ с огромната си, непохватна, оцапана ръка.

— Докторът — каза тя. — Той е в безсъзнание...

— Но само преди час му нямаше нищо — недоумяваше Хиги. — Аз го видях само преди един час.

Тя почака, докато Хиги свърши, и след това каза, като че ли той изобщо не беше проговарял:

— В безсъзнание е и аз не мога да го свестя. Легна да си подремне и сега не мога да го събудя.

Донъвън се изправи — все още я държеше на ръце като малко дете. Тя беше толкова дребна, а той такъв огромен, че женицата приличаше на кукла в ръцете му, кукла с мило, набръчкано личице.

— Помогнете му — каза тя. — То ви помага цял живот, а сега и на него му трябва помощ.

Норма Шепърд докосна Бил за ръката.

— Занесе я у дома. Аз ще се погрижа за нея — каза тя.

— А мъжът ми? — настойчиво повтори госпожа Фейбиън. — кой ще му помогне? Ще можете ли да му помогнете?

— Да, Майра — каза Хиги. — Разбира се, че ще му помогнем. Няма да го оставим така. Той толкова е направил за нас. Ще измислим някакъв начин да му помогнем.

Донъвън тръгна по хълма с госпожа Фейбиън на ръце. Пред тях тичаше Норма.

— Трябва да отиде още някой да види какво можем да направим за нашия доктор — каза Ормсби.

— Е, Хиги? — заядливо попита Чарли Хътън. — Нали си специалист по съветите. Ха сега да те видя какво ще измислиш, тлъста муцуно!

— Някой трябва да му помогне — заяви Андрюс и удари с бастун по земята за по-голяма убедителност. — Сега докторът ни е нужен повече от всякога. В града има болни и ние тъй или иначе трябва да го изправим на крака.

— Ще направим каквото можем — каза Стрийтър. — Но работата е там, че между нас няма нито един, който да разбира поне малко от медицина...

— Ето какво ще направим — отново се обади Хиги. — Ще се свържем по телефона с някой лекари и ще им разкажем какво се е случило. Ще опишем симптомите и може би така ще успеят да поставят диагнозата и да ни посъветват как да го лекуваме. Норма е медицинска сестра — е, вярно, няма специално образование, но затова пък помага на доктора вече четири години; тя ни е сега надеждата.

— Така ще е най-добре — съгласи се Стрийтър. — Обаче пак е недостатъчно.

— Чуйте! — изписка чичо Андрюс. — Защо стоим тук и си чешем само езиците! Трябва да действваме, и то незабавно.

Стрийтър има право, помислих си аз, навярно това е най-доброто, което можем да направим, но то не е достатъчно. Медицината не се състои само от устни съвети и инструкции по телефона. В Милвил има болни, които се нуждаят от много по-компетентна медицинска помощ, отколкото може да им даде един болен стар доктор, дори ако успеем да го вдигнем на крака.

А, изглежда, има и други, които могат да помогнат, и ако това е така, то по-добре да побързат, защото ще се добера до техния свят и ще ми станат само на цветя...

Крайно време беше онези отатък да се поразмърдат. След като ни поставиха в това положение, нека да се опитат да ни измъкнат от него. Щом толкова настояват да ни докажат на какви нечувани подвизи са способни, има по-подходящи начини от растящите долари и другите идиотски фокуси.

Разбира се, можех да използвам някой от телефоните, прибрани от бараката на Пияницата и пазени в общината, но явно, че преди да стигна до тях, щеше да се наложи да пробия черепа на Хайъръм. Обаче реших, че ще е по-добре да мина без втори рунд с Хайъръм.

Огледах се за Шърууд в тълпата, ала не го открих, не видях и Нанси. Сигурно поне един от двамата си е вкъщи и ще мога да се обадя по неговия телефон.

По-голямата част от насъбралите се поеха към къщата на доктор Фейбиън; аз се обърнах и тръгнах в противоположна посока.

20.

Никой не ми отвори. Позвъних още няколко пъти и почаках, после натиснах бравата и вратата се оказа отключена.

Влязох и я затворих след себе си. Скърцането заглъхна в тягостната тишина на коридора.

— Има ли някой? — извиках аз.

Някъде отчаяно бръмчеше самотна муха — навярно бе попаднала в капан между прозореца и завесата и сега не можеше да се измъкне. Слънцето плискаше лъчи през полукръглото стъкло на вратата и изобразяваше на пода шарено ветрило.

Никой не ми отговори, затова тръгнах по коридора и влязох в кабинета. Телефонът си стоеше както преди на масивното бюро. И отрупаните с книги стени пак изглеждаха богати и примамливи. На барчето имаше полупразна бутилка уиски и неизмита чаша.

Минах по мекия килим до бюрото и придърпах телефона към себе си.

Едва вдигнах слушалката, и Тъпър каза с деловия си глас:

— Господин Картър, колко хубаво, дето най-после се обадохте. Надяваме се, че събитията се разбиват добре. Предполагам, вече сте започнали предварителни преговори.

Сякаш не знаят!

— Не се обаждам за това — отсякох аз.

— Нали така се условихме? Вие да говорите от наше име.

Направо ми призля от този мазен, самодоволен глас.

— А условихме ли се да ме разигравате като кръгъл глупак? — попитах аз.

— Не ви разбираме — каза изплашено гласът. — Бъдете така добър да обясните мисълта си.

— Машината на времето — рекох аз.

— О, това ли...

— Да, това!

— Но, господин Картър, ако ви бяхме помолили да я вземете с вас, вие щяхте да си помислите, че ви използваме. И сигурно щяхте да откажете.

— А вие не ме ли използвахте?

— Е... отчасти. Нуждаехме се от помощ. Беше изключително важно за нас да препратим механизма във вашия свят. Веднъж като научите нашите планове...

— Никак не ме интересуват вашите планове! — сърдито изръмжах аз. — Вие ме измамихте и сега сами го признавате. Не е този начинът да се започнат преговори между два свята!

— Искрено съжаляваме. Не за това, че изобщо го направихме, а за начина, по който го направихме. Ако можем да ви бъдем полезни с нещо...

— Можете, с много неща. Първо, прекратете тези шеги с парите по храстите...

— Но това е възнаграждение! — проплака гласът. — Нали ви обещахме, че ще върнем вашите хиляда и петстотин долара. Обещахме ви, че ще получите много повече от хиляда и петстотин...

— Карали ли сте някога вашите четци да ви четат книги по икономика?

— Да, разбира се.

— И внимателно ли следяхте как изграждаме нашата икономика?

— Според силите ни — каза гласът. — Понякога е трудно.

— И сигурно сте научили, че парите растат по храстите?

— Не, няма такова нещо. Ние знаем как се правят парите. Но каква разлика има? Парите са си пари, откъдето и да произхождат, не е ли така?

— Дълбоко грешите — казах аз. — Трябва да се запознаете по-добре с тези въпроси.

— Да не би да искате да кажете, че нашите пари не струват?

— Не струват пукнат грош — рекох аз.

— Надяваме се тогава, че не сме причинили зло на никого — казаха Цветята унило.

— Парите не са толкова важни. Има други неща, много по-важни. Вие ни изолирахте от останалия свят, а при нас сега има болни. И в целия град има само един нещастен стар доктор, който не е кой

знае какъв специалист. Сега самият той е болен и поради вашата намеса никакъв друг лекар не може да влезе в града...

— Трябва ви разпоредител — каза гласът.

— Това, което ни трябва, е да се отървем от преградата, така че да можем да излизаме навън и други да идват при нас. В противен случай ще умрат много хора, които биха били спасени.

— Ще ви изпратим разпоредител — отговориха. — Веднага ще изпратим. Висококвалифициран. Най-добрия, с когото разполагаме.

— Не знам за разпоредителя — казах аз, — но помощ ни трябва, и то незабавно.

— Ще направим всичко, което е по силите ни — обещаха Цветята.

Гласът млъкна и телефонът изключи. Изведнъж се сетих, че не ги попитах най-важното: защо им беше толкова наложително да прехвърлят машината на времето в нашия свят.

Зачуках по вилката. Сложих слушалката на нея и отново я вдигнах. Крещях в слушалката, виках — никакъв отговор.

Блъснах телефона назад и се изправих отчаян сред стаята. Всичко беше безнадеждно объркана каша.

Толкова години ни изучават, а не са разбрали нито нас, нито нашите институции, нито как е устроено нашето общество. Не са разбрали, че парите са символ, а не просто хартийки. Въобще не са се замисляли какво може да стане с едно селище, напълно изолирано от останалия свят.

Те ме измамиха и използваха като сляпо оръдие да им пренеса машината, а би трябвало да знаят, че нищо не предизвиква по-голяма злост и раздразнение от измамата. Трябваше да знаят, а не знаеха или пък може би знаеха, но го смятаха за нещо маловажно — и това беше още по-лошо, отколкото ако не знаеха.

Излязох в коридора. Едва бях направил няколко крачки и входната врата се отвори; влезе Нанси.

Аз се спрях на стълбището, което водеше за втория етаж. Известно време стояхме така и се гледахме, без да знаем какво да си кажем.

— Трябваше да се обадя по телефона — казах най-после.

Тя кимна.

— Искам да кажа също... съжалявам за боя с Хайъръм.

— И аз съжалявам. — Тя не ме разбра или се направи, че не ме разбира. — Но нямаше как иначе да постъпиш.

— Той хвърли телефона — казах аз.

Но, разбира се, не беше само заради телефона. Колко пъти преди се беше повтаряло същото.

— Спомняш ли си, снощи ти ми каза, че ще отидем някъде да пийнем и да вечеряме. Ясно, че ще трябва да почакаме. Сега в Милвил няма къде да се отиде.

— Да можехме да почнем всичко отначало.

Аз кимнах, на душата ми беше тежко.

— Щях да си облека най-хубавата рокля — продължаваше тя — и отново щяхме да бъдем щастливи.

— Както едно време в училище — казах аз.

— Брад!

— Да?

Пристъпих към нея.

Тя се хвърли в прегръдките ми.

— Брад, на нас не ни трябва вечери, за да започнем. Можем да минем е без тях — каза тя.

„Да, за какво ли са ни?“ — помислих и аз.

Наведох се, целунах я и я прегърнах по-силно и в целия свят останахме само ние двамата. Изчезнаха и плененият, изолиран град, и ужасът от чуждото нашествие. Остана единственото важно нещо за мен: момичето, с което някога ходехме ръка за ръка из улиците и което не се срамуваше от това.

21.

Разпоредителят дойде същия ден — дребен съсухрен хуманоид, който приличаше на маймунка с живи, светещи очи. С него дойде още един, също хуманоид, но съвсем друг по външност — огромен, тромав, непохватен, намръщен и суров, с конска физиономия. Съвършена карикатура на преуспяващ дипломат. Мършавият беше метнал на себе си мръсно, безформено парче плат, което приличаше на роба и висеше на безброй гънки, високият носеше парцалив брич и нещо, наподобяващо жилетка с огромни джобове, натъпкани с най-различни неща.

Цялото население на Милвил се беше наредило на хълма зад моята къща; бяха се хванали на бас, че няма да дойде никаква помощ. Където минех, шепотът изведнъж секваше и настъпваше гробна тишина.

А след това се появиха тези двамата — те просто изникнаха наред градината.

Спуснах се по склона и тръгнах през градината към тях да ги посрещна. Те стояха и ме чакаха, а зад мен, на хълма, тълпата притаи дъх.

Когато ги наближих, великанът пристъпи да ме посрещне, сухичкият го последва.

— Аз говори отскоро ваш език — каза големият. — Ако не разбира, още веднъж ти пита.

— Много добре се справяте — казах му аз.

— Вие господин Картър?

— Да. А вие?

— Мое заглавие — каза той сериозно — за вас голяма безсмислица. Аз така решил, вие ме назовава господин Смит.

— Господин Смит, много се радваме да ви видим между нас — казах аз. — Вие сте разпоредителят, за когото ми говориха.

— Не. Той онзи другият. Но той няма. Той няма заглавие, което да ви кажа. Той не говори със звуци. Той чува и отговаря само с мозък.

Той малко странен.

— Телепат — рекох аз.

— Да, само ти не ме разбира погрешно. Той голям ум. И много бърз. Разбира ли, ние от различни светове. Има много различни светове, много различни народи. Ние с радост приемаме и вас.

— Вас са би изпратили като преводач?

— Преводач? Не мога разбера. Аз уча ваши думи от механизма. Но много зает. Не разбира всички думи.

— Преводач, това значи вие да говорите вместо него. Той казва на вас, вие на нас.

— Да, разбира се. И също вие казвате на мен, аз на него. Но аз не само преводач. Аз дипломат, отлично подготвен.

— Моля?

— Да помага в преговори с ваш народ. С всички сили. Изглежда, обяснява много. Да оказва всякаква помощ, каквато необходима.

— Вие казвате, че има много различни светове и много различни народи. Това значи дълга, непрекъсната верига от светове и народи, така ли?

— Не всеки свят има народ — отговори той. — Някой няма нищо. Никаква форма на живот. Някои има живот, но няма разумни същества. Други имали някога разумни същества, но вече няма. — Той направи странен жест с ръка. — жалко какво става с разумен живот. Толкова крехък и къс.

— А разумните същества? Всички ли са хуманоиди?

Той се поколеба.

— Хуманоиди?

— Като нас. С две ръце, два крака, една глава...

— Повечето хуманоиди — отговори той. — Повечето като теб и мен.

Сухичкият изведнъж нещо се обезпокои и задърпа събеседника ми за жилетката. Съществото, с което разговарях, извърна лице към другия и цяло се превърна в слух. След малко отново се обърна към мен.

— Той много разтревожен. Казва, всички тук хора болни. Смазан от съжаление към тях. Никога не виждал толкова ужасно болни.

— Но това не е вярно! — възкликнах аз. — Той греша, болните са в къщите си. Тези тук са всички здрави.

— Не може бъде — каза господин Смит. — Той ужасен от положение. Може вижда вътре в човека, вижда всичко лошо. Казва, който не болен сега, бъде много скоро; в някои от тях болест още спи, в други наслоения от предишни болести все още в тях.

— А той може ли да ни оправи?

— Не само да оправи. Пълен ремонт. Тялото стане съвсем ново.

Хиги се промъкваше към нас, а след него още неколцина. Повечето си останаха на хълма, по-далеч от всякакъв риск. Но лека-полека, онемели от изумление, сега езиците се разбързаха.

— Хиги, запознай се с господин Смит — казах аз.

— Ха, я виж, те имат имена също като нашите — учуди се Хиги.

Протегна ръка, за миг господин Смит го погледна с недоумение, но след това и той подаде своята и се ръкуваха.

— Другият не може да говори — обясних аз. — Той е телепат.

— Жалко — съчувствено произнесе Хиги. — А кой от двамата е докторът?

— Дребният — отговорих аз, — но още не се знае дали можем да го наречем доктор. Изглежда, че той поправя хората, те стават съвсем като нови.

— Всъщност лекарите това и трябва да правят, само че не винаги успяват — отбеляза Хиги.

— Тоя казва, че всички тук сме болни, и иска да ни поправи.

— Ами много хубаво — одобри Хиги. — Туй се казва обслужване. Можем да отворим клиника в общинския съвет.

— Но нали всъщност болните са докторът, Флойд и още няколко. Той дойде да лекува тях, а не нас.

— Добре, тогава първо да го заведем да излекува тях, а след това ще отворим клиниката. След като веднъж е дошъл, защо да не се възползуваме и ние от това?

— Ако се присъедините към всички нас — каза господин Смит, — ще можете се ползува от услуги на такива като него винаги когато има нужда.

— За какво присъединяване говори? — попита ме Хиги.

— Иска да каже, ако пуснем пришълците на Земята и ако се присъединим към другите светове, които Цветята са свързали — обясних аз.

— Хм, в това има известен смисъл — рече Хиги. — Предполагам, че няма да вземе нищо за услугите.

— Какво да вземе? — попита Смит.

— Ами пари, хонорар, такса... — каза Хиги.

— Това думи, които не говори нищо на мен — рече Смит. — Но трябва работим бързо; моят приятел има ходи други места. Той и колеги негови обикаля много светове.

— Значи те са лекари и за други светове? — попитах аз.

— Съвсем точно ме разбрал.

— Тъй като нямаме време за губене, нека започнем работа — каза Хиги. — Бихте ли дошли вие двамата с мен?

— С голяма готовност — извика Смит и двамата последваха Хиги нагоре по хълма, а след това продължиха по улицата. Аз тръгнах бавно след тях, но изведнъж от задната врата на къщата ми изхвъркна Джо Евънс.

— Брад — извика той, — търсят те от Външното министерство.

Не телефона беше Нюкуум.

— Аз сега се намирам в Елмор — каза той със сухия си отсечен глас. — Предадохме накратко вашия разказ на представителите на печата. Но сега те искат лично да говорят с вас, да ви видят.

— Нямам нищо против — отговорих. — Само трябва да дойдат при преградата...

— Аз пък съм против — каза Нюкуум с досада, — но те са така ужасно настойчиви, че просто няма как да откажа. Принуден съм да се съглася. Разчитам на вашата дискретност.

— Ще направя каквото мога — отговорих аз.

— Добре — каза той. — И без това не мога да ги спра. След два часа. На същото място, където се срещнахме.

— Разбрано. Надявам се, че мога да взема един приятел със себе си.

— Да, разбира се — отговори Нюкуум. — И, за бога, внимавайте.

22.

С понятието пресконференция Смит се справи много бързо. По пътя за преградата, където щяха да ни чакат журналистите, аз му обясних в какво се състои работата.

— Значи всички тези хора предавачи — каза той, за да се увери, че правилно е схванал. — Ние им казва нещо, те го казва на други хора. Превежда като мен.

— Горедолу.

— Но ваш народ говори на един език. Механизмът учи мен само един език.

— Защото вие ще се нуждаете само от този език. Но хората на Земята говорят на много и различни езици. Впрочем журналистите не се занимават с това. Разбирате ли, всички хора не могат да чуят думите, които ще кажем ние. Затова журналистите разпространяват новината...

— Новината?

— Това, което ще кажем ние. Или което другите хора казват. Това, което се случва. Където стане и най-малкото събитие. Журналистите винаги са там и веднага съобщават. Информират целия свят за хода на събитията.

Смит едва не затанцува от възторг.

— Това прекрасно! — възкликна той.

— Какво толкова прекрасно виждате?

— Находчивост! — каза господин Смит. — Да се измисли всичко това! Така човек говори с всички хора. Всички знае за него. Всеки чува това, което той казва.

Ето я преградата; от другата страна на пътя се блъскаше доста внушителна група журналисти. Докато приближавахме, кинооператорите и фоторепортьорите снимаха без отдих.

Най-после стигнахме и веднага, от другата страна, десетки гласове започнаха да викат нещо, но един човек въдвори ред и ги накара да млъкнат. Тогава той се обърна към мен:

— Аз съм Джъдсън Барнс от Асошиейтед прес. А вие, предполагам, сте господин Картър.

— Да.

— А кой е господинът с вас?

— Казва се Смит — отговорих аз.

— Той май идва направо от карнавал? — заинтересува се някой.

— Не — отговорих, — той е хуманоид от един от съседните светове. Дошъл е да помага във воденето на преговорите.

— Здравей, господа — с безкрайно дружелюбие произнесе Смит. От задните редове някой извика:

— Тук нищо не се чува.

— Ние имаме микрофон — каза Барнс, — ако нямате нищо против...

— Прехвърлете го — казах аз.

Той го прехвърли и аз го хванах във въздуха. Шнурът се проточи през преградата. От мястото си видях високоговорителите, поставени от едната страна на пътя.

— Сега вече можем да започнем — каза Барнс. — Ние, естествено, получихме информация от властите, така че няма нужда да повтаряте това, което сте казали на тях. Но има някои въпроси. И сигурно не са малко.

Веднага щръкнаха десетина ръце.

— Просто си избирайте един по един — предложи Барнс.

Кимнах към някакъв висок слаб субект.

— Благодаря ви, господине — каза той. — Кейлеб Ривърс от „Канзас сити стар“. Доколкото ни е известно, вие сега представлявате... Как да се изразя... народа, може би населението на този друг свят. Бихте ли ни обяснили малко по-точно вашето положение — вие официален представител ли сте, неофициален или само посредник? На нас все още никой не ни е разяснил това.

— Съвсем официално лице, бих казал. Знаете ли за баща ми?

— Да — отговори Ривърс. — казаха ни как се е грижил за цветята, които намерил. И все пак вярвам, че ще се съгласите, господин Картър, това е, тъй да се каже, съвсем недостатъчна квалификация за ролята, която изпълнявате сега.

— Аз нямам никаква квалификация и не съм подготвян за никаква роля. Откровено казано, чуждоземците едва ли са могли да си

изберат по-неподходящ представител. Но тук има две неща, с които волю-неволю трябва да се съобразяваме. Първо, аз бях единственият човек, когото те са имали подръка, единствено аз съм посетил техния свят. Второ, и това е много важно, те не разсъждават като нас, те просто не могат да разсъждават като нас. Онова, което е разумно и логично от тяхна гледна точка, на нас може да ни изглежда напълно нелепо. И обратно, нашите най-блестящи разсъждения за тях може да са абсолютна глупост.

— Разбирам — каза Ривърс. — Но въпреки вашите откровени признания, че сте негоден за ролята на посредник и дипломат, вие все пак я изпълнявате. Бихте ли ни обяснили защо?

— Просто нямам друг избор — отговорих. — Положението е такова, че трябва да се установи осъзнат, разумен контакт между чуждоземците и нас. В противен случай ще настъпи хаос и ще изтървем положението от ръцете си.

— Какво по-точно имате предвид?

— Сега целият свят е изплашен — казах аз — Трябва нещата, които стават, да се обяснят по някакъв начин. Няма нищо по-лошо от необяснимите явления, от безпричинния страх. А докато чуждоземците смятат, че се върши някаква работа за постигането на взаимно разбирателство, те може да оставят преградата както си е и да не предприемат нищо друго. Според мен за момента те ще се задоволят с това, което вече са направили, и известно време няма да действуват. Надявам се, че положението няма да стане по-лошо, а в това време ние можем да се споразумеем с тях.

Към мен размахваха ръце други репортьори и аз дадох знак на един от тях да пита.

— Франк Робъртс от „Уошингтън поуст“ — каза той. — Аз имам един въпрос относно тези преговори. Доколкото разбирам, чуждоземците искат да получат достъп до нашата планета, а в замяна предлагат да ни дадат богат запас от знания, които те са натрупали през вековете.

— Точно така — потвърдих.

— Защо искат да ги пуснем на нашата Земя?

— И на мен не ми е съвсем ясно. Изглежда, че трябва да минат през нашата Земя, за да могат да продължат към други светове. По всяка вероятност всички тези съседни светове са разположени в редица

и до тях може да се достигне само по един определен ред, без прескачане или прекъсване. Честно признавам, че това не е лъжица за моята уста и нищо не разбирам. В този момент ние можем да направим само едно: да се съгласим да водим преговори с чуждоземците.

— Освен общото предложение, което изказахте преди малко, не са ли ви известни някакви други конкретни условия?

— Не. Може и да има някакви конкретни условия, но на мен те не са ми известни.

— Обаче сега вие имате... нека го наречем, съветник. Може ли да зададем някой и друг въпрос на този ваш господин Смит?

— Въпрос? — трепна Смит. — Приема ваш въпрос.

Той явно се зарадва, че най-после му обърнаха внимание. Подадох му микрофона не без безпокойство.

— Говорете право в това нещо — казах му аз.

— Знам. Наблюдал вас — отговори той.

— Вие отлично владеете нашия език — каза кореспондентът на „Уошингтън поуст“.

— Не съвсем. Механизмът ме научил.

— Можете ли да добавите нещо относно конкретните условия?

— Не разбира — каза Смит.

— Съществуват ли някакви условия, на които вие и народите на всички останали светове особено да държите, преди да постигнем споразумение?

— Само едно — каза Смит.

— И какво е то?

— Ще ви обясни — каза Смит. — У вас има едно явление, което вие нарича война. Много лошо, разбира се, но може да се оправи. Рано или късно народи излиза от детство и престава играе на война.

Той замълча и огледа множеството; журналистите мълчаливо чакаха.

— Да — обади се някой, — войната е нещо много лошо, но какво?...

— Сега ще ви обясни — каза Смит. — Вие има много запаси от радиоактивен... не може да намери дума...

— Радиоактивни вещества — любезно подсказа някой.

— Правилно. Радиоактивни. Имате много от тях. Така било веднъж и в един друг свят. Когато ние пристигнали, нищо не останало.

Нищо живо. Много тъжно. Всичко, което диша, изтрито от земята. Ние отново заселили живот там, но толкова печално, като помислиш. Така че ние настоява: всички радиоактивни материали да се разпръсне на много и далечни места и в малки количества.

— Един момент — извика някой от кореспондентите. — Вие искате да разпръснем радиоактивния материал. Доколкото разбирам, искате да кажете да разсредоточим запасите, да обезвредим бомбите и да пазим само нищожни количества на едно място. Така че да няма достатъчно за една бомба, нали?

— Отлично ме разбрал — каза Смит.

— А откъде ще разберете вие, че радиоактивните материали са действително разсредоточени? Може някое правителство да каже, че е изпълнило условията ви, а всъщност да не е. Как ще разберете? Как ще проверите дали е истина?

— Ние наблюдава — рече Смит.

— Притежавате способ да откривате запаси от радиоактивни вещества?

— Точно така — потвърди Смит.

— Добре тогава, а ако знаете... да речем, разберете, че са останали големи неразсредоточени количества радиоактивни материали... Как ще постъпите тогава?

— Ние ги хвърли във въздуха — отговори Смит. — Ние ги взриви.

— Но...

— Ние определим срок. До този и този ден всички количества вещества разпръснат. Ден идва, а някъде все още големи запаси, тогава те авто... авто...

— Автоматически.

— Благодаря ви, любезни човече. Точна тази дума се мъчил да произнесе. Те автоматически се взривяват.

Настъпи неловка тишина. Знаех, че журналистите се чудят дали не ги мамят. Дали не са се хванали на въдицата на някой ловък мошеник, облечен в тази идиотска жилетка.

— Ние вече притежава механизъм, който показва всички места на струпани запаси — небрежно отбеляза Смит.

— Дяволите да ме вземат! — силно извика някой с прегракнал от вълнение глас. — Летящата машина на времето!

И те се втурнаха презглава към колите си, паркирани на пътя. Без да ни кажат довиждане, без да ни кажат нито дума: бързаха да съобщят новината на света.

„И това е всичко“ — с горчивина си помислих аз.

Сега чуждоземците можеха да стъпят на Земята, когато и по какъвто начин поискат, с пълното одобрение и възторг на човечеството. Те не биха намерили по-сполучлив начин да постигнат своето — никакви доводи, никакви мотиви, никакви примамки не биха им донесли по-бърз и сигурен успех. Това единствено условие ще предизвика бурен възторг в целия свят. Милиони хора ще се вдигнат и ще искат от правителствата си незабавно да се съгласят, но някой няма дори за миг да се вслушат в трезви, разумни съвети.

Всяко истинско споразумение между чуждоземците и нас непременно трябва да се изгради на реална основа, да има някакво равновесие и възможност за контрол и проверка. Всяка страна трябва да даде своя принос и да знае, че ако по един или друг начин наруши някое от условията на споразумението, тя неминуемо ще понесе определено наказание. А сега край на всякакво равновесие, край на всякакъв контрол, пътят на чуждоземците е открит. Предложиха онова единствено нещо, което хората жадуват или поне вярват, че жадуват повече от всичко на света. И сега те ще го поискат и нищо не може да ги спре.

А всичко това е измама. С измама ме накараха да пренеса машината на времето, поставиха ме в такова положение, че бях принуден да им поискам помощ — и помощта пристигна, или поне част от нея, в лицето на този господин Смит. И неговото съобщение за единственото условия на чуждоземците е също почти сто на сто измама. Като всички измами по света. Хора или някакви други странни същества — все едно. Когато непременно трябва да постигнеш нещо, отиваш и си го вземаш независимо по какъв начин, с правда или неправда — няма значение, всички средства са добри.

Не можем да се мерим с тях, ще ни победят. През цялото време те ни надхитряха, а сега съвсем изтървахме положението от ръцете си и Земята е победена.

Смит учудено гледаше след бягащите журналисти.

— Какво става? — попита той.

Като че ли не знае! Ох, как бих му извил врата!

— Хайде — казах аз. — Ще ви заведа в общината. Вашият приятел е там и лекува хората.

— Но защо така бяга? Защо бяга? Каква причина?

— Какво ме питате — отговорих аз. — Нали току-що нанесохте големия удар!

23.

Прибрах се вкъщи и заварих Нанси. Тя ме чакаше, седнала на стълбите пред верандата, сгушена, свита, сама срещу целия свят. Видях я отдалече и забързах; никога в живота си не бях ѝ се радвал така. В мен изведнъж избухнаха и радост, и смирение, и такава безкрайна, непозната досега нежност, че едва не се задавих от вълнение.

Горката Нанси! Не ѝ е леко. Само ден, откакто се върна вкъщи, и ето че този Милвил, който тя помнеше и смяташе за свой дом, изведнъж се провали.

От градината, където навярно все още растяха малките петдесетдоларови банкноти, се носеха викове. Отворих вратата, но някакви яростни крясъци ме спряха.

Нанси вдигна глава и ме видя.

— Няма нищо, Брад — каза тя. — Това е Хайъръм. Хиги му възложи да пази парите, а цяла сюррия малчугани непрекъснато пълзят из градината. Искат само да преброят колко пари има на един храст, нищо лошо не правят, но Хайъръм ги гони и преследва. Знаеш ли, понякога ми става жал за него.

— Жал за Хайъръм! — изумих се аз. Според мен той беше последният човек на земята, за когото може да ти стане жал. — Хайъръм е един тъп негодник!

— Тъп негодник — каза тя. — И все пак се опитва да докаже нещо, макар сам да не знае какво.

— Това, че има мускули като всяко животно...

— Не — възрази Нанси, — въпросът съвсем не е там.

От градината излетяха като стрели две хлапета и моментално изчезнаха в улицата. Хайъръм не се показа. И виковете му спряха. Той си изпълни задачата: прогони децата. Седнах на стълбите до Нанси.

— Брад — каза тя, — не вървят добре нещата. Просто чувствавам, че нещо не е в ред.

Аз само кимнах; беше права.

— Бях в общината — продължи тя. — Там оная малка сбръчкана маймуна лекува всички наред. И татко е там. Помага. Не можах да издържа. Ужасно е.

— Какво толкова лошо има? Това същество... наричай го както искаш, излекува нашия доктор. Той пак се изправи на краки е така бодър, сякаш отново се е родил. И оправи сърцето на Флойд Колдуел...

Тя потрепера.

— Точно това е ужасното. Те са съвсем като нови. По-здрави и по-силни от всякога. Той не ги лекува, Брад; той ги поправя като машини. Това е някаква магия. Просто неприлично. Малкото съсухрено същество ги оглежда, без да издаде никакъв звук; само обикаля около тях, зяпа ги отгоре до долу и е свършено ясно, че всъщност не ги гледа отвън, а вижда вътре в тях. Аз просто го чувствавам, не знам как, но го чувствавам. Като че ли прониква надълбоко вътре в тях и... — Тя изведнъж спря. — Извинявай, не трябва да говоря така. Това е даже малко неприлично.

— То цялото положение е малко неприлично — казах аз. — Може би настъпва времето, когато трябва да променим представите си за прилично и неприлично. Много неща ще се променят, навярно и ние самите. И не мисля, че ще ни бъде особено приятно.

— Говориш, като че ли всичко е вече решено.

— Страх ме е, че е именно така.

И аз ѝ повторих онова, което Смит каза на журналистите. Поолекна ми на душата. Нямах никой друг освен нея, с когото да споделя. Толкова ме гнетеше чувството за вина, че бих се срамувал да го призная на всеки друг освен на Нанси.

— Значи сега вече няма да има война? — каза Нанси.

— Да. Война няма да има. Но това никак не ме кара да се чувствавам по-добре. С нас може да се случи нещо по-лошо от война.

— На този свят няма нищо по-лошо от войната — рече тя.

Да, точно така ще кажат всички. Може би са прави. Но сега на нашата Земя ще дойдат чуждоземците, а веднъж пуснем ли ги, изцяло ще зависим от тяхната милост. Те ни измамиха, а ние няма с какво да се защитаваме. Ако Цветята проникнат веднъж тук, те могат да изместят и заменят цялата растителност на Земята и ние няма да забележим, въобще не е по силите ни да узнаем това. Пуснем ли ги веднъж, вече никога нищо няма да знаем със сигурност. А от момента,

в който те заменят растенията ни, стават наши господари. Защото съществуването на целия животински свят на Земята, включително на човека, зависи изцяло от земните растения, от тяхната енергия.

— Едно нещо обаче не ми е ясно — казах аз. — Та те можеха да ни завладеят, без да ни питат за това. Само с малко търпение и малко време можеха да заемат цялата Земя, а ние не бихме подозирали дори. Нали някои вече попаднаха в Милвил, пуснаха корени тук? Те можеха да останат и не само като цветя. Можеха да се превърнат в каквото искат. За някакви си сто години биха подменили всяко клонче и всеки лист, всяко стръкче трева...

— Изглежда, тук е важно времето, навярно има някакъв срок — продължи Нанси. — Сигурно не могат да си позволят да чакат.

Аз поклатих глава.

— Те имат време колкото си искат. А ако им потрябва още, ще си направят. Те могат да управляват времето.

— Ами ако пък имат нужда от хората? — каза тя. — Ако в нас има нещо, което те не притежават и което им трябва? Едно общество, състоящо се от цветя, не може да направи нищо само. Те не могат да се движат, нямат ръце. Могат обаче да натрупат безкрайни запаси от знания, да редят дълги мисли, да градят планове. Но не е по силите им да осъществят тези планове. Затова им трябва съдружници, партньори, да прилагат на практика знанията им.

— Те са си имали помощници — напомних ѝ аз. — Имат си и сега достатъчно на брой. Например хората, които са направили машината на времето. А малкият смешен доктор? А Смит? Не, помощници и съдружници Цветята имат колкото си искат. Тук сигурно причината е друга.

— Може би тези, които ти спомена, не са точно хората, които трябва на Цветята — каза тя. — Представи си, че те са преминавали от свят в свят и все не са намирали онези, които им трябва. И продължават да търсят подходящи приятели, подходящи партньори.

— Може би другите не са се оказали достатъчно подли — рекох аз. — Възможно е да търсят някое сатанинско племе. А ние сме точно такива. Може би им трябва съдружници, които като бесни да се нахвърлят от един съседен свят на друг, свирепи, безскрупулни, ужасни. Защото, замислиш ли се, ще видиш, че сме наистина ужасни. Навярно Цветята разчитат, че като се обединят с нас, нищо вече няма

да ги спре. И, изглежда, са прави. С техните необятни запаси от знания, с могъществото на разума си и с нашето разбиране на физическите закони и технически способности за тях и за нас сигурно няма да има никаква преграда, нищо невъзможно.

— А според мен Въпросът съвсем не е в това — каза Нанси. — какво става с теб, Брад? Отначало останах с впечатлението, че не смяташ Цветята за толкова лоши.

— Може и да не са лоши, Нанси, но толкова пъти вече ме мамиха и всеки път се хващах на въдицата. Те ме използвана като пионка.

— Значи това е, което те тормози?

— Чувствувам се изменник — признах си аз.

Седяхме мълчаливо един до друг на стълбите. Улицата беше тиха и пуста. През цялото време, докато седяхме и си говорехме, никой не мина.

— Не разбирам как всички доброволно се оставят в ръцете на този чуждоземен лекар — каза Нанси. — Той е човек, от когото те полазват тръпки, знаят ли го какъв е...

— Малко ли хора вярват на шарлатаните — забелязах аз.

— Но това не е шарлатанство — отговори тя. — Той наистина излекува доктор Фейбиън и останалите. Аз не исках да кажа, че той е мошеник. Само е отвратителен и отблъскващ.

— Може би за него и ние сме отвратителни и отблъскващи.

— А има и нещо друго. Начинът, по който лекува, е толкова странен за нас. Няма лекарства, няма инструменти, няма терапия. Само те оглежда и направо прониква вътре в теб, без дори да те докосва, но ти го чувствуваш и изведнъж си отново здрав; не само излекуван, а напълно здрав. И след като се справя така лесно с нашите тела, не би ли могъл да повлияе и на нашите умове? Да измени съзнанието ни, да промени начина на нашето мислене?

— За някои хора в Милвил това съвсем не би било вредно — казах аз. — За Хиги например.

— Не си прави шеги с това, Брад — остро реагира тя.

— Няма вече.

— Говориш така, за да прогониш страха си.

— А ти пък представяш нещата толкова сериозно, за да изглеждат съвсем обикновени.

Тя кимна:

— Но това не помага. Никак не са обикновени. Изпрати ме до нас. — И Нанси се изправи.
Аз я изпратих.

24.

Вече падаше здрач, когато се запътих към центъра на града. Сам не зная защо тръгнах натам. Сигурно защото не ме свърташе на едно място. Прекалено голяма и пуста беше къщата ми (сега повече от всякога). Прекалено тихо беше всичко наоколо. Отникъде не се чуваше нито звук, само от време на време откъслечно долиташе силен глас на високоговорители — ту напрегнат и развълнуван, ту наставнически. Сигурно в целия Милвил нямаше нито една къща, където да не бяха пуснали с пълна сила радио или телевизор.

Но когато пуснах моя телевизор и седнах да погледам, той само ме изнерви още повече.

Говорителят, един от най-известните, коментираше хладнокръвно и уверено:

„...няма засега никакъв начин да се провери дали машината, която броди из небето ни, е в състояние да изиграе ролята, която нашият гост от чуждия свят, господин Смит, и приписва. Неколкократно тя бе засичана от радари, но по една или друга причина те не успяват да я проследят и веднага я изпускат от обсега ви. Има и съобщения, очевидно достоверни, за случаи на визуално наблюдение. Но по-точни и определени сведения все още не са постъпили.

Очевидно Вашингтон е на мнение, че думите на едно неизвестно същество — защото на нас нищо не ни е известно нито за личността му, нито за родовата му принадлежност — едва ли могат да се вземат за абсолютна истина. Ясно е, че в столицата сега чакат допълнителни сведения, от които ще могат да се направят по-обосновани изводи, и едва след това вероятно ще се излезе с официално изявление. Такова, естествено, е становището за пред широката общественост; за онова, което се разиграва зад кулисите, можем само да гадаем. И смело можем да заявим, че такава е положението и във всички останали столици в целия свят.

Но извън правителствените кръгове настроението е съвсем различно. Новината предизвиква навсякъде буен възторг. В Лондон

веднага станаха спонтанни манифестации; Червеният площад в Москва е изпълнен с ликуващи хора. Още щом новината стана известна, в много страни по църкви и храмове се застича народ, нетърпелив да произнесе благодарствени молитви.

Сред широките маси не се чувствава ни най-малкото съмнение или колебание. Тук в Съединените щати, в Англия, във Франция, в целия свят обикновените хора приеха странното предложение на чуждоземците за чиста монета. Може би защото за човека е свойствено да вярва в това, което му се иска да бъде. Но фактът си остава факт: недоверието, с което обществеността посрещна новината тази сутрин, се разсея с удивителна бързина.

Изглежда, широките маси не са склонни да вземат предвид другите обстоятелства, които евентуално биха могли да предизвикат усложнения. Новината, че избухването на термоядрена война ще стане невъзможно, заглуши всички останали съображения. Това само доказва в какво мълчаливо, страшно, подсъзнателно напрежение е живяло човечеството до днес...“

Изключих телевизора и се заразождах из къщата, стъпките ми глухо отекваха в празните тъмни стаи.

Добре му е на този зализан самодоволен коментатор: седи си в ярко осветеното студио и спокойно обсъжда събитията с отмерения си, добре школуван глас. Добре им е и на всички други, дори тук в Милвил, да седят и да слушат, само не и на мен. Аз не мога да го слушам... не мога да издържа.

Виновен ли съм в нещо? Може и да съм виновен; та нали не друг, а аз донесох машината на времето на Земята; не друг, аз заведох Смит на пресконференцията с журналистите? През цялото време се държах като глупак — ох, какъв глупак! — и просто се чудех как светът не знае за това.

А може би след разговора с Нанси някъде дълбоко в душата ми започна да се заражда убеждението, че тук има някаква малка подробност, някакъв неясен мотив или дребно обстоятелство, което съм изтървал, но и другите не са прозрели, и ако само успея да налучкам тази малка истина, всичко изведнъж ще стане просто и ясно и ние ще видим смисъла в настъпващата промяна.

И аз търсех тази неизвестна величина, търсех картата, която неочаквано щеше да се окаже коз, малката подробност, която всички

бяхме пропуснали, а тя всъщност беше безкрайно важна; търсех я и не можех да я намеря.

А може би все пак аз греша? Може би въобще не съществува такава спасителна неизвестна величина? Може би ние сме обречени, попаднали в капан, и няма никаква надежда за спасение?

Излязох от къщи и тръгнах по улицата. Не ми се ходеше никъде, но имах нужда да се поразходя — надявах се, че свежият вечерен въздух ще ми проясни главата.

Вече приближавах пресечката, когато чух някакво почукване. То приближаваше към мен и след малко различих един бял ореол, който подскачаше в такт с почукването. Спрях и се втренчих, без да разбирам какво става, а белият ореол и почукването все се приближаваха. След малко под ореола снежнобели коси различих госпожа Тайлър, която се подпираше на бастунчето си.

— Добър вечер, госпожо Тайлър — казах аз, колкото може покритоко, за да не я уплаша.

Тя се спря и извърна очи към мен.

— Това си ти, Брадшо, нали? — попита тя. — Не те виждам добре, но те познах по гласа.

— Да, аз съм — отговорих. — Много късно се разхождате, госпожо Тайлър.

— Аз тръгнах към теб, но пропуснах къщата ти — каза тя. — Толкова разсеяна съм станала, ей сега я отминах. После се сетих, че съм тръгнала за вас, та се върнах.

— С какво мога да ви услужа?

— Ами хората говорят, че си видял Тъпър. Даже си му бил на гости.

— Вярно е — казах аз.

Пот ме изби от страх какъв ще бъде следващият въпрос.

Тя се приближи още повече, вдигна глава и ме загледа право в очите.

— А вярно ли е, че има много хубава служба? — попита тя.

— Вярно е. Много хубава.

— И шефовете му имат доверие?

— Да, с такава впечатление останах. Бих казал, че заема доста висок пост.

— А той говореше ли за мен? — попита тя.

— Да — излъгах аз. — Пита за вас. Каза, че все се кани да ви пише, но е много зает и не му остава време.

— Горкият, никога не му е вървяло писането — каза тя. — А иначе добре ли изглежда?

— Отлично.

— Чувам нещо за дипломатическа служба — продължи госпожа Тайлър. — кой би помислил, че от него ще стане дипломат! Да ти кажа честно, аз много се безпокоях за него. Глупави бабешки страхове, нали?

— Така е — рекох аз. — Сега той преуспява.

— Каза ли кога ще се върне вкъщи?

— Още не мисли да се връща. Изглежда, има много работа.

— Е, добре тогава — бесело каза госпожа Тайлър, — няма защо да го търся вече. Сега мога спокойно да си почина. Няма вече час по час да излизам на улицата и да гледам дали си идва.

Тя се обърна и си тръгна.

— Госпожо Тайлър — рекох аз, — позволете да ви изпратя до вас. Вече се стъмни и...

— Не, няма нужда. Защо да ме изпращаш? Мен не ме е страх. А сега, като знам, че Тъпър е жив и здрав и че се е наредил добре, никога вече няма да се страхувам.

Стоях, загледан в белия ореол около главата ѝ, който подскачаше в тъмнината, и заслушан в почукването на бастунчето по дългата криволичеща пътека към чудния свят на нейната фантазия.

И не беше ли така по-добре да приемеш грубата действителност и да направиш от нея за себе си нещо странно и красиво?

Стоях и гледах след нея, докато се скри зад ъгъла и почукването на бастунчето ѝ заглъхна, след това се обърнах и тръгнах към града.

В търговската част на Милвил уличните светлини бяха запалени, но витрините на магазините бяха тъмни — тревожен знак, защото обикновено почти всички стояха отворени до девет часа. А сега дори „Веселата бърлога“ и киното бяха затворени.

В общината всички лампи светеха и около входа се въртяха няколко души. Очевидно те бяха последните болни и клиниката скоро щеше да се затвори. Интересно, какво ли мисли доктор Фейбиън за всичко това? Неговата сприхава душа на стар лекар сигурно би се

ужасила от такъв научен метод на лечение, въпреки че той беше първият, който се възползува от него.

Огледах се, повъртях се, пъхнах ръце дълбоко в джобовете на панталона си и безцелно тръгнах по улицата. Не знаех какво да правя, а не ме свърташе на едно място. Какво да прави човек в такава вечер? Да си седи вкъщи пред трепкащия екран на телевизора? Да се уедини с бутилка и бавно, но сигурно да се напие? Да си намери някого от приятелите и съседите и да занарежда с него безбройни празни приказки? Или просто да се забие в някакво къштенце и бездейно да чака какво ще се случи?

Стигнах до една пресечка и на тротоара от дясната ми страна видях голямо светло петно — отражение на някой светец отгоре прозорец. Погледнах го изумен, но веднага се сетих, че светлината идва от прозореца на редакцията на „Трибюн“ и там Джо Евънс вероятно седи и говори с някого по телефона: може би от „Асошиейтед прес“ или „Нюйорк таймс“ го питат за последните новини. Кой знае колко работа се е струпала на главата на Джо и не е хубаво да му преча, но може би няма да има нещо против, ако се отбия при него за минутка.

Той наистина говореше по телефона, пребит одве над бюрото и здраво притиснал ухо към слушалката. При затварянето вратата леко изскърца. Джо вдигна глава и ме видя.

— Един момент — каза той в микрофона и ми подаде слушалката.

— Какво е станало, Джо?

Явно нещо беше станало. Той бе като обезумял и ме гледаше с разширени, невиждащи очи. Дребни капчици пот се стичаха по челото му и се губеха във веждите.

— Обажда се Алф — едва успя да раздвижи устни той.

— Алф! — изревах аз в слушалката, но не свалих очи от лицето на Джо Евънс.

Джо приличаше на човек, току-що ударен с тежък предмет по главата.

— Брад — извика Алф, — ти ли си, Брад?

— Аз съм.

— Къде се дяна? Колко време те търся? Звъня по телефона, никой не се обажда...

— Какво се е случило, Алф? Само не се вълнувай.

— Добре, ще се опитам да не се вълнувам — отговори той. — Ще се постарая да бъда спокоен.

Никак не ми хареса гласът му. Веднага разбрах — изплашен е до смърт и се опитва да надвие страха си.

— Е, казвай какво се е случило.

— С големи мъки се добрах до Елмор — рече той. — Пътищата задръстени — ужас. Не можеш да си представиш какво е движението. Навсякъде военни патрули, спират те...

— Все пак си се добрал до Елмор. Ти и преди ми каза, че отиваш там.

— Да, най-после се добра дотам. По радиото чух за делегацията, дошла да разговаря с теб. Сенаторът, генералът и останалите... хотел „Царевница“ ли беше... забравих го как се казваше. Както и да е, помислих, че те знаят по-добре какво става там при нас в щата Мисисипи. Може би това щеше да хвърли малко светлина върху създалото се положение. И се вдигнах, та право в хотела при сенатора, исках да се опитам да ме приеме. А там — лудница, струпал се един народ, игла да пуснеш, няма къде да падне. Дошла полицията и се опитва да въдвори ред, но къде ти... Телевизионни камери, журналисти, репортьори, коментатори — с една дума, не можах да се добера до сенатора. Но с един човек все пак успях да поговоря. Още като го видях, и го познах от снимките във вестниците. Оня, дето се казва Давънпорт...

— Биологът — казах аз.

— Точно той. Ученият. Загаших го в един ъгъл и му обясних, че трябва на всяка цена да се срещна със сенатора. Той не можа с нищо да ми помогне, дори не съм сигурен дали чу какво му говорех. Гледам го — бял като платно, объркан, вир-вода станал от пот. Помислих си дали не е болен и го попитах какво му е и бих ли могъл да му помогна. Тогава той ми каза. Не че искаше да ми го каже, ами, изглежда, просто се изпусна. И сигурно сега съжالياва за това. Но толкова беше побеснял от яд, че просто се задушаваше и в този момент му беше все едно. Разбираш ли, едва ли не агонизираще, беше направо вън от себе си. През живота си не съм виждал човек в такова състояние. Сграбчи ме за ревера, приближи лице до моето и заговори толкова бързо и

възбудено, че целия ме опръска със слюнка, направо пяна му излезе на устата. Не можел да направи такова нещо, не; той не бил такъв човек...

— Алф — примолих се аз, — карай по същество.

— Забравих да ти кажа, че тук изведнъж гръмна новината за летящата чиния, дето си я домъкнал със себе си. Радиото само за това се дере. Как откривала запаси от уран и така нататък. Та започвам аз да обяснявам на учения защо трябва да се срещна със сенатора, за лабораторията в Грийнбрайър. Точно тогава той се вкопчи в мен, за да не избягам, и почна да ми говори. Каза, че условието на онези да унищожим ядрените запаси е най-лошото, което може да ни се случи. В Пентагона вече били убедени, че чуждоземците застрашават съществуването ни и че трябвало да ги спрем...

— Алф — едва можах да произнеса аз.

Краката ми се подкосиха, почувствувах какви ще бъдат следващите думи.

— Казва, че искали да ги спрат, преди да завземат по-голяма територия, и че има само едно средство да постигнем това — да се хвърли над Милвил водородна бомба.

Алф млъкна, дъх не му беше останал.

И аз мълчах. Не можех да кажа нито дума, стоях като парализиран. Пред очите ми изплува лицето на генерала, както си говорехме рано тази сутрин, и сенаторът, който ми казваше: „Ние ви вярваме, приятелю. Ние сме във вашите ръце.“

— Брад! — разтревожено ме повика Алф. — Ало, Брад, слушаш ли? Отговори!

— Да, слушам те.

— Давънпорт каза, че това ново конкретно условие за ядрените запаси може да накара военните да пристъпят към действие, без да дообмислят положението... те ще се стремят единствено да действуват по-скоро, защото иначе могат да останат без оръжие. Все едно, каза, че човек върви с пушка в ръцете, а насреща му див звяр. Той не иска да го убива, освен ако животното не го нападне — може то да избяга и да няма нужда да се стреля изобщо. Но да предположим, че човек знае, че след две минути пушката му ще се изпари във въздуха — тогава, ще не ще, той трябва да стреля, докато пушката е в ръцете му. Трябва да убие звяра, докато има още с какво.

— Значи Милвил сега е дивият звяр — казах аз с невъзмутим глас; не предполагах, че мога да говоря толкова спокойно.

— Не, Милвил, Брад, просто...

— Да, разбира се, не Милвил. Ти иди и кажи на хората, когато им хвърлят бомбата на главите.

— Този Давънпорт направо не беше на себе си. Той, естествено, нямаше право да каже всичко това...

— А ти мислиш, че той знае всичко? Той доста се посдърпа с генерала тази сутрин.

— Според мен — продължи Алф — той знае много повече, отколкото каза. Говори минута-две и след това изведнъж млъкна. Очевидно се сети, че няма право да ми разправя тези неща. Но си има една идея-фикс и направо се е побъркал на тази тема. Мисли, че само едно може да спре военните — общественото мнение. Казва, че ако обществеността разбере какви планове кроят те, ще се надигне такава буря, че военните няма да посмеят и пръста си да мръднат. Първо, хората ще се възмутят от това гнусно, хладнокръвно убийство. А главното е, че те искат чуждоземците да дойдат. Те биха се зарадвали на всеки, само да унищожи проклетата бомба. И този твой биолог иска да разкрие тайната. Той не каза направо, че ще го стори, но явно вече мъти работата. Ще подшушне нещо на някой журналист, сигурен съм.

Всичко ми се обърна отвътре и едва се задържах на крака. Целият се облегнах на бюрото, за да не падна.

— Но това е безумие, Алф! — казах аз. — Целият град ще подлудее. Тази сутрин помолих генерала...

— Помолил си генерала! По дяволите, Брад, да не би да си знаел?

— Разбира се, че знаех. Всъщност не знаех, че ще го направят, но знаех, че обмислят тази възможност.

— И на никого ли не си казал нито дума?

— На кого да кажа? Какво щях да спечеля с това? Пък и не беше сигурно още. Тогава все още беше само алтернатива, последна алтернатива. Животът на триста души срещу този на три милиарда...

— А ти самият? Твоите приятели...

— Алф — казах аз умолително, — не можех нищо да направя! Какво би направил ти на мое място? Би разгласил на целия град, та да обезумеят хората от ужас?

— Не знам. Не знам какво бих направил.

— Алф, сенаторът в хотела ли е? Искам да кажа, сега в момента.

— Мисля, че е тук. Искаш да му се обадиш ли, Брад?

— Не зная ще има ли някаква полза, все пак може би си струва да опитам.

— Тогава аз ще затворя — каза Алф. — И, Брад...

— Да?

— Брад, на добър час... тоест... по дяволите... Просто желая ти успех!

— Благодаря ти, Алф.

Чух как щракна слушалката, когато той затвори телефона, и линията заглъхна. Ръцете ми трепереха и без да се опитвам да сложа слушалката направо на вилката, внимателно я положих върху бюрото.

Джо Евънс ме гледеше втренчено.

— Значи ти си знаел — процеди той. — Знаел си през цялото време!

Поклатих отрицателно глава.

— Не знаех, че са решили така да действуват. Генералът го спомена само като крайна възможност. А Давънпорт се нахвърли върху него...

Не довърших мисълта си. Вече не помнех какво искам да кажа. Джо не сваляше изцъкления си поглед от мен. И изведнъж избухнах:

— Не можех да кажа на никого, дявол да те вземе! Помолих генерала, ако ще го прави, да го направи без предупреждение. Да не ни казва. Просто една светкавица, която ние по всяка вероятност няма и да видим. Е, ще умрем, разбира се, но само веднъж. Няма да умираме хиляди пъти...

Джо сграбчи телефона.

— Ще се опитам да се свържа със сенатора — каза той.

Аз се отпуснах в един стол. Чувствах се празен. В мен вече нямаше нищо. Чувах, че Джо говори по телефона, но не разбирах смисъла на думите, сякаш за един кратък миг си създадох свой малък свят, само мой (ясно, че в големия свят, между хората, вече нямаше място за мен), и се сгуших в него като в одеяло.

И тъжно ми беше, и яд ме душеше, и мислите ми бяха объркани...

Джо ми говореше нещо, а аз разбрах това едва след като изрече последните си думи.

— Какво каза?

— Приеха поръчката. Сега ще ни свържат — рече Джо.

Кимнах.

— Обясних им, че е много важно.

— Не знам... — казах аз.

— Как така да не би да мислиш, че не е важно? Разбира се, това...

— Не зная с какво може да ни помогне сенаторът. Не знам ще се измени ли нещо, ако ти, аз или кой да е друг поговори с него.

— Сенаторът е човек с голямо влияние — рече Джо. — И обича да го показва.

Известно време седяхме мълчаливо и чакахме да звънне телефонът, чакахме сенаторът да ми каже това, което знае за нашите съдби.

— Ами ако никой не се застъпи за нас, какво ще правим? — подхвана Джо отново.

— Какво можем да направим? — отговорих аз. — Да бягаме, не можем, няма къде да се денем. Ние сме под прицел, като мишена.

— Когато в Милвил разберат...

— Ще разберат от последните новини веднага щом тайната се разкрие. Ако изобщо се разкрие. Телевизията и радиото веднага ще съобщят, а всички милвилци са се лепнали за приемниците.

— Може би някой ще хване Давънпорт и ще го накара да си държи езика зад зъбите.

Поклатих глава със съмнение.

— Тази сутрин той беше страшно сърдит — казах аз. — Едва не се нахвърли върху генерала.

И кой беше прав, питах се. Как може човек за толкова кратко време да разбере кое е право и кое криво?

Години вече хората се борят с насекомите, вредните растения, плевелите. Борят се с всички възможно средства, унищожават ги. Човек е винаги нащрек, защото, заяпа ли се дори за миг — току-виж, го победили. Те никнат на всеки ъгъл, покрай оградата и живия плет — където намерят свободно място. Когато сушата убиваше житото, а

царевичката вехнеше, плевелите си растяха зелени, издържливи и силни.

И ето че се появи ново вредно растение — дойде от друго време и може би беше способно не само да измести пшеницата и царевичката, но и да унищожи целия човешки род. А щом е така, изходът е само един: да се борим с него както с другите плевели — с всички средства.

Ами ако това не е просто обикновен плевел, а растение с невероятно висока приспособяемост, което отлично е изучило човека и земните растения, и ако тези познания и способността му да се приспособява към всякакви условия му помогнат да оцелее, независимо колко безмилостно човек ще се бори с него? Ако нищо освен силна радиация не е в сила да го унищожи?

Нали именно такъв беше отговорът на задачата, зададена в странната лаборатория в щата Мисисипи.

И след такъв отговор Цветята могат да си направят един-единствен извод: да се избавят от опасността от радиацията. И същевременно напълно да си спечелят благодарността и обичта на човечеството.

Ако всичко това е така, тогава Пентагонът е прав.

Телефонът иззвъня.

Джо вдигна слушалката и ми я подаде.

Езикът ми сякаш се беше вдървил. С мъка успях да произнеса няколко сухи, отсечени думи:

— Ало, ало, сенаторът ли е на телефона?

— Да.

— Обажда се Брадшо Картър. От Милвил. Тази сутрин разговаряхме. На преградата.

— Разбира се, господин Картър. Аз помня. С какво мога да ви бъда полезен?

— Носи се слух...

— Носят се много слухове, Картър. Аз сам чух вече половин дузина.

— ...че над Милвил ще хвърлят бомба. Генералът казал тази сутрин...

— Да — рече сенаторът прекалено спокойно, — и до мен достигна този слух и много се разтревожих. Но не последва никакво потвърждение. Това е само слух.

— Сенаторе, опитайте се да ми влезете в положението. За вас това е само една неприятна новина. За нас е въпрос на живот и смърт.

— Разбира се — каза сенаторът. Като че ли го чувах как спори сам със себе си.

— Кажете ми истината — настоявах аз. — В края на краищата решава се нашата съдба...

— Да, да, имате право да знаете. Не оспорвам това.

— Тогава кажете какво става?

— Разполагам само с една достоверна информация — рече сенаторът. — Между държавите, притежаващи ядрено оръжие, се водят съвещания на високо равнище. Това условие на чуждоземците, знаете ли, е голям удар за всички. Разбира се, съвещанията са строго секретни. И навярно разбирате...

— Ясно — рекох аз, — можете да бъдете напълно сигурен...

— Не ме тревожи това. До утре някое хитро журналистче ще подуши работата. Лошото е там, че тези съвещания никак не ми харесват. Ядрените сили сякаш се опитват да стигнат до някакво взаимно споразумение. Като имам предвид настроението на широката общественост, много се страхувам...

— Сенаторе, моля ви, само без политика.

— Извинете — каза сенаторът. — Не исках. Но няма да скрия от вас, че съм безкрайно обезпокоен. Старая се да събера достоверни сведения...

— Значи положението е критично.

— Ако преградата се придвижи дори с един метър — отговори той, — ако се случи нещо непредвидено, не е изключено да се вземат крайни мерки. Военните винаги могат да заявят, че са направили тази крачка в интерес на цялото човечество, за да спасят света от нахлуването на чуждо племе. Те могат да заявят също така, че са притежавали информация, която никой друг не е имал. Могат да обявят тези сведения за строго секретни и да откажат да им дадат гласност. Ще публикуват някаква измислена история, колкото да замажат очите на хората, и преспокойно ще изчакат да мине време и духовете да се успокоят. Вярно, че ще избухне голям скандал, но те ще го преживеят.

— А вие самите какво мислите? — попитах аз. — какви са нашите шансове?

— Нямам представа — отговори той. — Не разполагам с достатъчно сведения. Не знам какво мислят в Пентагона и с какви сведения разполагат. Не знам и какво са докладвали на президента представителите на генералния щаб. Няма начин да узная и какви позиции ще заемат Англия, Съветският съюз и Франция.

За миг гласът в слушалката замлъкна. След малко сенаторът попита:

— Не можете ли вие там, в Милвил, да предприемете нещо от своя страна?

— Можем да излезем с апел — отговорих аз. — Чрез вестниците, радиото...

Стори ми се, че просто видях как той поклати глава.

— Няма да помогне — рече сенаторът. — Никой не знае какво става там при вас, зад преградата. Винаги ще съществува възможност да сте попаднали под влиянието на чуждоземците. Естествено, радиото и пресата ще приемат веднага вашия апел, ще раздуят цялата история и ще вдигнат голям шум. Но това ни най-малко няма да повлияе върху решението на официалните кръгове. Само ще раздвижи народа още повече и още по-силно ще се разгорят страстите. А и без друго имаме достатъчно вълнения. Това, което ни трябва, са малко фактически данни и капка здрав разум.

Него просто го е страх, че ние ще обърнем лодката, помислих си аз. Иска всичко да си остане скрито-покрито.

— А освен това няма достатъчно доказапгелства... — продължаваше сенаторът.

— Но Давънпорт мисли, че има.

— Кога сте говорили с него?

— Не съм говорил — признах аз.

— Давънпорт не ги разбира тези неща — каза сенаторът. — Той е учен, свикнал с уединението на лабораторията си и...

— А на мен ми харесва. Стори ми се човечен.

Веднага съжалих, че го казах; не само обърках, а и изплаших сенатора.

— Ще ви осведомя веднага щом науча нещо — каза сухо той. — Ще се обадя или на вас, или на Джерълд. Ще направя всичко, което е по силите ми. Смятам, че няма причини да се тревожите. Най-важното

е да се предотврати всякакво придвижване на преградата и да запазите спокойствие. За нищо друго не трябва да се грижите.

— Разбира се, сенаторе — казах аз. Бях направо отвратен.

— Благодаря ви, че се обадохте, ще поддържам връзка с вас — рече той.

— Дочуване.

Затворих телефона. Джо ме гледаше въпросително. Аз поклатих глава.

— Не знае, пък и не иска да говори. Доколкото разбирам, той и да иска, нищо не може да направи. Не е в негова власт да ни помогне.

По тротоара отекнаха нечии стъпки и след миг вратата шумно се отвори. Обърнах се — на прага стоеше Хиги Морис.

Как пък от всички тъкмо той може да се довлече!

Хиги ни гледаше и двамата — непрекъснато местеше очи от единия на другия.

— Какво става с вас, момчета? — попита той.

Вперих в него леден поглед с надеждата, че ще разбере и ще се измете, но същевременно знаех, че няма да си отиде.

— Трябва да му кажем, Брад — чу се гласът на Джо.

— Кажи му тогава.

Хиги стоеше до вратата и слушаше, без да помръдне. И докато Джо разказваше, очите му се изцъклиха и той пребледня като стена. Но на лицето му не трепна нито един мускул и нито веднъж не прекъсна Джо.

Настъпи дълго мълчание. После Хиги се обърна към мен:

— Как мислиш, Брад, могат ли да направят това?

— Могат. Всичко могат. Ако преградата мръдне от мястото си или нещо друго се случи — кимнах аз.

Тогава Хиги скочи като навита пружина, готов да действа.

— Какво стърчим тук тогава? Трябва час по-скоро да започваме да копаем.

— Да копаем?

— Ами да. Скривалище. Работна ръка имаме колкото щеш. Целият град бездейства. Можем да впрегнем всички на работа. Под навеса край гарата има необходимата техника, из града са пръснати дванадесетина камиона. Ще назнача комисия и ние... хей, приятели, какво става с вас?

— Хиги — каза Джо почти ласкаво, — ти просто не разбираш. Ние няма да се предпазваме от радиацията на далечен взрив, това ще бъде експлозия с епицентър Милвил. И никакво скривалище няма да ни спаси. Ако ще и сто години да строим, пак няма да построим достатъчно сигурно скривалище.

— Все пак можем да опитаме — упорствуваше Хиги.

— Не можем да се заровим толкова дълбоко, нито пък да построим скривалище, способно да ни запази от пряко попадение. А дори да успеем да направим това, нали ще ни трябва кислород...

— Но ние трябва да направим нещо! — изрева Хиги. — Не можем да стоим така със скръстени ръце и да чакаме. Та те ще ни избият всички!

— Да, приятелче, спукана ти е работата — каза аз.

— Виж какво, аз ще те... — изръмжа Хиги.

— Стига! — изрева Джо. — Стига вече! Колкото и да сте си противни един на друг, сега трябва да действваме всички заедно. И имаме начин да се измъкнем. Имаме скривалище.

Зяпнах го втрещен за миг, но веднага разбрах накъде бие.

— Не! — извиках аз. — Не можем да направим това. Не още. Това значи да изгубим всяка надежда за преговори, те не трябва да разберат!

— Обзалагам се десет срещу едно, че вече знаят — каза Джо.

— Нищо не разбирам! — завайка се Хиги. — къде е това място, където можем да се скрием?

— Другия свят! — каза Джо. — Съседния свят, където ходи Брад. В краен случай можем да преминем там. Те ще се погрижат за нас, няма да ни изгонят. Ще ни осигуряват храна, ще намерят разпоредители, които да ни преглеждат, за да не се разболяваме, и...

— Забравяш нещо важно — прекъснах го аз. — Не знаем как да отидем там. Имаше едно-единствено място в градината, но сега всичко се промени. Цветята ги няма вече, останаха само храстите с парите.

— Разпоредителят и Смит могат да ни го покажат — каза Джо. — Те навярно знаят пътя.

— Те си отидоха — рече Хиги. — Болните се свършиха и те казаха, че е време да си ходят, но ако ни потриват, пак ще дойдат. Аз ги закарах до къщата на Брад и те не се мъчиха много да търсят

вратата или как там го викате... Просто повървяха из градината и изведнъж изчезнаха.

— Значи ти можеш да намериш мястото? — попита Джо.

— Знам приблизително къде е.

— И ако стане нужда, можем да го намерим. Ще се строим плътно в редица, ръка за ръка, и ще тръгнем през градината.

— Не си мисли, че е толкова просто — каза аз. — Може не винаги да е отворено.

— Отворено?

— Ако този вход стои отворен през цялото време, за последните десет години сума народ щеше да изчезне безследно — обясних аз. — И децата играят там, и много големи минават за по-напряко. Аз винаги отивам по този път у доктор Фейбиън и не само аз, непрекъснато сноват хора напред-назад. Все някой щеше да изчезне през тази врата, ако винаги стоеше отворена.

— Тогава хайде да им позвъним — предложи Хиги. — Можем да вземем един от ония телефони...

— Не! — категорично се възпротивих аз. — Това ще направим само в най-краен случай. Защото веднъж стане ли, връщане назад няма, по всяка вероятност ще се откъснем от човечеството завинаги.

— Все е по-добре, отколкото да умрем — каза Хиги.

— Нека не избързваме — уговорях ги аз. — Нека дадем възможност на хората да обмислят. Може и нищо да не се случи. Не трябва да просим от чуждоземците убежище, докато не сме абсолютно сигурни, че е необходимо. Все още има надежда хората и Цветята да съумеят да се спогодят. Аз знам, че сега всичко изглежда много мрачно, но ако има и най-малка възможност, човечеството не трябва да се отказва от преговори.

— Какви ти преговори, Брад! — каза Джо. — Аз смятам, че тия, чуждите, никога не са и мислили да преговарят с нас.

— И всичко заради твоя баща — изведнъж изгърси Хиги. — Ако не беше той, нищо нямаше да се случи.

Едва преглътнах яда си и казах:

— Все щеше да се случи. Ако не в Милвил, някъде другаде. Ако не сега, малко по-късно.

— Точно в това е въпросът — озъби се Хиги. — Нямаше да се случи тук, в Милвил, а на някое друго място.

Какво да му отговоря? Всъщност можех да му отговоря, но той нямаше да ме разбере.

— И ще ти кажа още нещо, Брад Картър — продължи Хиги. — Един приятелски съвет. Внимавай, Хайъръм те дебне да те пипне. Не си мисли, че като го наби, нещата се оправиха. В града има доста горещи глави, които са с него. Те смятат, че за всичко, което става тук, в Милвил, сте виновни само ти и баща ти.

— Хиги — възмути се Джо, — никой няма право...

— Знам, че няма — прекъсна го Хиги, — но хората така са настроени. Аз ще се старая и занапред да пазя реда и закона, обаче сега вече нищо не мога да гарантирам.

Той отново се обърна към мен:

— А ти моли бога тая бъркотия да се оправи, и то по-скоро. Ако не, намери си една голяма дълбока дупка и се скрий в нея така, че и носът ти да не се подава.

— Мръсен, гаден...

Спуснах се към него със стиснати юмруци, но Джо излетя побърз иззад бюрото, сграбчи ме и ме дръпна назад.

— Престанете вече! — побеснял извика той. — Имаме си досатъчно грижи и без вашите караници.

— Ако слухът за бомбата стигне до ушите на нашите, пукната пара няма да дам за кожата ти — злобно каза Хиги. — Прекалено си забъркан във всичко. Хората ще се замислят...

Джо сграбчи Хиги и го долепи до стената.

— Затваряй си устата, додето аз не съм я затворил вместо теб.

Той размаха юмрук под носа на Хиги и Хиги млъкна.

— Е, Джо — казах аз — сега, след като възстанови реда и закона и всичко е мирно и тихо, аз вече няма да ти трябвавам и си тръгвам.

— Почакай, Брад — процеди през зъби Джо, — една минутка само...

Аз излязох и треснах вратата след себе си.

Навън беше вече съвсем тъмно, улицата — пуста. Прозорците на общината все още светеха, но пред входа нямаше никой.

Може би трябваше да остана. Ако не за друго, то поне да помагам на Джо да попречи на Хиги да избъриш някоя глупост.

Но за какво пък да оставам? Главата ми вече нищо не раждаше, а дори и да можех да дам някой съвет, щяха да погледнат на него с

недоверие. Явно съвсем се бях дискредитирал. Том Престън и Хайъръм сигурно цял следобед са записвали доброволци за движението срещу Брадшо Картър.

Сбих към главната улица и тръгнах към къщи. Всичко наоколо тънеше в спокойствие. От време на време полъхваше лек ветрец, залюляваше уличните лампи и сенките започваха да танцуват. Всички прозорци бяха отворени, за да уловят полъха на вятъра, а отвътре блещукаха меки светлини и откъслечно долиташе тихият говор на телевизорите и радиоапаратите.

Мирно, тихо — но под това спокойствие се таеше страх, омраза, животински ужас и само една дума, само една непредвидена крачка можеха да превърнат града във виеща, обезумяла лудница.

Жестока обида и стаено негодувание мъчеше всички: защо само ние сме оградени тук като добитък, а останалите са свободни да живеят както си искат? И се надигаше възмущение срещу космическата несправедливост — защо избраха и затвориха нас, а не други? А може би изпитваха някакво странно безпокойство, защото усещаха, че целият свят ни гледа, целият свят говори за нас не като за хора, а като за някакви чудовища, изроди. Навярно ги мъчеше срам и страх да не би изведнъж светът да си помисли, че ние сами сме виновни за нашата беда, че това е наказание за някакви наши грехове.

И веднъж попаднали в такова положение, съвсем естествено беше хората от града да се хванат за каквото и да е обяснение, за да възстановят доброто си име, и отново да се издигнат не само в собствените си очи, но и в очите на цялото човечество, а също и на чуждоземците; съвсем естествено е да повярват на всичко, добро или лошо, какви ли не слухове и сплетни, на най-безсмислените нелепости, само и само да нарисуват картината в по-определени, контрастиращи цветове — ето това е бяло, това черно, макар в душите си да знаят, че всичко е сиво. Защото там, където има бяло и черно, там ще намерят желаната простота и тогава е по-лесно да го разберат и по-удобно да се примирят.

И не можеш да ги обвиниш. Те не бяха готови за това, което се случи, товарът се оказа прекалено тежък за плещите им. Години наред бяха живели незабелязано и скромно в тих залив далеч от буйното течение на водите, където бушуваше животът на големия свят. Дребните случки на градското житие-битие се разрастваха и

превръщаха в очите им в исторически събития — кой не помни как смахнатият син на Джонсън се качи един ден на раздрънканата им таратайка и се заби в едно дърво на Елм стрийт? Или деня, когато повикаха пожарната команда, за да снее котката на баба Джоунс от покрива на презвитерианската църква (и до ден-днешен никой не можа да разбере как се беше покатерила там). Или онзи следобед, когато чичо Андрюс заспа на брега на реката с въдица в ръка, както си ловеше риба, и цопна във водата. Добре, че наблизо мина Лен Стрийтър, та го извади — вече напълно буден и нагълтал се с вода. И почнаха приказките — какво ли било довлякло Лен Стрийтър на брега на реката? Такива бяха големите вълнения на милвилчани, така течеше техният живот.

И ето че пред тези хора се изпречи нещо голямо, нещо, което те не можеха да разберат; а това, което се случи, беше голямо и неразбираемо не само за тях, но и за цялото човечество. И защото не бяха в състояние да сведат положението до простата формула на обикновеното любопитство, на недоумението на зяпачите, които се чудят как ли котката се е покатерила на покрива на църквата, те бяха неспокойни и разтревожени, нервите им бяха опънати до крайност, бяха готови всеки момент да избухнат в открита враждебност и оттам бързо да стигнат до насилие... само при най-малкия повод, само да има на кого да се нахвърлят. И ако дойдеше минутата, когато яростта и насилието щяха да избухнат, мишената беше готова — Том Престън и Хайъръм Мартин се бяха погрижили за това.

Имах още малко път. Бях стигнал до къщата на Даниъл Уилоуби — голяма, ярка, четвъртита постройка, изградена от тухли. От пръв поглед ще разберете, че в такъв дом може да живее само човек като него. Отсреща на ъгъла беше къщата на стария Пъркинс. Преди около седмица тук дойдоха нови наематели. Тя беше една от малкото къщи в града, които се даваха под наем, и, кажи-речи, всяка година обитателите се сменяха. И никой не си правеше труд да се запознава с различните наематели — само щеше да си загуби напразно времето. А по-надолу, в края на улицата, живееше доктор Фейбиън.

„Още няколко минути ще си бъда у дома“ — помислих си аз. В къщата с пробит покрив; в пустите стаи, където стъпките кълтят с въпроса, на който няма отговор, и с омразата и подозрението на целия Милвил, застанали като стражи пред вратата ми.

От другата страна на улицата хлопна врата и нечии стъпки прокънтяха по дървената веранда. Мигом се разнесе вик:

— Уоли! Ще ни пуснат бомбата! Казаха по телевизията!

От тъмнината изникна сянка — някой лежеше на тревата или на ниско разгънат шезлонг; не бях го забелязал, докато не скочи, като го повикаха.

Той се опита да каже нещо, но не можа, задави се, от гърлото му се чу само някакво клокочене.

— Извънреден бюлетин! — продължаваше да крещи онзи от верандата. — Сега го предават! Бързай!

Този от градината вече тичаше към къщата.

Втурнах се и аз към къщи с всички сили, без да мисля, без да разсъждавам — краката сами ме носеха.

Мислех си, че ще имам малко време, а то... Не очаквах, че слухът ще се разнесе толкова бързо.

Защото този извънреден бюлетин беше само слух, абсолютно бях сигурен в това — предполагат, че ще бомбардират, че като крайно средство ще хвърлят бомба върху Милвил. Но знаех също, че за хората от града това е едно и също. Те нямаше да търсят разликата между слуховете и фактите.

Край вече, натиснаха спусъка, който ще превърне Милвил в изпълнена с ненавист и омраза лудница. И всичко ще се струпа на мен и на Джерълд Шъруд... и Пияницата, ако беше тук.

Улицата остана зад мен, спуснах се по хълма зад къщата на доктор Фейбиън право в низината, където растяха доларовите храсти. И чак по средата на пътя се сетих: а Хайъръм? През деня той пазеше храстите и може би още е там? Спрях веднага и се сниших. Обхванах с бърз поглед цялата низина, след това отново, вече бавно, се вгледах във всяка издатина и сянка, в най-малкото движение, което би подсказало засада.

Нейде далече отекна вик, горе по улицата някой тичаше и стъпките му кънтяха по паважа. Хлопна брата, през няколко пресечки се чу как запалиха мотора на кола, шофьорът даде пълен газ. През отворен прозорец долиташе развълнуваният глас на радиокоментатор, който четеше последните новини, но не можех да различа думите.

Хайъръм не се виждаше никъде.

Изправих се бавно и продължих надолу. Ето я градината — пред мен вече се чернееха полуразрушеният парник и брястът край него.

Като стигнах парника, спрях за миг — исках за последен път да се уверя, че Хайъръм не се прокрадва след мен — и след това продължих. Изведнъж някакъв глас ме повика и аз се вцепених.

Вцепених се, сраснах се със земята и все пак през цялото време съзнавах, че не бях чул нито звук.

— Брадшо Картър — отново ме повика беззвучният глас. И се разнесе ароматът на лилата... може би не ароматът, а по-скоро Присъствието. Въздухът се изпълни с него и внезапно с кристална яснота ме върна към спомена за колибата на Тъпър Тайлър. Там, където отново невидимо нещо ме чакаше на склона на хълма и след това ме изпрати до Земята.

— Аз те слушам — отзовах се аз. — къде си?

Брястът край парника сякаш се залюля, а вятърът едва полъхваше — не би могъл да залюлее дървото.

— Тук съм — каза брястът. — Тук съм, отдавна, от дълги години. И чакам минутата, когато ще заговоря с теб.

— Ти знаеш ли? — попитах аз.

Какъв глупав въпрос задавам: ами, разбира се, че знае — и за бомбата, и за всичко.

— Знаем, — каза брястът, — но място за отчаяние няма.

— Няма? — ужасен попитах аз.

— Ако този път претърпим неуспех, ще се опитаме отново. Може и в друг свят. Или ще трябва да почакаме, докато ра... как се казваше?

— Радиацията — подсказах аз.

— Докато радиацията се разсее, — каза лилата.

— Ще трябва да чакате години — отвърнах аз.

— Ни ги имаме тези години — беше отговорът. — Имаме време колкото искаме. Ние нямаме край. И времето няма край.

— Но за нас времето има край — рекох аз в изблик на горчива жалост за всички хора по света и най-много за мен. — И за мене има край.

— Да, знаем — каза лилата. — Много съжаляваме за вас.

И разбрах, че сега беше време да поискаме помощ, да им обясним, че се бяхме озовали в такова положение не по своя воля и

своя вина и че тези, които ни доведоха дотук, трябва да ни помогнат да се избавим.

Но когато се опитах да го кажа, езикът ми се схвана. Не можех да призная на това чуждо, неизвестно нещо колко сме безпомощни.

Навярно всичко беше само гордост и упорство. Но чак когато се опитах да заговоря и езикът ми отказа, разбрах, че съм горд и упорит.

„Много съжаляваме за вас“ — бе казал брястът.

Но какво е това съжаление — дали искрена и дълбока скръб или мнимото, формално състрадание на безсмъртния към едно крехко, угасващо същество?

От мен щяха да останат само кости, след това ще изтлеят и те, а Цветята ще живеят вечно.

И за нас, които щяхме да се превърнем в забвение и прах, беше много по-важно да запазим гордостта си, отколкото за другите, силните, самоуверените. Тя ни беше единственото, което притежавахме, и само тя можеше да ни даде опора.

„Лила — мислех си аз. — И какво всъщност е лилата? Не беше само цвят, а нещо много повече. Може би това беше дъхът на безсмъртието или зловонното изпарение на безкрайното равнодушие. Безсмъртието не може да си позволи да се тревожи за някого, да се привърже към нещо, което живее само едни кратък миг, докато самото то върви по своя път към бъдещето, бъдеще без край, бъдеще вечно, където го чакат нови същества, други, за които също няма да се разтревожи.“

И изведнъж разбрах — това е самотата: безкрайна, безнадеждна самота, която хората никога няма да познаят.

Стоях така, докоснал ледения, корав край на неумолимата самота, и изведнъж почувствувах състрадание. Колко странно — да ти е жал за едно дърво. Но не за дървото ми беше жал, нито за лилавите цветя, а за онова нещо, което ме изпрати от чужди свят до дома, което и сега беше тук с мен... Жал ми беше за тази жива, мислеца материя, такава, от каквата бях направен самият аз.

— И на мен ми е жал за теб — казах аз и още докато го изговарях, знаех, че то няма да ме разбере — нито състраданието ми, нито моята гордост, ако научеше за нея.

На завоя на улицата, която минаваше над блатистата низина, с пълна скорост премина кола — гумите ѝ зловещо изсвистяха при

забиването и ярката светлина на фаровете изведнъж заля парника. Аз веднага се дръпнах, но те угаснаха още преди светлината да стигне до мен.

Някъде в тъмнината някой ме викаше — едва чуто, с глас, пропит от ужас.

Изад ъгъла, без да намалява скорост, премина втора кола и отново на завоя се разнесе злокобно скърцане на гуми. Първата кола рязко удари спирачки и като се хлъзна по платното, спря пред вратата на къщата ми.

— Брад — отново ме повика тихият изплашен глас. — Тук ли си, Брад?

— Нанси — казах аз. — Насам, тук съм, Нанси.

Нещо се беше случило, нещо ужасно. В гласа ѝ имаше толкова напрежение, сякаш тя говореше през воала на обзелия я ужас. Нещо се беше случило, иначе тези коли нямаше да бързат така бясно към дома ми.

— Стори ми се, че говориш с някого, но никъде не те видях — рече Нанси. — Търсих те из цялата къща...

Към гърба на къщата притича човек — черна сянка, която за миг се мярна в кръга светлина, хвърлян от уличната лампа. А там, пред портата, имаше още хора. Чувах тропота на бързи стъпки и тих злобен шепот.

— Брад — обади се Нанси.

— Тихо — изшътках аз. — Нещо става.

Най-после я видях. Тя идваше в тъмното към мен и постоянно се препъваше.

Пред къщата някой изрева:

— Ей, Картър, знаем, че си вътре! Излизай, докато не сме дошли сами да те измъкнем!

Спуснах се към Нанси и я прегърнах. Тя цялата трепереше.

— Онези! — каза тя.

— Хайъръм с шайката си — добавих аз.

Дрънна разбито стъкло и към черното небе се метна огнен пламък.

— Сега може би ще излезеш! — тържествуващо изрева някой.

— Бягай! — рекох на Нанси. — Нагоре. Скрый се между дърветата...

— Пияницата — прошепна в отговор тя. — Видях го, той ме изпрати да те намеря...

В къщата изведнъж избухна ярко зарево. Прозорците на трапезарията блеснаха като святкащите очи на разярен звяр. В светлика на пожара черните фигури нелепо и бясно крещяха и подскачаха.

Нанси се обърна и побягна, втурнах се след нея, отзад един глас се извиси над крясъците на тълпата:

— Ето го! В градината!

Кракът ми се удари в нещо, аз политнах и се проснах сред храстите. Бодливите клончета ми издраха лицето и се впиха в дрехите ми, както се мъчех да се изправя на крака.

От отвора, който машината на времето бе пробила в покрива на къщата ми, изригна като фонтан огнен език, прозорците пламтяха нажежено. Настъпи гробна тишина, прорязана само от пращенето и съскането на пламъците, които поглъщаха стените.

А преследвачите мълчаливо тичаха надолу към градината. До нас достигаше глухият тътен на стъпкшпе им и грозното им, запъхтяно дишане.

Наведох се, опипах с ръка земята и намерих онова, в което се бях препънал. Вдигнах го — цепеница, дълга около метър, стара, започнала да изгнива по краищата, но все още здрава.

Тояга. И това ще бъде краят. Но преди да ме убият, един от тях ще се прости с живота... а може би и двама...

— Бягай! — изкрещях на Нанси; тя беше някъде наблизко, ала не я виждах.

Остава само едно нещо, казах си аз, едно нещо, което трябва да свърша. Да докопам Хайъръм Мартин и да ми пръсна кратуната с тоягата, преди тълпата да се е нахвърлила върху мен.

Ето, те вече слязоха от хълма и тичаха през градината по равното, пред тях се носеше Хайъръм. Стоях и ги чаках, вдигнал тоягата в ръка. Хайъръм се приближаваше към мен, белите му зъби зееха като светла пукнатина на черното лице.

Трябва да го уцеля точно между очите, да разцепя черепа му, а след това, ако успея, може да халосам още някого.

Пожарът вече бушуваше с пълна сила — нали къщата беше стара и суха — и топлината стигаше чак до мен.

А враговете бяха вече съвсем близо... Стиснах още по-здраво тоягата и се приготвих за удар.

И изведнъж, само на няколко крачки от мен, те се заковаха на място... някои се обърнаха и се втурнаха назад, други застинаха със зяпнали уста, с втренчени, разширени от изумление и ужас очи. Гледаха не мен, а нещо зад мен.

Останаха така само за миг, след това се пръснаха и побягнаха обратно към склона и отчаяният им ужасен вой заглуши рева на огъня... Като че ли изплашено до смърт стадо тичаше, подгонено от степен пожар.

Рязко се обърнах — зад мен стояха онези от другия свят! Черните им тела проблясваха в танцуващите сенки на огъня, лекият вятър едва поклащаше сребристите пера на чудните им глави. Те приближаваха към мен и чуруликаха на непонятния си пеещ език.

Дявол да ги вземе, не можаха ли да почакаат! Избързаха, само и само да не изтърват и най-малкия предсмъртен трепет на това обезумяло от ужас място.

И не само сега — отново и отново, вечери наред те ще идват тук и ще връщат послушното време към тази съдбова минута. Намериха още едно място, където ще чакат началото на зрелището, намериха още един призрачен дом със зеещи прозорци, откъдето да гледат безумието и ужаса на друг свят.

Те идваха към мен, а аз стоях неподвижен, здраво стиснал тоягата в ръце, и изведнъж пак се разнесе дъхът на лилата и познатият безмълвен глас отново проговори:

— Назад! Назад! Дойдохте много рано! Този свят не е отворен!

В далечината някой викаше някого, но сред грохота и трясъка на пожара, при звънкото и плавно чуруликане на тези пеещи таласъми от лилавия свят на Тъпър Тайлър нищо не се разбираше.

— Върнете се! — повтори брястът. Нечутите му думи изплющяха като удар на камшик.

И те си отидоха — изчезнаха, разтвориха се в някаква странна тъмнина, по-гъста и по-черна от самата нощ.

„Един бряст, който говори — казах си аз... — И колко ли още говорещи дървета има около нас? колко беше останало от Милвил и колко принадлежеше на лилавия свят?“ Вдигнах глава към върховете на дърветата, които ограждаха градината — призрачни сенки на фона

на черното небе, потръпващи от дъха на странен вятър, появил незначайно откъде. „Вятърът ли ги люлее, или и те говорят нещо? Кой са те — старите земни дървета, безмълвни и глупави, или други, дошли от чужда Земя?“

Никога нямаше да узнаем, а вероятно и не беше важно, защото от самото начало нямаше на какво да се надяваме. Бяхме победени, преди да сме започнали борбата. Всичко беше отдавна загубено, още в онзи ден, когато баща ми донесе вкъщи лилавите цветя...

Отново в далечината някой ме извика.

Хвърлих оръжието си и тръгнах през градината. Кой ли може да е? Не е Нанси, но гласът ми е познат.

А ето и Нанси тича надолу по хълма.

— Бързо, Брад! — викна тя.

— Къде се загуби? — попитах аз. — какво стана?

— Пияницата те търси. Чака те на преградата. Едва успял да се промъкне през постовете и иска непременно да те види.

— Но нали той...

— Тук е, казвам ти. Исква да говори с теб и с никой друг.

Тя се обърна и почти затича нагоре по хълма, а аз тежко се затътрах след нея. Минахме през двора на доктора, прекосихме улицата, после още един двор и... ами, разбира се, точно пред нас е преградата!

От земята изникна някаква фигура, подобна на джудже.

— Ти ли си, братко? — попита той.

— Аз съм... А ти...

— За това после. Нямаме много време. Постовете знаят, че съм успял да се промъкна. Търсят ме.

— Какво искаш?

— Не какво искам аз, а какво искат всички. Вие сте в капан.

— Всички са в капан — отвърнах.

— Нали и аз това казвам. Някакъв отчайващ глупак от Пентагона е решил да хвърли бомба. Чух радиото, докато се промъквах между колите. Не всичко, но долових туй-онуй с крайчеца на ухото...

— Така... — рекох аз. — Значи човечеството е пред своя край.

— Не е край — възрази Пияницата. — казвам ти, има начин, стига само във Вашингтон да разберат.

— Ако наистина знаеш някакъв изход, защо губиш време да ме търсиш? Можеше да кажеш на...

— На кого да кажа? — попита пияницата. — Кой ще ми повярва? Кой съм аз? Пияница и нехранимайко, избягал от болницата, и...

— Добре, добре.

— Ти си човекът, който трябва да им обясни — продължи Пияницата. — Ти, изглежда, си нещо като упълномощен. Все някой ще те изслуша. Свържи се там с някого и ще те изслушат.

— Ако има какво да слушат — забелязах аз.

— Има! — отговори Пияницата. — Ние имаме нещо, което чуждоземците нямат. И сме единствените, които можем да им го дадем.

— Да им дадем ли? — викнах аз. — Всичко, каквото им трябва, те могат да си го вземат, без да ни питат!

— Не и това! — каза Пияницата.

Поклатих глава със съмнение.

— Ти доста опростяваш нещата. Вече се хванахме на въдицата им. Хората искат те да дойдат, макар че и да не искаха, те пак щяха да дойдат. Улучиха най-уязвимото ни място.

— Цветята също имат уязвимо място — рече Пияницата.

— Не ме размивай.

— Ти си си глътнал езика и не можеш да разсъждаваш.

— Много пък познаваш!

Как да не си глътнеш езика! Светът е тръгнал по дяволите. Ядрена смърт е надвиснала над главите ни, хората и без това са бедни от страх, а когато Хайъръм разправи какво е видял в градината, съвсем ще полудеят. Хайъръм и шайката му изгориха къщата ми до основи и аз останах без покрив... и цялото човечество остана без покрив над главата, защото Земята престана да бъде роден дом за нас. Тя е вече само едно звено от безкрайно дългата верига светове, завладени от друга форма на живот, срещу която хората са безпомощни.

— Цветята са много старо племе — чух Пияницата да обяснява. — колко старо, не знам. Един милиард години, два милиарда, не е известно. Те са минали през много светове и са познали много живи същества — не само живи, но и надарени с разум. И с всички тях са се сработвали, вървели са ръка за ръка. Но никога друго племе освен

нашето не ги е обикнало, не ги е засявало в градините си и не се е грижило за тях заради красотата им и...

— Ти си луд! — изревах аз. — Абсолютно побъркан!

— Брад — задъхана от вълнение, изрече Нанси, — а може би той е прав? Хората са се научили да ценят красотата на природата едва преди две хиляди години. На пещерния човек и през ум не му е минавало, че цветето е красиво, или...

— Така е — каза Пияницата. — Никое друго живо същество не е развило понятието красота. Само човек от земята би изкопал някъде от горите две-три самотни цветенца, би ги донесъл вкъщи и би се грижил за тях заради красотата им... А до този момент и на самите Цветя и през ум не им е минавало, че са красиви. Никой дотогава не ги е обичал и не се е грижил за тях. Също като жена, която не знае, че е красива, докато някой не ѝ каже, и като самотно сираче, което се скита по чужди къщи и изведнъж намира родния си дом.

„Колко е просто“ — рекох си аз. — „Не може да бъде! Нищо на света не е толкова просто. И все пак, като си помисли човек, има логика. И това е единственото обяснение, в което има някаква логика.“

— Цветята ни поставиха едно условие — продължи Пияницата. — Нека и ние да им поставим на тях — да настояваме част от тях, когато дойдат на земята, да си останат само цветя.

— Така че да можем да ги садим в градините си, да ги обсипваме с грижи и да им се любуваме заради самите тях — допълни Нанси.

Пияницата леко се усмихна.

— Аз много съм мислил и премислял този въпрос. Толкова, че сам бих могъл да напиша тази точка от договора.

— Нима това е изходът? Как мислите, дали ще излезе нещо от това?

— Разбира се!

Това, че ще бъдат обичани от друг род, който ще се грижи за тях, ще привърже Цветята към нас със силата на благодарността и войната завинаги ще бъде забравена. И това ще бъде вече друга връзка, различна, но силна като бръзката между човека и кучето. А на нас точно това ни трябва — сега ще имаме достатъчно време да се научим да живеем и работим заедно.

И повече няма да се боим от Цветята, защото ще им бъдем необходими, защото те ни търсеха, без да знаят какво търсят и без дори

да подозират, че на света съществува това, което ние можем да им дадем.

— Да, това е нещо ново — казах аз.

— Ново е — съгласи се Пияницата.

Ново и непривично за Цветята, както за нас способността им да управляват времето.

— Е — попита Пияницата, — съгласен ли си? Войниците са по петите ми. Знаят, че съм се промъкнал през постовете, и скоро ще ме спипат.

Тази сутрин човекът от Външното министерство и сенаторът говориха за продължителни преговори — стига да е възможно да се започнат преговори, — а генералът признаваше единствено езика на грубата сила. Пък през цялото това време отговорът е лежал в най-нежното и най-човешкото у нас — любовта ни към красотата. И не сенаторът или генералът намериха този отговор, а един презрян безделник и пияница от нашия Милвил.

— Добре, викай твоите войници и им кажи да донесат телефон — казах аз на Пияницата. — Нямам време да тръгна и сам да си търся.

„Първо, трябва да се свържа със сенатора — мисля аз, — а той ще докладва на президента. След това ще хвана Хиги, ще му обясня как стоят сега нещата и той от своя страна ще поуспокои духовете в града.“

Но този кратък миг е само мой и аз искам да го запомня завинаги: до мен Нанси, а от другата страна на преградата, срещу нас, моят стар приятел нехранимайко. Аз се опивам от величието на този миг, в който силата на истинската човечност, не на властта или общественото положение се пробужда с поглед към утрешния ден, когато неизброими същества от различни светове ще се устремят заедно, рамо до рамо, към едно светло бъдеще.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.